

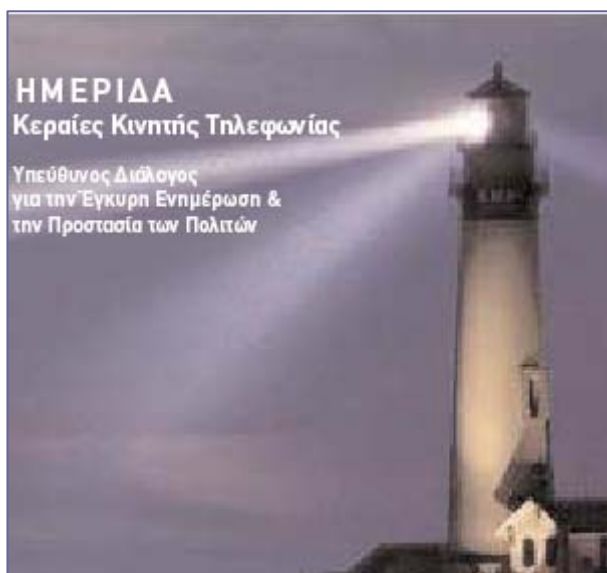
ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ & ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΩΝ

Έντυπη Έκδοση Ημερίδας

με θέμα:

“Κεραίες Κινητής Τηλεφωνίας:

Υπεύθυνος Διάλογος για την Έγκυρη Ενημέρωση & την Προστασία των Πολιτών”

Αθήνα, 30 Νοεμβρίου 2006

Πολυχώρος “Αθηναΐς”, Αίθουσα “Silk Room”

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Εισαγωγικές Ομιλίες

Καθηγητής Νικήτας Αλεξανδρίδης, Πρόεδρος ΕΕΤΤ

Καθηγητής Παναγιώτης Κωτλής, Μέλος ΕΕΤΤ

1^η Συνεδρία:

“Ασύρματες Επικοινωνίες: Ηλεκτρομαγνητικά Πεδία και Επιστημονικά Δεδομένα”

Συντονιστής: Χρήστος Καψάλης, Καθηγητής ΕΜΠ

Δρ. Ευθύμιος Καραμπέτσος, Υπεύθυνος Γραφείου Μη Ιοντιζουσών Ακτινοβολιών, ΕΕΑΕ

“Σταθμοί βάσης κινητής τηλεφωνίας: Νομοθετικό Πλαίσιο - Όρια ασφαλούς έκθεσης του κοινού - Μελέτες ραδιοεκπομπών - Μετρήσεις”

Λουκάς Μαργαρίτης, Καθηγητής Ραδιοβιολογίας, ΕΚΠΑ

“Αναγκαιότητα επανεξέτασης των ορίων ασφαλούς έκθεσης του πληθυσμού από τις κεραιές βάσης, σύμφωνα με την τρέχουσα έρευνα”

Κωνσταντίνα Νικήτα, Καθηγήτρια ΕΜΠ

“Κινητό τηλέφωνο και ηλεκτρομαγνητική ακτινοβολία”

Ευάγγελος Γεωργίου, Καθηγητής ΕΚΠΑ και Διευθυντής Εργαστηρίου Ιατρικής Φυσικής

Πανεπιστημίου Αθηνών

“Η έρευνα των επιδράσεων της κινητής τηλεφωνίας στην υγεία: Χαμένοι στη μετάφραση;”

Φίλιππος Κωνσταντίνου, Καθηγητής ΕΜΠ και Διευθυντής Εργαστηρίου Κινητών Ραδιοεπικοινωνιών

“Μετρήσεις έντασης ακτινοβολίας από κεραιές κινητής τηλεφωνίας”

Ιωάννης Σάχαλος, Καθηγητής Ραδιοεπικοινωνιών, ΑΠΘ

“Εκτίμηση της έκθεσης από συστήματα κινητών επικοινωνιών”

Ερωτήματα

2^η Συνεδρία:

“Η θέση του Πολίτη στο Νέο Περιβάλλον: Τρόποι Ενημέρωσης & Προστασίας”

Συντονιστής: Ευστάθιος Χαϊκάλης, Πρόεδρος Communication Effect

Teemu Lehtinen, Διευθύνων Σύμβουλος της εταιρίας Δημοσίων Σχέσεων ELDEMAN, Βρυξέλλες
“Building Trust and Better Networks”

Χρύσα Χατζή, Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη, Επικεφαλής του Κύκλου Ποιότητας Ζωής
“Η συνεισφορά του Συνηγόρου του Πολίτη στον διάλογο μεταξύ πολιτών και Πολιτείας για την
αναγκαία προστασία από τους σταθμούς βάσης κινητής τηλεφωνίας”

Νισήμ Μπενμαγιώρ, Διευθυντής Πιστοποίησης, ΥΜΕ
“Συνεγκατάσταση κεραιών ραδιοεπικοινωνιών”

Μαριλένα Φατσέα, Εκπρόσωπος Εταιρειών Κινητής Τηλεφωνίας- Διευθύντρια Εταιρικών Σχέσεων
COSMOTE
“Κινητή τηλεφωνία: Η οπτική των εταιριών Συνεισφορά στην οικονομία - Προσφορά στην κοινωνία -
Έλλειμμα στην ενημέρωση”

Ερωτήματα

3^η Συνεδρία:

“Απόψεις Φορέων για το Υφιστάμενο Ρυθμιστικό Περιβάλλον - Προτάσεις για το Μέλλον”

Συντονιστής: Νικόλαος Κουλούρης, Αντιπρόεδρος Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών ΕΕΤΤ

Γεώργιος Αργυρόπουλος, Πρόεδρος FITCE

“Ο ρόλος του μηχανικού τηλεπικοινωνιών ως επαγγελματία στην έγκυρη ενημέρωση και την προστασία των Πολιτών όσον αφορά θέματα σχετικά με τις κεραίες κινητής τηλεφωνίας”

Στέφανος Βλάχος, Δήμαρχος Πετρούπολης

Νικόλαος Τσεμπερλίδης, Πρόεδρος ΚΕΠΚΑ

“Κινητή τηλεφωνία και καταναλωτής”

Ανδρέας Παπαμιχαήλ, Εκπρόσωπος Δ.Σ. Ιατρικού Συλλόγου Αθηνών

“Προβλήματα υγείας από τη χρήση των κινητών και των κεραιών βάσης”

Νικόλαος Βλασσόπουλος, Προϊστάμενος Διεύθυνσης Φάσματος ΕΕΤΤ

“Κινητή τηλεφωνία και ρυθμιστικό πλαίσιο”

Συζήτηση

Έναρξη Εργασιών Ημερίδας

Εισαγωγικές Ομιλίες

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ - ΚΑΨΑΛΗΣ Χ.: Κυρίες και κύριοι, καλή σας ημέρα.

Ονομάζομαι Καψάλης Χρήστος, είμαι Καθηγητής στο Μετσόβιο Πολυτεχνείο και θα ήθελα να καλημερίσω τους παριστάμενους, τον Πρόεδρο της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών & Ταχυδρομείων και όλους εσάς.

Έχω την τιμή να συντονίζω το πρώτο πάνελ της σημερινής Συνεδρίασης, η οποία, βέβαια, έχει ως θέμα τις επιπτώσεις των κεραίων κινητής τηλεφωνίας στην υγεία, τις μεθόδους μετρήσεων κλπ _θα ακολουθήσουν, πιστεύω, πάρα πολύ ενδιαφέρουσες ομιλίες.

Θα καλέσω στο βήμα τον Πρόεδρο της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών & Ταχυδρομείων, για να απευθύνει χαιρετισμό.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΔΗΣ Ν.: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Καψάλη.

Κύριε Λασκαρίδη, Πρόεδρε του ΕΣΡ, κύριε Νομάρχα, κύριοι Βουλευτές, κυρίες και κύριοι, σας καλωσορίζω στην Ημερίδα που διοργανώνει η ΕΕΤΤ με θέμα: **“Κεραίες Κινητής Τηλεφωνίας: Υπεύθυνος Διάλογος για την Έγκυρη Ενημέρωση & την Προστασία των Πολιτών”**.

Πιστεύω ότι το θέμα της σημερινής Ημερίδας είναι πάντοτε επίκαιρο, καθώς όλοι μας χρησιμοποιούμε ένα ή και περισσότερα κινητά τηλέφωνα, είτε για προσωπικούς είτε για επαγγελματικούς λόγους.

Από την άλλη μεριά, όμως, θεωρείται και θέμα ταμπού ή “καυτής πατάτας”, “νεοελληνιστί - hot potato”, καθώς είναι λίγοι εκείνοι που θέλουν να “πλησιάσουν” ή και να “αγγίσουν” το ζήτημα των κεραίων..!

Η ΕΕΤΤ, όπως γνωρίζετε, είναι ο αρμόδιος Φορέας για τη ρύθμιση, την εποπτεία, τον έλεγχο και την ενίσχυση του ανταγωνισμού στην αγορά των ηλεκτρονικών επικοινωνιών και ο ρόλος της, ανάμεσα στα άλλα, είναι και να χειρίζεται τέτοιου είδους “καυτές πατάτες”.

Είναι γνωστό ότι τα τελευταία χρόνια έχει παγκοσμίως συντελεστεί μία αλματώδης πρόοδος στα θέματα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, μεγάλο μέρος της οποίας αποτελεί και η τεχνολογική εξέλιξη στον τομέα των ασύρματων υπηρεσιών. Εκτός από την επερχόμενη εισβολή των κινητών στη σταθερή τηλεφωνία, που η σύγκληση σταθερών και κινητών δικτύων θα επιφέρει, πολλοί χρήστες κινητών τηλεφώνων θα είναι σύντομα σε θέση να εκμεταλλεύονται τις τεχνολογικές δυνατότητες, α) για να διακινούν ψηφιακές πληροφορίες μέσω ευρυζωνικών δικτύων κινητής τηλεφωνίας (mobile broadband), β) για να παρακολουθούν τηλεόραση μέσω ασύρματης κινητής τεχνολογίας (mobile TV), γ) για να απολαμβάνουν ασύρματη πρόσβαση στο ευρυζωνικό διαδίκτυο και τις υπηρεσίες του, ενώ κι άλλες, λιγότερο γνωστές εφαρμογές, επίσης, θα ακολουθήσουν.

Όλα αυτά θα αποτελέσουν αναπόσπαστο κομμάτι της καθημερινής μας ζωής, όπου η εργασία μας, η πληροφόρηση, οι αναζητήσεις και η ψυχαγωγία μας θα είναι άρρηκτα συνδεδεμένες και εξαρτώμενες από αυτές τις νέες τεχνολογίες.

Οι τεχνολογίες των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, πέρα από τη βελτίωση της επικοινωνίας, ενισχύουν τον ρυθμό ανάπτυξης, αυξάνουν την απασχόληση και εξασφαλίζουν σημαντικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα σε μία χώρα!

Πώς, όμως, προετοιμάζεται η κοινωνία μας για να προσαρμοστεί στο νέο αυτό τεχνολογικό περιβάλλον;

Πώς μπορεί μία χώρα να πορευθεί προς το ταχέως και ορμητικά ερχόμενο τεχνολογικό μέλλον, όταν ένα μεγάλο ποσοστό του πληθυσμού της διακατέχεται από συμπτώματα τεchnοφοβίας;

Μήπως, πραγματικά, εθελουφλούν όσοι δεν επιδιώκουν να ενημερωθούν σωστά για τις νέες εξελίξεις, τα προβλήματα, αλλά και τα πλεονεκτήματα των νέων τεχνολογιών;

Μπορεί με τέτοια νοοτροπία η χώρα να “πάει μπροστά”;

Αυτά, όσον αφορά γενικά τις νέες τεχνολογίες...

Ας έρθουμε τώρα και σε ό,τι αφορά την τεchnοφοβία μας για το συγκεκριμένο θέμα της σημερινής Ημερίδας, δηλαδή των κεραιών της κινητής τηλεφωνίας...

Θα πρέπει, αρχικά, να γίνει σε όλους κατανοητό ότι, για να είναι εφικτή η επικοινωνία μέσω κινητών τηλεφώνων, είναι απαραίτητη η εγκατάσταση ασύρματων δικτύων, με τους σταθμούς βάσης και τις αντίστοιχες κεραιές τους.

Όπως ανέφερα νωρίτερα, θα πρέπει να προστεθεί και η διαπίστωση ότι, ήδη, η συσκευή τηλεφώνου μας δεν αποτελεί, πλέον, μέσο για μόνο παροχή υπηρεσιών τηλεφωνίας. Όσο, μάλιστα, θα αυξάνει η χρήση του κινητού τηλεφώνου με τις επερχόμενες νέες υπηρεσίες και εφαρμογές, τόσο πιο επιτακτική θα γίνεται η ανάγκη για τη σωστή σχεδίαση και εγκατάσταση σταθμών βάσης, προκειμένου να εξασφαλιστεί η ικανοποιητική ποιότητα και ασφάλεια υπηρεσιών σε όλους τους χρήστες.

Στη χώρα μας, το ρυθμιστικό πλαίσιο για τις κεραιές κινητής τηλεφωνίας και την εγκατάσταση των σταθμών βάσης, που ψηφίστηκε από τη Βουλή μόλις φέτος τον Φεβρουάριο, περιέχει αυστηρές προβλέψεις για την αδειοδότησή τους και ταυτόχρονα περιγράφει συγκεκριμένους ελεγκτικούς μηχανισμούς. Τα εφαρμοζόμενα πρότυπα και όρια, τόσο για τις εκπομπές των

σταθμών βάσης, όσο και για τα κινητά τηλέφωνα, είναι τα ίδια ή και αυστηρότερα από αυτά που εφαρμόζονται σε άλλες Ευρωπαϊκές χώρες.

Είναι, όμως, κοινή διαπίστωση ότι η εγκατάσταση σταθμών βάσης προκαλεί ανησυχία στους συμπολίτες μας, που θεωρούν ότι εκτίθενται σε κίνδυνο, ενώ η ανησυχία αυτή οδηγεί σε ποικίλες αντιδράσεις. Ομοίως συζητείται παράλληλα και το θέμα της ασφαλούς χρήσης της συσκευής (του κινητού τηλεφώνου) και υπό αυτό το πρίσμα διάφορες έρευνες ή απόψεις βλέπουν το φως της δημοσιότητας.

Οι πολίτες θα πρέπει να ενημερωθούν υπεύθυνα για τους κινδύνους αλλά και για πιθανόν λαθεμένες φοβίες που έχουν σχηματίσει. Σε κάθε περίπτωση, οφείλουμε να τονίσουμε ότι η εκτίμηση των κινδύνων θα πρέπει να γίνεται με βάση την επιστημονική μεθοδολογία και να λαμβάνει υπ' όψιν τεκμηριωμένα και επιβεβαιωμένα συμπεράσματα.

Στην ΕΕΤΤ, της οποίας η αποστολή περιλαμβάνει το «...*κάθε κάτοικος της Ελλάδας να μπορεί να απολαμβάνει υπηρεσίες επικοινωνίας σύγχρονες, προσιτές και ασφαλείς*», εκτιμούμε ότι ο ιδανικότερος τρόπος για την προστασία του, πέραν των ελεγκτικών και ρυθμιστικών μας ενεργειών, είναι η επιστημονικά ορθή, συγκροτημένη και αντικειμενική του ενημέρωση· η τεχνοφοβία καταπολεμείται με τη δημιουργία σωστά ενημερωμένων πολιτών και πιστεύουμε στη δύναμη του ενημερωμένου πολίτη!

Ξεκινάμε, λοιπόν, σήμερα, με τη συγκεκριμένη Ημερίδα, μία προσπάθεια επικοινωνίας, με κύριο στόχο την έναρξη ενός σοβαρού διαλόγου και την ενημέρωση των πολιτών για θέματα χρήσης της ασύρματης επικοινωνίας και προστασίας του κοινού.

Επιδιώκουμε έναν ευρύτατο διάλογο με όλους τους σχετιζόμενους με το θέμα φορείς, προκειμένου να ακουστούν τεκμηριωμένες απόψεις και να προκύψουν χρήσιμα συμπεράσματα για την ασφαλή λειτουργία των δικτύων κινητής τηλεφωνίας.

Σκοπός μας είναι η ανάδειξη της προσέγγισης μέσω της οποίας θα μειωθεί στο ελάχιστο δυνατό η μέση έκθεση του κοινού στο ηλεκτρομαγνητικό πεδίο.

Στη σημερινή Ημερίδα έχουν κληθεί εκπρόσωποι των πολιτών, καταναλωτικές οργανώσεις, Φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, εκπρόσωποι της Ακαδημαϊκής Κοινότητας, στελέχη της τηλεπικοινωνιακής αγοράς και εκπρόσωποι των αρμοδίων Υπηρεσιών, προκειμένου να ακουστούν όλες οι απόψεις και να εξαχθούν χρήσιμα συμπεράσματα· κι επειδή η Ημερίδα αποτελεί την πρώτη από μία σειρά δράσεων που θα υλοποιήσουμε μέσα στο 2007, όσον αφορά τις κεραίες της κινητής τηλεφωνίας και τις αναδυόμενες τεχνολογίες ασύρματων επικοινωνιών, ευελπιστώ σύντομα να έχουμε μεγαλύτερη ανταπόκριση, τόσο των αρμοδίων, όσο και των πολιτών γενικότερα.

Στην ΕΕΤΤ πιστεύουμε ότι καμία ρύθμιση ή διοικητικό μέτρο δεν μπορεί να έχει επιτυχία χωρίς τη συναίνεση των πολιτών! Για να μπορούν, όμως, οι πολίτες να διαμορφώσουν άποψη, θα πρέπει να γνωρίσουν το θέμα σε όλες του τις διαστάσεις. Στο πλαίσιο αυτό, και προκειμένου να δώσουμε στον πολίτη τη δυνατότητα για ολοκληρωμένη και αντικειμενική πληροφόρηση, η ΕΕΤΤ ξεκινά την υλοποίηση ενός συστηματικού και πολυ-επίπεδου προγράμματος ενεργειών, το οποίο βασίζεται στο τρίπτυχο "ενημέρωση - έλεγχος - διαφάνεια".

Ανάμεσα στις διάφορες πρωτοβουλίες και δράσεις έχω να ανακοινώσω ορισμένες σημαντικές που, ήδη, προγραμματίζουμε, συγκεκριμένα τις κάτωθι:

i) τη διενέργεια σειράς εκδηλώσεων και τη διανομή φυλλαδίων που θα απευθύνονται στοχευμένα σε διάφορες ομάδες πολιτών.

ii) την εκτέλεση, σε συνεργασία με την Ελληνική Επιτροπή Ατομικής Ενέργειας, μετρήσεων με ημι-μόνιμους σταθμούς, προκειμένου να γίνεται

αντικειμενική εκτίμηση των υφισταμένων τιμών των ηλεκτρομαγνητικών πεδίων εντός του αστικού ιστού· τα αποτελέσματα θα δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα της ΕΕΤΤ.

iii) την παροχή δυνατότητας όπου κάθε ενδιαφερόμενος απλός πολίτης θα μπορεί να αναζητά στην ιστοσελίδα της ΕΕΤΤ _με βάση τη διεύθυνση ή τη θέση_ και να βρίσκει τις αδειοδοτημένες κατασκευές κεραιών κινητής τηλεφωνίας· αρχικά με λίστα σε μορφή πίνακα και πολύ σύντομα με απεικόνιση των κεραιών σε χάρτη με δυνατότητα περιήγησης.

iv) τη μετατροπή του δικτυακού τόπου της ΕΕΤΤ σε μία ευφυή, καινοτόμα και διαδραστική πλατφόρμα, εμπλουτισμένη με ειδική ενότητα για τις κεραιές που θα περιέχει πληροφορίες, όπως α) θέματα και οδηγίες χρήσης του κινητού τηλεφώνου, β) φωτογραφίες διαφόρων τύπων κεραιών και σταθμών βάσης, διαγράμματα ακτινοβολιών κλπ, που θα μπορεί το κοινό εύκολα να αναγνωρίζει, γ) διαδικασία αδειοδότησης κεραιών και εμπλεκόμενους φορείς και δ) τεκμηριωμένα δεδομένα για την επίδραση του κινητού τηλεφώνου και των σταθμών βάσης στον ανθρώπινο οργανισμό.

v) την πραγματοποίηση “ηλεκτρονικών στρογγυλών τραπεζών” (e-roundtables), μέσα από την ιστοσελίδα της ΕΕΤΤ, όπου όλοι οι αρμόδιοι Φορείς που το επιθυμούν θα μπορούν να συμμετέχουν και να παραθέτουν τις απόψεις τους.

Αυτές και άλλες παρόμοιες ενέργειές μας, πιστεύουμε ότι θα δώσουν στον πολίτη τη δυνατότητα της άμεσης πληροφόρησης, θα ενισχύσουν τη διαφάνεια και θα διαμορφώσουν ένα κλίμα μεγαλύτερης εμπιστοσύνης!

Ο πολίτης θα πρέπει να αισθάνεται ότι δεν τον κοροϊδεύουν, ότι όλα γίνονται σύμφωνα με το Νόμο, ότι οι φορείς αντιδρούν άμεσα και τον προστατεύουν.

Τις δράσεις μας δεν τις χαρακτηρίζει καμία ιδιαιτερότητα ή πρωτοτυπία. Απλώς, πράττουμε το αυτονόητο, για να ενημερωθεί ο πολίτης

όσο πιο πλατιά και αντικειμενικά γίνεται και το πράττουμε, γιατί νομίζουμε ότι υπάρχει πρόβλημα στη σωστή ενημέρωση.

Κλείνοντας, θα ήθελα να ευχηθώ να αναπτυχθεί ένας ήρεμος, γόνιμος και ουσιαστικός διάλογος στο πλαίσιο της σημερινής Ημερίδας και να σας διαβεβαιώσω ότι είμαστε πρόθυμοι να αξιοποιήσουμε όλα τα συμπεράσματα που θα προκύψουν και τις τεκμηριωμένες προτάσεις που θα κατατεθούν, με σκοπό τη δημιουργία ενός ασφαλούς περιβάλλοντος για όλους.

Ελπίζουμε, η σημερινή αυτή Ημερίδα, που αποτελεί το πρώτο βήμα των δραστηριοτήτων μας, να βοηθήσει ώστε να τεθεί το θέμα των κεραιών στη σωστή βάση και η εκδήλωση αυτή να θεωρηθεί ως η αφετηρία που κατά τη διάρκεια του επόμενου έτους (2007) θα δώσει την ευκαιρία σε όλους τους εμπλεκόμενους φορείς να διαμορφώσουν τη θέση τους και να βρουν ένα δημοκρατικό forum, στο οποίο θα την εκφράσουν.

Στο σημείο αυτό θα ήθελα να καλέσω στο podium τον κύριο Παναγιώτη Κωπή, Μέλος της ΕΕΤΤ, Καθηγητή και μέχρι πρότινος Αντιπρύτανη του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου, στον οποίο η Ολομέλεια της ΕΕΤΤ έχει αναθέσει τον συντονισμό των δράσεων που προαναφέρθηκαν για τα θέματα των κεραιών.

Σας ευχαριστώ πολύ.

ΚΩΤΗΣ Π.: Καλημέρα σας και από εμένα.

Σας καλωσορίζω στην εναρκτήρια δραστηριότητα της δράσης που θα αναπτυχθεί στο επόμενο εξάμηνο από την ΕΕΤΤ. Εκτός από την ιδιαίτερη χαρά που αισθάνομαι, γιατί θεωρώ ότι και η σημερινή Συνεδρία και η Ημερίδα αλλά και όλη η δράση που θα αναλάβει η ΕΕΤΤ είναι πολύ χρήσιμη στην Ελληνική κοινωνία, έχω και μία προσωπική ευχαρίστηση που ξαναβλέπω Συναδέλφους Καθηγητές και Μηχανικούς, καθώς και φοιτητές παλιούς και νέους δικούς μου! Επίσης, είναι μία ιδιαίτερη χαρά να βλέπω ότι

μεταξύ των ακροατών είναι και στελέχη εταιρειών, στελέχη των τοπικών κοινωνιών και της πολιτείας γενικότερα.

Ο Πρόεδρος σας εξήγησε σε γενικές γραμμές τι περιλαμβάνει η δράση την οποία θα αναπτύξουμε στο επόμενο εξάμηνο. Θα προσπαθήσω όσο μπορώ πιο σύντομα να δώσω μία γενική περιγραφή της “εκστρατείας”, εντοπίζοντας τα κύρια σημεία της.

Υπενθυμίζω ότι ο Νόμος 3431 που ψηφίστηκε τον Φεβρουάριο του 2006 δίνει σημαντικές αρμοδιότητες στην ΕΕΤΤ όσον αφορά τη λειτουργία αλλά και την ακτινοβολία των κεραιών. Στο πλαίσιο αυτό αλλά και στο πλαίσιο του ευρύτερου ρόλου της ως Ρυθμιστή των τηλεπικοινωνιών, η ΕΕΤΤ ξεκινάει μία “εκστρατεία” με τη σημερινή Ημερίδα, με στόχους, α) την προστασία της υγείας των πολιτών, β) τη συμβολή στη διεξαγωγή αξιόπιστων ελέγχων και τη συνεχή παρακολούθηση της ηλεκτρομαγνητικής ακτινοβολίας και γ) την εμπέδωση εμπιστοσύνης στους πολίτες μέσω της ορθής και έγκυρης ενημέρωσης καθώς και της διαφάνειας στο σύνολο των διαδικασιών.

Τελικά προσδοκώμενα αποτελέσματα είναι η ελαχιστοποίηση της ηλεκτρομαγνητικής ακτινοβολίας των πολιτών, η άρση της δυσπιστίας προς τη λειτουργία των εγκατεστημένων κεραιοσυστημάτων και η προληπτική δράση όσον αφορά νέου τύπου κεραιές - ασύρματες εφαρμογές και τεχνολογίες, με στόχο να αυξήσουμε το δίκτυο εμπιστοσύνης του μέσου πολίτη προς τις νέες τεχνολογίες και να μειώσουμε το δείκτη τεχνοφοβίας!

Λίγα πράγματα όσον αφορά την προϋστορία της “εκστρατείας” αυτής...

Ξεκίνησε να σχεδιάζεται και να υλοποιείται από τις αρχές του 2006, εν αναμονή του υπό ψήφιση _τότε_ Νόμου 3431. Αναμείναμε να ολοκληρωθούν και οι εκλογές για την Τοπική Αυτοδιοίκηση, για να μην δημιουργήσουμε προβλήματα ή να γίνουμε μέρος προβλημάτων. Στο διάστημα αυτό επεξεργαστήκαμε το σχέδιο και το υλικό το οποίο θα

παρουσιάσουμε καθώς και τη σχεδίαση των δράσεων, που δεν σχετίζονται μόνο με την ενημέρωση.

Είχαμε συναντήσεις με Φορείς των πολιτών και της κοινωνίας... Ενδεικτικά αναφέρω το Συνήγορο του Πολίτη, το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος, τον Ιατρικό Σύλλογο Αθηνών, το Υπουργείο Μεταφορών & Επικοινωνιών, το Υπουργείο Υγείας, τη συναρμόδια _κατά ένα τμήμα_ Ελληνική Επιτροπή Ατομικής Ενέργειας, τις εταιρίες κινητής τηλεφωνίας, Φορείς της κοινωνίας, καταναλωτικές ενώσεις.

Το συμπέρασμα από τις συναντήσεις αυτές ήταν ότι όλοι γνωρίζουν το πρόβλημα και όλοι ενδιαφέρονται για τη λύση του. Οι περισσότεροι ομνοούν ως προς το ποιο είναι το πρόβλημα και το ποια πρέπει να είναι η κατεύθυνση της λύσης. Μερικοί, ίσως λόγω άγνοιας του φυσικού αντικειμένου, έχουν μία δυσπιστία, που δεν δικαιολογείται κατά τη γνώμη μου! Παρ' όλα αυτά, το θετικό είναι ότι όλοι ενδιαφέρονται και θα συμβάλλουν, ενώ, πλέον, έχοντας πίσω μας τις Νομαρχιακές και Δημοτικές εκλογές, προχωράμε σε υλοποίηση του σχεδίου.

Ανέφερε ο Πρόεδρος ότι το τρίπτυχο είναι "ενημέρωση - έλεγχος - διαφάνεια".

Εξειδικεύω λίγο αυτά τα τρία σημεία του τριπτύχου...

Όσον αφορά την "ενημέρωση", τα "κοινά - στόχοι" είναι, κατά σειρά, οι απλοί πολίτες, με ιδιαίτερη βαρύτητα στους γονείς και τα νέα παιδιά, οι παράγοντες των Τοπικών κοινωνιών (Τοπική Αυτοδιοίκηση, κοινωνικοί Φορείς) και οι πολλαπλασιαστές πληροφόρησης, οι οποίοι, λόγω ειδικότητας, αξιοπιστίας και ανεξαρτησίας, θα βοηθήσουν πολλαπλασίως στην ενημέρωση των πολιτών (Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος, Πανελλήνιος Ιατρικός Σύλλογος, Ιατρικός Σύλλογος Αθηνών, ενώσεις Καταναλωτών και _τελευταία, αλλά όχι λιγότερο σημαντικά_ τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας).

Η κλιμάκωση της ενημερωτικής “εκστρατείας”, της οποίας εκκίνηση αποτελεί η σημερινή Ημερίδα, έχει ως εξής...

Θα έχουμε μία εξάπλωση σε όλη την Ελλάδα, η οποία θα κορυφωθεί μέχρι το καλοκαίρι, ενώ φιλοδοξούμε, τελειώνοντας αυτήν την ενημερωτική “εκστρατεία”, να θεσμοθετήσουμε ένα ετήσιο forum διαλόγου, με αντικείμενο, όχι μόνο τις κεραιές κινητής τηλεφωνίας και τις ασύρματες τεχνολογίες, αλλά γενικότερα τις τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών.

Η μεθοδολογία της ενημέρωσης έγκειται στα εξής...

Θα πραγματοποιηθούν ενημερωτικές συναντήσεις και εκδηλώσεις· μία είναι η σημερινή, όπως αντιλαμβάνεστε.

Θα εκδοθούν και θα διανεμηθούν έντυπα για την ενημέρωση, τόσο του γενικού κοινού, όσο και ειδικών κοινών.

Θα υπάρξει ηλεκτρονική ενημέρωση μέσω της ιστοσελίδας της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών & Ταχυδρομείων, για ενημέρωση επί του συνόλου των δραστηριοτήτων του φυσικού αντικείμενου.

Θα υπάρξουν ερωτήσεις, οι οποίες συχνά υποβάλλονται, αλλά και οι αντίστοιχες απαντήσεις καθώς και χρηστικές πληροφορίες όσον αφορά τη χρήση των κινητών τηλεφώνων _όχι μόνο, όμως, αυτών.

Θα γίνει μία συστηματική προσπάθεια να μεταφερθεί η διεθνής εμπειρία και στο Ελληνικό κοινό.

Τελευταία δραστηριότητα στη μεθοδολογία αυτή θα είναι η ενημέρωση _ηλεκτρονική αλλά και σε προσωπικό επίπεδο_ των εμπλεκομένων, όπως είναι οι διάφοροι κρατικοί φορείς, η ΚΕΔΚΕ και η ΕΝΑΕ, οι Φορείς των πολιτών, οι ενώσεις των καταναλωτών.

Εξειδικεύω λίγο όσον αφορά τον τρόπο παρουσίασης του έντυπου ενημερωτικού υλικού...

Σε συνεργασία με το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο και το Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο έχουμε συγκεντρώσει πρωτογενές υλικό και το έχουμε οργανώσει αντίστοιχα με τα “κοινά - στόχους”.

Έτσι, προβλέπεται η έκδοση και διανομή εκλαϊκευμένων εντύπων, με απλό και εύγλωττο περιεχόμενο, τα οποία θα εμφανιστούν σε ένθετα, σε εφημερίδες, περιοδικά, λογαριασμούς ΔΕΗ. Θα διανεμηθούν μέσω των ΚΕΠ, στα σχολεία, καθώς και στα πλαίσια των εκδηλώσεων που θα πραγματοποιήσει η ΕΕΤΤ.

Θα υπάρξει πολυσέλιδο έντυπο που θα απευθύνεται στους ειδικούς (Γιατρούς, Βιολόγους, Μηχανικούς, Επαγγελματίες των τηλεπικοινωνιών). Επίσης, θα υπάρξουν πολυσέλιδα έντυπα για τους Παράγοντες των τοπικών κοινωνιών και τις αρμόδιες Υπηρεσίες της πολιτείας, που θα πάρουν το αντικείμενο και θα το διαπραγματευθούν σε μεγαλύτερη έκταση και βάθος. Αυτά θα διανεμηθούν είτε με συστημένες επιστολές προς τους Φορείς και τους αρμόδιους είτε κατά τη διάρκεια των εκδηλώσεων.

Τέλος, θα υπάρξουν πληρωμένες καταχωρήσεις σε Κυριακάτικες εφημερίδες ώστε να υπάρξει μία πολύ ευρεία διασπορά της πληροφορίας.

Ως προς το περιεχόμενο της ηλεκτρονικής ενημέρωσης, αντίστοιχα, θα υπάρξει κείμενο μικρής έκτασης για απλή και κατανοητή ενημέρωση του ευρέως κοινού, ενημερωτικό κείμενο με ερωτήσεις συχνά υποβαλλόμενες και τις αντίστοιχες απαντήσεις με στόχο τη μεταφορά της διεθνούς εμπειρίας και πρακτικής καθώς και τη χρηστική αντιμετώπιση εκ μέρους των απλών πολιτών του αντικειμένου “κινητή τηλεφωνία”.

Θα υπάρξει ειδικό κείμενο με ορισμούς και επεξηγήσεις εννοιών που σχετίζονται με τη λειτουργία των κεραιών και την ηλεκτρομαγνητική ακτινοβολία.

Τέλος, θα υπάρξει μεγάλη έκτασης κείμενο, που θα διαπραγματεύεται διεξοδικά και σε διάφορα επίπεδα εμβάθυνσης το θέμα της

ηλεκτρομαγνητικής ακτινοβολίας, εστιάζοντας κατά περίπτωση και με φιλικό προς το χρήστη τρόπο στα διάφορα επιμέρους θέματα.

Περνάω στο δεύτερο σκέλος του τριπτύχου, τον “έλεγκο”...

Περιλαμβάνει δύο επιμέρους δράσεις...

Πρώτον, όπως αναμένεται και θα το θέλατε και εσείς, στενή συνεργασία με την Ελληνική Επιτροπή Ατομικής Ενέργειας, κυρίως στο κομμάτι της ελαχιστοποίησης των καθυστερήσεων και του συντονισμού για την ανταπόκριση στις διαδικασίες που σχετίζονται με τις μελέτες περιβαλλοντολογικών επιπτώσεων· πρέπει να ελαχιστοποιηθούν οι γραφειοκρατικές δυσχέρειες και ο χρόνος ανταπόκρισης στην υποβολή και την έγκριση περιβαλλοντολογικών μελετών.

Δεύτερον και κυριότερο _το είπε και ο Πρόεδρος, το επισημαίνω κι εγώ τώρα_ είναι ότι η ΕΕΤΤ σκοπεύει να δημιουργήσει και να λειτουργήσει ημι-μόνιμους σταθμούς παρακολούθησης της ηλεκτρομαγνητικής ακτινοβολίας. Στην πιλοτική φάση θα λειτουργήσει ένας μέχρι το τέλος του Ιανουαρίου του 2007. Στη δεύτερη φάση θα λειτουργήσουν 3 στην περιοχή της πρωτεύουσας για ένα διάστημα μέχρι το τέλος Μαρτίου του 2007 και στην τρίτη φάση θα υπάρξει διασπορά ημι-μόνιμων σταθμών παρακολούθησης σε όλη την Ελλάδα.

Το τρίτο σκέλος του τριπτύχου είναι η “διαφάνεια”...

Έχουμε δύο επιμέρους στόχους στα πλαίσια της εμπέδωσης στο κοινό εμπιστοσύνης στη διαφάνεια.

Πρώτον, συγκέντρωση, δημοσίευση και ερμηνεία _μέσω καταλλήλων ερωτήσεων και αντιστοίχων απαντήσεων_ της νομοθεσίας που αφορά τις κεραιοκατασκευές, κάτι που έχει, ήδη, σχεδόν ολοκληρωθεί· όσοι έχουν “επισκεφθεί” το Site της ΕΕΤΤ, θα έχουν διαπιστώσει ότι έχει σχεδόν ολοκληρωθεί.

Το δεύτερο _και, ίσως, το σημαντικότερο απ' όσα σήμερα έχουμε να πούμε_ το ανέφερε και ο Πρόεδρος, του έδωσε ιδιαίτερη βαρύτητα_ είναι η δημοσίευση στην ιστοσελίδα της ΕΕΤΤ όλων των στοιχείων που αφορούν αδειοδοτημένες κατασκευές κεραιοσυστημάτων.

Σε πρώτη φάση, που θα ολοκληρωθεί μέχρι τέλος Φεβρουαρίου του 2007, θα υπάρξει πλήρης βάση δεδομένων με όλες τις πληροφορίες σχετικά με αδειοδοτημένες κεραιοκατασκευές. Σε δεύτερη φάση, που θα ολοκληρωθεί μέχρι τις αρχές του καλοκαιριού, θα υπάρξει χάρτης αδειοδοτημένων κεραιοσυστημάτων, ο οποίος θα μπορεί να αντιμετωπιστεί από το χρήστη υπό διαδραστική μορφή.

Αυτές είναι, επαναλαμβάνω, οι 3 επιμέρους δράσεις στα πλαίσια του τρίπτυχου που ανέφερε και ο Πρόεδρος.

Πρόσθετες ενέργειες...

Εντοπισμός και διόρθωση αδυναμιών στις διαδικασίες αδειοδότησης και ελέγχου. Ήδη, στα πλαίσια της δουλειάς της ΕΕΤΤ και σχετικών ακροάσεων, έχει διαπιστωθεί μία καθυστέρηση και μία αδυναμία των εταιριών κινητής τηλεφωνίας ή και των πολιτών πολλές φορές να αντιληφθούν ποιος είναι ο ρόλος του καθενός, ποια είναι τα δικαιώματα του καθενός, πού πρέπει να απευθυνθεί, πόσο γρήγορα πρέπει να γίνονται μερικές διαδικασίες σε σχέση με άλλες που, ενδεχομένως, να μπορούν και να καθυστερήσουν. Έχουμε εντοπίσει τα σημεία αυτά και θα φροντίσουμε να βελτιστοποιήσουμε τη λειτουργία της ΕΕΤΤ και των συναρμοδίων.

Δεύτερη πρόσθετη ενέργεια είναι η επιτάχυνση της ολοκλήρωσης της δευτερογενούς νομοθεσίας σε συνεργασία με τους συναρμόδιους φορείς. Η ΕΕΤΤ είναι μία Υπηρεσία ιδιαίτερα ικανή και καλά στελεχωμένη, εξειδικευμένη στο αντικείμενο. Άλλες συναρμόδιες Υπηρεσίες δεν είναι τόσο καλά στελεχωμένες ή δεν είναι τόσο κοντά στο αντικείμενο. Υπάρχει μία

καθυστέρηση στην έκδοση δευτερογενούς νομοθεσίας εκ μέρους τους. Θα φροντίσουμε να συνδράμουμε στην επιτάχυνση.

Τρίτον, θα υπάρξει προληπτική ενημέρωση των πολιτών για τις νέες ασύρματες εφαρμογές τεχνολογίας. Υπάρχει μία κανονιστική διάταξη που λέει ποιες κεραίες εξαιρούνται αδειοδότησης· σχετίζονται με νέες εφαρμογές και τεχνολογίες κι αυτό θα φροντίσουμε προληπτικά να το μάθει ο κόσμος ώστε να μην παρατηρηθεί φαινόμενο αντίστοιχο με αυτό των κεραιών κινητής τηλεφωνίας.

Τέταρτον, θα υπάρχει μία συνεχής διαβούλευση και διάλογος για να επιτευχθούν συναινέσεις με βάση τα επιστημονικά δεδομένα και τη διεθνή εμπειρία. Έναρξη γίνεται από σήμερα, όπως αντιλαμβάνεστε.

Ο προϋπολογισμός της όλης δράσης θα καλυφθεί εξ ολοκλήρου από τον προϋπολογισμό της ΕΕΤΤ. Βασικοί συνεργάτες της ΕΕΤΤ στα πλαίσια αυτά θα είναι τα Πανεπιστήμια και οι αρμόδιοι επιστημονικοί Φορείς.

Θα κλείσω, λέγοντας δύο πράγματα τα οποία πιστεύω εγώ προσωπικώς· τα ανέφερε και ο Πρόεδρος, αλλά εγώ θα τα εντοπίσω ως, ίσως, περισσότερο ειδικός στα αντικείμενα...

Για να υπάρχει κινητή τηλεφωνία, την οποία όλοι έχουμε καταστήσει αναγκαία στη ζωή μας _και για μερικούς από εμάς είναι_, θα πρέπει να υπάρχουν και κεραίες σταθμών βάσης. Δεν μπορεί να υπάρξει κινητή τηλεφωνία χωρίς αυτές. Όπως, επίσης, για να υπάρξει ευρυζωνικότητα, πρέπει να υπάρχει και ασύρματη μετάδοση. Συνεπώς, πρέπει να εξοικειωθεί ο κόσμος με την αναγκαιότητα ύπαρξης κεραιών.

Δεύτερον, σε αντίθεση με ό,τι _δεν ξέρω για ποιο λόγο_ έχει περάσει στον κόσμο, η αραίωση του δικτύου των σταθμών βάσης και των κεραιών τους οδηγεί σε σημαντική αύξηση της ακτινοβολήσης που δέχεται ο χρήστης από το κινητό του τηλέφωνο. Με δεδομένο ότι η σημαντική ηλεκτρομαγνητική επιβάρυνση προέρχεται από το κινητό τηλέφωνο και όχι από τις κεραίες των

σταθμών βάσης, αντιλαμβάνεστε ότι η αραιώση του δικτύου, με βάση και τη λειτουργία των κεραιών, θα οδηγήσει σε μεγαλύτερη ακτινοβολή από το ίδιο το κινητό. Συνεπώς, αντί να κοιτάμε να αραιώσει το δίκτυο, πρέπει να κοιτάμε πώς θα σχεδιαστεί κατά τον ορθότερο τρόπο.

Τρίτον, πρέπει να εμποδωθεί η εμπιστοσύνη του κοινού στην έγκυρη ενημέρωση ώστε να είναι σε θέση να αποδέχεται από τους αρμόδιους επιστημονικούς Φορείς τα επιστημονικώς επιβεβαιωμένα δεδομένα. Δεν μπορεί, δηλαδή, ο οποιοσδήποτε να εκφέρει άποψη επί ενός θέματος, το οποίο δεν είναι τόσο απλό.

Θα κλείσω χαριτολογώντας..!

Είχαμε την περασμένη εβδομάδα μία συνέντευξη Τύπου, στην οποία παρουσιάσαμε τη δράση αλλά και τη σημερινή Ημερίδα στους εκπροσώπους του Τύπου. Μεταξύ των ερωτήσεων που υποβλήθηκαν στον Πρόεδρο και σ' εμένα, μία προς τον Πρόεδρο ήταν: *«Θα σας άρεσε, κύριε Πρόεδρε, να έρθει να εγκατασταθεί μία κεραία κινητής τηλεφωνίας απέναντι από το σπίτι σας;»*. Ο Πρόεδρος, παρά το ότι γνωρίζει το αντικείμενο και θα μπορούσε να απαντήσει με πιο εξειδικευμένο τρόπο, απάντησε ως εξής: *«Εάν με διαβεβαίωναν για την ασφάλειά μου οι έγκυροι επιστημονικοί Φορείς, θα την έβαζα και πάνω από το κεφάλι μου, στην τσάντα του σπιτιού μου!»*. Αυτή είναι η σωστή απάντηση από έναν ο οποίος γνωρίζει! Αυτήν την απάντηση θα θέλαμε να τη δώσει και ο μέσος πολίτης. Να εμπιστεύεται την πολιτεία και τους έγκυρους επιστημονικούς Φορείς.

Κλείνω εδώ, σας ευχαριστώ για την παρουσία σας και εύχομαι καλή επιτυχία στη σημερινή Ημερίδα.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ - ΚΑΨΑΛΗΣ Χ.: Ευχαριστούμε τον Πρόεδρο της ΕΕΤΤ και τον κύριο Κωπή για τις εισαγωγικές ομιλίες.

1^η Συνεδρία

**“Ασύρματες Επικοινωνίες:
Ηλεκτρομαγνητικά Πεδία & Επιστημονικά Δεδομένα”**

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ: Χρήστος Καψάλης

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ – ΚΑΨΑΛΗΣ Χ.: Θα περάσουμε στην 1^η Συνεδρία, της οποίας το αντικείμενο είναι “Ασύρματες Επικοινωνίες: Ηλεκτρομαγνητικά Πεδία & Επιστημονικά Δεδομένα” και καλώ στο βήμα τον πρώτο ομιλητή, τον κύριο Ευθύμιο Καραμπέτσο, Υπεύθυνο Γραφείου Μη Ιοντιζουσών Ακτινοβολιών, της Ελληνικής Επιτροπής Ατομικής Ενέργειας, ο οποίος θα μας παρουσιάσει το θέμα: “Σταθμοί βάσης κινητής τηλεφωνίας: Νομοθετικό Πλαίσιο - Όρια ασφαλούς έκθεσης του κοινού - Μελέτες ραδιοεκπομπών - Μετρήσεις”.

Θα παρακαλούσα τους ομιλητές, επειδή έχουμε ξεφύγει _σύμφωνα με τα ελληνικά πρότυπα..!_ από το πρόγραμμα, να τηρήσουμε αυστηρά το τέταρτο των παρουσιάσεων, ενώ θα ακολουθήσουν ερωτήσεις συνολικά, όπως θα έχετε δει στο πρόγραμμα, στο τέλος και των 6 παρουσιάσεων.

Κύριε Καραμπέτσο, έχετε το λόγο.

**“Σταθμοί βάσης κινητής τηλεφωνίας:
Νομοθετικό Πλαίσιο - Όρια ασφαλούς έκθεσης του κοινού -
Μελέτες ραδιοεκπομπών - Μετρήσεις”**

ΔΡ. ΚΑΡΑΜΠΕΤΣΟΣ Ε.: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Καψάλη.

Καλημέρα σας, κυρίες και κύριοι.

Ακούσατε ποιος είμαι... Εκπροσωπώ την Ελληνική Επιτροπή Ατομικής Ενέργειας, η οποία είναι ο αρμόδιος Φορέας για την ασφαλή εφαρμογή και χρήση των ακτινοβολιών στη χώρα, ιοντιζουσών και μη ιοντιζουσών.

Το Γραφείο του οποίου είμαι υπεύθυνος, το Γραφείο των μη ιοντιζουσών ακτινοβολιών, έχει την αρμοδιότητα της προστασίας του πληθυσμού και του περιβάλλοντος από τις τεχνικά παραγόμενες μη ιοντιζουσες ακτινοβολίες και φροντίζει για την παροχή σχετικής πληροφόρησης σε κάθε ενδιαφερόμενο.

Μία μόνο φράση για το τι είναι "μη ιοντιζουσες" και "ιοντιζουσες" ακτινοβολίες.

Οι μη ιοντιζουσες ακτινοβολίες είναι αυτές που δεν έχουν την απαραίτητη ενέργεια ώστε να διασπάσουν χημικούς δεσμούς, δηλαδή να προκαλέσουν ιοντισμό της ύλης, να αποσπάσουν ηλεκτρόνια από άτομα ή μόρια· σε αντίθεση με τις ιοντιζουσες - ραδιενεργές ακτινοβολίες.

Στα πλαίσια της ενημέρωσης του κοινού, εξεδώσαμε πολύ πρόσφατα, τον Ιούνιο του 2006, ένα ενημερωτικό φυλλάδιο με θέμα: "Κινητή Τηλεφωνία & Υγεία" (στα πλαίσια ενός προγράμματος της Γενικής Γραμματείας Έρευνας & Τεχνολογίας), ενώ λίγο νωρίτερα ένα φυλλάδιο για θέματα χαμηλόσυχνων ηλεκτρικών και μαγνητικών πεδίων, δηλαδή για θέματα του δικτύου μεταφοράς και διανομής ηλεκτρικής ενέργειας στη χώρα. Αυτά τα φυλλάδια υπάρχουν _έχω φέρει αρκετά αντίτυπα_ έξω στη Γραμματεία και μπορείτε να τα προμηθευτείτε, αλλά μπορείτε να δείτε το αντίστοιχο υλικό και στην ιστοσελίδα μας, από την οποία έχετε, επίσης, τη δυνατότητα να αντιλήσετε κάποιες γενικότερες γνώσεις για ακτινοβολίες, καθώς και μικρά video με τη διεξαγωγή επιτόπου μετρήσεων σε σταθμούς κεραιών ώστε να έχετε και μία καλύτερη αντίληψη για το πώς γίνονται αυτές οι μετρήσεις.

Τι κάνει η Ελληνική Επιτροπή Ατομικής Ενέργειας βάσει των νομοθετημένων αρμοδιοτήτων της;

Δημοσιεύουμε υποδείγματα μελετών για διάφορες κατηγορίες κεραιών· γιατί, όπως θα δούμε, αυτές οι μελέτες είναι απαραίτητες προκειμένου μία εγκατάσταση κεραίας να αδειοδοτηθεί.

Γνωματεύουμε πάνω σε αυτές τις μελέτες και αποστέλλουμε στην ΕΕΤΤ, που είναι η αδειοδοτούσα Αρχή, μία θετική γνωμάτευση ή μία αρνητική γνώμη, αν πρόκειται να εγκατασταθεί μία κεραία σε μία συγκεκριμένη θέση.

Επίσης, με βάση τη νέα νομοθεσία, παρέχουμε τη σύμφωνη γνώμη μας στη οικεία Γενική Γραμματεία Περιφέρειας για κάθε μελέτη περιβαλλοντολογικών επιπτώσεων που διαβιβάζεται στην Υπηρεσία μας.

Πραγματοποιούμε μετρήσεις σε όλα τα είδη σταθμών κεραιών και διατάξεων εκπομπής χαμηλών συχνοτήτων και ρυθμίζουμε τις λεπτομέρειες που αφορούν την εξουσιοδότηση άλλων συνεργείων που κάνουν μετρήσεις· γιατί, όπως θα ακούσετε και παρακάτω, μετρήσεις στη χώρα _όπως, βέβαια, είναι φυσικό και το καταλαβαίνετε_ δεν εκτελεί μόνο η Ελληνική Επιτροπή Ατομικής Ενέργειας.

Ας έρθουμε να δούμε λίγο το “τοπίο” στην Ελλάδα από πλευράς νομοθεσίας...

Το 2000 εξεδόθη μία Κοινή Υπουργική Απόφαση, η οποία πρακτικά μετέφερε στην Ελληνική νομοθεσία τη Σύσταση του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης του 1999, που είχε τίτλο: “Σχετικά με τον περιορισμό της έκθεσης του κοινού σε ηλεκτρομαγνητικά πεδία (0 Hz έως 300 GHz)”. Η Κοινή αυτή Υπουργική Απόφαση μετέφερε τη λογική, τους πίνακες και τις τιμές της Ευρωπαϊκής Σύστασης στην Ελληνική νομοθεσία, αλλά έκανε το εξής. Είπε: *«Εγώ υιοθετώ το 80% αυτών των τιμών και με βάση αυτές τις τιμές θα εκπονήσετε μελέτες και θα κάνετε μετρήσεις».*

Το 2006 υπάρχει ο Νόμος 3431 _θα τον ακούσετε πολλές φορές σήμερα_ για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, ο οποίος άλλαξε τα όρια _θα έλεγε κάποιος_ και υιοθέτησε το 70% στη θέση του 80% που ίσχυε για κάθε εγκατάσταση κεραιάς. Επίσης, καθιέρωσε το 60%, ειδικά για τις εγκαταστάσεις κεραιών που βρίσκονται σε απόσταση 300 μέτρων από την περίμετρο κτιρίων, βρεφονηπιακών σταθμών, σχολείων, γηροκομείων και νοσοκομείων. Άρα, αυτή τη στιγμή στην Ελλάδα υπάρχει _θα έλεγε κάποιος_ ένα διζωνικό σύστημα ορίων (70% παντού, ενώ αν η κεραία είναι στα 300 μέτρα από σχολεία, γηροκομεία, νοσοκομεία, 60% των τιμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης).

Βέβαια, ενδιάμεσα, το 2002, ο νομοθέτης _και επειδή μιλάμε για ηλεκτρομαγνητικά πεδία γενικά_ εξέδωσε και μία Κοινή Υπουργική Απόφαση, που για τις διατάξεις εκπομπής χαμηλών συχνοτήτων, δηλαδή για το δίκτυο ηλεκτρικής ενέργειας και τα πεδία που εκπέμπονται από αυτό, υιοθέτησε το 100% των επιπέδων αναφοράς της Σύστασης της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Άρα, στην πράξη, για όλο το φάσμα των ηλεκτρομαγνητικών πεδίων, η Ελλάδα έχει αυτό το τριζωνικό σύστημα ορίων, το οποίο είναι από τα πιο περίεργα στην παγκόσμια πραγματικότητα· και για το οποίο, πραγματικά, οι συναρμόδιοι Φορείς του εξωτερικού μας ρωτάνε, προσπαθώντας να καταλάβουν, ποια ήταν η λογική πίσω από αυτό.

Η λογική πίσω από αυτό ήταν, φυσικά, καθαρά πολιτική. Δηλαδή, στο βαθμό που οι αρμόδιες Διεθνείς Επιτροπές Ακτινοπροστασίας, η Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας, η Παγκόσμια Επιτροπή Μη Ιοντίζουσας Ακτινοβολίας, εκδίδουν κατευθυντήριες γραμμές και στο βαθμό που οι νομοθεσίες αυτές τις υιοθετούν, για ποιο λόγο να κόβουν _να “πετσοκόβουν”, θα έλεγα καλύτερα..!_ περαιτέρω τα όρια; Ήξερε κάτι ο Έλληνας νομοθέτης το 2000 και είπε: «*Παίρνω το 80% των τιμών*»; Ήξερε κάτι το 2006 και είπε: «*Παίρνω το*

70% ή το 60% των τιμών»; Ειδικά για τις υψηλές συχνότητες...; Όχι, δεν ήξερε. Είναι μία καθαρά πολιτική απόφαση, ένα πολιτικό μέτρο· το οποίο, μάλιστα, πολλές φορές μπορεί να δημιουργήσει παρεξηγήσεις, γιατί καταρρακώνει την ίδια την επιστημονικότητα των ορίων, όπως αυτά έχουν δοθεί από τους Διεθνείς Οργανισμούς.

Πολύ-πολύ γρήγορα, λοιπόν, ο Νόμος 3431 προβλέπει, όπως είπαμε, τα χαμηλότερα όρια και κάνει κάτι πολύ σημαντικό: εντατικοποιεί τους ελέγχους, δηλαδή τις μετρήσεις που γίνονται στο περιβάλλον σταθμών κεραιών. Με βάση αυτό το Νόμο, κάθε χρόνο, η ΕΕΑΕ ή εξουσιοδοτημένα από εκείνη συνεργεία οφείλουν να μετρούν το 20% των αδειοδοτημένων κεραιών από την ΕΕΤΤ εντός Σχεδίου Πόλεως. Επίσης, οφείλουν να ανταποκρίνονται γρήγορα στα αιτήματα οποιουδήποτε Φυσικού ή Νομικού Προσώπου που θέλει να γίνουν μετρήσεις στο περιβάλλον κάποιας κεραίας, εντός 20 εργασίμων ημερών. Τα αποτελέσματα, επίσης, πρέπει να ανακοινώνονται άμεσα στην ιστοσελίδα και συγκεντρωτικά ανά έτος.

Με αυτή τη λογική, λοιπόν, πολύ σύντομα θα βλέπετε στο Site της ΕΕΑΕ ένα χάρτη της Ελλάδας, όπου κάνοντας “click” σε κάθε Νομό και μπαίνοντας σε κάθε Δήμο, θα μπορείτε να βλέπετε τι μετρήσεις έχουν γίνει εκεί, πότε γίνανε και ποια ήταν τα αποτελέσματα.

Επίσης, ο Νόμος 3431 έβαλε μία άλλη πολύ σημαντική παράμετρο, την περιβαλλοντολογική αδειοδότηση, η οποία προηγείται κάθε αδειας και συγκεκριμένα της πρώτης τη τάξει αδειας, της άδειας από την ΕΕΤΤ. Αυτό, δηλαδή, σημαίνει ότι ο κάθε κάτοχος κεραίας πρέπει να υποβάλλει στην οικεία Γραμματεία Περιφέρειας μία μελέτη περιβαλλοντολογικών επιπτώσεων και, αφού αυτή εγκριθεί, συνεχίζεται η διαδικασία αδειοδότησης.

Εδώ, ο νομοθέτης προέβλεψε και την παροχή της δικιάς μας σύμφωνης γνώμης, γιατί, προφανώς, αυτή η μελέτη περιβαλλοντολογικών επιπτώσεων θα επεξεργάζεται και θέματα ακτινοβολίας.

Επίσης, ο νομοθέτης έκανε κάτι, το οποίο και αυτό έχει κινήσει το παγκόσμιο ενδιαφέρον: απαγόρευσε την εγκατάσταση ειδικά κεραιών κινητής τηλεφωνίας πάνω στα κτίρια σχολείων, γηροκομείων, νοσοκομείων και βρεφονηπιακών σταθμών· το οποίο, όπως θα δούμε στη συνέχεια, _όχι μόνο της δικιάς μας παρουσίας_ αφού νομίζω ότι θα προκύψει και από τις παρουσιάσεις των άλλων ομιλητών_ ηλεκτρομαγνητικά ίσως να μην λέει και πολλά πράγματα..!

Για να υλοποιηθούν όλα αυτά, βέβαια, _γιατί, όπως καταλαβαίνετε, τα νούμερα των μετρήσεων που πρέπει να γίνουν είναι μεγάλα_ οι κάτοχοι αδειοδοτημένων κεραιών θα πρέπει να προκαταβάλλουν στην ΕΕΤΤ ένα ετήσιο τέλος 200 € για κάθε κατασκευή κεραιάς και αυτό το ποσό να δίνεται σ' εμάς. Επίσης, κάθε Φυσικό ή Νομικό Πρόσωπο που θέλει να κάνει μετρήσεις, θα καταβάλλει ένα σχετικό παράβολο, το οποίο δεν θα ξεπερνά τα 160 €. Αυτό το ποσό δεν έχει ακόμα οριστικοποιηθεί. Περιμένουμε ακόμα μία Υπουργική Απόφαση.

Πολύ σύντομα να σας πω ότι οι Διεθνείς Οργανισμοί που εκδίδουν κατευθυντήριες γραμμές για την έκθεση των ανθρώπων σε ηλεκτρομαγνητικά πεδία ορίζουν βασικούς περιορισμούς και επίπεδα αναφοράς. Οι βασικοί περιορισμοί είναι τα μεγέθη τα οποία βασίζονται άμεσα στις αποδεδειγμένες επιδράσεις στην υγεία, ενώ τα επίπεδα αναφοράς είναι μεγέθη τα οποία χρησιμοποιούνται για την πρακτική εκτίμηση της έκθεσης, δηλαδή είναι τα μετρήσιμα μεγέθη, μεγέθη τα οποία μπορούμε πολύ εύκολα να μετρήσουμε με κατάλληλα όργανα· κι εφόσον εκεί τηρούνται κάποια όρια _αν το πει κάποιος γενικά_ τηρούνται και οι βασικοί περιορισμοί.

Χωρίς να θέλω να σας κουράσω, αυτό που θέλω να σας πω είναι για τις συχνότητες στις οποίες εκπέμπουν οι κεραιές κινητής τηλεφωνίας...

Ο βασικός περιορισμός που προβλέπεται είναι για το μέγεθος SAR (Specific Absorption Rate), δηλαδή για τον Ειδικό Ρυθμό Απορρόφησης Ενέργειας.

Ποιο είναι το συνδεδεμένο με αυτό βλαβερό αποτέλεσμα στην υγεία;

Η θερμοπληξία ολόκληρου του σώματος ή η υπερβολική τοπική θέρμανση κάποιων ιστών.

Πώς έχουν προκύψει οι βασικοί περιορισμοί και τα επίπεδα;

Έχουν προκύψει, προφανώς, με αξιολόγηση όλων των επιστημονικών δεδομένων, αλλά με μεγάλους συντελεστές ασφαλείας. Δηλαδή, αν οι Επιστήμονες κατέληξαν στο ότι το βλαβερό αποτέλεσμα στην υγεία συμβαίνει στην τιμή 100, _δεν μας ενδιαφέρει για ποιο μέγεθος μιλάμε_ όρισαν το όριο του βασικού περιορισμού 50 φορές πιο κάτω. Δηλαδή, αυτόματα, το 100 το έκαναν 2. Και αυτό το έκαναν, γιατί; Για να λάβουν υπ' όψιν τις αβεβαιότητες όσον αφορά την ατομική ευαισθησία, τις περιβαλλοντολογικές συνθήκες και τη διαφορά της ηλικίας και της υγείας των μελών του γενικού πληθυσμού. Αυτό αφορά τους βασικούς περιορισμούς...

Τα επίπεδα αναφοράς, που είναι τα μετρήσιμα μεγέθη, έχουν ακόμα ένα συντελεστή ασφαλείας μέσα τους, γιατί έχουν προκύψει ως αριθμοί, οι οποίοι προβλέπουν συνθήκες μέγιστης σύζευξης του πεδίου με το εκτιθέμενο σε αυτό άτομο. Δηλαδή, έχουν βγει με έναν τέτοιο τρόπο ώστε ο κάθε ένας να είναι κάθε στιγμή της ζωής του βέλτιστα προσανατολισμένος σε μία κεραία και να έχει τη μέγιστη δυνατή απορρόφηση.

Οι βασικοί περιορισμοί και τα επίπεδα αναφοράς είναι νούμερα τα οποία δεν μας λένε τίποτα· και δεν μας λένε τίποτα, γιατί, όπως είπαμε, ο Έλληνας νομοθέτης είπε: *«Εγώ, για τις εγκαταστάσεις κεραιών παίρνω ως όρια στην ελληνική επικράτεια το 70 ή το 60%»*. Αυτό, όμως, δεν είναι καθόλου προφανές τι σημαίνει· και ειδικά αν έχει κάποιος τις σχετικές γνώσεις, ξέρει ότι είναι λίγο περίεργο και ανεφάρμοστο το να πάρει τους πίνακες της

Ευρωπαϊκής Ένωσης, να πάει εκεί και να βάλει ένα συντελεστή 70 ή 60, δηλαδή να διαιρέσει αυτά τα νούμερα, να πάρει αυτά τα ποσοστά και να ορίσει νέα όρια.

Επειδή, λοιπόν, αυτό είναι ένα σύνθετο θέμα και επειδή καμία χώρα δεν έχει κάνει τέτοια μείωση, _όποιες χώρες έχουν κάνει μειώσεις (οι νομοθέτες τους), έχουν δώσει πίνακες με συγκεκριμένα νούμερα, αλλά όχι με ποσοστά, όπως ο Έλληνας νομοθέτης_ κρίθηκε σκόπιμο, η Ελληνική Επιτροπή Ατομικής Ενέργειας να εκδώσει μία εγκύκλιο για να πει πώς αυτός ο συντελεστής μπαίνει για κάθε μετρήσιμο μέγεθος. Αυτό είναι ένα καθαρά τεχνικό θέμα _δεν θέλω να υπεισέλθω τώρα_ όποιος θέλει, μπορούμε να το συζητήσουμε και, εξάλλου, μπορείτε να βρείτε αυτήν την εγκύκλιο.

Άρα, βλέπει κάποιος ότι για τα διάφορα μεγέθη ο συντελεστής μείωσης δεν είναι ίδιος· αλλού ισχύει ο ίδιος, αλλού ισχύει ένας άλλος αριθμός. "Αυτό" είναι το παράδειγμα... Τα όρια, πλέον, που ισχύουν στη χώρα, για την εκπόνηση μελετών ραδιοεκπομπών, για τη διεξαγωγή μετρήσεων, για τις ζώνες συχνοτήτων της κινητής τηλεφωνίας...

Αυτό που θέλω να επισημάνω είναι ότι οι έλεγχοι των εγκαταστάσεων κεραιών στη χώρα γίνονται μέσω αυτού του τριπλού συστήματος πριν την εγκατάσταση: α) μέσω του ελέγχου της τεχνικής μελέτης ραδιοεκπομπών, δηλαδή της μελέτης που υπολογίζει τα ηλεκτρομαγνητικά πεδία στο περιβάλλον των κεραιών βάσει ενός πολύ αυστηρού τεχνικού υποδείγματος που έχει εκδώσει η Υπηρεσία μας και το οποίο βρίσκεται στο διαδίκτυο, β) μέσω του ελέγχου της περιβαλλοντολογικής μελέτης που διαβιβάζεται στην ΕΕΑΕ από τη Γενική Γραμματεία Περιφέρειας, που πάλι μιλάει για ακτινοβολίες και πάλι πρέπει να γνωματεύσουμε και, βέβαια, γ) όταν μία κεραία είναι ήδη εγκατεστημένη και λειτουργεί, μέσω της διεξαγωγής επιτόπου μετρήσεων.

Οι μελέτες ραδιοεκπομπών είναι πάλι ένα καθαρά τεχνικό θέμα... Μπορούμε να το συζητήσουμε κατ' ιδίαν και μπορείτε, βέβαια, να δείτε ότι επιβάλλουμε στους μελετητές των εταιρειών κινητής τηλεφωνίας τόσο αυστηρές παραδοχές ώστε η υπερεκτίμηση του πεδίου γύρω από τις κεραίες, σε επίπεδο μελέτης, είναι τέτοια που από τις μετρήσεις βλέπουμε ότι είναι πάρα-πάρα πολύ μεγάλη, υπερβολική. Αυτό, όμως, οδηγεί και σε υπερεκτίμηση των περιοχών γύρω από τις κεραίες που χρήζουν προστασίας, δηλαδή μπορεί η μελέτη ραδιοεκπομπών να βγάλει απαγόρευση σε κάποιους χώρους γύρω από μία κεραία, όταν αυτή εγκατασταθεί, κάτι που πρέπει να ακολουθείται στην πράξη αλλά και κάτι που από τις μετρήσεις μετά μπορούμε να δούμε ότι δεν χρειάζεται, κιόλας.

Για τις κεραίες της κινητής τηλεφωνίας και το πώς λειτουργούν θα σας μιλήσουν κάποιοι από τους επόμενους ομιλητές και θα σας τα πούνε πολύ πιο καλά από εμένα.

Αυτό που έχω να σας πω και αυτό που πρέπει να ξέρετε για την έκθεσή σας στο περιβάλλον σταθμών βάσης κινητής τηλεφωνίας, είναι ότι την καθορίζουν τέσσερα πράγματα: α) η ισχύς της κεραίας, προφανώς, αφού όσο μεγαλύτερη είναι η ισχύς, τόσο μεγαλύτερη είναι και η έκθεση, β) η απόστασή σας από την κεραία, γ) το διάγραμμα ακτινοβολίας της κεραίας, δηλαδή ο τρόπος με τον οποίο η ακτινοβολία διαχέεται στο χώρο και, βέβαια, δ) το αν είστε σε έναν εσωτερικό ή έναν εξωτερικό χώρο, γιατί οι τοίχοι και οι στέγες εξασθενούν την ακτινοβολία που προσπίπτει σε κάθε κτίριο.

Το διάγραμμα ακτινοβολίας μίας κεραίας κινητής τηλεφωνίας είναι "αυτό". Όπως βλέπετε, είναι πολύ πλατύ στο οριζόντιο επίπεδο, αλλά πολύ στενό στο κατακόρυφο. Φανταστείτε ότι είναι σαν τη γλώσσα μας...

Αυτό που πρέπει να ξέρετε είναι ότι, αν εσείς εκτίθεστε γεωμετρικά έξω από "αυτό" το διάγραμμα, η έκθεσή σας είναι, πρακτικά, αν όχι μηδενική,

πάντως απειροελάχιστη, πολλές εκατοντάδες φορές μικρότερη από αυτήν στην κύρια διεύθυνση ακτινοβολίας.

Όσον αφορά τις μετρήσεις που έχουμε εκπονήσει σε σταθμούς βάσης, για τις οποίες είμαστε και διαπιστευμένοι, αυτό που έχω να σας πω είναι ότι έχουμε πραγματοποιήσει, μέχρι στιγμής, έλεγχο 1400 σταθμών βάσης κινητής τηλεφωνίας. Οι μετρηθείσες τιμές είναι, στη συντριπτική τους πλειοψηφία, από αρκετές δεκάδες μέχρι πολλές χιλιάδες φορές κάτω από τα θεσμοθετημένα όρια, ενώ σε μία περίπτωση μόνο μετρήθηκε υπέρβαση των ορίων ασφαλούς έκθεσης του κοινού.

“Εδώ” βλέπετε τα αποτελέσματα μετρήσεων, βλέπετε ποιες είναι οι συνήθεις τιμές που μετράμε στο περιβάλλον σταθμών βάσης, ποια είναι η μέγιστη τιμή που έχουμε μετρήσει καθώς, επίσης, δίπλα, το 60% των ελληνικών ορίων. Αυτό, για να έχετε μία αίσθηση των αριθμών.

“Αυτή”, μάλιστα, είναι η περίπτωση όπου μετρήθηκε υπέρβαση των ορίων ασφαλούς έκθεσης. Γιατί; Γιατί, πολύ απλά, η διπλανή απόληξη, η οποία είναι προσβάσιμη, _όπως βλέπετε έχει και σκάλα_ σε οδηγεί και μπορείς να πάρεις αγκαλιά την κεραία. Την κεραία δεν την βλέπετε..! Είναι καλυμμένη..! Είναι μέσα σε “αυτήν” την καπνοδόχο. Όπως βλέπετε, όμως, ο άνθρωπος μπορεί να πάει δίπλα της.

Επίσης, αυτό που έχει πολύ μεγάλη σημασία είναι ότι, πλέον, η αυτοψία που εκτελούν τα συνεργεία της Υπηρεσίας μας έχει διπλό νόημα· όχι μόνο το νόημα της διεξαγωγής μέτρησης εις τρόπον ώστε να διαπιστώσουμε αν υπάρχει συμμόρφωση με τα όρια, αλλά και τού να δούμε αν τα δηλωθέντα στις μελέτες ραδιοεκπομπών είναι τα ίδια με αυτά που βλέπουμε με τα μάτια μας.

Γιατί, “εδώ”, στη συγκεκριμένη περίπτωση υπάρχουν κεραίες εγκατεστημένες _πάλι καμουφλαρισμένες, όπως βλέπετε..!_ και δίπλα εμείς στη μελέτη δεν είχαμε κανένα κτίριο. Είχαμε ένα οικόπεδο... Όμως, όταν

πήγαμε εκεί, είδαμε ένα κτίριο νεόδμητο, στο οποίο, μάλιστα, φθάνει κάποιος και βρίσκεται αγκαλιά με τις κεραίες. Προφανώς, λοιπόν, αυτό σημαίνει ότι οι όροι αυτής της εγκατάστασης έχουν αλλάξει, αφενός μεν σε επίπεδο μελέτης - γνωμάτευσης από εμάς, αφετέρου δε σε επίπεδο αδείας και πρέπει κάτι να γίνει.

Πολύ-πολύ χονδρικά, σας δίνω περιπτώσεις μετρήσεων και συγκεκριμένα σας λέω ότι στους υψηλούς πυλώνες, _που, συνήθως, βρίσκονται σε αγροτικές περιοχές_ στο έδαφος, οι τιμές για την πυκνότητα ισχύος φθάνουν μέχρι το 0,01% του ορίου, σε "τέτοιες" εγκαταστάσεις έως 0,1% του ορίου, αλλά υπάρχουν και περιπτώσεις κεραιών που μπαίνουν σε χαμηλότερα κτίρια ενώ στο περιβάλλον υπάρχουν υψηλότερα και οι διευθύνσεις ακτινοβολίας τους μπορεί να πηγαίνουν προς κάποιες γειτονικές ταράτσες, με αποτέλεσμα να μπορεί κάποιος πολύ εύκολα να φθάσει σε ένα 25% του ορίου, για παράδειγμα, όπως βλέπετε σε "αυτήν" την περίπτωση.

Αυτό, όμως, επίσης, που έχει σημασία, είναι τι;

Να ξέρει κάποιος ότι, όταν βρίσκεται στο περιβάλλον ενός σταθμού βάσης κινητής τηλεφωνίας, η τιμή της ηλεκτρομαγνητικής ακτινοβολίας που μετράει _παρά το ότι η κεραία είναι μπροστά του, πολύ κοντά του και τη βλέπει_ και, κατ' επέκταση, η έκθεση του ανθρώπου αυτού, μπορεί να μην οφείλεται 100% σε αυτήν την κεραία.

Για παράδειγμα, "αυτή" είναι μία κεραία στην Αγία Παρασκευή... Μία καμουφλαρισμένη κεραία, σε μία ταράτσα πολυκατοικίας... Μετρώντας από το σημείο που είμαστε τοποθετημένοι, βλέπουμε ότι, πρακτικά, το ποσοστό της έκθεσής μας από αυτήν την κεραία είναι γύρω στο 15%, ενώ το υπόλοιπο είναι από τις κεραίες του Υμηττού, ραδιοφωνίας και τηλεόρασης.

"Εδώ", μιλάμε για την ίδια εγκατάσταση... Η κεραία είναι κοντά μας... Συγκεκριμένα, είμαστε σε υψηλότερο κτίριο από αυτήν· βέβαια, δεν μας

βλέπει ακριβώς, αλλά η έκθεσή μας είναι στο 50%, ενώ πάλι ένα 50% έρχεται από τον Υμηττό.

Η αξιολόγηση της έκθεσης των ανθρώπων στο περιβάλλον σταθμών κεραιών πρέπει να γίνεται μέσω της εκτίμησης της πραγματικής ηλεκτρομαγνητικής επιβάρυνσης σε όλες τις θέσεις στις οποίες είναι ελεύθερη και δυνατή η πρόσβαση του κοινού.

Ο αυθαίρετος καθορισμός οριζόντιων αποστάσεων ως μέτρο προφύλαξης του κοινού δεν έχει καμία επιστημονική βάση και, βέβαια, δυστυχώς, αν γίνεται τέτοιος χαρακτηρισμός, δηλαδή με οριζόντια απόσταση, αυτό είναι ένα αντικείμενο παρερμηνείας και παρεξήγησης από το κοινό, που ορίζει αυτήν την απόσταση σαν απόσταση ασφαλείας ενώ αυτό δεν ισχύει.

Είδα ότι στο φυλλάδιο της ΕΕΤΤ υπάρχει ζωγραφισμένος ένας φάρος. Το βρίσκω πάρα πολύ εύστοχο, γιατί αυτό είναι ένα πάρα πολύ καλό παράδειγμα ακτινοβολίας από μία κεραία· την οριζόντια φωτεινή δέσμη ενός ναυτικού φάρου, τη βλέπει ένα πλοίο το βράδυ πάρα πολύ μακριά, αλλά αν εσείς είστε κάτω από το φάρο (σε οριζόντια απόσταση 0) και σας πέσει ένα κέρμα από την τσέπη, αν σκύψετε, δεν βλέπετε να το πιάσετε. Βλέπετε, λοιπόν, τι σημασία έχει η κατευθυντικότητα και πώς η οριζόντια απόσταση και μόνο δεν λέει τίποτα για την έκθεσή μας.

Κλείνω μόνο με μία φράση, αναφορικά με την πυκνωση του δικτύου, η οποία είναι πολύ σημαντική και πρέπει να την έχουμε υπ' όψιν μας...

Όταν λειτουργεί ένας νέος σταθμός βάσης κινητής τηλεφωνίας, δημιουργείται μία νέα περιοχή κάλυψης, που προκύπτει από την υποδιαίρεση των περιοχών που κάλυπταν οι προϋπάρχοντες σταθμοί. Άρα, έτσι, μειώνεται η ισχύς των προϋπαρχόντων σταθμών· άρα, αν εγώ έμενα δίπλα σε μία κεραία, μειώνεται η έκθεσή μου από την κεραία αυτήν.

Το πιο σημαντικό, όμως, είναι ότι μειώνεται η έκθεσή μου στο κεφάλι από το κινητό τηλέφωνο.

Βέβαια, εδώ πρέπει να πούμε ότι μπαίνουν νέοι σταθμοί, αλλά μπαίνουν και νέες υπηρεσίες. Θα πρέπει εδώ να προσέχουμε, γιατί αν σε ένα νέο σταθμό έχουν προστεθεί νέες υπηρεσίες, η έκθεσή μου μπορεί να αυξάνεται. Δεν μειώνεται πάντα...

Σας ευχαριστώ πάρα-πάρα πολύ. Είχα λίγο χρόνο, όμως πιο σημαντικό είναι να απαντήσω στις ερωτήσεις σας. Είμαι στη διάθεσή σας όλη την ημέρα _και σήμερα και πάντα_ για να συζητήσουμε ό,τι θέλετε.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ - ΚΑΨΑΛΗΣ Χ.: Ευχαριστούμε τον κύριο Καραμπέτσο.

Ο επόμενος ομιλητής είναι ο Καθηγητής Ραδιοβιολογίας του ΕΚΠΑ, ο κύριος Λουκάς Μαργαρίτης, ο οποίος θα μας αναπτύξει το θέμα: "Αναγκαιότητα επανεξέτασης των ορίων ασφαλούς έκθεσης του πληθυσμού από τις κεραίες βάσης, σύμφωνα με την τρέχουσα έρευνα".

Κύριε Μαργαρίτη, έχετε το λόγο για 15 λεπτά.

"Αναγκαιότητα επανεξέτασης των ορίων ασφαλούς έκθεσης του πληθυσμού από τις κεραίες βάσης, σύμφωνα με την τρέχουσα έρευνα"

ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ Λ.: Κύριε Πρόεδρε της ΕΕΤΤ, εκλεκτοί Συνάδελφοι, κυρίες και κύριοι, είμαι από εκείνους που έχουν ξεκινήσει την καριέρα τους με έρευνα στις μη ιονίζουσες ακτινοβολίες πριν από 34 χρόνια· και χρησιμοποιώ τον όρο "ιονίζουσες" και όχι "ιοντίζουσες", απλά επειδή ο Δάσκαλός μου, Καθηγητής Πανταζής, ιδρυτής του Κέντρου Πυρηνικών Ερευνών "Δημόκριτος" και ιδρυτής της Ραδιοβιολογίας στην Ελλάδα, χρησιμοποιούσε έτσι τον όρο αυτόν. Ενδεχομένως, κατά το Μπαμπινιώτη, να είναι πιο σωστό το "ιοντίζουσες".

Έτσι, λοιπόν, έχοντας ξεκίνημα με επίδραση υπερϊώδους ακτινοβολίας σε μάτια πειραματόζων, συνεχίζοντας με laser, συνεχίζοντας

με ραδιενέργεια και, πριν από 10 περίπου χρόνια, αντιλαμβανόμενος την ανάγκη της κοινωνίας αλλά και της ερευνητικής κοινότητας για έρευνα στην επίδραση των ραδιοσυχνοτήτων της κινητής τηλεφωνίας, ξεκίνησα έρευνα με τους εκλεκτούς συνεργάτες μου και ιδιαίτερα με το Δημήτρη τον Παναγόπουλο, που εκπόνησε διδακτορική διατριβή στο θέμα αυτό.

Έχουμε δημοσιεύσει 6 άρθρα από τότε... 2 άρθρα με εξήγηση της μοριακής κατάστασης, των μοριακών μηχανισμών, του πώς η ακτινοβολία επιδρά στις μεμβράνες και του πώς μπορεί να γίνει αλλαγή στη διακίνηση ιόντων.

“Ανήκω”, συνεπώς, σ’ εκείνους οι οποίοι δεν πιστεύουν απόλυτα σε όρια ασφαλείας· και εδώ επικαλούμαι τις φράσεις και του Προέδρου και του Αντιπροέδρου της ΕΕΤΤ για ασφαλή έκθεση του κοινού, για ελαχιστοποίηση _το τονίζω αυτό, γιατί θα έρθω σε αυτό το θέμα_ της έκθεσης του κοινού.

Παρακάμπω “αυτή” τη διαφάνεια, απλά λέγοντας ότι το μήκος κύματος _που, ίσως, να έχει κάποια σημασία_ της ακτινοβολίας των 900 MHz είναι περίπου 30 εκατοστά του μέτρου και των 1800 MHz περίπου 15 εκατοστά. Κατά πολλούς αυτό έχει σημασία, γιατί τα 15 εκατοστά “συντονίζουν” με το κρανίο του ανθρώπου.

Οι αναμενόμενες επιδράσεις, κατά τη δική μας εκτίμηση ως Βιολόγων Βιοφυσικών, είναι κυρίως στους διαύλους των μεμβρανών, στα μόρια που περνάνε από τις μεμβράνες. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι στις νευρομυϊκές συνάψεις, στις νευρικές συνάψεις, στις νευρονευρικές συνάψεις· κι εκεί είναι ένας στόχος της ακτινοβολίας.

Προσωπικά, δεν πιστεύω ότι υπάρχει “κατώφλι” τη στιγμή αυτή, εκτός και αν αποδειχθεί αργότερα ότι υπάρχει.

Εκτός αυτών των διαδικασιών, υπάρχει βέβαια και η πολυπλοκότερη διαδικασία της παραγωγής και διακίνησης μορίων μέσα στα κύτταρα, που πολλές φορές συνοδεύεται από μικρά ηλεκτρικά δυναμικά· και είναι ηλίου

φαινότερο ότι οποιοδήποτε εξωτερικό δυναμικό παρόμοιας έντασης _ή, προφανώς, λίγο μεγαλύτερης_ θα επιδράσει στη λειτουργία αυτή.

Το ποιο θα είναι το αποτέλεσμα, αναφέρεται σε στοχαστικά μοντέλα και, φυσικά, κανείς δεν μπορεί να προβλέψει τι θα γίνει· εδώ είναι και η ασάφεια των ερευνών.

Ο Gautier, πρόσφατα, έχει καταγράψει μηχανισμούς επίδρασης ακτινοβολίας από το κυτταρικό επίπεδο μέχρι τις άμεσες ή έμμεσες δράσεις· και συμπτωματικά να πω εδώ ότι τελευταία κυκλοφόρησε "αυτό" το διάγραμμα...

Στο φαινόμενο της απόπτωσης, που είναι προγραμματισμένος κυτταρικός θάνατος, έχουμε, ήδη, δημοσιεύσει (για τα πειραματόζωά μας), συνεπώς είναι ξεκάθαρο ότι η ακτινοβολία αυτή σε κάποια ένταση _μπορούμε να το κουβεντιάσουμε αυτό στο τέλος_ επιδρά στον προγραμματισμένο κυτταρικό θάνατο.

Τώρα, να μιλήσουμε λίγο για τα όρια...

Τα όρια προτάθηκαν το '98 από τη Διεθνή Επιτροπή (ICNIRP), λαμβάνοντας υπ' όψιν κυρίως τις θερμικές επιδράσεις _κυρίως_ το τονίζω_ ενώ όλα αυτά για τα οποία μίλησα εγώ είναι μη θερμικές (όχι αύξηση της θερμοκρασίας του ιστού, δηλαδή όχι αύξηση παραπάνω από 0,1 βαθμούς Κελσίου), άρα θα έπρεπε αυτά τα όρια να αναθεωρηθούν.

Δεν έχουν σχέση τα όρια αυτά με τα όρια της ραδιενέργειας...

Στη ραδιενέργεια έχουμε ραδιοϊσότοπα στο σώμα. Αυτό μπορεί πολύ καλά να σας το επιβεβαιώσει ο κύριος Γεωργίου αργότερα. Έχουμε ραδιενέργεια από το έδαφος, έχουμε ραδιενέργεια από κοσμική ακτινοβολία, έχουμε ραδιενέργεια από το ραδόνιο που είναι αέριο και που είναι στα δομικά υλικά.

Έτσι, λοιπόν, η αντίστοιχη Επιτροπή πήρε αυτήν την ένταση, πρόσθεσε και κάτι παραπάνω (για ακτινογραφίες κλπ) και “πετάει” ένα όριο ασφαλείας· που, προφανώς, έτσι είναι _δεν μπορεί να γίνει αλλιώς.

Εδώ έχουμε φυσικές ακτινοβολίες που ήρθαν για πρώτη φορά στον πλανήτη, στον άνθρωπο. Δεν υπήρχαν πριν στην εξέλιξή του. Συνεπώς, ο οργανισμός δεν έχει προσαρμοστεί. Γι’ αυτό με βλέπετε έτσι, επιφυλακτικό και κάθετο. Προσπαθώ, κύριε Πρόεδρε, να διατηρήσω ένα ήρεμο πνεύμα, όπως το είπατε και εσείς, αλλά πραγματικά ενίσταμαι με απόψεις πολλών _που ενδεχόμενα να ακουστούν και αργότερα_ ότι υπάρχουν όρια ασφαλείας. Δεν υπάρχουν όρια ασφαλείας για την ακτινοβολία αυτή! Θα πρέπει να είναι το υπόβαθρο. Δηλαδή, για να μην μακρηγορώ, ό,τι ήταν πριν από την εγκατάσταση κεραιάς εκεί που ζει ο άνθρωπος, πρέπει να είναι και μετά. Τελεία και παύλα.

Θέλετε να το αποδείξουμε επιστημονικά; Θα το αποδείξουμε στη συνέχεια... Αν έχουμε χρόνο, μπορώ να σας το αποδείξω, με μελέτες που έχουν γίνει _και δικές μας και άλλων.

Σοφό είναι το άρθρο του εκλεκτού Συνάδελφου κύριου Κωνσταντίνου, που αναφέρει: *«Τα κριτήρια της επιλογής των ορίων μπορούν να χωριστούν σε δύο κατηγορίες: στην πρώτη είναι τα αυστηρότερα που μπαίνουν σαν προϋπόθεση στην ελαχιστοποίηση της επίδρασης και στη δεύτερη αυτά που εντάσσονται έτσι ώστε η επίδραση να μην είναι βλαβερή, που χρησιμοποιούνται και ευρύτερα, μιας και η χρησιμοποίηση των πολύ αυστηρών ορίων θα καθιστούσε απαγορευτικό το κόστος ανάπτυξης των συστημάτων».*

Εκεί είναι η ουσία του προβλήματος. Είναι προφανές. Δεν θα λειτουργούσε το σύστημα..! Και μην μου λέτε τώρα ότι το κινητό θα βγάξει παραπάνω ισχύ. Έχουμε πατεντάρει διαδικασία ελαχιστοποίησης του κινητού. Δεν “πάει να βγάλει” όλη την ισχύ; Εμείς έχουμε τρόπο να προφυλάξουμε το χρήστη.

Κεραίες...

Μπορείτε να σχεδιάσετε δίκτυο, κύριοι της κινητής τηλεφωνίας, που να είναι έτσι ούτως ώστε ο άνθρωπος που μένει εκεί να μην δέχεται ακτινοβολία...;

Προχθές μέτρησα ακτινοβολία στο σπίτι και, προφανώς, είναι κάτω από τα όρια αυτά. Μα, τα όρια αυτά δεν είναι όρια ασφαλείας. Ήταν 1,5 με 2, με 3, με 4 Volts ανά μέτρο. Κάτω μεν από τα 30 που λέει η Επιτροπή και που θέσπισε το κράτος, η πολιτεία· και σωστά είπε ο κύριος Καραμπέτσος ότι είναι πολιτική απόφαση. Δεν είναι επιστημονική..! Αυτό το 60%, 70% δεν υπάρχει σε καμία χώρα. Το 300 μέτρα, επίσης, είναι αυθαίρετο! Τι θα πει "300 μέτρα"; Αν ο λόφος είναι "έτσι" και από κει δεν υπάρχει ακτινοβολία, ακόμα και στα 10 μέτρα μπορεί να είναι σπίτι. Ποιο είναι το πρόβλημα;

Ξανασχεδιάστε το δίκτυο! Μόνο έτσι θα ησυχάσει και ο κόσμος. Εγώ δεν πιστεύω ότι μπορεί να γίνει τίποτα άλλο.

Επίπεδα αναφοράς...

Δεν είναι τυχαίο ότι στη Βιέννη έχουν 1,9 Volts ανά μέτρο ως επίπεδο αναφοράς. Γιατί εμείς έχουμε 30 και αυτοί 1,9; Εμείς είμαστε πιο έξυπνοι ή πιο χαζοί; Δεν το καταλαβαίνω αυτό..! Γιατί στο Salzburg είναι 0,6;

Είναι προφανές ότι ένα κινητό μπορεί να "πιάσει" με πολύ μικρότερη ακτινοβολία, γιατί είναι δέκτης μεγάλης ευαισθησίας. Τώρα, αν το κινητό θα χρειαστεί να βγάλει όλη του την ισχύ για να την "πιάσει" ο σταθμός βάσης, αυτό είναι πρόβλημα σχεδιαστικό. Εγώ δεν είμαι Τεχνικός· μολονότι έχω σπουδάσει και Φυσική, δεν είναι αυτός ο στόχος μου. Εγώ είμαι Βιολόγος Βιοφυσικός. Από κει και πέρα, ας κάτσουν να σχεδιάσουν το δίκτυο έτσι ούτως ώστε να μην υπάρχει επίπτωση. Άρα, έχουμε άλλες χώρες που χρησιμοποιούν άλλα όρια.

Οι επιπτώσεις σαφώς εξαρτώνται και από την απόσταση αλλά και από την ένταση ή την πυκνότητα ισχύος, όπως είναι καλύτερα... Εξαρτώνται

ακόμη από την κατάσταση του ανθρώπου, την ηλικία του· υπάρχουν άνθρωποι που είναι ραδιοευαίσθητοι _αυτό είναι γεγονός, έχει αποδειχθεί με δημοσιεύσεις και δεν είναι αποκύημα φαντασίας κανενός.

Έχουν καταγραφεί, επίσης, οι περιπτώσεις επιπτώσεων στην υγεία του ανθρώπου· έχουμε κάνει μετρήσεις, όπως είπα και πριν, ενώ υπάρχουν και video που επιβεβαιώνουν αυτές τις μετρήσεις. Δεν δείχνω τα video, για να μην καθυστερήσω, απλά δείχνω μετρήσεις σε σαλόνι σπιτιού. 2,12, 2,84 Volts ανά μέτρο. Σαφώς είναι κάτω από τα όρια της Ελληνικής νομοθεσίας, όμως είναι πάνω από τα όρια άλλων χωρών, είναι πάνω από την ακτινοβολία που είχε το σπίτι αυτό πριν μπει η κεραία. Γιατί να είναι; Εκεί μένουν παιδιά, εκεί κοιμούνται παιδιά _είναι το κρεβάτι τους! Γιατί πρέπει, δηλαδή, να είναι αυτή εκεί πέρα; Ας είναι μικρότερης ισχύος.

Σταχυολογώ μελέτες ξένων ερευνητών που τους εμπιστεύομαι· γιατί είναι απλό πράγμα να πιάσεις και να κάνεις άρθρο ανασκόπησης κι επιπλέον δε, αν δεν είσαι και ειδικός στο θέμα, σαφώς μπορεί να πέσεις σε παγίδα. Παίρνεις κάποιες εργασίες, τις αναλύεις και σαφώς οι μισές είναι κατά των κεραιών, οι άλλες μισές είναι υπέρ. Είναι διχασμένη η Κοινότητα.

Όμως, υπάρχει και μία βαρύτητα των αντίστοιχων επιστημονικών δημοσιεύσεων. Εδώ είναι οι περιπτώσεις δημιουργίας καρκίνου μετά από 7 χρόνια, καταγεγραμμένες στην Αγγλία, στο λοβό της κεραίας. Υπάρχει πολύ μεγάλη αναφορά, δυστυχώς δεν έχω χρόνο να την αναπτύξω, αλλά είναι καταγεγραμμένη εδώ και, φαντάζομαι, θα διανεμηθεί το CD ή η παρουσίαση αυτή σε κάθε ενδιαφερόμενο. Ας την λάβει υπ' όψιν της η ΕΕΤΤ, που θέλω να πω με παράπονο ότι τη δική μου ερευνητική ομάδα, που είναι από τις πρώτες στην Ελλάδα που ασχολήθηκαν με τα θέματα αυτά, δεν την προσέγγισε μέχρι τώρα _δεν ξέρω γιατί.

Σπάσιμο του DNA με ακτινοβολία...

Η μελέτη της Naila...; 10 φορές παραπάνω αύξηση περιπτώσεων καρκίνου!

Μελέτη στο Freiburg για περιπτώσεις επιπτώσεων με πονοκεφάλους, διαταραχές του ύπνου κλπ.

Η μελέτη Santini, του 2002... Στο διάγραμμα "εδώ" βλέπετε πώς με τη γειτνίαση στις κεραίες αυξάνονται οι επιπτώσεις· αλλά αυτές φθάνουν και μέχρι τα 300 μέτρα. Ξέρετε...; Το 300 μέτρα δεν είναι και τυχαίο. Θα συμφωνούσα με τον κύριο Καραμπέτσο ότι είναι αυθαίρετο, αλλά είναι και αλήθεια ότι εκεί γύρω στα 300 - 350 μέτρα το σήμα μίας συμβατικής κεραίας στο λοβό της ελαχιστοποιείται, άρα δεν έχουμε επιπτώσεις. Δηλαδή, αυτό δείχνουν οι μελέτες, αλλά _επαναλαμβάνω_ στην κατεύθυνση της δέσμης.

Η αναφορά της Βαμβέργης... Εδώ βλέπετε πολύ ξεκάθαρα συμπτώματα καθώς αυξάνεται η ακτινοβολία· και, μάλιστα, εδώ βλέπετε 0,6 Volt ανά μέτρο _όχι 2 που σας έδειξα εγώ πριν..!

Όμως, για να γίνω σαφής, όταν λέω 2, εννοώ ολόημερη, ολόσωμη έκθεση. Δεν μιλάω για το κινητό που μιλάτε 5 - 10 λεπτά, ενδεχόμενα, όπου εκεί μπορεί να φθάσει και τα 100 και τα 150 Volts ανά μέτρο αν ο σταθμός βάσης είναι μακριά. Μπορεί, όμως, να είναι και 10 και 15. Εδώ μιλάμε για ανθρώπους που μένουν μέσα. Αυτούς πρέπει η Πολιτεία να τους σεβαστεί!

Θα μου πείτε... *«Μένει μέσα κανείς 24 ώρες το 24ωρο;»*. Ναι. Υπάρχουν άνθρωποι που είναι μέσα 24 ώρες το 24ωρο. Γιατί να είναι απέναντί τους η κεραία και να παίρνουν 2 Volt ανά μέτρο; Δεν το καταλαβαίνω...! Δεν έχουν δικαίωμα στο Σύνταγμα; Έχουν...

Θα γελάσετε, βέβαια, αλλά έχουν γίνει μελέτες σε φωλιές πουλιών. Θα μου πείτε τώρα... *«Τι μας νοιάζουν εμάς οι φωλιές πουλιών;»*. Μα, εγώ είμαι Βιολόγος και με ενδιαφέρει η πανίδα και η χλωρίδα. Δεν αναπτύσσονται καλά αυτά τα ζωντανά όταν είναι κοντά σε κεραίες.

Άλλες μελέτες στην Αίγυπτο...

Άλλες μελέτες στην Κύπρο που δείχνουν επικινδυνότητα _για κεραίες βάσης μιλάω πάντα, δεν μιλάω για κινητά. Δεν έχω καμία αναφορά για κινητά.

Έτσι, λοιπόν, πιστεύουμε ότι πρέπει να ισχύσει η αρχή του Κοινοτικού Δικαίου, που είναι η αρχή της προφύλαξης. Όπου υπάρχει αβεβαιότητα επιστημονικής κατάθεσης μαρτυριών, ισχύει η αρχή της προφύλαξης. Τελεία και παύλα. Όποιος βγει να πει οτιδήποτε άλλο, είναι εκ του πονηρού, κατά τη δική μου άποψη.

Η αρχή της προφύλαξης λέει: *“Να μην εκθέσεις τον πληθυσμό σε παραπάνω ακτινοβολία!”*.

Η συνθήκη του Benevento, που οι ειδικοί θα την ξέρουν. Μαζεύτηκαν πολλοί επιστήμονες· δυστυχώς, εγώ δεν ήμουν εκεί, αλλά προσυπέγραψα την συνθήκη για την επικινδυνότητα των ακτινοβολιών της κεραίας βάσης.

Μία πολύ σημαντική μελέτη από τον John Walker στην Αγγλία, που έχει καταγράψει με χάρτες τι συμβαίνει _όπως βλέπετε εδώ_ σε εγκατεστημένες κεραίες και περιπτώσεις καρκίνου μετά από 10-15 χρόνια στο λοβό της κεραίας. Αυτά δεν μπορεί να είναι τυχαία..! Αν είναι τυχαία, τι να πω; Δεν ξέρω, αλλά όλα συνηγορούν στην άποψη ότι υπάρχει πρόβλημα. Ο άνθρωπος αυτός που έκανε τη μελέτη είναι Φυσικός, είναι πολύ προσεκτικός, ενώ έκανε και μετρήσεις εντάσεων πριν καταγράψει αυτούς τους χάρτες που είναι πάρα πολλοί _έχω σταχυολογήσει ελάχιστους, για να σας δείξω.

Αυτό είναι, λοιπόν, το όριο της ICNIRP, του 70% ή 60% που αξιοποιούμε εμείς... Σε παρακάτω εντάσεις είναι όλες “αυτές” οι περιπτώσεις επιπτώσεων. Δηλαδή, τι άλλο θέλει κανείς; Δεν το καταλαβαίνω..! Για ποιο λόγο, δηλαδή, κουβεντιάζουμε και ξανακουβεντιάζουμε το ίδιο θέμα; Ειλικρινά, δεν το καταλαβαίνω!

Η λύση είναι μία _αυτή που ανέφερα.

Καταλήγει ο Walker _και είναι πολύ σοφή η φράση αυτή_ με το ότι η πολιτική και η οικονομική ή εμπορική αλήθεια αποκλίνουν από την αλήθεια της υγείας με επιταχυνόμενο ρυθμό τα τελευταία 5 χρόνια. Αυτό αφορά, φυσικά, όχι μόνο τις κεραίες της κινητής τηλεφωνίας, αλλά και άλλες περιπτώσεις.

Βέβαια, πρέπει να πω ότι το κινητό είναι απαραίτητο σε όλους. Εγώ είχα 7 κινητά! Γι' αυτό, ίσως, μου τα πήρανε. Μπήκανε στο διαμέρισμά μου, πήρανε τα κινητά, το όργανο της ακτινοβολίας, το laptop, το δίσκο, ό,τι μπορείτε να φανταστείτε. Μπορεί οι άνθρωποι να θέλανε να κάνουν καλό στην κοινωνία και να σκέφθηκαν: «Γιατί να έχει αυτός 7 κινητά;»..!

Η πρόταση, λοιπόν, είναι αυτή που είπα και πριν...

Η ένταση πρέπει να είναι ίδια με αυτήν που ήταν πριν την εγκατάσταση _έτσι πιστεύω εγώ_ ενώ πρέπει να θεσμοθετηθεί κι ανεξάρτητη Αρχή Ελέγχου για τη μέτρηση των κεραίων.

Ευχαριστώ πολύ.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ - ΚΑΨΑΛΗΣ Χ.: Ευχαριστούμε τον κύριο Μαργαρίτη.

Θα συνεχίσουμε με την κυρία Κωνσταντίνα Νικήτα, Καθηγήτρια του Εθνικού Μετσοβίου Πολυτεχνείου, η οποία θα μας αναπτύξει το θέμα: "Κινητό τηλέφωνο και ηλεκτρομαγνητική ακτινοβολία".

Κυρία Νικήτα, έχετε το βήμα για τα προσεχή 15 λεπτά.

"Κινητό τηλέφωνο και ηλεκτρομαγνητική ακτινοβολία"

ΝΙΚΗΤΑ Κ.: Καλημέρα σε όλους.

Θα ήθελα, κατ' αρχήν, να ευχαριστήσω την ΕΕΤΤ, την Οργανωτική Επιτροπή, για την πρόσκληση να συμμετάσχω σε αυτήν την ιδιαιτέρως ενδιαφέρουσα σημερινή Ημερίδα καθώς, επίσης, να συγχαρώ την ΕΕΤΤ για

την πρωτοβουλία που έχει αναλάβει ως προς την ενημέρωση του κοινού σε σχέση με τα θέματα της ηλεκτρομαγνητικής ακτινοβολίας.

Θα προσπαθήσω να σεβαστώ το χρόνο, γι' αυτό θα ξεπεράσω το εισαγωγικό μέρος της παρουσιάσής μου και θα αναφερθώ απευθείας στο θέμα που αφορά στη φύση της μη ιοντίζουσας ακτινοβολίας.

Τα τελευταία 10 χρόνια το ενδιαφέρον της επιστημονικής κοινότητας έχει επικεντρωθεί στο θέμα της επίδρασης των συχνοτήτων (που χρησιμοποιούνται στην κινητή τηλεφωνία) στην υγεία. Γιατί αυτό...; Γιατί έχουμε ένα συνεχώς αυξανόμενο πλήθος χρηστών· τα 400 εκατομμύρια αγγίζουν οι χρήστες κινητών τηλεφώνων στην Ευρώπη, ενώ κάτι που είναι ιδιαίτερος ανησυχητικό είναι η εξάπλωση της χρήσης του κινητού τηλεφώνου σε παιδιά.

Οι επιστημονικές μελέτες αναφέρονται κυρίως σε 2 άξονες...

Είναι μελέτες που αφορούν στην καρκινογένεση και μελέτες που αφορούν σε επιδράσεις στο κεντρικό νευρικό σύστημα. Δεν θα αναφερθώ σε λεπτομέρειες για τα αποτελέσματα αυτών των μελετών. Πιστεύω ότι, πιθανόν, ο κύριος Γεωργίου στη συνέχεια θα αναφερθεί σε τέτοιου είδους μελέτες και στο κατά πόσον μπορούν τα αποτελέσματα επιδράσεων της ηλεκτρομαγνητικής ακτινοβολίας μελετών που γίνονται σε πειραματόζωα να επεκταθούν στον άνθρωπο και με ποιες προϋποθέσεις.

Υπάρχουν και μελέτες σε ανθρώπους που αναφέρονται πάλι σε επιδράσεις στα αναπνευστικά, στον ύπνο, στη γνωσιακή λειτουργία, στον καρκίνο, ενώ θα αναφερθώ πολύ σύντομα σε μία τελευταία μελέτη μεγάλης κλίμακας, επιδημιολογική, η οποία έγινε με τη συνεργασία 13 χωρών και με σκοπό τη διερεύνηση πιθανής συσχέτισης μεταξύ του κινδύνου ανάπτυξης ενδοκρανιακών όγκων και της χρήσης κινητών τηλεφώνων· στους ενδοκρανιακούς όγκους συμπεριλαμβάνονταν στη μελέτη α) το ακουστικό νευρίωμα, που είναι ένας καλοήγητος όγκος του ακουστικού νεύρου, ωστόσο

μπορεί να οδηγήσει σε απώλεια της ακοής και β) κακοήθεις όγκοι του εγκεφάλου, όπως το γλοιώμα και το μηνιγγίωμα.

Τα αποτελέσματα αυτής της μελέτης δεν έχουν ακόμα δημοσιευθεί στο σύνολό τους, δηλαδή με συνολική επεξεργασία αυτής της πολυκεντρικής μελέτης, ωστόσο έχουν υπάρξει δημοσιεύσεις τμηματικών αποτελεσμάτων, που αφορούν σε συγκεκριμένες χώρες ή περιοχές, σύμφωνα με τις οποίες κάποιες μελέτες αναφέρουν κάποια αύξηση στην επίπτωση του γλοιώματος με υπερδεκαετή χρήση. Σύμφωνα, επίσης, με κάποια μελέτη, υπάρχει αύξηση του κινδύνου εμφάνισης ακουστικού νευρινώματος στη μεριά που ο χρήστης συνηθίζει να κρατά το κινητό τηλέφωνο μετά από 10 χρόνια χρήσης. Ωστόσο, πρέπει να είμαστε προσεκτικοί με τα αποτελέσματα αυτών των μελετών, γιατί υπάρχουν πολλοί περιορισμοί όσον αφορά το σχεδιασμό τους, την επεξεργασία των αποτελεσμάτων καθώς και το δείγμα το οποίο εξετάζουν.

Θα προχωρήσω στη συνέχεια στο να περιγράψω τη βασική αρχή λειτουργίας του δικτύου κινητής τηλεφωνίας...

Για να μπορέσουμε να κάνουμε κλήσεις από το κινητό μας, πρέπει να έχουμε ένα δίκτυο κινητής τηλεφωνίας. Για να υπάρχει κάλυψη αυτού του δικτύου, η συνολική γεωγραφική περιοχή χωρίζεται σε επιμέρους μικρότερες γεωγραφικές περιοχές που έχουν, συνήθως, σχήμα κυψέλης _γι' αυτό μιλάμε για κυψελοειδές ή κυψελωτό δίκτυο επικοινωνιών_ ενώ ένας σταθμός βάσης με μία κεραία αναλαμβάνει να καλύπτει όλη την περιοχή της κυψέλης, κάτι που εξασφαλίζεται με την τοποθέτηση του σταθμού βάσης σε στρατηγικό σημείο της κυψέλης.

Τώρα, όταν πραγματοποιούμε μία κλήση από το κινητό μας, αυτό που συμβαίνει είναι, ραδιοσήματα να εκπέμπονται από τη συσκευή μας και να λαμβάνονται από τον πλησιέστερο σταθμό βάσης. Αν η κλήση μας αφορά άλλο κινητό τηλέφωνο, τότε το σήμα από το σταθμό βάσης, που πρώτο λαμβάνει το σήμα από το κινητό μας, μεταβιβάζεται σε επόμενους σταθμούς

βάσης μέχρι να φθάσει στον πλησιέστερο προς τον καλούμενο χρήστη σταθμό βάσης και εκεί, πλέον, εκπέμπεται προς το κινητό του τηλέφωνο.

Εάν, τώρα, κινούμαστε κατά τη διάρκεια της συνομιλίας μας, τότε το σήμα μας, το ραδιοσήμα που εκπέμπεται, μεταβιβάζεται ή μεταπέμπεται από σταθμό βάσης σε σταθμό βάσης διαδοχικά έτσι ώστε να εξασφαλίζεται με διαφανή τρόπο, χωρίς να το αντιλαμβάνεται ο χρήστης, η αδιάλειπτη επικοινωνία.

Εκτός από την κάλυψη που είναι ένα σημαντικό χαρακτηριστικό του δικτύου και των σταθμών βάσης, υπάρχει ένα άλλο χαρακτηριστικό που μας ενδιαφέρει και αυτό είναι η χωρητικότητα. Η χωρητικότητα αναφέρεται στη δυνατότητα ταυτόχρονης εξυπηρέτησης ενός μεγίστου αριθμού κλήσεων σε κάθε κυψέλη. Όμως, αυτή η δυνατότητα είναι περιορισμένη για κάθε σταθμό βάσης.

Με την αύξηση του πλήθους των συνδρομητών και με τις απαιτήσεις για νέες υπηρεσίες δημιουργείται η ανάγκη για πύκνωση του δικτύου των σταθμών βάσης. Εγκαθίστανται καινούργιοι σταθμοί βάσης για να εξασφαλίσουν την κάλυψη και την απαιτούμενη χωρητικότητα.

Η τοποθέτηση των νέων σταθμών βάσης και η πύκνωση του δικτύου σταθμών βάσης έχει σαν αποτέλεσμα, γενικά, το κινητό μας πάντα να βρίσκεται εγγύτερα σε σταθμούς βάσης. Αυτό, με τη σειρά του, έχει σαν συνέπεια, λόγω του ότι η απόσταση του κινητού μας από το σταθμό βάσης μικραίνει, η ποιότητα του σήματος (δηλαδή, οι “μπάρες” που εμφανίζονται στην οθόνη του κινητού) να είναι ισχυρότερη, άρα το κινητό μας να εκπέμπει χαμηλότερα επίπεδα ισχύος προκειμένου να εξασφαλίσει ικανοποιητική ποιότητα επικοινωνίας με το σταθμό βάσης. Υπάρχει ειδικό σύστημα στα κινητά τηλέφωνα που εξασφαλίζει αυτή τη λειτουργία, δηλαδή τον αυτόματο έλεγχο της ισχύος, στοχεύοντας στην παράταση της διάρκειας λειτουργίας της μπαταρίας και του χρόνου ομιλίας.

Δεν θα αναφερθώ σε θέματα όπως το πώς ακτινοβολεί ο σταθμός βάσης. Ήδη, ακούστηκαν κάποια πράγματα...

Το κινητό τηλέφωνο...

Το κινητό τηλέφωνο ακτινοβολεί προς όλες τις κατευθύνσεις. Ένα κομμάτι της ενέργειάς του λαμβάνεται από το σταθμό βάσης. Το σημαντικότερο μέρος, όμως, της ισχύος που εκπέμπει απορροφάται από το κεφάλι μας, από το κεφάλι του χρήστη του τηλεφώνου, ενώ ένα μικρότερο μέρος ενέργειας χάνεται σε άλλες κατευθύνσεις.

Τα κινητά τηλέφωνα και οι σταθμοί βάσης δημιουργούν εξαιρετικά διαφορετικές συνθήκες έκθεσης για τον άνθρωπο. Έτσι, αξίζει να σημειώσουμε ότι το κινητό τηλέφωνο ακτινοβολεί σχετικά χαμηλά επίπεδα ισχύος, 250 milliWatts ή 125 milliWatts, ανάλογα με τη συχνότητα, ενώ ο σταθμός βάσης ακτινοβολεί ισχύ της τάξης των δεκάδων Watts. Το κινητό τηλέφωνο, όμως, κρατιέται σχεδόν σε επαφή με το κεφάλι μας. Η κεραία του απέχει περίπου 1 ή 2 εκατοστά από το κεφάλι μας. Αντίθετα, οι κεραιές των σταθμών βάσης, τυπικά, βρίσκονται σε απόσταση δεκάδων μέτρων από το γενικό πληθυσμό. Το κινητό τηλέφωνο εκθέτει τους ιστούς του κεφαλιού στην περιοχή κοντά στην κεραία του κινητού, ενώ ο σταθμός βάσης εκθέτει όλο μας το σώμα σε ακτινοβολία, βέβαια σε πολύ χαμηλότερο επίπεδο σε σχέση με την ακτινοβολία που δημιουργείται από τη χρήση του κινητού τηλεφώνου.

Η τοπική έκθεση εξαιτίας της χρήσης του κινητού τηλεφώνου μετριέται με το Ρυθμό Ειδικής Απορρόφησης Ενέργειας από το κεφάλι, που εκφράζεται σε Watt ανά κιλό μάζας του ιστού μας. Στην περίπτωση του σταθμού βάσης, η πυκνότητα ισχύος των ραδιοκυμάτων που προσπίπτουν στο σώμα αποτελεί καλό μέτρο εκτίμησης της έκθεσης όλου του σώματος σε ακτινοβολία.

Υπάρχουν οι οδηγίες που συμβουλεύουν για τα κινητά _και σε αυτό θα σταθώ_ ότι οι τιμές του SAR δεν θα πρέπει να υπερβαίνουν ως μέση τιμή

σε 10 γραμμάρια ιστού του κεφαλιού τα 2 Watts ανά κιλό, για οποιαδήποτε χρονική περίοδο 6 λεπτών.

Πώς μπορεί να γίνει εκτίμηση της έκθεσης του κεφαλιού μας σε ηλεκτρομαγνητική ακτινοβολία όταν χρησιμοποιούμε το κινητό τηλέφωνο;

Υπάρχουν, κυρίως, 2 τρόποι προσέγγισης...

Ο ένας είναι πειραματικός: μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε πειραματικά μοντέλα, ομοιώματα του κεφαλιού, που μπορεί να είναι είτε απλά γεωμετρικά σχήματα όπως κύβοι και σφαίρες, ένα πλαστικό κέλυφος που γεμίζει με ένα υγρό υλικό το οποίο έχει ηλεκτρικές ιδιότητες αντίστοιχες με αυτές του εγκεφάλου μας είτε, πλέον, σύγχρονα, αφού την εποχή αυτή μπορούμε να χρησιμοποιούμε πιο πιστά λεπτομερειακά μοντέλα, τα οποία αποτελούνται από 5 και περισσότερους τύπους ιστών. Οι δε μετρήσεις γίνονται με ειδικούς αισθητήρες και ρομποτικά συστήματα ακριβείας.

Ο άλλος τρόπος, για να μπορέσουμε να εκτιμήσουμε την έκθεση σε ηλεκτρομαγνητικά πεδία κατά τη χρήση κινητού τηλεφώνου, είναι κάνοντας προσομοίωση στον υπολογιστή. Μπορούμε σε αυτήν την περίπτωση να χρησιμοποιήσουμε τρισδιάστατα μοντέλα του κεφαλιού και του κινητού τηλεφώνου. Τα μοντέλα του κεφαλιού, πάλι, μπορεί να είναι είτε απλά κανονικά μοντέλα (σφαιρικά και ελλειψοειδή) είτε, συνήθως, λεπτομερή αριθμητικά μοντέλα, τα οποία έχουν διακριτική ικανότητα της τάξης ακόμα και του 1 χιλιοστού και προέρχονται από απεικονιστικές εξετάσεις μαγνητικής τομογραφίας ή αξονικής τομογραφίας. Τα μοντέλα των τερματικών συσκευών που χρησιμοποιούμε σε αυτήν την προσομοίωση μπορεί να είναι είτε απλά δίπολα είτε σύνθετα αριθμητικά μοντέλα που προέρχονται κατευθείαν _και έχουν λεπτομέρειες_ από το computer-aided design (CAD) αρχείο των κατασκευαστών.

Το πρόβλημα αυτής της αλληλεπίδρασης το αντιμετωπίζουμε, συνήθως, με προσεγγιστικές αριθμητικές μεθόδους και, κυρίως, με τη μέθοδο των περασμένων διαφορών.

Τώρα θα έρθω στην παρουσίαση ενός αριθμητικού παραδείγματος...

Κάποιες προσομοιώσεις που έχουμε κάνει στο εργαστήριο αφορούν μία τερματική συσκευή που είναι εξοπλισμένη είτε με ελικοειδή κεραία που χρησιμοποιούν τα σύγχρονα κινητά τηλέφωνα είτε με γραμμικές κεραίες που χρησιμοποιούσαν οι πρώτες γενιές των κινητών τηλεφώνων.

Το αριθμητικό μοντέλο του κεφαλιού που χρησιμοποιούμε είναι ρεαλιστικό, αποτελείται από 13 τύπους ιστών και μας ενδιαφέρει η σύγκριση των επιπέδων SAR που δημιουργούνται στο κεφάλι του ενήλικα και στο κεφάλι ενός παιδιού 10 ετών, στην περίπτωση μας.

Χρησιμοποιούμε τη μέθοδο των πεπερασμένων διαφορών για να λύσουμε το πρόβλημα και εξετάζουμε την επίδραση της απόστασης ανάμεσα στο κεφάλι του χρήστη και την τερματική συσκευή.

Η συσκευή μας λειτουργεί σε συχνότητα 1800 μεγακύκλων κι "εδώ" βλέπουμε κάποια αποτελέσματα για τη μέγιστη τιμή του σημειακού Ρυθμού Ειδικής Απορρόφησης σε Watt ανά κιλό για τις 4 περιπτώσεις...

Το γαλάζιο είναι γραμμική "κεραία-παιδί", το μπλε γραμμική "κεραία-ενήλικας", το πορτοκαλί ελικοειδής "κεραία-παιδί", και το κόκκινο ελικοειδής "κεραία-ενήλικας". Βλέπουμε ότι στην περίπτωση της ελικοειδούς κεραίας τα επίπεδα SAR που δημιουργούνται στο κεφάλι είναι αρκετά υψηλότερα.

"Εδώ" βλέπουμε τις κατανομές του Ρυθμού Ειδικής Απορρόφησης μέσα στο κεφάλι, τόσο στην περίπτωση του παιδιού "αριστερά", όσο και στην περίπτωση του ενήλικα "δεξιά", σε μία κατακόρυφη και μία οριζόντια τομή στο σημείο όπου δημιουργείται η μέγιστη τιμή του SAR. Βλέπουμε πόσο εκτεταμένα είναι τα κόκκινα, που σημαίνουν υψηλή απορρόφηση ισχύος για

την περίπτωση του παιδικού κεφαλιού! Αντίστοιχες παρατηρήσεις μπορούμε να κάνουμε και για την ελικοειδή κεραία, όπου βλέπουμε “εδώ” τις κατανομές στο κεφάλι του παιδιού και στο κεφάλι του ενήλικα.

Αυτό που μας ενδιαφέρει, όταν θέλουμε να ελέγξουμε τη συμμόρφωση των κινητών τερματικών συσκευών με τα διεθνή standards, είναι να συγκρίνουμε, αφενός τη μέση τιμή του SAR σε μάζα ενός γραμμαρίου ή 10 γραμμαρίων ιστού με τα standards που προτείνουν οι Ευρωπαϊκοί Οργανισμοί _όπως η CENELEC_ και έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση, που είναι 2 Watts ανά κιλό υπολογισμένο σε 10 γραμμάρια ιστού, αφετέρου το μέχρι πριν από λίγους μήνες πρότυπο που πρότεινε το Αμερικανικό Ινστιτούτο Ηλεκτρολόγων & Ηλεκτρονικών Μηχανικών, που είναι 1,6 Watt ανά κιλό, μέση τιμή υπολογισμένη σε 1 γραμμάριο ιστού.

“Εδώ” βλέπουμε ότι στην περίπτωση της ελικοειδούς κεραίας και οι μέσες τιμές είναι υψηλότερες απ’ ό,τι στην περίπτωση της γραμμικής κεραίας και ότι υπάρχει περίπτωση να δημιουργηθεί υπέρβαση των ορίων επιτρεπτής έκθεσης, κυρίως όσον αφορά το αμερικανικό πρότυπο που ήταν πιο αυστηρό.

Τώρα, όσον αφορά την απορροφούμενη ισχύ, “εδώ” βλέπουμε το ποσοστό της ισχύος που, από τα 125 milliWatts (μέση ισχύ) που ακτινοβολεί το κινητό τηλέφωνο στα 1,8 GHz, περίπου τα 70 με 80 milliWatts απορροφώνται από το κεφάλι μας, δηλαδή σε ποσοστό περίπου 60 με 70% της ισχύος!

Κάτι που έχει ενδιαφέρον, ίσως, να σχολιάσουμε, είναι το πώς αλλάζει το SAR που δημιουργείται στο κεφάλι μας καθώς αυξάνεται η απόσταση στην οποία κρατάμε το κινητό μας. Στην “αριστερή” πλευρά βλέπετε αποτελέσματα (για την ελικοειδή κεραία) Ρυθμών Ειδικής Απορρόφησης όταν το τηλέφωνο κρατιέται σε επαφή με το αυτί μας, ενώ οι “δεξιές” “μπάρες” αφορούν τοποθέτηση του κινητού τηλεφώνου σε απόσταση 1 εκατοστού από το αυτί μας. Βλέπουμε πόσο δραστικά μειώνεται _περίπου στο 1/4 μειώνονται οι

τιμές_ όταν κρατάμε έστω και αυτό το 1 εκατοστό απόσταση μεταξύ του αυτιού μας και του κινητού. Η συνολική ισχύς που απορροφάται από το κεφάλι μας μειώνεται περίπου στο μισό όταν κρατάμε αυτήν την απόσταση του ενός εκατοστού.

Συνοψίζοντας, θα ήθελα να πω ότι από τις προσομοιώσεις που έχουμε κάνει, αλλά και από τη διεθνή βιβλιογραφία, βλέπουμε ότι η απορρόφηση ισχύος που δημιουργείται από τη χρήση τερματικών συσκευών μπορεί να είναι πολύ κοντά στα όρια ή και πάνω από τα όρια κάποιες φορές. Παρατηρούμε υψηλή απορρόφηση ισχύος κατά τη χρήση τερματικών συσκευών από παιδιά! Αυτό πρέπει να συνεκτιμηθεί με το γεγονός ότι τα παιδιά βρίσκονται σε μία φάση όπου αναπτύσσεται ακόμα το νευρικό τους σύστημα και, προοπτικά, θα εκτίθενται για μεγαλύτερο χρόνο σε ηλεκτρομαγνητική ακτινοβολία από τη χρήση κινητού τηλεφώνου, δεδομένου ότι βρήκαν το κινητό τηλέφωνο σε νεαρή φάση της ζωής τους.

Ακόμη, παρατηρούμε ότι υπάρχει δραστική ελάττωση της απορρόφησης κατά την αύξηση της απόστασης μεταξύ συσκευής και κεφαλιού και ότι οι τιμές του SAR εξαρτώνται κατά πολύ από το σχεδιασμό της συσκευής και της κεραίας.

Κάποιες πιθανές προτάσεις για να ελαχιστοποιήσουμε την ακτινοβολία που δεχόμαστε κατά τη χρήση συσκευών κινητής τηλεφωνίας...

Να διαλέγουμε και να χρησιμοποιούμε τερματικές συσκευές που δημιουργούν χαμηλά επίπεδα έκθεσης. Υπάρχουν κάποιες τιμές για το μέγιστο SAR που δημιουργεί κάθε συσκευή, διαθέσιμες στα Sites των εταιρειών.

Θα πρέπει να υπάρχει από τις εταιρίες ένα πλαίσιο αυστηρού ελέγχου συμμόρφωσης και τυποποιημένων ελέγχων συμμόρφωσης των τερματικών συσκευών με τις διεθνείς Οδηγίες.

Όσο δεν είμαστε απόλυτα βέβαιοι ακόμα για τα αποτελέσματα της ηλεκτρομαγνητικής ακτινοβολίας στην υγεία μας, μπορούμε να δρούμε σύμφωνα με την αρχή της προφύλαξης, να αποφεύγουμε τις μη απαραίτητες, συχνές και μακράς διάρκειας κλήσεις, να περιορίζουμε τη χρήση κινητού τηλεφώνου από παιδιά, να αποφεύγουμε τη χρήση κινητού τηλεφώνου σε θέσεις όπου έχουμε χαμηλό σήμα, γιατί τότε το κινητό μας τηλέφωνο εκπέμπει σε υψηλότερο επίπεδο ακτινοβολίας, να προσπαθούμε να κρατάμε κάποια απόσταση ανάμεσα στο κεφάλι μας και το κινητό τηλέφωνο, απόσταση που μπορεί να αυξηθεί με τη χρήση ειδικών συσκευών αποδέσμευσης των χεριών, των γνωστών μας “hands free”.

Ευχαριστώ.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ - ΚΑΨΑΛΗΣ Χ.: Ευχαριστούμε την κυρία Νικήτα.

Να περάσουμε στον κύριο Ευάγγελο Γεωργίου, Καθηγητή στο ΕΚΠΑ και Διευθυντή του Εργαστηρίου Ιατρικής Φυσικής του Πανεπιστημίου Αθηνών, ο οποίος θα μας αναπτύξει το θέμα: “Η έρευνα των επιδράσεων της κινητής τηλεφωνίας στην υγεία: Χαμένοι στη μετάφραση;”.

“Η έρευνα των επιδράσεων της κινητής τηλεφωνίας στην υγεία:

Χαμένοι στη μετάφραση;”

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Ε.: Ευχαριστώ θερμά για την τιμητική πρόσκληση.

Θα σας πω 1-2 πράγματα, τα οποία είναι, ουσιαστικά, ιδωμένα από την οπτική γωνιά ενός γιατρού· κι εμείς οι γιατροί έχουμε καταλάβει από την πρώτη, κιόλας, στιγμή _έχουμε νιώσει, μάλλον, στο “πετσι” μας_ ότι η επιστημονική γνώση δεν είναι απαραίτητη για να δώσουμε αυτό που ζητάει ο άρρωστος.

Ο άρρωστος ζητάει τη σιγουριά. Με ρωτάει, όταν έχει καρκίνο: «Θα γίνω καλά, γιατρέ μου;». Εγώ ξέρω την επιστημονική γνώση, αλλά άλλο η επιστημονική μου γνώση και άλλο το ζητούμενο του αρρώστου.

Κάτω από αυτό το πρίσμα θα προχωρήσουμε... Θα πούμε ένα-δυο πράγματα, με μία μικρή εισαγωγή, θα συζητήσουμε για τη μεθοδολογία και τους περιορισμούς, θα κάνουμε μία σύντομη ανασκόπηση των αποτελεσμάτων των ερευνών και, αν μπορούμε, θα βγάλουμε κάποια συμπεράσματα.

Η φιλοδοξία να μην πούμε τι κάνουμε στο εργαστήριό μας είναι ξεπερασμένη. Υπάρχει, λοιπόν, μεγάλη διάδοση παγκόσμια της κινητής τηλεφωνίας, υπάρχει σαφώς και μεγάλη διάδοση στην Ελλάδα.

Τι συμβαίνει με τα θέματα της κινητής τηλεφωνίας;

Πρώτον, υπάρχει μία ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης και των Media για τις πιθανές ανεπιθύμητες ενέργειες αυτής της νέας τεχνολογίας στον άνθρωπο. Αυτό αποτελεί ένα εξαιρετικά ελκυστικό πεδίο “παρεπιστημονικής” έρευνας και η παραγωγή του συνεχώς αυξάνεται. Τα αποτελέσματα αυτής της έρευνας διαχέονται πολύ γρήγορα στην κοινή γνώμη, αλλά συχνά παρερμηνεύονται γιατί δεν υπάρχει αυτό που χρειάζεται σε κάθε διαδικασία, τουλάχιστον στην ιατρική, η κριτική θεώρηση των αποτελεσμάτων και η αντίληψη των μεθοδολογικών δυσκολιών που υπάρχουν κάθε φορά σε μία περίπτωση.

Γιατί έχουν ενοχοποιηθεί κατά καιρούς οι επιδράσεις των κινητών τηλεφώνων στην υγεία; Για νεοπλασίες, ειδικές δράσεις στα παιδιά, δερματολογικές και νευρολογικές επιδράσεις, καταρράκτη, διάφορα μη ειδικά προβλήματα _αυτά που λένε “υπερευαισθησία στο ηλεκτρομαγνητικό φάσμα”_ θα μιλήσουμε λίγο αργότερα γι’ αυτό, γιατί έχει αλλάξει ο όρος_, διάφορες επιπτώσεις στις ιατρικές και ηλεκτρονικές συσκευές και, βεβαίως, για τα τροχαία ατυχήματα.

Στο εργαστήριό μας κρατάμε μία βάση δεδομένων και προσπαθούμε να την παρακολουθήσουμε. Ο ρυθμός είναι τρελός _επιτρέψτε μου να πω_ αφού υπάρχουν αυτή τη στιγμή 25.000 περίπου δημοσιεύσεις για όλα αυτά τα πράγματα.

Θα ήθελα να ξεκινούσαμε λιγάκι για να δούμε τους περιορισμούς που έχει η μεθοδολογία όλης αυτής της διαδικασίας. Μπορούμε να χωρίσουμε τις επιστημονικές μελέτες που έχουν γίνει γι' αυτό το θέμα σε 4 μεγάλες κατηγορίες: α) σε κλινικές μελέτες (εννοώ, στον άνθρωπο), β) σε επιδημιολογικές μελέτες, γ) σε μελέτες σε πειραματόζωα και δ) σε κυτταρικές μελέτες. Πιθανώς ο συνδυασμός να μπορεί να μας δώσει την απάντηση.

Θα πρέπει να συνειδητοποιήσουμε ότι όλα αυτά τα είδη των μελετών έχουν μερικές εγγενείς αδυναμίες...

Η τεχνολογία της κινητής τηλεφωνίας εξελίσσεται ταχύτατα. Δεν προλαβαίνουμε “να τρέχουμε από πίσω της”. Υπάρχουν σαφείς εγγενείς περιορισμοί από τις επιδημιολογικές μελέτες, από τις πειραματικές μελέτες και, βεβαίως, θα πρέπει να λαμβάνουμε υπ' όψιν μας, όταν προσπαθούμε να τις αξιολογήσουμε, πως υπάρχουν και άλλοι επιβαρυντικοί παράγοντες _αν προκαλεί καρκίνο κι είμαι και καπνιστής ή ούτω καθεξής_ νομίζω, είμαι σαφής στο τι προσπαθώ να “περάσω”.

Τα προβλήματα των επιδημιολογικών μελετών προσπαθώ να σας τα παρουσιάσω σε “αυτήν” εδώ τη διαφάνεια. Πρώτα απ' όλα, είναι αναδρομικές μελέτες. Γυρνάω πίσω το χρόνο, προσπαθώντας να ανακαλύψω αν υπήρχε κάτι τέτοιο. Οι συσχετίσεις, λοιπόν, που ψάχνω να βρω ανάμεσα στην ασθένεια και την έκθεση είναι στατιστικές και δεν είναι αναγκαστικά πραγματικές. Το να μπορέσω να ανακαλέσω τη χρήση του κινητού μου τηλεφώνου κάποια χρόνια πριν, ίσως να μην είναι πάρα πολύ αποτελεσματικό. Συχνά, σε αυτές τις μελέτες λείπει η συσχέτιση με άλλους

επιβαρυντικούς παράγοντες ενώ, τέλος, έχουν κι ένα μικρό βάθος χρόνου _εννοώ, λίγα χρόνια.

Τώρα, σε ό,τι αφορά τις μελέτες σε πειραματόζωα, τα αποτελέσματά τους είναι σπάνια επαναλήψιμα. Η ακινητοποίηση ενός πειραματόζωου εξ εαυτής προκαλεί ένα στρες και διαφορετικές επιδράσεις· και, βεβαίως, είναι προβληματική και αδόκιμη _θα έλεγε κάποιος_ η αναγωγή των αποτελεσμάτων, τύπου: *«Τι βρήκα σε ένα πειραματόζωο; Να το κάνω extrapolating ως προς το τι γίνεται στον άνθρωπο»..!*

Μου άρεσε αυτό..! Ο προηγούμενος Υπουργός Άμυνας των Ηνωμένων Πολιτειών έλεγε ότι υπάρχουν πράγματα που δεν ξέρουμε πως δεν ξέρουμε· κι αυτά είναι ό,τι δεν κάνουμε. Υπάρχουν πράγματα που ξέρουμε ότι δεν ξέρουμε και υπάρχουν πράγματα που ξέρουμε ότι ξέρουμε.

Θα προσπαθήσω να ακολουθήσω την κατά Ramsfeld λογική... Για το πρώτο, προφανώς, δεν μπορώ να μιλήσω. Ξεκινώ, πρώτα απ' όλα, από τα κενά της γνώσης μας και τηγαίνω σιγά-σιγά σε αυτά που ξέρουμε.

Τι δεν ξέρουμε, λοιπόν; Δεν ξέρουμε, πρώτα απ' όλα, ποιος είναι ο μηχανισμός της δράσης της κινητής τηλεφωνίας σε όλο το φάσμα της έκθεσης. Δεν ξέρουμε αν υπάρχει συσχέτιση της διάρκειας της έκθεσης και του αποτελέσματος. Δεν ξέρουμε αν υπάρχουν συσχέτιση και διαφορές ανάμεσα από τη συνεχόμενη και τη διακοπτόμενη έκθεση. Δεν ξέρουμε αν υπάρχει συνεργητική δράση με ταυτόχρονη έκθεση και με άλλους παράγοντες. Τέλος, _το πιο βασικό, ίσως_ δεν ξέρουμε πώς λειτουργεί ο μηχανισμός των μη θερμικών επιδράσεων.

Το παράδοξο, λοιπόν, μέχρι σήμερα, είναι ότι, παρ' όλες αυτές τις χιλιάδες μελέτες που έχουν γίνει, δεν έχουμε βρει ένα επαναλήψιμο, αποκλειστικό και προβλέψιμο μηχανισμό για να παράγει βιολογικά σημαντικά αποτελέσματα από τις ακτινοβολίες στη χαμηλή ένταση. Ωστόσο,

όμως, αυτό το γεγονός δεν μας έχει εμποδίσει από το να αποδώσουμε πάρα πολλά φαινόμενα σε αυτές, κυρίως στη διαμόρφωση.

Άρα, τι κάνουμε σαν επιστημονική κοινότητα; Συνεχίζουμε να μελετάμε διάφορα ερευνητικά πρωτόκολλα και μας απασχολεί ιδιαίτερα σαν εργαστήριο ιατρικής φυσικής η υποκείμενη βιοφυσική μέσα σε όλα αυτά τα πράγματα και, βεβαίως, το να δούμε και την επαναληψιμότητα των ερευνών.

Σε ό,τι αφορά, λοιπόν, την κριτική θεώρηση, θα ήθελα να σταθώ σε τρία πράγματα...

Να ξεκαθαρίσουμε ότι οι βιολογικές είναι διαφορετικές από τις ανεπιθύμητες επιδράσεις, τουλάχιστον από τη μεριά ενός γιατρού.

Να επωφεληθούμε λίγο από την εμπειρία για τις ιοντίζουσες, όπως είπε πολύ σωστά ο Καθηγητής Μαργαρίτης.

Να συζητήσουμε λιγάκι για την αντίληψη των διαφόρων κινδύνων από το κοινό.

Το πρώτο πράγμα που θα ήθελα _και θα ήμουν ευτυχής_ να γίνει σαφές είναι ότι άλλο πράγμα είναι μία βιολογική αντίδραση και άλλο μία ανεπιθύμητη βλαβερή συνέπεια. Βιολογική αντίδραση είναι μία φυσιολογική “απάντηση” του οργανισμού, τύπου: *“Μου “πέφτει” φως στο μάτι, συσπάται η ίριδα”*. Αυτό δεν είναι ανεπιθύμητη ενέργεια. Ανεπιθύμητη ενέργεια είναι όταν μία βιολογική επίδραση έρθει να ξεπεράσει όλους αυτούς τους μηχανισμούς ομοιόστασης και αυτοεπιδιόρθωσης που διαθέτω σαν οργανισμός και μου αφήσει μόνιμο κουσούρι. Άρα, παρακαλώ να γίνει σαφής αυτή η διαφορά, για να είμαστε τελείως ξεκάθαροι!

Θα ήθελα να επωφεληθούμε από την εμπειρία από τις ιοντίζουσες ακτινοβολίες και αυτό για ένα λόγο. Δυστυχώς, σαν ανθρωπότητα, μέσα στα χρόνια που πέρασαν, ήμασταν αρκετά άφρονες· σας θυμίζω τη Χιροσίμα, το Ναγκασάκι, το Τσερνομπίλ _να μην λέω πολλά...

Πρέπει να ξέρουμε, πλέον, πάρα πολύ καλά ότι έχουμε κάνει θελημένα ή αθέλητα πειράματα σε εκατομμύρια πληθυσμού με διαφορετικές δόσεις ιοντίζουσας _πολύ πιο σκληρής από τη μη ιοντίζουσα_ ακτινοβολίας και ξέρουμε πολύ καλά τι γίνεται στο ανθρώπινο είδος, πέρα από πειραματόζωα, πέρα από οτιδήποτε.

Αρα, μπορούμε να επωφεληθούμε από αυτήν την πείρα που έχουμε από πιο σκληρές από αυτές τις ακτινοβολίες για τις οποίες συζητάμε. Έτσι, πολύ απλά, αυτό που θέλω να συνειδητοποιήσετε είναι ότι ζούμε, πρώτα απ' όλα, σε ένα ραδιενεργό περιβάλλον. Είμαι φτιαγμένος από ραδιενεργά υλικά, πατάω τη γη που είναι ραδιενεργή και αυτή η ποσότητα της ραδιενέργειας που έχω, σε σχέση με αυτή που έρχομαι και βάζω από πάνω υπό τη μορφή τεχνητών πηγών, σαν άνθρωπος, είναι 7 φορές μεγαλύτερη. Παίρνω, λοιπόν, κάποια ρίσκα, μόνο και μόνο γιατί ζω, αναπνέω και κινούμαι σε αυτή τη γη. Έρχομαι από πάνω και προσθέτω _και αυτό είναι το αντικείμενο της συζήτησης: «Γιατί να βάλει κανείς το παραπάνω...»_ μέσα σε όλη αυτή τη διαδικασία κάποιες τεχνητές πηγές ραδιενέργειας.

Πάλι εκμεταλλευόμενοι την εμπειρία από τις ιοντίζουσες ακτινοβολίες που κάνουν καρκίνο, βλέπουμε ότι _σας έχω βάλει με bold τις λευχαιμίες και τον εγκέφαλο_ ο χρόνος επώασης ενός καρκίνου φθάνει μερικές φορές μία 20ετία. Άντε, λοιπόν, να αποδείξεις ότι ο καρκίνος αυτός οφειλόταν στην ιοντίζουσα ακτινοβολία που πήρε κάποιος μετά από 20 χρόνια.

Δείτε εδώ _στην τελευταία σειρά μόνο_ ότι από 1.000.000 ανθρώπους περιμένω, φυσιολογικά, 163.800 θανάτους από καρκίνο. Αν τους δώσω μία δόση ενός rem, τεράστια για τη σημερινή μας ομιλία, θα έχω άλλους 100 καρκίνους· και καλούμαι να ανακαλύψω αυτούς τους 100 καρκίνους μέσα στους 163.800. “Ζόρικο”..!

Επίσης, δείτε ότι, για να μπορέσω να κάνω ... **(μη καταληπτή λέξη λόγω γρήγορης ομιλίας)** στο πείραμα και να ξέρω τι μου γίνεται, θα πρέπει

να παρακολουθήσω για μία δόση ενός rem 10 εκατομμύρια ανθρώπους για 40 χρόνια, για να δω για τον καρκίνο τους. Καταλαβαίνετε τι χρειάζεται να κάνω, αν μιλάμε για κινητή ακτινοβολία.

Το άλλο που θέλω να σας “περάσω” είναι ότι η αντίληψη των κινδύνων από το κοινό διαφέρει από αυτήν της επιστημονικής αλήθειας. Θα πρέπει να έχουμε παραδείγματα και να μπορούμε να τα συγκρίνουμε με άλλους κινδύνους της καθημερινής μας ζωής, που όλοι μας παίρνουμε.

Υπάρχει ένα Site· δεν έχω το χρόνο, αλλά μπορείτε να “τρέξετε” εκεί, όπου μπορεί κάποιος να παίξει ένα παιχνιδάκι: σου λέει ότι είσαι κυβερνήτης μίας χώρας που έχει 500.000 κατοίκους και σε καλεί να πάρεις αποφάσεις για το λαό σου, εκμηδενίζοντας μερικούς κινδύνους, για να ζήσουν όσο το δυνατόν περισσότεροι. Σε αυτούς τους κινδύνους περιλαμβάνονται και οι κίνδυνοι από την κινητή τηλεφωνία που συζητάμε σήμερα. Μπορείτε να το χαζέψετε κι έχει αρκετή πλάκα, θα έλεγα.

Να, “εδώ”, τα αποτελέσματα από την αντίληψη διαφόρων κινδύνων από το κοινό. “Αυτή” είναι η κατάταξη, όπως βλέπετε, από πάνω μέχρι κάτω με την έννοια των θανάτων, τελείως τεκμηριωμένη, ενώ από την άλλη μεριά είναι η κατάταξη των κινδύνων από κάποιους φοιτητές, από επαγγελματίες _αυτούς που στα “νεοελληνικά” λέμε “executive”_ και από διάφορες γυναίκες, που και αυτές είναι εργαζόμενες κι όχι απλές νοικοκυρές στο σπίτι.

Θα περίμενε κάποιος, αν είχαν αντικειμενική άποψη, το κάπνισμα να έρχεται πρώτο. Πάμε να δούμε τι έγινε... Όχι, η πυρηνική ενέργεια στους φοιτητές, τα πυροβόλα όπλα στους επαγγελματίες και η πυρηνική ενέργεια πάλι σε όλη αυτή τη διαδικασία. Υπάρχει, λοιπόν, μία άλλη αντίληψη του κοινού για τους διάφορους κινδύνους.

Θέλω, επίσης, να συνειδητοποιήσουμε ότι, για να προοδεύσει μία κοινωνία ή να προοδεύσει ο κάθε ένας μας, πρέπει να πάρει μερικά ρίσκα. Για να πάρεις αυτά τα ρίσκα, αυτό που σου λείπει είναι η επιστημονική

γνώση για να έχεις μία σώφρονα απάντηση σε αυτό που λέμε “λογικά αποδεκτός κίνδυνος”. Βλέπετε “εδώ” τον κίνδυνο που υπάρχει, για να αυξηθεί κατά μία φορά στο ένα στο εκατομμύριο, ανάλογα με αυτούς τους κινδύνους που παρατηρείτε. Μόνο και μόνο που είμαι 60 χρονών, κινδυνεύω να πεθάνω μέσα στα υπόλοιπα 20 λεπτά· παρακαλώ, κύριε Πρόεδρε, δώστε μου τη χαρά να τα εξαντλήσω..!

Αστειεύτηκα, κύριε Πρόεδρε..!

Επισκόπηση, λοιπόν, των διαφόρων αποτελεσμάτων στον άνθρωπο...

Σας έχω μαζέψει εδώ, για λόγους συντομίας, 27 ραπόρτα από διάφορους Οργανισμούς, άλλοι εξ αυτών δεσμευμένοι από κρατικές Αρχές, άλλοι ανεξάρτητοι· κι εδώ ας αποτελέσει αντικείμενο συζήτησης μία αιχμή προς την Επιτροπή που οργανώνει τη σημερινή ιστορία: ίσως, φτιάχνοντας μία Επιτροπή από ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες, να μπορούσε κάποιος να προσεγγίσει πιο αναμφισβήτητο το πράγμα.

Ποιο είναι το γενικό συμπέρασμα;

Δεν υπάρχουν αποδείξεις για οποιοσδήποτε ανεπιθύμητες ενέργειες και επιδράσεις στην υγεία από την έκθεση σε αυτές τις ακτινοβολίες. Μπορεί, όμως, να υπάρχουν βιολογικές επιδράσεις και σίγουρα χρειάζονται περισσότερες μελέτες.

Μόλις “βγήκε από το φούρνο” μία έκθεση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Ιούλιο του 2006 _το βλέπετε πολύ απλά_ και επιτρέψτε μου πολύ γρήγορα να σας πω τα συμπεράσματα...

Η χρήση της κινητής τηλεφωνίας κάτω από 10 έτη δεν παρουσιάζει αυξημένο κίνδυνο όγκου στον εγκέφαλο ούτε ακουστικών νευρινωμάτων. Για διάστημα πάνω από 10 χρόνια υπάρχουν ελάχιστα δεδομένα.

Δεν παρουσιάζεται καρκίνος στον εγκέφαλο· μπορεί να παρουσιαστεί ακουστικό νευρίωμα.

Υπάρχουν σαφή και αρκετά επιδημιολογικά δεδομένα για άλλες νόσους εκτός από τον καρκίνο.

Δεν υπάρχει συσχέτιση μεταξύ της έκθεσης σε ραδιοσυχνότητες και σε αυτό που λέμε "σύνδρομο υπερευαισθησίας από ηλεκτρομαγνητικές ακτινοβολίες".

Δεν υπάρχουν νευρολογικοί ή αναπαραγωγικοί κίνδυνοι σε έκθεση που είναι κάτω από τα όρια της ICNIRP.

Οι μελέτες σε πειραματόζωα δεν μπόρεσαν να αποδείξουν κίνδυνο καρκίνου ούτε την ενίσχυση της δράσης γνωστών καρκινογόνων ούτε αναπτύχθηκαν πιο γρήγορα οι καρκίνοι που είχαν μεταμοσχευτεί σε πειραματόζωα.

Οι κυτταρικές μελέτες δεν αποδεικνύουν επίδραση σε κύτταρα μη θερμικής έκθεσης.

Συμπερασματικά _καταλήγει η Επιτροπή της Ευρωπαϊκής Ένωσης το 2006_ δεν υπάρχει κίνδυνος της υγείας σε έκθεση κάτω από τα όρια της ICNIRP.

Βεβαίως, λέει ότι η βάση δεδομένων που υπάρχει αυτή τη στιγμή, είναι ανεπαρκής για μακροχρόνια χρήση, εννοώντας χρονικό διάστημα πολύ πάνω από τη δεκαετία.

Δυο κουβεντούλες γι' αυτήν την περίφημη "ηλεκτροευαισθησία" ή "ηλεκτρομαγνητική ευαισθησία". Ο καινούργιος όρος που προτείνεται είναι "ιδιοπαθής περιβαλλοντολογική δυσανεξία" _έχω βάλει και τον εγγλέζικο όρο επάνω.

Εκείνο που πρέπει να συνειδητοποιήσουμε είναι ότι τα συμπτώματα είναι πραγματικά! Δεν τα υποκρίνονται. Ζέστη, πονοκέφαλος, ζαλάδα, ναυτία. Δεν ήταν δυνατό να αποδειχθεί σύνδεση με τις ραδιοσυχνότητες, άρα προτείνουν να μη χρησιμοποιείται σαν διαγνωστική ...**(μη καταληπτή λέξη λόγω γρήγορης ομιλίας)**

Ένα πράγμα είναι σίγουρο, χωρίς καμία συζήτηση. Τα τροχαία ατυχήματα! Ο πραγματικός κίνδυνος από τα κινητά τηλέφωνα είναι η χρήση των κινητών τηλεφώνων.

Πολύ γρήγορα και συμπερασματικά, κύριε Πρόεδρε, να πω ότι υπάρχει μία εκτεταμένη έρευνα για τις βιολογικές και τις ανεπιθύμητες επιδράσεις της κινητής τηλεφωνίας στην υγεία, αλλά δεν φαίνεται να υπάρχουν ενδείξεις μέχρι στιγμής ότι η ακτινοβολία στα κινητά τηλέφωνα μπορεί να προκαλέσει βλάβες στην υγεία.

Υπάρχουν κενά στη γνώση, αυτά που δεν ξέρουμε και που πρέπει να ψάξουμε. Πιθανώς να υπάρχουν βιολογικές ανάγκες.

Κάθε καινούργια μελέτη που βγαίνει θα πρέπει να μπαίνει στη “λυδία λίθο” αυτής της κριτικής, όπως σας την περιέγραψα.

Η επιστημονική κοινότητα αισθάνεται ασφαλής με τα υπάρχοντα όρια και, βεβαίως, οι διάφορες προληπτικές οδηγίες δεν βασίζονται σε επιστημονικά δεδομένα, αλλά στην επιλογή ασφαλούς πολιτικής.

Θέλω να τελειώσω, κυρίες και κύριοι Συνάδελφοι, αναφέροντας ότι η σκέτη παρατήρηση μπορεί να μας δώσει λάθος συμπεράσματα. Χρειάζεται μία γερή δόση επιστήμης, για να προσεγγίσουμε την πραγματικότητα!

Σας ευχαριστώ πολύ.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ - ΚΑΨΑΛΗΣ Χ.: Να ευχαριστήσουμε τον Καθηγητή κύριο Γεωργίου για την πολύ ενδιαφέρουσα παρουσίαση και να συνεχίσουμε με τον Καθηγητή κύριο Φίλιππο Κωνσταντίνου, που είναι Καθηγητής στο Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, ο οποίος θα μας αναπτύξει το θέμα: “Μειτρήσεις έντασης ακτινοβολίας από κεραίες κινητής τηλεφωνίας”.

“Μετρήσεις έντασης ακτινοβολίας από κεραίες κινητής τηλεφωνίας”

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Φ.: Θα ήθελα να ευχαριστήσω κι εγώ με τη σειρά μου την Επιτροπή που μου έκανε την τιμή να με καλέσει.

Σκοπός της παρουσίασης μας είναι να αναφέρουμε πολύ γρήγορα _γιατί ο χρόνος δεν το επιτρέπει καθώς κι επειδή έχουμε καλυφθεί από προηγούμενους ομιλητές_ τα στοιχειώδη χαρακτηριστικά ενός δικτύου κινητών τηλεπικοινωνιών, τη διαδικασία μετρήσεων και τα αποτελέσματα των μετρήσεων.

“Εδώ” έχω να παρουσιάσω αποτελέσματα μετρήσεων σε όλη την Ελλάδα και την Κύπρο. Δεν θα ασχοληθούμε καθόλου με θέματα ιατρικά, βιολογικά ή με θέματα ορίων. Είμαστε Τεχνικοί και δεν σχολιάζουμε παρατηρήσεις που γίνονται από γιατρούς ή βιολόγους. Υιοθετούμε αυτά που καθορίζουν οι θεσμοθετημένοι Φορείς, γιατί ένα μεγάλο πρόβλημα που έχει δημιουργηθεί στον τόπο μας _και γενικά σε όλον τον κόσμο_ είναι η παραπληροφόρηση: “*Σαν Μηχανικός, για να γίνω αρεστός, κάνω σχόλια πάνω σε θέματα ιατρικής*”..! Αυτό έχει μπερδέψει πάρα πολύ το περιβάλλον.

Να αποφύγουμε ορισμένα γεγονότα και να πούμε μόνο ότι η μη ιονίζουσα ακτινοβολία δεν αφορά μόνο κεραίες, αλλά υπάρχει και στη βιομηχανία, ενώ από χρόνια γνωρίζουμε τα προβλήματα που εμφανίζονται, άσχετα αν είναι επιβλαβή ή όχι. Επιστημονικά έχει γίνει έρευνα από τον πόλεμο της Κορέας και μετά, όταν άρχισαν να παρακολουθούν έντονα τα φαινόμενα με τα ραντάρ.

Καλύφθηκα πολύ γρήγορα στο θέμα του συστήματος κινητής τηλεφωνίας, το οποίο σκοπό έχει την εξοικονόμηση φάσματος· να μπορούμε να βάλουμε πολλούς χρήστες σε πολύ μικρό φάσμα.

Αυτό που ενδιαφέρει είναι η κατανομή του πεδίου από μία κεραία κινητής ακτινοβολίας η οποία έχει κατακόρυφο άνοιγμα μόνο 7 μοίρες.

Δηλαδή, η κεραία θέλει να “φωτίσει” 5-10 χιλιόμετρα μπροστά και όχι κάτω από την κεραία.

Μία παρεξήγηση που υπάρχει, είναι να φύγουν οι κεραίες ή να απομακρυνθούν οι κεραίες, για να υπάρχει μεγαλύτερη ασφάλεια. Αυτό είναι λάθος, όπως αναφέρθηκε προηγούμενα. Το κινητό έχει μία συγκεκριμένη ευαισθησία όπου πρέπει να λειτουργήσει. Αναγκαστικά, η κεραία θα αυξήσει την ισχύ, για να μπορέσει να ικανοποιήσει το απαιτούμενο πεδίο από το κινητό. Συνεπώς, αν απομακρύνω την κεραία, ναι, δεν θα την βλέπω αλλά το πεδίο στο χώρο μου θα είναι πάλι το ίδιο. Όταν αυξάνουμε το πεδίο, το κινητό αναγκάζεται να εκπέμπει πιο ισχυρά.

Το κρίσιμο σημείο για εμάς, όταν κάνουμε χρήση, είναι να αποφύγουμε το κοντινό πεδίο. Το κοντινό πεδίο είναι μία απόσταση η οποία στα 900 MHz είναι 7 μέτρα και στα 1800 12 μέτρα. Εκεί, το πεδίο, όχι μόνο δεν μειριέται απλά, αντιθέτως είναι πολύ πολύπλοκο και θεωρούμε σαν μέτρο ασφαλείας κανείς να μην αιωρείται μπροστά σε μία κεραία σε αυτές τις αποστάσεις.

Τα φαινόμενα τα οποία αποδεχόμαστε είναι θερμικά, έως τώρα. Τα όρια έχουν βγει από εκεί. Χρησιμοποιούμε τα όρια που έχει καθορίσει η Ευρώπη και η Ελληνική Κυβέρνηση _είναι γνωστά.

Ερχόμαστε στο κύριο κομμάτι, τις μετρήσεις. Στο εργαστήριο κινητών επικοινωνιών έχουμε αναπτύξει μία πολύ έντονη δραστηριότητα πάνω σε θέματα μετρήσεων. Όταν έρχεται αίτημα για να κάνουμε μία μέτρηση, δεν πάμε αυθαίρετα με ένα μηχανήμα και μετράμε, αλλά υπάρχει συγκεκριμένη διαδικασία, η οποία χρησιμοποιείται απ' όλους τους Συναδέλφους στην Ευρώπη, σχετικά με το πώς θα κάνεις τις μετρήσεις. Ταυτόχρονα, υπάρχει και καθορισμένη διαδικασία σχετικά με το πώς θα παρουσιάσεις τα αποτελέσματα των μετρήσεων. Όταν, λοιπόν, ανταλλάσσω αποτελέσματα με

Συναδέλφους στην Ευρώπη, ξέρουμε ποια ακριβώς επεξεργασία θα βγάλουμε για να έχουμε τα ίδια συμπεράσματα.

Πριν μετρηθεί μία κεραία, γίνεται προσομοίωση των χαρακτηριστικών της. Πρέπει, τουλάχιστον, να ξέρουμε τι περιμένουμε να βρούμε σε κάθε θέση της μέτρησης· οριζόντια επίπεδα, κατακόρυφα επίπεδα, όλα προϋπολογίζονται με πακέτα τα οποία υπάρχουν στο εργαστήριο. Υπάρχει, βέβαια, ένας γενικός μπουσούλας _να μου επιτραπεί η έκφραση_ που σου λέει τι μπορείς να περιμένεις από μία κεραία κινητής τηλεφωνίας για διάφορες αποστάσεις, οριζόντια και κατακόρυφα από την κεραία.

Στο εργαστήριό μας, συστηματικές μετρήσεις έχουν ξεκινήσει από το 1985. Σε θέματα κινητής τηλεφωνίας, για εσωτερικούς λόγους, η πρώτη μέτρηση έγινε πριν ακόμα μπει σε εμπορική χρήση μία κεραία της TELESTET πάνω στο Atrina Center στη Λεωφόρο Κηφισίας, όπου είχε προβληματιστεί η εταιρία, διότι τότε είχε γίνει μία επερώτηση στη Βουλή στην Ιταλία γι' αυτό το θέμα και ήθελαν οι ειδικοί να δούνε τι συμβαίνει στο περιβάλλον.

Στην Ελλάδα έχουμε αναπτύξει το πρώτο αυτόματο σύστημα το 2000, το οποίο ήταν στα Δύο Αοράκια στην Κρήτη _μετράμε το ραντάρ στο αεροδρόμιο.

Έχει αναπτυχθεί το δίκτυο "Ερμής" από το Νοέμβριο του 2002, στο οποίο θα αναφερθώ αμέσως.

Έχει αναπτυχθεί το "Πεδίον 24"...

Γίνονται μετρήσεις 2 φορές το χρόνο σε 450 σταθμούς στην Κύπρο.

Κατά τη διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων μετρήθηκαν όλοι οι Ολυμπιακοί χώροι για επίπεδα ακτινοβολίας.

Επίσης, είναι πάγια δραστηριότητα για την προστασία των εργαζομένων δίπλα σε κεραίες κινητής τηλεφωνίας.

Βλέπουμε ένα σταθμό κινητής τηλεφωνίας όπου μετράμε... Οι διαδικασίες αυτές που σας παρουσιάζω απαιτούνται από τις προδιαγραφές.

Πώς παρουσιάζεις τα αποτελέσματα; Δίνεις αποστάσεις από την κεραία σου και χαρακτηρίζεις ακριβώς τα όργανα τα οποία θα χρησιμοποιήσεις. Αυτά τα όργανα του εργαστηρίου, επειδή είμαστε πιστοποιημένοι, αυτή τη στιγμή, με ISO, πρέπει κάθε χρόνο να υφίστανται βαθμονόμηση. Μέχρι τον Ιούνιο θα έχουμε, επίσης, διαπιστευτεί σύμφωνα με το ISO 19725. Δείχνουμε ακριβώς πού γίνονται οι μετρήσεις και παρουσιάζουμε αποτελέσματα. Αυτές είναι οι εκθέσεις που εκδίδονται και μεταφέρονται στους ενδιαφερομένους.

Το δίκτυο "Ερμής"...

Υπάρχει πάντα η αγωνία ότι, αν πας και κάνεις μέτρηση, οι εταιρίες κινητής τηλεφωνίας κατεβάζουν την ισχύ, οπότε μετράς χαμηλές τιμές. Υπήρχε η απαίτηση στο παρελθόν να γίνονται μετρήσεις συνεχώς. Το κόστος των μηχανημάτων είναι πανάκριβο. Ένας μετρητικός σταθμός κοστίζει γύρω στις 6.000 €.

Σ' ένα Συνέδριο στην Ευρώπη, όπου παρουσιάσαμε ένα αίτημα για να αναπτύξουμε ένα σχέδιο, συγκεκριμένα ένα τέτοιο δίκτυο, ανταποκρίθηκε η VODAFONE Ελλάδας, η οποία ανέλαβε τη χρηματοδότηση των μηχανημάτων μέτρησης. Τα μηχανήματα παραγγέλλονται, έρχονται στο εργαστήριο, μετριούνται επί μία εβδομάδα και, σύμφωνα με τα πιστοποιητικά, τοποθετούμε σε διάφορες θέσεις το σύστημα μέτρησης.

Αυτή τη στιγμή, στην Ελλάδα, το δίκτυο "Ερμής" έχει εγκαταστήσει 19 σημεία, τα οποία μετρούν 24 ώρες το 24ωρο· κάθε 6 λεπτά βγάζουν μία μέση τιμή στο διαδίκτυο. Υπάρχουν 19 σημεία στην Αττική, 10 σημεία στη Θεσσαλονίκη, 2 κέντρα ελέγχου... Το Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης είναι υπεύθυνο για τις μετρήσεις στη βόρεια Ελλάδα κι εμείς στη νότια Ελλάδα.

Έως τώρα έχουμε συγκεντρώσει 5 εκατομμύρια μετρήσεις ακτινοβολίας από κεραίες κινητής τηλεφωνίας.

Έχουμε αναπτύξει στο διαδίκτυο μία ιστοσελίδα, όπου μπαίνει ο χρήστης, επιλέγει το Νομό που τον ενδιαφέρει, όπως βλέπουμε στο χάρτη, βρίσκει ακριβώς τα γεωγραφικά δεδομένα του σταθμού κι από κει και πέρα μπορεί να μπει και να παρακολουθήσει ποιες είναι οι τιμές του πεδίου αυτή τη στιγμή, κάθε 6 λεπτά, στον περιβάλλοντα χώρο. Μπορεί, επίσης, να πάει στο παρελθόν να δει πώς ήταν πριν 3 χρόνια το πεδίο, ενώ αν έχει αναβαθμιστεί το "Ερμής" και έχει δώσει την ευκαιρία για κάποιο εκπαιδευτικό κομμάτι, ο ενδιαφερόμενος πολίτης μπορεί να πάρει πληροφορίες. Έχουμε τη διαδικασία ερωτήσεων-απαντήσεων _μας ερωτούν στο Πολυτεχνείο_ κι επιπλέον έχουμε επισκέψεις συνεχώς από ενδιαφερόμενους Φορείς, Σχολεία, Λύκεια, Τεχνικά και Δημοσιογράφους, οι οποίοι έρχονται και παρακολουθούν τη μέτρηση.

"Εδώ" βλέπετε ένα σύστημα καταγραφής, το οποίο δουλεύει με ηλιακό συσσωρευτή _δεν χρειάζεται καμία μπαταρία. Αυτό το σύστημα συνδέεται με modem GSM. Τα αποτελέσματα συλλέγονται στη μνήμη του και το βράδυ αποστέλλονται στο Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, αντίστοιχα και στη Θεσσαλονίκη.

Περιστασιακά, ανεξάρτητα από το σύστημα μέτρησης, εκτελούνται μετρήσεις με ανεξάρτητο σύστημα, για να συγκρίνουμε τα αποτελέσματα, ούτως ώστε να ξέρουμε ότι το σύστημα λειτουργεί και δεν έχουμε αποκλίσεις.

"Εδώ" βλέπουμε τα αποτελέσματα που βλέπει ο πολίτης. Βλέπουμε τις τιμές έντασης πεδίου, που μετράει κάθε 6 λεπτά, σε διάφορες ημερομηνίες. Βλέπουμε το όριο που υπάρχει για την κινητή τηλεφωνία. Επίσης, έχουμε βάλει το όριο που υπάρχει και για άλλους σταθμούς εκπομπής, όπως η τηλεόραση και η ραδιοφωνία.

Παράγουμε, επίσης, τα λεγόμενα “στατιστικά στοιχεία”, για να ενημερώνεται ο κόσμος και να βλέπει ποια είναι η συνεισφορά κινητής τηλεφωνίας, ποια είναι η συνεισφορά σταθμών τηλεόρασης και ούτω καθεξής.

Ταυτόχρονα, από τον Φεβρουάριο του 2006 έχει ξεκινήσει ένα δεύτερο πρόγραμμα, το “Πεδίον 24”, του οποίου ο εξοπλισμός χρηματοδοτείται από την COSMOTE. Έχουν εγκατασταθεί και λειτουργούν σε όλη την Ελλάδα 16 σταθμοί και μέχρι τώρα στα πλαίσια αυτού του προγράμματος έχουμε συγκεντρώσει 500.000 μετρήσεις.

Σε αυτό το σημείο, με υπερηφάνεια σας λέμε ότι είμαστε πρωτοπόροι σε αυτό το δίκτυο! Η μεθοδολογία που χρησιμοποιούμε στις μετρήσεις αυτές έχει χρησιμοποιηθεί στη Μάλτα, στην Πορτογαλία και σ’ ένα μέρος της Ιταλίας. Χρησιμοποιούν ακριβώς αυτήν την τεχνογνωσία που υπάρχει στην Ελλάδα από Έλληνες Μηχανικούς.

“Εδώ” κάναμε και μία άλλη παρατήρηση... Θέλαμε να δούμε τι υφίσταται ένας εργαζόμενος, ο οποίος λειτουργεί πάνω σε μία κεραία κινητής τηλεφωνίας. Πήραμε έναν “αερίτη” και τοποθετήσαμε ακριβώς δίπλα στο πρόσωπό του ένα sensor ο οποίος καταμετρά το πεδίο. Του ζητήσαμε να ανέβει, όπως κάνει κανονικά στη λειτουργία συντήρησης πάνω στην κεραία και τον βλέπετε πάνω στην κεραία από την πίσω μεριά, όχι από τη μεριά που ακτινοβολεί, μέχρι το σημείο να αγκαλιάσει την κεραία και να δούμε τι γίνεται.

Τα αποτελέσματα...;

Κατά τη διάρκεια που ξεκινάει η αναρρίχηση, ανεβαίνει στην κεραία σιγά-σιγά και βλέπουμε τις τιμές του πεδίου που αντιμετωπίζει όταν είναι δίπλα στην κεραία. Εν τούτοις, όλες αυτές οι τιμές πεδίου για τον “αερίτη”, ο οποίος παραμένει 20 λεπτά πάνω στην κεραία, είναι κάτω από τα όρια τα οποία αφορούν τους εργαζόμενους. Τα όρια για τους εργαζόμενους είναι 5 φορές πιο ελαστικά από τα όρια των πολιτών, γιατί ο εργαζόμενος θα

δουλέψει 8 ώρες και δεδομένου ότι μιλάμε για θερμικά φαινόμενα έως τώρα, θα βγει μετά έξω και θα επανέλθει μία ισορροπία στο σύστημα της θερμοκρασίας του ατόμου.

Ένα πολύ επιβαρημένο περιβάλλον είναι πάνω στον Υμηττό. Στον Υμηττό υπάρχει μία πληθώρα κεραιών της Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας, υπάρχουν ραντάρ που εκπέμπουν, αλλά και ραντάρ για στρατιωτικές χρήσεις στον περιβάλλοντα χώρο. Το προσωπικό εκεί φοβάται, ειδικά όταν δουλεύουν τα ραντάρ, να βγει έξω για επισκευή. Δεν μπορούμε να βάλουμε κανένα σύστημα να μετρήσει. Αναπτύξαμε στο Πολυτεχνείο ένα σύστημα στο οποίο μεταφέρονται τα δεδομένα με οπτική ίνα, όπου καταγράφονται συνεχώς τα πεδία και οι Τεχνολόγοι, πριν βγουν στον περιβάλλοντα χώρο, κοιτάζουν ποιο είναι το πεδίο.

Αυτή τη στιγμή, στο εργαστήριο κινητών επικοινωνιών έχουμε αναπτύξει _θα ολοκληρωθεί πολύ σύντομα, μέχρι το Μάρτιο_ ένα σύστημα, το οποίο προσπαθούμε να ενσωματώσουμε σε όλα τα κινητά τηλέφωνα· ο χρήστης θα δηλώνει το βάρος του, το μήκος του, την ηλικία του κλπ και κατά τη διάρκεια ενός τηλεφώνου θα βλέπει ποια είναι η τιμή έντασης, η ενέργεια η οποία έχει απορροφηθεί και οι τιμές του SAR. Έχουμε εφαρμογές, αλλά ακόμα έχουμε προβλήματα στο να το ενσωματώσουμε σε διάφορα εμπορικά συστήματα.

Τελειώνοντας, το θέμα επίδρασης της ακτινοβολίας είναι θέμα υγείας όπου θα μας απαντήσουν οι γιατροί. Είναι θέμα περιβάλλοντος, έχει να κάνει με ψυχολογικούς παράγοντες, με κοινωνικούς παράγοντες και με ρυθμιστικούς παράγοντες.

Στην Ελλάδα, δυστυχώς, το πρόβλημα των κεραιών θα το βλέπετε να αυξομειώνεται ανάλογα με το πόσο κοντά είμαστε σε περίοδο εκλογών. Υπάρχουν πολιτικά παιγνίδια εις βάρος των πολιτών! Υπάρχουν “άρχοντες” οι

οποίοι εγκρίνουν μία κεραία και όταν γίνονται αντιπολίτευση την κατηγορούν..! Δεν υπάρχει σεβασμός στους πολίτες!

Οι εταιρίες κινητής τηλεφωνίας, στην αγωνία τους για το εμπορικό κέρδος, βγαίνουν, τοποθετούν κεραίες, δεν ενημερώνουν τους πολίτες από πριν, έρχονται και χρησιμοποιούν αυτό το λεγόμενο “καμουφλάζ”. το καμουφλάζ είναι απαραίτητο στην Ευρώπη. Θα περάσετε σε πολλές πόλεις της Ευρώπης και δεν θα καταλάβετε ότι τα frames των παραθύρων, ειδικά σε γοτθικούς ναούς, είναι κεραίες κινητής τηλεφωνίας. Το κάνουν για σεβασμό στο περιβάλλον, για να μην αλλοιώνεται το περιβάλλον.

Εδώ, ανάποδα, έρχεται να μπει το κάλυμμα της κεραίας, ο πολίτης δεν το ξέρει και μετά αντιλαμβάνεται ότι εκεί μέσα είναι η κεραία. Το σωστό είναι να ενημερώνεται _και αυτό, απ’ ό,τι κατάλαβα, θα γίνει πολύ σύντομα_ ότι υπάρχει κεραία σε κάποια θέση και για λόγους καθαρά αισθητικής θα καλυφθεί (η κεραία).

Ο πολίτης υποφέρει και αγωνιά, γιατί ακούει από πολλούς μη ειδικούς διάφορα θέματα, μόνο και μόνο για να γίνονται αρεστοί..!

Ευχαριστώ.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ - ΚΑΨΑΛΗΣ Χ.: Ευχαριστούμε τον κύριο Κωνσταντίνου.

Τελευταίος ομιλητής _αλλά, βεβαίως, last but not least_ είναι ο αγαπητός φίλος Γιάννης Σάχαλος, Καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, ο οποίος θα μας παρουσιάσει την “εκτίμηση της έκθεσης από συστήματα κινητών επικοινωνιών”.

Κύριε Σάχαλε, έχετε το βήμα.

“Εκτίμηση της έκθεσης από συστήματα κινητών επικοινωνιών”

ΣΑΧΑΛΟΣ Ι.: 5 ώρες που έκανα να έρθω από τη Θεσσαλονίκη και 15 λεπτά για να σας μιλήσω..!

Θα προσπαθήσω πρώτα-πρώτα να κάνω skip οτιδήποτε έχουν πει οι Συνάδελφοί μου. Μόνο αν χρειαστεί, θα συμπληρώσω ορισμένα πράγματα, στα σημεία που χρειάζεται.

“Εδώ”, βέβαια, αυτό το ηλεκτρομαγνητικό φάσμα το ξέρουμε όλοι. Εκείνο που δείχνω μέσα στο πλαίσιο είναι αυτό που μας ενδιαφέρει αυτή τη στιγμή να εξετάσουμε. Μέσα σε “αυτό εδώ” το πλαίσιο μπορεί κάποιος να δει ένα σύνολο από δραστηριότητες που έχουμε μέσα στο σπίτι, που έχουμε από ραδιοφωνικούς, τηλεοπτικούς σταθμούς, από την κινητή τηλεφωνία, από ιατρικές, επιστημονικές, βιομηχανικές εφαρμογές, ακόμα και μέσα στο γήπεδο όταν πηγαίνουμε. Δηλαδή, δεν υπάρχει δραστηριότητα στην οποία να μην υπάρχει κάποιο σύστημα το οποίο να έχει ραδιοφωνικές ή άλλες συχνότητες στο φάσμα.

Τώρα, ειδικότερα, δεν ξέρω και γιατί, δηλαδή, η πολιτεία επιμένει να αναφέρεται μόνο σε αυτό εδώ το σημείο, ενώ θα έπρεπε να παίρνει όλο το “κοκτέιλ” μέσα. Εδώ, αυτή τη στιγμή, μιλάμε για την κινητή τηλεφωνία, παρ’ όλο που νομίζω ότι άλλα θέματα είναι, ίσως, λίγο περισσότερο σοβαρά.

Ανάμεσα σε όλες τις μετρήσεις τις οποίες έχουμε κάνει στο εργαστήριό μας, υπάρχουν και μετρήσεις για τον περιβάλλοντα χώρο της Θεσσαλονίκης. Στα τελευταία 20 χρόνια που δραστηριοποιούμεθα σε τέτοιες μετρήσεις, έχουμε διαπιστώσει _το 2005 συγκεκριμένα_ ότι η μέση τιμή της επιβάρυνσης μέσα στη Θεσσαλονίκη είναι της τάξεως των 9 milliWatts ανά τετραγωνικό μέτρο, δοθέντος του ότι η ηλιακή ακτινοβολία έχει λίγο λιγότερο από 100 milliWatts ανά τετραγωνικό μέτρο.

Τώρα, στη μη ιοντίζουσα ακτινοβολία _τα είπανε πολύ καλά όλοι οι υπόλοιποι_ δεν έχω να πω κάτι.

Εκείνο το οποίο είναι χαρακτηριστικό, είναι ότι πραγματικά όλοι μιλάνε για βιολογικά φαινόμενα. Εκείνο για το οποίο είμαστε σίγουροι είναι τι συμβαίνει με τα θερμικά. Εδώ έχουμε έναν φυσικό μηχανισμό που τον ξέρουμε πάρα πολύ καλά: την ταλάντωση και την περιστροφή των μορίων· ο βιολογικός μηχανισμός είναι αύξηση της θερμοκρασίας.

Τώρα, για τα μη θερμικά, ας τσακωθούν οι Φυσιολόγοι, Βιολόγοι, Γιατροί κλπ ώστε να μας δώσουν τις κατάλληλες απαντήσεις. Εμείς είμαστε υποχρεωμένοι να τους ακούμε με πολύ μεγάλο σεβασμό.

Η ελληνική νομοθεσία άλλαξε δύο φορές τα τελευταία 6 χρόνια. Τώρα έχουμε το Νόμο 3431, προηγουμένως είχαμε μία ΚΥΑ, συγκεκριμένα την ΚΥΑ του 2000. Είχαν και οι δύο το αξιοπερίεργο των αποστάσεων. Δηλαδή, μιλούσαν για 300 μέτρα, ένα νούμερο το οποίο βγήκε πραγματικά από πολιτική απόφαση, που δεν είχε καν ερμηνεία. Μάλιστα, κατά τη διάρκεια της διαβούλευσης, είχαμε μία έντονη αντίδραση. Στείλαμε ολόκληρες σελίδες προς το Υπουργείο Μεταφορών & Επικοινωνιών _αλλά δεν μας άκουσε κανένας..!_ σχετικά το τι θα έπρεπε να συμβεί αν θέλαμε να κατεβάσουμε περισσότερο τα όρια απ' ό,τι προτείνει η ICNIRP.

Τώρα, αυτό που κάνουμε είναι οι ευρυζωνικές μετρήσεις και οι μετρήσεις κατά περιοχή συχνοτήτων.

Με τις ευρυζωνικές μετρήσεις τα πράγματα είναι εύκολα. Δηλαδή, παίρνεις ένα μηχανήμα, πας εκεί που είναι οι ακτινοβολητές και μετράς. Βέβαια, θέλει μεγάλη προσοχή. Ο εξοπλισμός είναι μεν απλός, η διαδικασία γρήγορη, αλλά μην φανταστεί κανένας ότι αυτό λύνει όλο το πρόβλημα. Είναι όλα εύκολα, αλλά η δυσκολία είναι στο να κάθεται να ερμηνεύεις ύστερα το τι συμβαίνει.

Εδώ έχουμε μία αδυναμία να τακτοποιήσουμε τις πηγές και στην αβεβαιότητα των μετρήσεων πρέπει να είμαστε ιδιαίτερα προσεκτικοί! Χρειάζεται ειδική πιστοποίηση αυτών των οργάνων. Έχω δει, δηλαδή, Συναδέλφους να πηγαίνουν δίπλα στον ακτινοβολητή και να μετράνε. Δεν γίνεται αυτό το πράγμα, διότι ο ίδιος που μετράει (και το μηχάνημα) συμμετέχει στην ακτινοβολήση. Δηλαδή, υπάρχει τόσο μεγάλο coupling που πρέπει να είμαστε ιδιαίτερα προσεκτικοί και, πραγματικά, να σεβόμαστε αυτό το οποίο λέμε.

Από την άλλη πλευρά, οι μετρήσεις κατά περιοχή συχνοτήτων είναι και χρονοβόρες και πολύπλοκες, αλλά δίνουν και την πραγματική αλήθεια. Δηλαδή, πιστοποιούν, ταυτοποιούν, δείχνουν, εξηγούν τα πάντα, άρα πρέπει να δώσουμε ιδιαίτερη προσοχή και σε αυτές εδώ.

Τώρα, στο εργαστήριό μας, αυτή τη στιγμή, δραστηριοποιούμαστε στο πρόγραμμα "Ερμής" και στο πρόγραμμα "Φάσμα", ενώ σε λίγο θα δραστηριοποιούμαστε και στο πρόγραμμα "Field 24".

Το πρόγραμμα "Ερμής", το οποίο είναι το πρώτο πρόγραμμα που εφαρμόστηκε στη χώρα, είναι ένα πρόγραμμα στο οποίο, πράγματι, καταγράφεις 24 ώρες. Δεν θα πω κάτι παραπάνω αφού τα είπε ο κύριος Κωνσταντίνου εξαιρετικά! Κυρίως, γίνονται ευρυζωνικές μετρήσεις, αλλά σε ορισμένες περιπτώσεις γίνονται και μετρήσεις κατά περιοχή συχνοτήτων.

Το ανάστροφο γίνεται στο πρόγραμμα "Φάσμα". Το πρόγραμμα "Φάσμα", το οποίο χρηματοδοτείται από την TIM, προτίμησε να διαλέξει τη διαδικασία του ελέγχου με μετρήσεις κατά περιοχή συχνοτήτων και λιγότερο με μετρήσεις ευρείας ζώνης.

Δεν θα πω λεπτομέρειες, αλλά θα δείξω "αυτό". Είναι λίγο διαφορετικό από αυτό που έδειξε ο κύριος Κωνσταντίνου, διότι εδώ μας ξέχασε. Υπάρχει, πραγματικά, το δίκτυο κινητής τηλεφωνίας GSM, αλλά υπάρχουν 2 Servers. Ο ένας Server έχει όλες τις μετρήσεις της βορείου Ελλάδος, ο δεύτερος έχει

όλες τις μετρήσεις της νοτίου Ελλάδος. Αν μπει στο Internet κάποιος, μπορεί να τα δει.

Είναι κάπως "έτσι". Δείχνουν μια πολύ καλή φωτογραφία, δείχνουν πού είναι και, πραγματικά, πώς είναι οι μετρήσεις· είναι εξαιρετικά σημαντικό να τα βλέπει ο κόσμος.

Στο "Φάσμα" πάμε ανάποδα... Κάνουμε πρώτα έναν προέλεγχο της περιοχής. Κοιτάμε να δούμε πού είναι πιο δύσκολα τα πράγματα κι εκεί μετράμε. Δηλαδή, δεν θα μετρήσουμε τυχαία σε κάποιο σημείο· διότι και αυτό ακούγεται πολλές φορές. Μετράμε το σημείο της μέγιστης επιβάρυνσης, ενώ από κει και πέρα κάνουμε μετρήσεις σε στενές ζώνες με έλεγχο και ταυτοποίηση των πηγών.

Πάλι υπάρχει ένα αντίστοιχο διάγραμμα, διότι γίνεται σε συνεργασία με το Εργαστήριο Ασυρμάτου & Επικοινωνίας Μεγάλων Αποστάσεων, όπου είναι επικεφαλής ο κύριος Καψάλης. Η συγκέντρωση γίνεται με τον ίδιο τρόπο και μπορεί κάποιος στο Web Site του εργαστηρίου ή σε "αυτό" το Site που φαίνεται επάνω να δει όλες "αυτές" τις λεπτομέρειες.

"Εδώ" θα σας δώσω ένα παράδειγμα, σχετικό με το πώς έχουμε το δίκτυο μετρήσεων μέσα στη Θεσσαλονίκη (στο "Φάσμα"). Τα διαφορετικά χρώματα δείχνουν και πώς γίνεται η πυκνωση σιγά-σιγά. Όμως, έχουμε και με το κίτρινο ορισμένες μετρήσεις τις οποίες έχουμε κάνει καθ' ύψος. Δηλαδή, δεν ξεκινήσαμε και μετρήσαμε μόνο στο δρόμο. Αυτό, βέβαια, είναι πολύ σημαντικό. Ο κόσμος έχει μία ιδιαίτερη ευαισθησία. Πήγαμε σε χώρους όπου υπάρχουν σχολεία, γηροκομεία, νοσοκομεία, γενικότερα συνάθροισης των ανθρώπων, αλλά αυτό δεν είναι αρκετό. Δώσαμε και το κάτι παραπάνω.

Βέβαια, οι ενδείξεις είναι, όπως τις δείχνουμε "εδώ", με "μπάρες", ξεκινώντας σε κάθε περιοχή συχνότητων και βλέποντας τι συνεισφέρει η κάθε μία. "Εδώ" δείχνουμε το δείκτη ασφάλειας, διότι τα όρια δεν είναι τα ίδια παντού.

“Εδώ” σας δείχνω ακριβώς “αυτό”... Ας πούμε ότι βρισκόμαστε σε ένα τετράγωνο όπου δεν υπάρχει σταθμός βάσης κινητής τηλεφωνίας... Εκείνο το οποίο είχαμε σαν χαρακτηριστικό είναι το line of sight· βλέπουμε το Χορτιάτη, όπου εκεί είναι το πάρκο κεραιών της Θεσσαλονίκης. Αρχίζουμε από τον 1^ο όροφο μίας οικοδομής και ανεβαίνουμε έως τον 7^ο. Βλέπουμε μία συνεχή αύξηση. “Εδώ”, στις πρώτες “μπάρες”, τις μεγάλες, είναι το κομμάτι το οποίο αναφέρεται στα FM. Αυτό το πράγμα εξακολουθεί να συμβαίνει και στα άλλα. Δηλαδή, όσο ανεβαίνουμε προς τα επάνω, ουσιαστικά, παίρνουμε πολύ πιο εύκολα σήματα από σταθμούς βάσης κινητής τηλεφωνίας.

Η διαφορά, βέβαια, είναι 2 τάξεις μεγέθους. Τα FM έχουν 2 τάξεις μεγέθους περισσότερο ένταση ακτινοβολίας. Αν λάβει υπ’ όψιν του κάποιος ότι εκεί τα όρια είναι πολύ πιο χαμηλά, αντιλαμβάνεται ότι η επιβάρυνση είναι πολύ-πολύ μεγαλύτερη.

Το τελικό αποτέλεσμα είναι αυτό που αναμένουμε όλοι: όσο ανεβαίνουμε, να συμβαίνει “αυτό”...

Ας πάμε τώρα σε μία περιοχή που έχουμε το σταθμό βάσης κινητής τηλεφωνίας, “φάτσα”. Έχουμε line of sight πάλι στο Χορτιάτη _υπάρχει μία άλλη περιοχή εκεί κοντά_ και, ανεβαίνοντας ξανά με τον ίδιο τρόπο, διαπιστώνουμε το εξής... Για τους μεν σταθμούς βάσης το σήμα είναι περίπου σταθερό (είναι οι “μπάρες” από την δεξιά πλευρά), όμως στα FM εξακολουθεί και ανεβαίνει προς τα επάνω. Το τελικό αποτέλεσμα είναι πραγματικά _και σ’ αυτήν εδώ την περίπτωση_ να “παίζουμε” περίπου με 2 τάξεις μεγέθους, ενώ υπάρχει μία σταθερότητα σε όλο το υπόλοιπο σύστημα.

“Εδώ” δείχνουμε μία “πίτα” σχετική με το πώς κατανέμεται η ένταση ακτινοβολίας· και, βέβαια, εδώ μπορεί να πει κάποιος πολλά πράγματα...

Θέλω να πω για τον “Ερμή” ότι έχουμε ξεφύγει από τους 29 σταθμούς _που είπε ο κύριος Κωνσταντίνου_ κι έχουμε φθάσει στους 33, ενώ στο “Φάσμα” έχουμε 47 σημεία μέτρησης.

Δεν διαπιστώσαμε, μέχρι στιγμής, σημείο συναγερμού, παρά μόνο στην περίπτωση των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004, συγκεκριμένα από ένα ειδικό σημείο από το οποίο παρακολουθούσαμε, το οποίο ήταν η ταράτσα της Πρυτανείας, που είναι το υψηλότερο σημείο. Υπέρβαση του ορίου, λοιπόν, είχαμε διαπιστώσει μία φορά και δεν μπορέσαμε να το διαπιστώσουμε ξανά, παρά το ότι βάλαμε και άλλα συστήματα μετρήσεων.

Από κει και πέρα, για τις περιοχές των χαμηλών συχνοτήτων, πάλι, ο δείκτης ασφάλειας βρισκόταν πολύ χαμηλότερα (μερικές εκατοντάδες ή χιλιάδες φορές) και, βέβαια, εκείνο το οποίο διαπιστώναμε είναι ότι η μεγαλύτερη “συνεισφορά”, συνήθως, ήταν από τα FM και μετά από τα GSM.

Στις μετρήσεις, συνήθως, η επιλογή που κάνουμε είναι να παίρνουμε συσκευές οι οποίες βρίσκονται στο εμπόριο· ιδίως εισάγουμε συσκευές από το εξωτερικό _“εδώ” δείχνω ένα δείγμα.

Εκείνο το οποίο αποφασίσαμε να κάνουμε, είναι να σχεδιάσουμε στο εργαστήριο μία συσκευή· και το κάναμε αυτό, γιατί πραγματικά θεωρούμε ότι το κόστος είναι απαράδεκτο! Φτιάξαμε “αυτήν εδώ” τη συσκευή, η οποία αποτελεί τον πρώτο ελληνικό σταθμό μέτρησης. “Αυτό εδώ” που βλέπουμε είναι ο sensor· το φτιάξαμε έτσι αναλυτικά ώστε να φαίνεται κιάλας.

Αυτό που είναι το χαρακτηριστικό σε “αυτόν εδώ” το σταθμό είναι ότι μας δίνει τη δυνατότητα, πρώτα σε σύνδεση (USB) με ένα PC, να βλέπουμε πώς εξελίσσεται η καταγραφή, ενώ είναι δυνατόν και με ένα SMS να παίρνουμε την ένταση ακτινοβολίας στη θέση που βρίσκεται ο σταθμός μέτρησης. “Αυτό” είναι, όπως φαίνεται στον υπολογιστή επάνω, η καταγραφή, ενώ στο SMS φαίνονται όλα (πού είσαι, τι είσαι, πόσο είναι η τιμή, πόσο είναι αυτή η τιμή με βάση το Νόμο 3431, αν είναι πιο κάτω ή πιο πάνω).

Είχα ξαναδείξει “αυτήν” εδώ την εικόνα, η οποία θεωρώ ότι είναι αρκετά δόκιμη. Ας υποθέσουμε ότι βρισκόμαστε σε μία περιοχή όπου ένας Δήμαρχος λέει: *«Δεν θα περάσει κεραία κινητής τηλεφωνίας (σταθμός βάσης)»*

στο κομμάτι το δικό μου!». Τότε, βέβαια, ένας ο οποίος βρίσκεται "εδώ" και θέλει να επικοινωνήσει, θα επικοινωνήσει (το κινητό του) με ένα σταθμό βάσης που είναι πιο έξω. Είναι σαφές αυτό το πράγμα, ό,τι και να λέμε... Για να επικοινωνήσει, αν υποθέσουμε ότι είναι "τόσο" μακριά, μπορεί να χρειαστεί και το μέγιστο της ισχύος.

Αυτό το οποίο είπε η κυρία Νικήτα προηγουμένως, είναι ότι μπορούμε να φθάσουμε μέχρι 64% της απορρόφησης (από το κεφάλι) της ακτινοβολίας την οποία εκπέμπει ένα κινητό τηλέφωνο. Πραγματικά, από τα 250 milliWatts, π.χ., αν έστελνε το μέγιστο ισχύος το κινητό, τα 160 milliWatts θα μπορούσαν να είχαν εν δυνάμει απορροφηθεί από το κεφάλι.

Ας πάμε τώρα στην αντίθετη περίπτωση, μέσα στο χώρο... Αν υποθέσουμε ότι επιτρέπεται η τοποθέτηση σταθμού βάσης κινητής τηλεφωνίας, τότε το αποτέλεσμα είναι εντελώς διαφορετικό αφού μπορεί να έχουμε μία απορρόφηση έως και 4 φορές μικρότερη κι αυτό πρέπει να το λαμβάνει κάποιος σοβαρά υπ' όψιν του.

Είναι σαφές ότι κινητή τηλεφωνία χωρίς κυψελωτά συστήματα δεν γίνεται.

"Εδώ" σχεδιάσαμε το κομμάτι που σχετίζεται με το πώς είναι σχεδιασμένη η ίδια η Θεσσαλονίκη... "Εδώ" βλέπουμε το πολεοδομικό συγκρότημα και διάφορα κυψελωτά συστήματα, μεγάλα και μικρά. "Εδώ" βλέπουμε τη μεγαλύτερη ισχύ που μπορεί, πράγματι, να στέλνει το κινητό, με 250 milliWatts, διότι αλλιώς δεν μπορεί να διεγείρει το σταθμό βάσης κινητής τηλεφωνίας· ενώ θα μπορούσαμε να έχουμε ένα άλλο κυψελωτό που να είναι και πιο μικρό και σε απόσταση 3 φορές μικρότερη.

Τώρα, αν κάποιος κάνει και ολόκληρο το συνδυασμό, βλέπει ότι, όχι μόνο το κινητό, αλλά και ο σταθμός βάσης στέλνει περισσότερα milliWatts. Αν ήταν όλα σχεδιασμένα κατ' αυτό το σκεπτικό, θα είχαμε όσο το δυνατόν καλύτερη, μεγαλύτερη ομοιομορφία. Άρα, μία τέτοια στρατηγική θα ήταν η

καλύτερη δυνατή. Σε αντίθετη περίπτωση, αντιλαμβάνεται κάποιος ότι οι τιμές αρχίζουν και αυξάνονται. Βλέπουμε, δηλαδή, πραγματικά ότι οι εντάσεις είναι μεγαλύτερες. Έχουμε κάνει πολλά τέτοια animations ώστε να βλέπει κάποιος τι γίνεται.

Εκείνο που είναι σημαντικό και που θέλω να το σχολιάσω _γιατί δεν σχολιάστηκε όσο χρειάστηκε_ είναι η εκτίμηση της ηλεκτρομαγνητικής ακτινοβολίας στον κοντινό χώρο. Ο κοντινός χώρος δεν είναι ίδιος. Παρουσιάζει ιδιορρυθμίες τις οποίες πρέπει να λάβει κάποιος σοβαρά υπ' όψιν του. Η προσομοίωση που χρειάζεται να κάνει κάποιος, πρέπει να πραγματοποιείται με πάρα πολύ μεγάλο σεβασμό

Εκείνο το οποίο, όμως, είναι χαρακτηριστικό, είναι το εξής... Αν έχουμε "εδώ" μία κεραία κινητής τηλεφωνίας και αρχίζουμε και περπατάμε "έτσι", μην φανταστείτε ότι, άμα φθάσουμε κοντά, θα μας κάψει..! Αυτό το οποίο γίνεται, συνήθως, είναι ότι έχουμε μία συνεχή αύξηση και μετά ένα oscillation· από μία τιμή και πέρα δεν ανεβαίνει άλλο. Φανταστείτε ότι είναι σαν τους αναστενάρηδες που, όταν πηγαίνουν κοντά, δεν καίγονται. Πραγματικά, δηλαδή, είναι εντυπωσιακό άμα καθίσει κάποιος και δει πώς είναι ακριβώς η κατάσταση.

Έχουμε σχεδιάσει τέτοιου είδους συστήματα στο εργαστήριο, που πρέπει να κάνεις προσομοίωση ακόμα και το πλυσταριό που είναι πάνω, ώστε να βρεις ακριβώς το χώρο, τον επιτρεπτό ή το μη επιτρεπτό. Αυτή είναι η αλήθεια. Δεν είναι η αλήθεια να μετράει κάποιος στην τσάντα και να θεωρεί: «Είναι το free space, εντάξει, είμαστε 7 μέτρα γύρω-γύρω, τελειώσαμε». Αυτό το λέω σαν ένα στοιχείο.

Ένα δεύτερο στοιχείο είναι ότι έχουν κάνει αρκετοί τέτοιου είδους αναλύσεις. "Αυτήν" την εικόνα την έδειξε και η κυρία Νικήτα επάνω σε όλες τις περιπτώσεις οι τιμές είναι χαμηλότερες.

Αυτό που θέλω να πω επιπλέον είναι το εξής... Με την απομάκρυνση δεν σημαίνει ότι έχουμε μείωση της έντασης. Από χιλιάδες μετρήσεις μας, καθώς και από μετρήσεις τις οποίες έχουν κάνει στο εξωτερικό, θα διαπιστώσει κάποιος ότι μέχρι τα 250 μέτρα έχουμε μία τέτοια “ταλάντωση” της τιμής _διότι έρχονται από παντού ακτινοβολίες_ που, πραγματικά, έχεις ένα πολύ μεγάλο ερωτηματικό σχετικά με το αν πρέπει να βλέπεις το σταθμό βάσης. Είναι σημαντικό να το λάβει αυτό κάποιος υπ’ όψιν.

“Αυτήν” την εικόνα την έδειξε η κυρία Νικήτα. Σκεφθείτε, δηλαδή, να έχω ένα κινητό τηλέφωνο και να θέλω να επικοινωνήσω με ένα σταθμό βάσης που είναι από την άλλη μεριά. Αυτό δεν το ξέρω εγώ... Παίρνω το τηλέφωνο, μιλάω “έτσι” και ο σταθμός μπορεί να είναι “εδώ”. Τότε, σε “αυτήν εδώ” την περίπτωση, δείτε πώς θα μπορούσε να είναι το διάγραμμα ακτινοβολίας στα 900 ή στα 1800 και, πραγματικά, σκεφθείτε ότι εγώ θέλω να στείλω από την άλλη. Τι θα κάνει το κινητό; Θα προσπαθήσει να δώσει τη μέγιστη δυνατή ισχύ ώστε να μπορέσει να επικοινωνήσει και πιθανό, κιόλας, να μπορέσει.

Οπότε, αντιλαμβάνεται κάποιος ότι τα πράγματα δεν είναι τόσο απλά. Βέβαια, έχουμε κάνει πάρα πολλές αριθμητικές αναλύσεις και προσομοιώσεις στο εργαστήριο, σε συνεργασία με πολύ σοβαρά εργαστήρια του εξωτερικού, ιδίως με το ΕΤΗ στην Ελβετία.

“Εδώ” είναι η κατανομή της έντασης του ηλεκτρικού πεδίου, “εδώ” είναι η κατανομή του SAR κι “εδώ” έχω ένα animation να σας δείξω, πάλι, με finite-difference time-domain, σχετικά με το πόση είναι η απορρόφηση η οποία συμβαίνει προς το κεφάλι.

Έχουμε κάνει, επίσης, μία στατιστική σχετικά με το τι κινητά κυκλοφορούν. Συνήθως, οι πιπορικήδες _οι περισσότεροι, θα έλεγα..!_ κοιτάνε αν το κινητό είναι όμορφο. Δεν ψάχνει κανένας να δει πόσο είναι το SAR! Εκείνο δε το οποίο θα πρέπει να πούμε, είναι ότι και οι εταιρίες κινητής τηλεφωνίας θα πρέπει να προσπαθούν εις τρόπον ώστε το SAR το οποίο

δείχνουν, το ενδεικτικό, να είναι χαμηλά. Δεν θεωρώ ότι είναι πολύ καλή τιμή SAR το 0,8-0,9, που είναι στην κορυφή της καμπύλης του Gauss που δείχνουμε “εδώ”· κι αυτό είναι ένα σημείο που θέλει ιδιαίτερη προσοχή.

Δεν θα κάνω σχόλια για τα κινητά _τα έχει κάνει η κυρία Νικήτα πάρα πολύ καλά.

Στο εργαστήριό μας έχουμε σχεδιάσει πάρα πολλούς σταθμούς ή συστήματα κινητών επικοινωνιών για σταθμούς βάσης, και με μικροταινίες και με συρμάτινα.

“Εδώ” δείχνω ένα άλλο στοιχείο, το οποίο είναι ένα στοιχείο ευρείας ζώνης καθώς, επίσης, “εδώ” μία στοιχειοκεραία ευρείας ζώνης.

Εκείνο που θέλω να σας πω είναι το εξής... Είμαστε σε μία καινούργια εποχή, όπου οι κεραίες θα γίνουν και αυτές πιο “έξυπνες”. Τι σημαίνει αυτό; Δεν θα στέλνει προς τα εκεί που δεν υπάρχει κάτι, αλλά προς το χρήστη. Άρα, θα είναι αυτό που λέμε: *«ήθελές τα κι έπαθές τα..!»*. Εσύ που θέλεις να επικοινωνήσεις, εσύ θα παίρνεις και την ακτινοβολία που χρειάζεσαι..!

“Αυτή εδώ” είναι μία “έξυπνη” κεραία που μπορεί να το κάνει αυτό. Έχω “εδώ”, επίσης, σχεδιαγράμματα από συστήματα που έχουμε σχεδιάσει. Δείτε “αυτό εδώ” που είναι με 8 δίπολα και φαίνεται όλο το network, όπως το έχουμε σχεδιάσει. Δεν είναι το μοναδικό... Έχουμε κάνει αρκετά.

Βέβαια, φθάνουμε ακριβώς στο σημείο _και νομίζω ότι έχει ωριμάσει η κατάσταση_ να φτιάξουμε κεραίες οι οποίες να είναι σύμμορφες, να κάθονται επάνω στις επιφάνειες. Αυτές “βλέπουν” καλύτερα· και, μάλιστα, να έχουν κι αυτό το χαρακτηριστικό της ηλεκτρονικής οδήγησης (direction of arrival), να βλέπουν από πού έρχεται και να στέλνουν προς τα εκεί κι όχι να βλέπουν από πού έρχεται και να στέλνουν παντού. Αυτό εδώ δεν είναι και το καλύτερο δυνατό. Εκεί, όμως, φθάνουμε κι αυτό είναι σημαντικό.

Τώρα πάω στα συμπεράσματα... Ελπίζω να έχω, κύριε Πρόεδρε, ένα λεπτό να τα πω όλα.

Πρώτα-πρώτα, δεν έχουμε βρει σταθμό με υπέρβαση, με βάση τα ελληνικά πρότυπα _δεν λέμε για τίποτε άλλο.

Η επιλογή των θέσεων μέτρησης πάντοτε πρέπει να είναι με βάση τη μέγιστη επιβάρυνση. Πρέπει να γίνεται αυστηρή τήρηση των ορίων που ορίζει η πολιτεία.

Εμείς κάνουμε και το εξής... Μόλις ορίσει η πολιτεία κάποια όρια, αρχίζουμε και αμφισβητούμε και λέμε άλλα όρια. Μόλις, λοιπόν, φθάσουμε σ' εκείνα, θα πούμε αμέσως άλλα την επόμενη ημέρα. Η πολιτεία δεν πρέπει να είναι ποτέ αμέτοχη. Δηλαδή, σε αυτή "τη μάχη του Βατερλό" μεταξύ εταιρειών και πολιτών, η πολιτεία θα πρέπει να παίρνει μέρος και να μην κοιτάει εντελώς αμέτοχη· όπως είπε και ο κύριος Κωνσταντίνου, βέβαια, εξαρτάται από το αν είσαι στην Κυβέρνηση ή στην Αντιπολίτευση.

Βέβαια, θα πρέπει να υπάρχει διαφάνεια και δημοσιότητα των μετρήσεων. Θα πρέπει να υπάρξει οπωσδήποτε ομοιόμορφη χωροθέτηση των συστημάτων. Επίσης, η απαγόρευση δεν σημαίνει υποχρεωτικά χαμηλή επιβάρυνση.

Τώρα, στα κινητά...

Πρώτα-πρώτα, θα πρέπει να πούμε ότι η επιβάρυνση την οποία προκαλούν είναι πολύ μεγαλύτερη _δεν το συζητάμε, δηλαδή_ σε σχέση με τους σταθμούς βάσης. Σε πολλές περιπτώσεις είναι κοντά στα όρια, ίσως και πάνω από τα όρια. Δεν βάζουμε μέσα τα τρίτης γενιάς, τα οποία έχουν το χαρακτηριστικό να έχουν μεγαλύτερο εύρος. Εκεί δεν λαμβάνουμε υπ' όψιν μας το στενό εύρος όπου μπορούμε να θεωρήσουμε ότι η ισχύ βρίσκεται σε ένα κομματάκι. Εδώ λαμβάνουμε υπ' όψιν και το ολοκλήρωμα, άρα τα πράγματα είναι εντελώς διαφορετικά. Θέλει αρκετή προσοχή και πολύ σεβασμό προς το χρήστη και τον πολίτη!

Τώρα, για τα άτομα μικρής ηλικίας θα πρέπει να καταλάβουμε ότι το κινητό δεν είναι παιχνίδι. Έχω δει σε αεροδρόμια μωρά παιδιά να παίζουν με τα κινητά!

Τα τηλέφωνα, όμως, αυτή τη στιγμή γίνονται πιο ευαίσθητα _άρα, σημαίνει ότι χρειαζόμαστε μικρότερη ισχύ_ και πιο “έξυπνα”. Αυτά, δηλαδή, θα έχουν πιο “έξυπνες” κεραίες απ’ ό,τι έχουν σήμερα.

Ο πολίτης, με τη σειρά του, πρέπει και αυτός να γίνει πιο έξυπνος στη χρήση του κινητού τηλεφώνου.

Η δικιά μας η πρόταση είναι η εξής...

Πρώτα-πρώτα, όλοι οι ΟΤΑ να αποκτήσουν εξοπλισμούς ελέγχου. Κάθε φορά, δηλαδή, να μην αμφισβητούν κανέναν, αλλά να έχουν τις δικές τους υπηρεσίες.

Δεύτερον, οι Κανονισμοί είναι ευθύνη και της πολιτείας αλλά και των επιστημόνων. Η πολιτική απόφαση πρέπει να λαμβάνεται αφού λαμβάνεται υπ’ όψιν και η γνώμη των επιστημόνων. Δηλαδή, αυτό το πράγμα το οποίο κάνουμε εις τρόπον ώστε κάποια στιγμή να βγαίνει ένας Νόμος και να λένε όλοι: *«Πώς έγινε αυτό;»*, ίσως, να μην είναι και το καλύτερο.

Πρέπει να λάβουμε μέτρα για τους ανηλίκους χρήστες. Αυτοί, μακροπρόθεσμα και μακροχρόνια, θα έχουν τη μεγαλύτερη χρήση, άρα αυτό είναι εξαιρετικά σημαντικό. Φυσικά, είναι και η ραγδαία εξέλιξη που απαιτεί, οπωσδήποτε, επαγρύπνηση.

Σας ευχαριστώ για την υπομονή σας.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ - ΚΑΨΑΛΗΣ Χ.: Ευχαριστούμε και τον κύριο Σάχαλο, ο οποίος πήρε ένα λεπτό μόνο παραπάνω.

Ερωτήματα

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ - ΚΑΨΑΛΗΣ Χ.: Θα ακολουθήσει συζήτηση, δηλαδή μπορούν να γίνουν ερωτήσεις από το κοινό· βέβαια, μέσα στα πλαίσια του περιορισμού του χρόνου που έχουμε, συγκεκριμένα 15 λεπτών.

Παρακαλώ...

ΣΑΡΑΝΤΙΤΗ Μ.: Καλημέρα σας κι ευχαριστούμε για την πρόσκληση.

Είμαι η Μαρία Σαραντίτη, πρώτη Αντιπρόεδρος του INKA - Ομοσπονδία Καταναλωτών Ελλάδος.

Έχουμε πάρα πολλά παράπονα από τους καταναλωτές κι εμείς, σε σύγχυση, δεν μπορούμε να συμβουλέψουμε τίποτα!

Αυτό που διέκρινα σήμερα είναι ότι διίστανται οι απόψεις μεταξύ των επιστημόνων που ασχολούνται καθαρά με το θέμα της ανθρώπινης υγείας και των επιστημόνων του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου που ασχολούνται καθαρά με θέματα μετρήσεων και, εντελώς ψυχρά, με την ακτινοβολία για την ακτινοβολία...!

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ - ΚΑΨΑΛΗΣ Χ.: Επιτρέψτε μου, αλλά δεν είναι μόνο από το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο. Υπάρχει και το Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Ο κύριος Σάκαλος προέρχεται από το Πανεπιστήμιο της Θεσσαλονίκης. Μην αδικήσουμε την Θεσσαλονίκη, σας παρακαλώ.

ΣΑΡΑΝΤΙΤΗ Μ.: Όχι, βέβαια. Βάζω και τη Θεσσαλονίκη μέσα. Μίλησα γενικά για την πλευρά των Τεχνικών.

Γιατί, όμως, δεν υπάρχει μία συνεργασία μεταξύ των δύο πλευρών που προανέφερα; Δηλαδή, να υπάρχουν μελέτες σε συνεργασία με τους γιατρούς.

Επιπλέον, γιατί τα όρια είναι μικρότερα, π.χ. στην Ιταλία, στην Αυστρία, σε άλλα κράτη-μέλη κι “εγώ” έχω πάρει το μεγαλύτερο;

Το γεγονός ότι κρύβω τις κεραίες της κινητής τηλεφωνίας δεν με πείθει ότι γίνεται για καθαρά αισθητικούς λόγους..! Γιατί δεν συμβαίνει σε άλλα κράτη, όπως άκουσα ή όπως βλέπω με τα μάτια μου;

Τρίτον, όσον αφορά τα παιδιά ποτέ δεν έχει γίνει μία προσπάθεια. Ήδη, από Ευρωπαϊκής Ένωσης πάει να γίνει μία πρόταση Οδηγίας, εις τρόπον ώστε να γίνουν τα κινητά τηλέφωνα μη χρηστά στα ανήλικα ή, αν χρησιμοποιούνται, να χρησιμοποιούνται με συγκεκριμένες τεχνικές που δεν επηρεάζουν τον εγκέφαλό τους ή την υγεία τους.

Εκείνο που μου μένει, πάντως, είναι ότι δεν υπάρχει συνεργασία μεταξύ των δύο (Ιατρών - Τεχνικών) με κοινά αποτελέσματα.

Ευχαριστώ.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ - ΚΑΨΑΛΗΣ Χ.: Θα μου επιτρέψετε να πω ότι, από το γεγονός πως εδώ υπάρχουν δύο Καθηγητές από το Πανεπιστήμιο (Βιολογίας και Ιατρικής), τρεις Καθηγητές από το Μετσόβιο Πολυτεχνείο και από το Αριστοτέλειο Θεσσαλονίκης καθώς, επίσης, ο κύριος Καραμπέτσος από την Ελληνική Επιτροπή Ατομικής Ενέργειας, καταδεικνύεται πως το πάνελ έχει μία ευρύτητα ώστε να ακούσετε όλες τις απόψεις.

Τώρα, όσον αφορά το θέμα της συνεργασίας, _και με συγκωρείτε που δεν δίνω το λόγο σε κάποιον, αλλά απαντώ ο ίδιος_ να ξέρετε ότι υπάρχουν συνεργασίες, που απλά μπορεί να μην τις βλέπετε να αντανakλώνται εδώ, μόνο σε αυτό το πάνελ. Δεν θα ήταν δυνατόν, άλλωστε, να γίνει αυτό.

Αν θέλετε να ξέρετε, έχουμε συνεργασία και με το Αιγινήτειο Νοσοκομείο σχετικά με τη μελέτη προκλητών εγκεφαλικών δυναμικών για την επίδραση των κινητών τηλεφώνων, επομένως συνεργασίες υπάρχουν...

Εκείνο το οποίο θα πρέπει να ξέρετε, επίσης, πάρα πολύ καλά, είναι ότι ποτέ ο Μηχανικός δεν είναι Γιατρός και ποτέ ο Γιατρός δεν είναι Μηχανικός. Επομένως, θα πρέπει να είναι πάρα πολύ προσεκτικός ο Μηχανικός και να μην επεμβαίνει σε θέματα Ιατρικής.

Παρακαλώ...

ΑΝΟΥΣΑΚΗΣ Ι.: Γιάννης Ανουσάκης, Β' Αντιπρόεδρος στο INKA.

Θεωρώ ότι η “ομπρέλα” της ΕΕΤΤ παράγει το συνολικό χρήσιμο αποτέλεσμα καθώς, επίσης, την αξιολόγηση και τη συνένωση των αποτελεσμάτων, αλλά εντοπίστηκε ότι η τρίτη και η τέταρτη γενιά κινητών τηλεφώνων αυξάνει την ακτινοβολία και την πιθανότητα κινδύνου· η οποία (τρίτη γενιά) κατασκευάστηκε από τις εταιρίες κινητής τηλεφωνίας για την αύξηση των πωλήσεων και την καλύτερευση των υπηρεσιών προς τον τελικό χρήστη. Δεν παράγει αποθεματικό για τη βελτίωση και τη διάθεση του αποθεματικού αυτού στη μείωση της ακτινοβολίας των κεραιών.

Θα πρέπει, λοιπόν, κατά την άποψή μου, ρυθμιστικά, να υποχρεωθούν αυτές, αφού υπάρχει ορατός και πραγματικός κίνδυνος, να δημιουργούν αποθεματικό ώστε να μπορούν να το διαθέσουν αργότερα στις προτάσεις που έκανε ο κύριος Μαργαρίτης, τον οποίο συγχαίρω ιδιαίτερα. Θα πρέπει να υπερβούν, δηλαδή, το κόστος της τοποθέτησης μικρών συχνών κεραιών μέσα στις πόλεις ή όπου αλλού χρειάζεται, για να μειωθεί ο κίνδυνος.

Σας ευχαριστώ πολύ.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ - ΚΑΨΑΛΗΣ Χ.: Σας ευχαριστώ πολύ.

Δεν θα δώσω το λόγο σε κάποιον για απάντηση, επειδή νομίζω ότι αυτό θα καλυφθεί στην 3^η Συνεδρία που αφορά το υφιστάμενο ρυθμιστικό περιβάλλον.

ΣΑΧΑΛΟΣ Ι.: Κύριε Πρόεδρε, με συγχωρείτε, αλλά θα πρέπει να παρέμβω και να πω ότι τα συστήματα τρίτης και τέταρτης γενιάς δεν θα αυξήσουν την επιβάρυνση. Δεν είπα εγώ αυτό το πράγμα. Αν το καταλάβατε έτσι, είναι λάθος. Αυτό είναι δεδομένο.

Αυτό, μάλιστα, που είπα είναι ότι θα είναι αρκετά πιο “έξυπνα” τα συστήματα και θα “κοιτάνε” προς το χρήστη.

Κατά δεύτερον, είπα ότι στα κινητά τηλέφωνα αυτής της γενιάς _εξελίσσεται η τεχνολογία πάρα πολύ γρήγορα_ θα πρέπει να λάβουμε υπ’ όψιν μας πάρα πολύ σοβαρά το φάσμα, άρα οι μελέτες θα πρέπει να έχουν και αυτόν το χαρακτήρα με πάρα πολύ ιδιαίτερη προσοχή.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ - ΚΑΨΑΛΗΣ Χ.: Ο κύριος Κωττής.

ΚΩΤΤΗΣ Π.: Η ΕΕΤΤ, ούτε την αρμοδιότητα έχει ούτε την ειδική γνώση έχει για να αποφανθεί αν βλάπτει ή δεν βλάπτει η ακτινοβολία από τις κεραίες κινητής ή οποιαδήποτε άλλη ακτινοβολία. Στόχος της είναι το πώς θα μειωθεί η ακτινοβολήση! Το αν βλάπτει ή δεν βλάπτει, δεν είναι δικό μας θέμα.

Μία ερώτηση σχετική με αυτό, γιατί ακριβώς εκεί βασίζεται όλη η προσπάθειά μας... Να ρωτήσω τους γιατρούς μας _ή όποιον άλλον ξέρει από το πάνελ_ αν υπάρχει καθιερωμένη επιστημονική μέθοδος η οποία να επιμερίζει την ηλεκτρομαγνητική επιβάρυνση σε/από κεραίες κινητής τηλεφωνίας (σταθμούς βάσης) και σε/από κινητά τηλέφωνα.

Υπάρχει κάποιος επιμερισμός, διεθνώς καθιερωμένος; Κι αν υπάρχει, ποιος είναι; Γιατί, νομίζω, το “κλειδί” όλης της προσπάθειας είναι αυτό.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ - ΚΑΨΑΛΗΣ Χ.: Θα δώσω το λόγο στον κύριο Γεωργίου και κατόπιν στον κύριο Μαργαρίτη.

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Ε.: Μονολεκτική απάντηση. Θα σας έλεγα... όχι.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ Α.: Επαναλαμβάνετε, σας παρακαλώ..;

ΚΩΤΤΗΣ Π.: (εκτός μικροφώνου) Ο κύριος Σάχαλος είπε ότι η επιβάρυνση είναι μεγαλύτερη από το κινητό. Εσείς είπατε ότι πρέπει να κατεβούν τα όρια, γενικώς. Υπάρχει καθιερωμένη μέθοδος που να επιμερίζει την επιβάρυνση από τους δύο αυτούς παράγοντες;

ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ Α.: Υπάρχει διαδικασία, όπως επισημάνθηκε και από τον κύριο Σάχαλο... Το hands free ή, μάλλον, να γίνουν κινητά για τα παιδιά μόνο με hands free· μόνο που δεν είπε ο κύριος Σάχαλος πού θα έχουν...

ΚΩΤΤΗΣ Π.: (εκτός μικροφώνου) Τώρα, όμως, έχετε επιμερίσει...

ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ Α.: Μα, το κινητό είναι επιλογή.

Δεύτερον, μπορεί κάποιος να αποφύγει την ακτινοβολία με ειδικούς τρόπους _υπάρχουν τρόποι.

Από κει και πέρα, δεν μπορείς να κόψεις την ακτινοβολία της κεραίας βάσης, ακόμα και στα επίπεδα που είπα εγώ, που τα θεωρώ επικίνδυνα και επιμένω σε αυτό· και δεν με έπεισε ο κύριος Γεωργίου με αυτά που είπε, γιατί ανάλυση βιβλιογραφική μπορεί να κάνει ο κάθε ένας και η ανάλυση που έδειξε, της Κοινότητας, που είναι σαν απόφαση, δεν είναι απόφαση, αλλά διαβούλευση. Όλοι οι επιστήμονες έχουν δηλώσει την αντίρρησή τους στο τελευταίο σχέδιο της Κοινότητας.

Η μόνη προστασία για τον κάτοικο θα ήταν να βάλει πλέγμα χαλύβδινο γύρω από το σπίτι του. Είναι δυνατόν να γίνει αυτό το πράγμα; Όχι.

Γι' αυτό επιμένω στη μείωση της ισχύος με πολλαπλούς σταθμούς. Είναι το μόνο που θα λύσει το πρόβλημα και αυτό έχει συμβεί σε άλλες χώρες.

Δεν καταλαβαίνω τι κουβεντιάζουμε..!

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ - ΚΑΨΑΛΗΣ Χ.: Ευχαριστώ πολύ.

Παρακαλώ...

ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ Δ.: (εκτός μικροφώνου) Διδάκτωρ Πανεπιστημίου, συνεργάτης του κυρίου Μαργαρίτη.

Θέλω να κάνω κάποιες ερωτήσεις, κατ' αρχήν στον κύριο Σάχαλο, στον κύριο Κωνσταντίνου και στον κύριο Καραμπέτσο.

Ειπώθηκε _μεταξύ άλλων_ ότι σε σημεία μέτρησης που έχουν τοποθετηθεί σταθμοί, το σήμα και η επιβάρυνση από κεραίες FM ήταν πιο ισχυρά σε σχέση με σήματα GSM. Αυτό, βέβαια, είναι λάθος και εξαρτάται από το πού τοποθετούμε τους σταθμούς...

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ - ΚΑΨΑΛΗΣ Χ.: Αν θέλετε, κάντε την ερώτηση..!

ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ Δ.: (εκτός μικροφώνου) Ναι. Αυτό θέλω... Αν μου επιτρέψετε, θα την κάνω.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ - ΚΑΨΑΛΗΣ Χ.: Σας επιτρέπω... Το να κάνετε, όμως, σχόλιο ότι είναι λάθος...

ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ Δ.: (εκτός μικροφώνου) Τότε, γιατί παρεμβαίνετε;

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ - ΚΑΨΑΛΗΣ Χ.: Παρεμβαίνω, για να κάνετε την ερώτηση...

ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ Δ.: (εκτός μικροφώνου) Δηλαδή, δεν μπορώ να διατυπώσω μία άποψη; Πρέπει να το διατυπώσω σαν ερώτηση;

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ - ΚΑΨΑΛΗΣ Χ.: Παρακαλώ, διατυπώστε την άποψή σας, πείτε και την ερώτηση...

ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ Δ.: (εκτός μικροφώνου) Ωραία...

Η άποψή μου είναι ότι εξαρτάται από το πού έχουμε τοποθετήσει το μετρητικό σταθμό. Διότι, αν τοποθετήσουμε το μετρητικό σταθμό πολύ κοντά σε μία κεραία σταθμού βάσης, όπου υπάρχουν σπίτια βέβαια, θα δούμε άλλα αποτελέσματα. Αντίστοιχα, στις κεραίες FM δεν υπάρχουν σπίτια κοντά, διότι είναι εγκατεστημένες σε πάρκα κεραιών.

Άρα, θα πρέπει να συγκρίνουμε μεταξύ σημείων όπου κατοικούν άνθρωποι και τα σημεία όπου κατοικούν άνθρωποι είναι πολύ κοντά, δίπλα, σε επαφή με κεραίες κινητής τηλεφωνίας, ενώ αντιθέτως είναι αρκετά μακριά, εκατοντάδες μέτρα μακριά, από τα πάρκα κεραιών όπου είναι εγκατεστημένες οι κεραίες FM.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ - ΚΑΨΑΛΗΣ Χ.: Αν έχετε την καλοσύνη, νομίζω ότι διατυπώσατε. Να δοθεί απάντηση και κάντε δεύτερη ερώτηση μετά.

Ο κύριος Σάχαλος.

ΣΑΧΑΛΟΣ Ι.: Αν είδατε τα δύο διαγράμματα τα οποία έδειξα, είχαμε line of sight με το Χορτιάτη. Βλέπαμε, δηλαδή, το πάρκο κεραιών.

Οι κεραίες των FM _και της τηλεόρασης, αλλά κυρίως των FM_ οι οποίες υπάρχουν στο πάρκο του Χορτιάτη, είναι κεραίες που έχουν ισχύ εισόδου 5 kiloWatts· πέρα από το gain που παρουσιάζουν οι ίδιοι οι σταθμοί. Αν κάτσει κάποιος να κάνει ένα μικρό λογαριασμό, θα διαπιστώσει τι τιμές εμφανίζονται σε αυτήν εδώ την περίπτωση. Δεν είναι τίποτα δύσκολο.

Δεύτερον, σε ό,τι αφορά τις θέσεις στις οποίες πήγαμε, στη μεν μία θέση, πράγματι, δεν υπήρχε στο τετράγωνο ορατός σταθμός βάσης _και ξέραμε ότι δεν υπήρχε σταθμός βάσης_ ενώ στην άλλη περίπτωση υπήρχε σταθμός βάσης.

Το να λέει κάποιος ότι κάτι είναι λάθος, εντάξει, είναι αρκετά εύκολο, αλλά σας μίλησα για εκατοντάδες φορές περισσότερης ισχύς _να μην πω χιλιάδες..! Διότι σκεφθείτε ότι εκεί έχουμε δύο σταθμούς και μισό της τάξεως των 100 kilo-Watts, μόνο πάνω στο Χορτιάτη, πέρα από τους υπόλοιπους σταθμούς οι οποίοι είναι γύρω στους 35.

Αντιλαμβάνεστε ότι τα πράγματα δεν είναι καθόλου συγκρίσιμα!

Αυτή η ένδειξη την οποία σας έδειξα _που πραγματικά έχουν διαφορά γύρω στις δύο τάξεις μεγέθους_ είναι η ένδειξη που μετρήσαμε. Δεν είναι κάτι το οποίο είναι κρυφό.

ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ Δ.: (εκτός μικροφώνου) Μετρήσατε, δηλαδή, στην απέναντι κατοικία από την κεραία της τηλεφωνίας και βρήκατε ότι η επιβάρυνση από το Χορτιάτη είναι μεγαλύτερη;

ΣΑΧΑΛΟΣ Ι.: Σας παρακαλώ! Το είπα και το εξήγησα... Όποιος μετράει στο κοντινό πεδίο, θα πρέπει να είναι ιδιαίτερα προσεκτικός και να σέβεται κι αυτούς με τους οποίους μιλάει. Μετρήσαμε ακριβώς στη θέση που βρισκόταν στη γειτονία αυτού του σταθμού και οι μετρήσεις τις οποίες πήραμε ήταν αυτές.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ - ΚΑΨΑΛΗΣ Χ.: Μήπως να συμπληρώσει κάτι ο κύριος Κωνσταντίνου..;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Φ.: Απλώς, οι μετρήσεις δεν γίνονται σε ένα σημείο και φεύγουμε. Μετράμε στο περιβάλλον, παρατηρούμε αυξομειώσεις ανάλογα με το πόσο κοντά είσαι στην κεραία κινητής τηλεφωνίας...

Εν τούτοις, οι εκπομπές από τον Υμηττό είναι διάχυτες παντού. Στην περιοχή του Παπάγου και του Ζωγράφου έχουμε ένα πεδίο της τάξης των 2,5 με 2,7 Volts ανά μέτρο, ενώ αν πάτε στο Ίλιον είναι πιο κάτω, στο 1,3-1,4, γιατί απομακρυνόμαστε περισσότερο από τον Υμηττό.

Δεν κοιτάμε, όμως, μία συγκεκριμένη θέση. Πιάνουμε όλο το χώρο· ο κάτοικος δεν θα είναι πάντα στην ταράτσα, αλλά και στο σπίτι του ή στο δρόμο, συνεπώς συγκρίνουμε κι εκεί με τις τιμές FM.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ - ΚΑΨΑΛΗΣ Χ.: Παρακαλώ...

ΔΙΑΚΟΣ: Λέγομαι Διάκος, είμαι Νομικός Σύμβουλος της Παναττικής Επιτροπής κατά των Κεραιών Κινητής Τηλεφωνίας και χειρίζομαι υποθέσεις κεραιών κινητής τηλεφωνίας στα Δικαστήρια.

Η ερώτησή μου είναι προς τους Γιατρούς και τους Βιολόγους· εντυπωσιάστηκα από την τοποθέτηση του Γιατρού, του κυρίου Γεωργίου.

Θα είμαι σαφής, με ονόματα και με συγκεκριμένα πράγματα...

Κεραία κινητής τηλεφωνίας VODAFONE, Γλυφάδα, "Κριμαίας" και "Αιγύπτου", σε απόσταση 25 μέτρων από παιδάκι, το οποίο ξεκίνησε κωφάλαλο, πήγε στη Γαλλία, έκανε εγχείρηση και του έβαλαν μαγνητικό εμφύτευμα... Από την εγκατάσταση της κεραίας και εντεύθεν, δεν ακούει! Υπάρχει ιατρική βεβαίωση από το ίδιο το Ινστιτούτο το οποίο το έχει

χειρουργήσει, η οποία βρίσκεται μέσα στη δικογραφία. Υπάρχει, λοιπόν, επιρροή και συνέπεια από αυτό ή όχι;

Από την ίδια κεραία, κοριτσάκι 8 ετών έχει αυτή τη στιγμή καρκίνο στις φωνητικές χορδές. Ο γιατρός που το εξέτασε στην Αυστρία είπε ότι οφείλεται στις μαγνητικές αυτές ακτινοβολίες, διότι δεν συνάδει αυτού του είδους ο καρκίνος με την ηλικία του παιδιού των 7-8 ετών. Του ζητήσανε το έγγραφο κι είπε αυτό που λέμε όλοι: *«Δεν μπορώ να δώσω ένα έγγραφο, παρ' ότι το λέω προφορικά, διότι είμαστε στη διαδικασία του επιστημονικού ελέγχου»*. Τι λέμε σε αυτά τα παιδιά; Τι λέμε στην οικογένεια αυτή του κοριτσιού των 11 ετών, το οποίο έχει κυριολεκτικά διαλυθεί, διότι δεν έχει την ψυχραιμία του ενήλικα να μπορέσει να αντιμετωπίσει το πρόβλημά του..;

Κεραία στη Μεταμόρφωση Αττικής, πλήρως παράνομη αφού ούτε άδεια της ΕΕΤΤ διαθέτει, ενώ λειτουργεί παρά τα ασφαλιστικά μέτρα τα οποία έχουν γίνει _αυτά θα τα πούμε στη 2^η Συνεδρία...

Να δεχθώ για υπόθεση εργασίας την αφήσα της ημερίδας· είναι και άποψη, νομίζω, του κυρίου Καραμπέτσου ότι λειτουργεί ως “φάρος” και όχι ως “ομπρέλα”.

Ανεξάρτητα, όμως, από αυτό, στο χώρο προς την πλευρά της εν λόγω κεραίας στη Μεταμόρφωση, μέχρι την εγκατάσταση της κεραίας υπήρχαν 5 θάνατοι από καρκίνο _και γύρω-γύρω. Από την εγκατάσταση της κεραίας και μέσα σε 4 χρόνια έχουμε 15 καρκίνους, με πιστοποιητικά θανάτου _και προς την εμβέλεια που πάει η κεραία, όπως ακριβώς προκύπτει από το φάρο εδώ.

Τι απαντάμε σε αυτούς;

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ - ΚΑΨΑΛΗΣ Χ.: Αν έχετε την καλοσύνη, μην αναφέρετε παραδείγματα. Να απαντήσουν οι άνθρωποι, γιατί υπάρχουν και άλλοι που θέλουν να κάνουν ερωτήσεις.

ΔΙΑΚΟΣ: Περίπτωση κεραίας στην οδό Σούδας, στο Γαλάτσι - 25 μέλη περιοίκων της Επιτροπής, η οποία είναι κατά των κεραιών κινητής τηλεφωνίας...

Η κεραία κατέβηκε το 2005... Όταν κατέβηκε, λείπανε από θανάτους λόγω καρκίνου 12 από τους περιοίκους. Τι θα εξηγήσουμε σε αυτούς;

Τέλος, μία ερώτηση στον κύριο Κωνσταντίνου, εντελώς χιουμοριστικού χαρακτήρα και φιλική _προβοκατόρικη_ θα την έλεγα..!

Να μας εξηγήσει γιατί σε αυτές τις εκλογές που έλαβαν χώρα, απ' όλους τους Δημάρχους που ήταν ιδιαιτέρως ευαίσθητοι με τις κεραιές κινητής τηλεφωνίας, δεν βγήκε κανένας...

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ - ΚΑΨΑΛΗΣ Χ.: Με συγχωρείτε! Θέλετε να σας απαντήσει την τελευταία ερώτηση;

ΔΙΑΚΟΣ: Χιούμορ έκανα.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ - ΚΑΨΑΛΗΣ Χ.: Κάνετε μία ερώτηση, πάντως.

Αν έχετε την καλοσύνη, επίσης, θα περιμένετε να ακούσετε συνοπτικότερη απάντηση της ερωτήσεως..!

Παρακαλώ πολύ, ο κύριος Γεωργίου.

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Ε.: Θα προσπαθήσω να είμαι εξαιρετικά σύντομος στην απάντησή μου.

Νομίζω ότι είναι προφανές πως δεν μπορεί κανείς από αυτήν εδώ την επιτόλεια _αν θέλετε_ παρουσίαση αυτών των στοιχείων να απαντήσει για το αν έφταιγε κάτι ή όχι.

Προκαταβολικά, να πω στον κύριο πολύ εύκολα, αν έχει την καλοσύνη, να φέρει τους φακέλους αυτούς· είμαστε στη διάθεσή του, τελείως δωρεάν σαν Πανεπιστήμιο, να τους δούμε, να δούμε τι στο καλό συμβαίνει.

Σε μία εξίσου επιπόλαια απάντηση, όσο επιπόλαιο ήταν και το ερώτημα, λέω πολύ απλά ότι, αν για κάποιο λόγο στο λοβό της κεραίας παρουσιάσει καρκίνο ο ένας πίσω από τον άλλον, θα πρέπει κάποιος να ανατρέξει και να δει γιατί αυτό γίνεται μόνο προς αυτήν την κατεύθυνση και μόνο σε αυτό το λοβό και όχι σε κάποιους άλλους. Κάτι συμβαίνει...

Θυμίζω μόνο _και αυτό δεν είναι επιπόλαιο!_ ότι ο χρόνος επώασης ενός καρκίνου είναι της τάξης των δεκαετιών. Μπορεί να συνυπάρχουν και άλλοι παράγοντες.

Ευχαριστώ.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ - ΚΑΨΑΛΗΣ Χ.: Να συμπληρώσει ο κύριος Μαργαρίτης.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ Α.: Όντως, κάπου έχει δίκιο ο κύριος Γεωργίου... Αν αυτά είχαν ενταχθεί σε κάποια επιδημιολογική μελέτη μεγάλης κλίμακας, θα μπορούσαμε να τα συνυπολογίσουμε. Βέβαια, πιστεύω αυτά που σας έδειξα από την Αγγλία. Δηλαδή, θα μπορούσαν να είχαν ενταχθεί και αυτά.

Δεν είναι, όμως, απλό πράγμα να αποδώσει κάποιος τέτοιους καρκίνους στην κινητή τηλεφωνία, γιατί απλούστατα οι καρκίνοι δεν έχουν χρώμα και δεν έχουν ταυτότητα. Μπορεί να είναι από άλλες περιπτώσεις.

Πάντως, έχουν διαπιστωθεί από τον κύριο Ράπτη, τον Καθηγητή στο Θριάσειο, περιπτώσεις αύξησης καρκίνων, που ο ίδιος τις αποδίδει σε κινητή τηλεφωνία. Έχουν διαπιστωθεί τέτοιες περιπτώσεις από τον Καθηγητή Ογκολογίας Γκινόπουλο, στην Πάτρα. Δηλαδή, δεν είναι τυχαία όλα αυτά, για να τα διαγράψει κάποιος και να πει ότι δεν “τρέχει” τίποτα.

Κάτι ακόμα...

Οι επιδημιολογικές μελέτες κεραιών είναι αξιόπιστες, γιατί ο κάτοικος είναι εκεί και ξέρει κάποιος το ιστορικό του. Αν δεν μετακινήθηκε, μπορεί να διαπιστώσει σε 10-15 χρόνια τι του έλαχε από την ώρα που μπήκε η κεραία. Δεν είναι ασφαλείς, όμως, οι επιδημιολογικές μελέτες στα κινητά. Δεν μπορεί να θυμάται ο άλλος τι κινητό είχε, πόσες ώρες το είχε την ημέρα, σε ποιο αυτί το είχε κλπ. Οι επιδημιολογικές των κινητών, νομίζω, είναι άχρηστες· όχι, πάντως, των κεραιών.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ - ΚΑΨΑΛΗΣ Χ.: Θα δεχθούμε μόνο δύο ακόμα ερωτήσεις και κατόπιν μπορείτε να βρείτε κατ' ιδίαν τους ομιλητές στη διάρκεια του διαλείμματος...

Παρακαλώ...

ΠΑΠΑΦΙΛΙΠΠΟΥ: Λέγομαι Παπαφιλίππου και δουλεύω στην COSMOTE.

Απευθύνεται στον κύριο Μαργαρίτη η ερώτηση, διότι δεν μπορώ να απευθυνθώ στους άλλους ομιλητές _και θα καταλάβετε γιατί.

Κύριε Μαργαρίτη, από μετρήσεις του Πολυτεχνείου οι οποίες ξεκινήσανε στις 18.05.2006, σε σχολείο στη Φρεατίδα, όπου ακριβώς, μα ακριβώς δίπλα, υπάρχει κεραία κινητής τηλεφωνίας του Ο.Τ.Ε., έχουμε τα εξής...

Συγκεκριμένα, με βάση τις εξάλεπτες μετρήσεις που γίνονται, ο μέσος όρος είναι 0,77 Volt ανά μέτρο _στην ταράτσα, όχι κάτω. Αντίθετα, ραδιόφωνο και τηλεόραση δίνουν μέτρηση 3,53 Volts ανά μέτρο.

Προχωράμε... Γερμανική Σχολή Αθηνών, 0,2 Volt ανά μέτρο· εκεί δίπλα έχει η VODAFONE σταθμό, αλλά και εμείς σταθμό. Ραδιόφωνο και τηλεόραση δίνουν μέτρηση 1,53 Volts από τον Υμηττό.

Στο Νοσοκομείο ΚΑΤ, ακριβώς απέναντι, κεραία, στην ταράτσα πάντα τοποθετημένη _δεν τα κρύβουν τα μετρητικά_ μας δίνει 0,2 Volt, ενώ έχουμε 1,58 Volt από τα ραδιόφωνα και τις τηλεοράσεις (τους πομπούς).

Δημαρχείο Περάματος... 0,13 Volt η κινητή τηλεφωνία _απέναντι είναι ο Ο.Τ.Ε._ και 1,14 Volt μετράμε από το Αιγάλεω.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ - ΚΑΨΑΛΗΣ Χ.: Την ερώτηση, αν έχετε την καλοσύνη..!

ΠΑΠΑΦΙΛΙΠΠΟΥ: Ζωγράφου... 0,03 Volt σε ένα μετρητικό και 2,30 Volts από τους πομπούς.

Ρωτάω, λοιπόν, ως πολίτης...

Βλέπω ότι εσείς ασχολείστε ιδιαίτερα και λέτε ότι δεν μπορεί να ξεπερνάει το 1 Volt. Ωραία... Ποια είναι η θέση σας, εν προκειμένω...; Διότι εγώ που θα πάω στον Πειραιά και θα μείνω εκεί, θα δέχομαι 3,5 Volts από το Αιγάλεω και 0,7 Volt από τις κεραίες κινητής τηλεφωνίας γύρω. Ποια είναι, λοιπόν, η απάντησή σας σε αυτό; Μήπως πρέπει να καταργηθεί και η ραδιοφωνία και η τηλεόραση και να μην εκπέμπουν; Διότι, απ' ό,τι ξέρω, είναι και σε χαμηλότερες συχνότητες.

Είδα τα νούμερα και σας άκουσα που είπατε για 1 Volt... Έχω συγχυστεί και αναρωτιέμαι τι γίνεται τώρα...

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ - ΚΑΨΑΛΗΣ Χ.: Εντάξει... Ευχαριστούμε για την ερώτηση.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ Α.: Δεν μπορώ να απαντήσω για όλες τις ραδιοσυχνότητες που κυκλοφορούν σε κάποια περιοχή. Ενδεχομένως να ήμουν αντίθετος στο να μπουνε πάρκα κεραιών κοντά σε κατοικημένες περιοχές, αλλά αυτό είναι άλλο θέμα.

Από την άλλη μεριά, όμως, δεν ξέρω αν μετρήσατε ή αν μετρήθηκαν μέσα στα σπίτια οι εντάσεις· άλλη διαπερατότητα έχει η μία ακτινοβολία (ταράτσα), άλλη διαπερατότητα έχει η άλλη.

Από την άλλη μεριά, θα συμφωνούσα μαζί σας στο ότι, ενδεχόμενα, είναι εξίσου επικίνδυνη και η άλλη ακτινοβολία. Θα το έλεγα αυτό. Όμως, οι μελέτες που έχουν γίνει, οι επιδημιολογικές που έδειξα εγώ, είναι μακριά από ραδιοτηλεοπτικούς σταθμούς και αφορούν μόνο τις κεραιές της κινητής τηλεφωνίας.

ΤΣΕΝΤΟΣ Ι.: Κύριε Πρόεδρε, ονομάζομαι Γιάννης Τσέντος κι εργάζομαι σε σχολείο όπου έχουμε προβλήματα από την παρουσία μίας κεραιάς κινητής τηλεφωνίας· είμαι προσεκτικός στη διατύπωση και λέω ότι υπάρχουν προβλήματα _δεν λέω ότι υπάρχουν προβλήματα για την υγεία των παιδιών.

Είμαι πρόθυμος να δεχθώ _καλή τη πίστη_ ότι τέτοια προβλήματα δεν υπάρχουν. Επιστήμονας και εγώ, δεν έχω τη διάθεση να αμφισβητήσω a priori την επιστημονική ηθική κανενός στα στοιχεία τα οποία δίνονται και μετρώνται. Από κει και πέρα, βεβαίως, η αναταραχή και η αγανάκτηση είναι κάτι το οποίο είναι και λογικό να υπάρχει, ακόμα και αν δεν είναι δικαιολογημένο. Εν πάση περιπτώσει, είναι υπαρκτό.

Ερωτώ... Η κοινωνική ειρήνη δεν θα έπρεπε να είναι αφ' εαυτής ένα αγαθό το οποίο θα έπρεπε να επιδιώκουμε; Μάλιστα, η κοινωνική αυτή ειρήνη γίνεται σεβαστή από την επιστημονική κοινότητα σε πολλές άλλες περιπτώσεις.

Φέρω ένα μόνο παράδειγμα...

Όταν απασχολούταν η κοινή γνώμη εντονότατα με το πρόβλημα της γρίπης των πτηνών, ήμασταν έτοιμοι ως πολιτεία να θανατώσουμε ολόκληρους πληθυσμούς πτηνών, ενώ οι επιστήμονες διαβεβαίωναν ότι δεν

υπήρχε ο παραμικρός κίνδυνος, αλλά καλώς γινόταν αυτό για να μην διαταραχθεί η κοινωνική ειρήνη.

Δεν διαμαρτυρόταν τότε κανείς _ούτε καν οι Οικολόγοι_ γι' αυτές τις θανατώσεις πληθυσμών πτηνών, ακόμα και απειλούμενων με εξαφάνιση.

Τώρα, ποια είναι η εναλλακτική; Πάλι δεν απειλείται η κοινωνική ειρήνη; Και, μάλιστα, όχι σε κάποιες αραιοκατοικημένες περιοχές, αλλά μιλάμε, στην περίπτωση την οποία γνωρίζω, για ένα χώρο που στεγάζονται 4 σχολεία, όπου προαυλίζονται 2.000 παιδιά. Αφορά το θέμα 4.000 γονείς.

Η λύση ποια θα ήταν; Να θανατωθούν πληθυσμοί πτηνών απειλούμενων με εξαφάνιση; Όχι. Να μεταφερθούν οι κεραίες 300 μέτρα παραπέρα, να μην ενοχλούν κανέναν.

Γιατί αυτή η επιλεκτική επίδειξη της κοινωνικής μας ευαισθησίας; Γιατί δεν θα έπρεπε η ΕΕΤΤ να λαμβάνει ανάλογους ενδοιασμούς υπ' όψιν κατά τη διαδικασία αδειοδότησης; Αυτή είναι η ερώτησή μου...

Ευχαριστώ πολύ.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ - ΚΑΨΑΛΗΣ Χ.: Νομίζω ότι δεν θα ήθελε κάποιος από το πάνελ να απαντήσει.

Απλώς, να πω ότι θα πρέπει να περιμένετε, ιδίως τις απόψεις των Φορέων για το υφιστάμενο ρυθμιστικό περιβάλλον και τις προτάσεις για το μέλλον...

Επομένως, νομίζω ότι θα πρέπει να περιμένετε μέχρι το απόγευμα, όπου θα πρέπει να επαναλάβετε την ερώτησή σας όσον αφορά το θέμα της αδειοδότησης των κεραιών _αν πρέπει να είναι 300 μέτρα κλπ.

Η επιστημονική άποψη, που εκφράστηκε, νομίζω, απ' όλους τους παρισταμένους, είχε να κάνει με το γεγονός ότι αυτό που παίζει ρόλο είναι η ισχύς, το διάγραμμα ακτινοβολίας της κεραίας, από κει και πέρα η κατεύθυνση, βεβαίως και η απόσταση.

Μία τελευταία ερώτηση μόνο και να κλείσουμε...

ΧΑΣΚΙΑΔΑΚΗΣ Κ.: Χασκαδάκης Κώστας από την Παναττική Επιτροπή.

Χαιρετίζω τον κύριο Καραμπέτσο και ευχαριστούμε για το μέτρο αυτό που έβαλε, στο Site μέσα να υπάρχει μέσα μία χαρτογράφηση των κεραιών.

Η ερώτησή μου είναι η εξής...

Πριν από αυτό, η διεθνής νομοθεσία αλλά και η ελληνική νομοθεσία και ο καινούργιος νόμος υποχρεώνουν κάθε κατασκευαστή κεραιάς να βάζει την ταμπέλα της κεραιάς στη βάση της κεραιάς, που είναι η είσοδος της πολυκατοικίας στην ταράτσα της οποίας είναι εγκατεστημένη. Ο νόμος, λοιπόν, λέει στη βάση της κεραιάς και δεν εννοεί στην ταράτσα επάνω, αλλά στην είσοδο. Εκεί τη διαβάζει ο πολίτης. Δεν θα πάει να καεί στην κεραία για να διαβάσει την ταμπέλα..!

Άρα, προτείνω και ερωτώ...

Γιατί δεν τους υποχρεώνετε να μπαίνουν οι ταμπέλες στην είσοδο της πολυκατοικίας.

Δεύτερον, να μην είναι καμουφλαρισμένες, γιατί τελικά η καμουφλαρισμένη κεραία μάς οδηγεί σε άλλα συμπεράσματα. Πώς είναι δυνατόν να πιστέψω ότι όλη αυτή η εκδήλωση, η Ημερίδα, είναι γνήσια _όταν υποστηρίζει καμουφλαρισμένες κεραιές_ και δεν είναι κι αυτή η παρέα μας εδώ “καμουφλαρισμένη”;

Ευχαριστώ.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ - ΚΑΨΑΛΗΣ Χ.: Ο κύριος Καραμπέτσος έχει το λόγο.

ΔΡ. ΚΑΡΑΜΠΕΤΣΟΣ Ε.: Δεν υπάρχει πρακτικά απάντηση. Κανένας δεν υποστηρίζει καμουφλαρισμένες κεραιές. Εξάλλου, το καμουφλάζ είναι μόνο οπτικό. Ηλεκτρομαγνητικό δεν είναι. Ό,τι ακτινοβολία είναι να διαχυθεί στο

χώρο και με τον τρόπο που θα διαχυθεί, θα διαχυθεί. Ό,τι αφορά τη σήμανση των κατασκευών κεραιών, αυτό είναι νομοθετημένο και στον παλιό νόμο και στον καινούργιο Κανονισμό που έβγαλε η ΕΕΤΤ. Νομίζω, αυτό είναι σαφές.

Το πώς εφαρμόζεται, βέβαια, δεν είμαι εγώ αρμόδιος να το απαντήσω. Ξέρω ότι ο Κανονισμός Αδειών της ΕΕΤΤ επιβάλλει τη σήμανση _και ο καινούργιος που βγήκε πριν από λίγο καιρό. Είναι προφανές.

Εξάλλου, η ΕΕΤΤ σας είπε _χωρίς να θέλω να μιλάω εκ μέρους άλλου_ ότι στο Site της θα χαρτογραφήσει όλες τις κεραιές και θα “πατάτε” μία διεύθυνση όπου θα βλέπετε ποιος είναι αδειοδοτημένος και τι έχει αδειοδοτηθεί. Οπότε, αν δεν τον βρείτε, θα είναι αυτόματα παράνομος.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ - ΚΑΨΑΛΗΣ Χ.: Ευχαριστούμε πάρα πολύ για το ενδιαφέρον το οποίο επεδείχθη. Να πούμε 2-3 πραγματάκια, αν έχετε την καλοσύνη, συνοψίζοντας.

Νομίζω ότι όλη η επιστημονική κοινότητα συμφωνεί στο ότι άλλο είναι μη ιοντίζουσα και άλλο ιοντίζουσα ηλεκτρομαγνητική ακτινοβολία· αυτό είναι ένα βήμα που έχει γίνει προς τη σωστή ενημέρωση.

Δεν νομίζω ότι κανείς, πια, αμφισβητεί αυτό το πράγμα, διότι όταν ξεκίνησε η ιστορία της κινητής τηλεφωνίας το 1990, το ΠΑΚΟΕ είχε βγει και μέτραγε την ηλεκτρομαγνητική ακτινοβολία σε Roentgen. Έχει περάσει πολύς καιρός, βέβαια, από τότε και, τουλάχιστον, έχουμε κάνει ένα πρώτο βήμα.

Ένα δεύτερο σημείο είναι ότι πρέπει να ξεχωρίσουμε το θέμα της ακτινοβολίας των κινητών τηλεφώνων από τις κεραιές των σταθμών βάσης· όπως πρέπει να ξεχωρίσουμε το θέμα του κοντινού πεδίου ακτινοβολίας από το μακρινό πεδίο ακτινοβολίας αφού έχει άλλες ιδιότητες το μακρινό πεδίο ακτινοβολίας και άλλες το κοντινό πεδίο ακτινοβολίας.

Θα πρέπει να γίνονται με ιδιαίτερη προσοχή οι μετρήσεις, ιδίως να διευκρινίζεται πρώτα εάν μετράμε κοντινό ή μακρινό πεδίο, διότι πολλές φορές βλέπουμε να βάζουμε ένα sensor στο κοντινό πεδίο και να εμπιστευόμαστε το αποτέλεσμα, κάτι που δεν είναι σωστό.

Βεβαίως, θα υπάρξει και συνέχεια με συνεχή συνεργασία της επιστημονικής κοινότητας. Νομίζω, αναφέρθηκε τόσο μεταξύ Βιολόγων - Γιατρών αλλά και Μηχανικών, οι οποίοι μπορούν να βλέπουν μετρήσεις. Μπορούμε, όχι να αποφασίσουμε _γιατί δεν θ' αποφασίσουμε ως χώρα μόνοι μας, αυθαιρέτως να πούμε ότι θα βάλουμε κάποια άλλα όρια_, αλλά να έχουμε μία καλή παρουσία στους Διεθνείς Οργανισμούς, στην Παγκόσμια Οργάνωση, αλλά και στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή προς τη σωστή κατεύθυνση της μείωσης ή αύξησης των ορίων.

Τα όρια _ξέρετε_ της ακτινοβολίας έχουν αλλάξει αρκετές φορές από το παρελθόν, αλλά τα τελευταία τουλάχιστον 6-7 χρόνια έχουν “καθίσει” κάπου σταθερά.

Τέλος, να μην λαμβάνουμε υπ' όψιν μας μόνο αυτό που βλέπουμε, αλλά και αυτό που δεν βλέπουμε· και να το βλέπουμε αθροιστικά. Δηλαδή, η ακτινοβολία, η ηλεκτρομαγνητική ακτινοβολία, μπορεί να προέρχεται τόσο από σταθμούς βάσης κινητής τηλεφωνίας _μιλάω για μακρινό πεδίο ακτινοβολίας_ όσο και από σταθμούς συστημάτων ευρυεκπομπής και από 1002 άλλες Υπηρεσίες· τα πρότυπα της CENELEC συζητούν για να δει κάποιος αθροιστικά αυτό το πεδίο.

Δεν είναι ένα το όριο... Υπάρχει ολόκληρη διαδικασία για να μπορέσεις να κάνεις αξιολόγηση κινδύνου.

Τέλος, βεβαίως, πριν την χορήγηση οποιασδήποτε νέας εγκατάστασης κεραιάς, θα πρέπει να γίνεται ένας υπολογισμός του ηλεκτρομαγνητικού υποβάθρου.

Το 1996, σε ένα άρθρο μου στα “Τεχνικά Χρονικά”, είχα αναφέρει ότι _τότε_ βρισκόμαστε “στην εποχή της ατμομηχανής”. Δεδομένου ότι κάποια στιγμή είχαν μπει σταθμοί μέτρησης για το νέφος των Αθηνών _για το_ οποίο δεν ακούω να γίνεται πολύς λόγος τελευταία..!_, είχα πει τότε ότι κάποια στιγμή θα έρθει η ώρα να μπούνε και σταθμοί μέτρησης ηλεκτρομαγνητικής ρύπανσης. Ήδη, είμαστε σε αυτήν την εποχή.

Ο κύριος Μαργαρίτης...

ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ Λ.: Να μου επιτρέψετε να ευχαριστήσω θερμά την ΕΕΤΤ για την πρωτοβουλία της αυτή, που ήταν, πράγματι, πάρα πολύ σημαντική! Θα παρακαλέσω τον Πρόεδρο να την επαναλάβει, ειδικά σε ό,τι αφορά το πρώτο σκέλος, το επιστημονικό, γιατί είναι απλό για εμάς να κάνουμε μία Ημερίδα _να_ κάνω μία Ημερίδα εγώ, μία Ημερίδα ο κύριος Γεωργίου, μία Ημερίδα ο κύριος Σάχαλος_, αλλά με την “ομπρέλα” της ΕΕΤΤ νομίζω ότι θα μπορέσουμε να βρούμε μία κοινή “γραμμή πλεύσης” σε ένα τόσο σημαντικό θέμα· γιατί εδώ φάνηκε ότι είμαστε σε αντιπαράθεση, ενώ στην ουσία πρέπει να βοηθήσουμε τους πολίτες να βρουν μία χρυσή τομή!

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ - ΚΑΨΑΛΗΣ Χ.: Ευχαριστούμε πολύ.

Λήξη 1ης Συνεδρίας

2^η Συνεδρία

“Η θέση του Πολίτη στο Νέο Περιβάλλον:

Τρόποι Ενημέρωσης & Προστασίας”

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ: Ευστάθιος Χαϊκάλης

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ – ΧΑΪΚΑΛΗΣ Ε.: Κυρίες και κύριοι, θα ξεκινήσουμε τη 2^η συνεδρίαση της ημερίδας της ΕΕΤΤ.

Να ευχαριστήσουμε ιδιαίτερος για το ζωνόρο σας ενδιαφέρον! Συνεχίζει η αίθουσα να είναι γεμάτη και είναι βέβαιο όηι, όηαν κάποιοι τελειώσουν και τον καφέ, θα συνεχίσει να είναι παραπάνω από γεμάτη.

Να διευκρινίσουμε όηι το γεγονός πως κάποιοι από τους ενδιαφερόμενους δεν έχουν βρει καρέκλες δεν οφείλεται σε κάποια αβελτηρία της ΕΕΤΤ· έχοντας κάνει συνεχές follow-up και, μάλιστα, με επαγγελματικό τρόπο, οι δηλώσεις συμμετοχής ήταν αρκετά μικρότερες από τις καρέκλες της αίθουσας. Το θέμα όμως “καίει” και έχουν έρθει αρκετοί από εσάς χωρίς να έχουν δηλώσει συμμετοχή, χωρίς να προέρχεται το ενδιαφέρον σας από κάποια επίσημη πρόσκληση. Αυτό έχει ένα κακό... το όηι κάποιοι είστε όρθιοι. Έχει, όμως, ένα καλό... το όηι η πρωτοβουλία της ΕΕΤΤ βρήκε πολύ γόνιμο έδαφος!

Το όνομά μου είναι Στάθης Χαϊκάλης...

Μπορώ να δηλώσω ευτυχής ως Μηχανικός _έχω σπουδάσει Μηχανικός_, αλλά όηι ιδιαίτερα ευτυχής ως επαγγελματίας που ασχολείται με την επικοινωνία και την ενημέρωση.

Τι εννοώ...; Από ό,τι μας είπαν στην προηγούμενη συνεδρίαση, η επιστήμη έχει κάποια συμπεράσματα. Είδατε όηι είναι διιστάμενα... Παρ’ όλα αυτά, υπάρχει αρκετή βιβλιογραφία, υπάρχουν αρκετά αναλυτικές

τοποθετήσεις. Από την άλλη πλευρά, όμως, όποιοι από εσάς γνωρίζετε τα αποτελέσματα ερευνών κοινής γνώμης, θα έχετε υπ' όψιν σας ότι σ' αυτόν τον τομέα υπάρχει μια τεράστια δυσπιστία όσον αφορά την κινητή τηλεφωνία και γενικώς τεχνικά θέματα όπως είναι το internet.

Η τεχνοφοβία στην Ελλάδα “ανθεί”. Σε μια πανευρωπαϊκή έρευνα, μάλιστα, η Ελλάδα έχει ποσοστά πρωταθλήτριας στην τεχνοφοβία όσον αφορά τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Βγαίνει πρώτη σε κάποιους δείκτες και, μάλιστα, εμφανίζει αντιλήψεις παρεμφερείς με αυτές χωρών όπως είναι η Αίγυπτος.

ΑΚΡΟΑΤΡΙΑ: (εκτός μικροφώνου) Αν δεν έχει πληροφόρηση ο κόσμος;

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ – ΧΑΪΚΑΛΗΣ Ε.: Έχετε δίκιο κι αυτό είναι το θέμα της συνεδρίασης. Άμα δεν έχει πληροφόρηση ο κόσμος, τι γίνεται; Να δούμε αν έχει πληροφόρηση και ενημέρωση.

Το “κλειδί” στο τραπέζι το οποίο συζητάμε είναι η ενημέρωση. Είδαμε τα επιστημονικά συμπεράσματα, έχουμε το μήνυμα _για να το πούμε και κάπως τεχνικά_, ας δούμε, λοιπόν, αν το έχουν μεταφέρει στον κόσμο οι ενδιαφερόμενες πλευρές και πώς το έχουν μεταφέρει.

Να μεταφέρω μια δήλωση που είχε κάνει πρόσφατα ο Διευθύνων Σύμβουλος Κινητής Τηλεφωνίας στη Γερμανία... Είχε πει ότι έχει 14.000 κεραίες σε όλη τη Γερμανία και το πρόβλημά του, πλέον, είναι μόνο αισθητικής· σχετίζεται, δηλαδή, με το πώς θα τοποθετηθούν αυτές οι κεραίες, εν όψει και του 3G, προκειμένου να μην δημιουργούν αισθητικό πρόβλημα.

Σε χώρες, λοιπόν, όπως η Γερμανία, σε γενικές γραμμές έχουν λύσει το θέμα τού αν βλάπτουν ή δεν βλάπτουν οι κεραίες και τα κινητά. Αυτό συμβαίνει και σε άλλες χώρες, αν προσπαθήσετε να δείτε την εμπειρία· και στη Γαλλία, και στη Μ. Βρετανία και στην Πορτογαλία και στην Ιταλία. Όχι

ότι δεν υπάρχουν προβλήματα... Έχουν εμφανιστεί κατά καιρούς δυσκολίες κι αντιπαραθέσεις σε χώρες όπως είναι η Ισπανία και η Ιταλία, παρ' όλα αυτά, όμως, εκεί τα πράγματα είναι πολύ πιο ήρεμα από ό,τι στην Ελλάδα.

Το “κλειδί”, επαναλαμβάνω, είναι η ενημέρωση και _όπως είπε πολύ σωστά στην προηγούμενη συζήτηση ένας Καθηγητής Μέσης Εκπαίδευσης, με μια πολύ ενδιαφέρουσα τοποθέτηση, πολύ ήρεμη, πολύ ψύχραιμη, πολύ νηφάλια_ η κοινωνική ειρήνη!

Εφόσον, λοιπόν, το έχουν πετύχει κάποιες άλλες χώρες στην Ευρώπη, ας δούμε κάτι από την εμπειρία τους, ας δούμε τι δεν έχουμε κάνει καλά. Μεταξύ αυτών, να εντοπίσουμε και τις ενδιαφερόμενες πλευρές...

Ποιοι έχουν την ευθύνη;

Πρώτα απ' όλα, η πολιτεία. Τι έχει κάνει και τι δεν έχει κάνει;

Δεύτερον, οι εταιρίες κινητής τηλεφωνίας, οσονούπω κι εκείνες των ασυρμάτων τηλεπικοινωνιών. Γνωρίζετε ότι έχουμε προ των θυρών WiMax. Σε λίγο θα έχουμε αντίστοιχα προβλήματα και στις ασύρματες τηλεπικοινωνίες. Ας δούμε, λοιπόν, τι έχουμε κάνει και τι δεν έχουμε κάνει στο επίπεδο της ενημέρωσης.

Μία τρίτη πλευρά που έχει ευθύνες είναι εκείνη των ανεξάρτητων Φορέων κι εν προκειμένω της ΕΕΤΤ. Πρέπει να ομολογήσουμε ότι, με τους όρους που γνωρίζουμε, όσοι συμμετέχουμε σε τέτοιες εκδηλώσεις, είναι τεράστια η αξία της ανόθευτης δημόσιας διαβούλευσης, όπως αυτή που κάνει σήμερα η ΕΕΤΤ.

Είναι δημόσια η διαβούλευση, είναι φυσική η διαβούλευση _δεν γίνεται μέσω internet ώστε να μην βλέπουμε τα πρόσωπα_ βλέπουμε τα πρόσωπα ο ένας του άλλου.

Ο διάλογος, όπως είδατε, στην πρώτη ενότητα, ήταν έντονος... Παρ' όλα αυτά, όμως, υπήρξε διάλογος και, ίσως, είναι η πρώτη φορά που όλες οι

πλευρές βρέθηκαν στην ίδια αίθουσα· συνήθως βρίσκονται ανά δύο και, μάλιστα, τα πνεύματα είναι, σε αρκετές περιπτώσεις, ιδιαίτερα οξυμένα.

Το πρωί, λοιπόν, είδαμε έντονο διάλογο. Ακούσατε τα επιχειρήματα. Είμαι απολύτως βέβαιος ότι έχετε τη δυνατότητα να κρίνετε τα επιχειρήματα και τις τοποθετήσεις κι αυτό είναι πάρα πολύ σημαντικό.

Είχαμε μείνει, λοιπόν, στους “stakeholders”, στους Φορείς που έχουν ευθύνη. Η ΕΕΤΤ έχει τη δική της ευθύνη, την οποία αναλαμβάνει με αυτή την καμπάνια, η οποία είναι πάρα πολύ σημαντική και _θα έλεγα_ πρωτόγνωρη για τα δεδομένα της Ελλάδας, στην οποία σήμερα υπάρχουν πολλοί μονόλογοι και οι μόνοι διάλογοι γίνονται στα τηλεοπτικά “παράθυρα”, όπου, βεβαίως, δεν λύνονται προβλήματα.

Χρειάζονται, λοιπόν, φυσικές δημόσιες διαβουλεύσεις, όπου όλοι, υπεύθυνα και με ονοματεπώνυμο, θα καταθέσουν τις προτάσεις τους και θα πάρουν την ευθύνη τους, είτε ως Φορέας είτε ως πρόσωπο ο καθείς που τοποθετείται.

Οπωσδήποτε, σ’ αυτό το διάλογο και σ’ αυτήν την υπόθεση των αντιπαραθέσεων και των τριβών για την ακτινοβολία, έχουν θέση και οι ζωντανές οργανώσεις της κοινωνίας. Είναι κι αυτές μέρος του διαλόγου και θα πρέπει να είναι μέρος του διαλόγου, να τοποθετούνται και ασφαλώς να πάρουν και την ευθύνη τους.

Βεβαίως, η Τοπική Αυτοδιοίκηση, η ΚΕΔΚΕ, έχει προσκληθεί. Για κάποιους λόγους έχει στείλει εκπροσώπους να παραστούν. Θέλει να διαμορφώσει άποψη. Είναι πολύ σημαντικό η ΚΕΔΚΕ, κεντρικά, να διαμορφώσει άποψη προκειμένου να μην έχουμε ακραίες περιπτώσεις, Δημάρχων που για κάποιους λόγους μπορεί να είναι πολύ εφεκτικοί στην κινητή τηλεφωνία, όπως κατηγορήθηκαν από κάπου από το ακροατήριο ή, σε άλλες περιπτώσεις, Δημάρχων ή Δημοτικών Αρχόντων οι οποίοι κατεβάζουν

κεραιές που είναι καθ' όλα νόμιμες, χωρίς να έχουν κάποια δικαιολογία, ενδεχομένως λίγο προ των εκλογών..!

Η ΚΕΔΚΕ, λοιπόν, είναι πολύ σημαντικό να δώσει στα μέλη της κάποιες βασικές κατευθύνσεις, προκειμένου και οι Δήμαρχοι και τα Δημοτικά Συμβούλια και όλοι οι Δημοτικοί Φορείς να έχουν, τουλάχιστον, κάποιες βασικές θέσεις· και, ασφαλώς, ο καθένας διαμορφώνει τις απόψεις του με βάση και την πολιτική του τοποθέτηση αλλά και την προσωπική του ιστορία.

Τέλος, “stakeholder”, Φορέας που έχει κι αυτός ευθύνη, είναι τα Media. Όσοι από εμάς διαβάζαμε εφημερίδες όλο το προηγούμενο διάστημα ή, τέλος πάντων, βλέπαμε Media, μπορεί να θεωρούσαμε ότι υπάρχει κάποιος πόλεμος στον τομέα της κινητής τηλεφωνίας και στο επίπεδο των κεραιών και ότι σε αυτόν τον πόλεμο υπάρχουν “θύματα” και ούτω καθεξής.

Ενδεχομένως, από αυτή την υπόθεση, τη σημερινή, να τροφοδοτηθούν τα Media με αναλυτικά επιχειρήματα, να έχουν τη δυνατότητα να προσφύγουν σε πηγές. Σήμερα, όποιοι δημοσιογράφοι ήρθαν εδώ, γνωρίζουν ότι υπάρχουν δέκα άνθρωποι, δέκα επιστήμονες, οι υπεύθυνοι Φορείς, οι οποίοι μπορούν να τροφοδοτήσουν με επιχειρήματα, συνεπώς να υπάρξει αναλυτική τοποθέτηση, ακόμα και αντιπαράθεση, παρ' όλα αυτά να μην ακούγονται μονοδιάστατες απόψεις, οι οποίες δε βοηθούν το ευρύ κοινό.

Συνεπώς, το ζήτημα είναι να αναλάβει ο καθένας από τους “stakeholders” την ευθύνη του, ειδικά για την ενημέρωση των πολιτών, των 11 εκατομμυρίων πολιτών _που δεν είμαστε όλοι Έλληνες σε αυτή τη χώρα· υπάρχει κι 1 εκατομμύριο οικονομικοί μετανάστες, που και αυτοί, όπως ξέρετε, είναι πολύ ισχυροί χρήστες κινητών τηλεφώνων.

Είναι σημαντικό, λοιπόν, να υπάρχει απρόσκοπτη ενημέρωση για να μην ξεχωρίζουμε· γιατί, νομίζω, δεν υπάρχει ιδιαίτερος λόγος να ξεχωρίζουμε ανάμεσα στις 25 χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Έχουμε λόγους να δούμε

την εμπειρία των άλλων χωρών και να δούμε για ποιο λόγο οι αντίστοιχες κοινωνίες, σε αρκετές περιπτώσεις, λειτουργούν περισσότερο ομαλά, βεβαίως με άξονα _κι εκεί πρέπει ο καθένας μας να έχει έναν άξονα και μία αφετηρία_ τη βιώσιμη ανάπτυξη· ανάπτυξη, ναι, αλλά με όρους που υπερασπίζονται την υγεία και την ποιότητα ζωής!

Νομίζω ότι είπα πάρα πολλά και ότι το καλύτερο από όλα είναι να προχωρήσουμε στους εισηγητές μας, γιατί είναι απολύτως βέβαιο ότι θα εμπλουτίσουν το διάλογο _όπως έγινε το πρωί, θα γίνει και τώρα_ και θα δώσουν σ' εσάς τη δυνατότητα να βγάλετε τα δικά σας συμπεράσματα· γιατί, νομίζω, αυτό που είναι χαρακτηριστικό της εποχής μας, είναι το γεγονός ότι δεν ποδηγετείται εύκολα ο πολίτης, αλλά θέλει να έχει “inputs” από πολλές πλευρές για να διαμορφώνει την άποψή του.

Να ξεκινήσουμε, λοιπόν, με τις εισηγήσεις...

Η κυρία Χρύσα Χατζή, η οποία θα ξεκινήσει αυτό το πάνελ, είναι Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη και είναι επικεφαλής του Κύκλου Ποιότητας Ζωής. Θεωρούμε πάρα πολύ σημαντική την παρουσία ανεξαρτήτων Αρχών, δεδομένου ότι “χτίζεται” αυτός ο θεσμός στην Ελλάδα και είναι απαραίτητος προκειμένου να υπάρχουν ενδιάμεσοι Φορείς, πέραν των πολιτικών κομμάτων ή και της Κυβέρνησης, πέραν και των ενδιαφερόντων των ιδιωτικών εταιριών.

Κυρία Χατζή, έχετε το λόγο.

***“Η συνεισφορά του Συνηγόρου του Πολίτη στο διάλογο μεταξύ πολιτών
και Πολιτείας για την αναγκαία προστασία από τους σταθμούς βάσης
κινητής τηλεφωνίας”***

ΧΑΤΖΗ Χ.: Ευχαριστώ πολύ.

Όπως θα καταλάβατε, είμαι Νομικός· για να “περιπλέξω” λίγο τα πράγματα και τη συζήτηση, ιδιαίτερα τις πλευρές της επιστημονικής συζήτησης και του διαλόγου που είχαμε από το πρωί. Είμαι Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη, σε μια ανεξάρτητη Αρχή που έχει συνταγματική κατοχύρωση, που έχει συσταθεί από το 1997 και που λειτουργεί, ήδη, από το 1998. Έχει, λοιπόν, πολύ μεγάλη εμπειρία σε θέματα επαφής του πολίτη με τη δημόσια διοίκηση, γιατί έχει την πάρα πολύ φιλόδοξη αποστολή να διαμεσολαβήσει προς όλους τους Φορείς της δημόσιας διοίκησης για την υπεράσπιση της νομιμότητας, των δικαιωμάτων των πολιτών και την πάταξη της λεγόμενης “κακοδιοίκησης”.

Θα ήταν εκ πρώτης όψεως λίγο περίεργο το ότι ο Συνήγορος του Πολίτη δεν μετέχει στο επόμενο πάνελ, όπου θα είναι οι Φορείς που έχουν να προτείνουν κάποια πράγματα για το θεσμικό πλαίσιο, που έχουν να κάνουν κάποιες προτάσεις για το μέλλον.

Κατανοώ ότι η πρόταση της ΕΕΤΤ _την οποία ευχαριστώ πάρα πολύ για την πρόσκλησή της να μετάσχουμε σ’ αυτό το πάνελ_ στηρίζεται στο ότι, ακριβώς λόγω της αποστολής του αυτής, ο Συνήγορος του Πολίτη έχει έναν ιδιαίτερα κομβικό ρόλο στο να αποτελέσει ένα forum διαλόγου μεταξύ της δημόσιας διοίκησης και των πολιτών που υποβάλουν αναφορές στο Συνήγορο του Πολίτη, ένα forum διαλόγου το οποίο θα ωθήσει όλους τους Φορείς της δημόσιας διοίκησης να ανοικτούν προς τα έξω, να υιοθετήσουν τη διαφάνεια και τη χρηστή διοίκηση στον καθημερινό τρόπο λειτουργίας τους κι έτσι, ουσιαστικά, να λογοδοτούν προς τους πολίτες.

Δεν είναι τυχαίο ότι ο Συνήγορος του Πολίτη, από την πρώτη στιγμή της λειτουργίας του, ασχολήθηκε με θέματα πρόσβασης στην πληροφορία, πρόσβασης σε αρχεία, πρόσβασης στην ενημέρωση των πολιτών για δημόσιες πολιτικές. Θα έλεγα ότι δεν είναι μόνο η δική μας συνταγματική κατοχύρωση ως ανεξάρτητης Αρχής που μας δίνει ένα ρόλο· η βασική δύναμη που έχουμε, για να μπορέσουμε να ασκήσουμε το ρόλο μας, δίνεται από το ότι, όταν το Σύνταγμα κατοχυρώνει το δικαίωμα αναφοράς των πολιτών και την υποχρέωση των δημόσιων Φορέων να τους απαντούν αιτιολογημένα, ουσιαστικά, βρίσκει σε αυτή την Αρχή μια θεσμική εγγύηση.

Ο Συνήγορος του Πολίτη ασχολήθηκε, κατ' αρχήν συστηματικά, με τις αναφορές που του είχαν υποβληθεί μέχρι το Νοέμβριο του 2003 για τους σταθμούς βάσης κινητής τηλεφωνίας _την ειδική αυτή έκθεση μπορείτε να βρείτε στην ιστοσελίδα της Αρχής.

Ειδικές εκθέσεις κάνουμε όταν έχουμε πάνω από μία αναφορές που επισημαίνουν ένα πρόβλημα, αναφορές που επισημαίνουν ένα συστημικό πρόβλημα, όπου νομίζουμε ότι χρειάζεται να επέμβουμε, να αναδείξουμε τη διαμεσολάβησή μας με τις δημόσιες υπηρεσίες _όπως έχει φτάσει και σε ποιο σημείο έχει φτάσει μέχρι στιγμής_ και να προτείνουμε κάποια πράγματα για λύσεις όσον αφορά θεσμικές ή άλλες δυσλειτουργίες στο θέμα που εξετάζουμε.

Τι επισημάναμε σε αυτή την ειδική έκθεση;

Επισημάναμε ό,τι οι πολίτες ανέφεραν και η επαφή μας με τις Πολεοδομικές Υπηρεσίες επιβεβαίωνε: την ύπαρξη πλείστων πολεοδομικών παραβάσεων κατά την τοποθέτηση κεραιών· κεραιές που τοποθετούνταν σε κτίρια που ήταν παντελώς αυθαίρετα, κεραιές που τοποθετούνταν χωρίς άδειες από την Πολεοδομία.

Επίσης, την έλλειψη προηγούμενου ελέγχου περιβαλλοντολογικών επιπτώσεων, ακόμα και μετά το ρητό κανονιστικό πλαίσιο του 2002.

Εδώ, να πω κάτι, που θα το δούμε λίγο και μετά... Υπάρχει, νομίζω, μια παρανόηση, συγκεκριμένα ότι ο καινούργιος νόμος επέβαλε για πρώτη φορά την υποχρέωση να εκπονούνται μελέτες περιβαλλοντολογικών επιπτώσεων πριν την εγκατάσταση μιας κεραίας. Αυτό δεν είναι ακριβές. Υπήρχε ένα πλαίσιο, ήδη, πιο παλιό, το οποίο έγινε και ρητό με Υπουργική Απόφαση του 2002, που κατέταξε τη συγκεκριμένη δραστηριότητα στις δραστηριότητες εκείνες για τις οποίες απαιτείται η προηγούμενη _όπως μας λέει η μέχρι τότε νομολογία κι όπως μας λέει ακόμα_ εκπόνηση μελέτης περιβαλλοντολογικών επιπτώσεων, κάτι το οποίο δεν συνέβαινε, δυστυχώς, στην πράξη.

Επίσης, είχαμε διαπιστώσει ότι δεν υπάρχουν συστηματικοί έλεγχοι για την τήρηση των ορίων ακτινοβολίας κι ότι το πλαίσιο των αδειών και εγκρίσεων είναι τόσο πολύπλοκο, τόσο αποσπασματικό, ώστε υπάρχει ένας κυκεώνας γύρω, τόσο από τους αιτούντες την άδεια εγκατάστασης, όσο και από τους πολίτες που θέλουν να ενημερωθούν για το τι γίνεται αλλά και από τις Υπηρεσίες που θα έπρεπε να συνεργαστούν για να αδειοδοτηθούν σωστά οι συγκεκριμένες δραστηριότητες.

Η παράκαμψη της σύμφωνης γνώμης της Ελληνικής Επιτροπής Ατομικής Ενέργειας ήταν ένα ζήτημα. Τότε το πλαίσιο επέτρεπε την παράκαμψη της γνώμης αυτής εάν εντός ενός μηνός δεν αποφαινόταν, κάτι το οποίο, δεδομένου ότι, ουσιαστικά, ήταν ο μόνος προληπτικός έλεγχος που εφαρμοζόταν στην πράξη για την ακτινοβολία, όπως καταλαβαίνετε, ήταν λιγάκι βαρύ· αυτομάτως, δηλαδή, *«...πέρασε η προθεσμία, δεν μας χρειάζεται η γνώμη της Ελληνικής Επιτροπής Ατομικής Ενέργειας»*.

Διαπιστώσαμε, επίσης, ελλιπή προστατευτικά μέτρα από την έκθεση στην ακτινοβολία, ενώ υπήρχαν αντίθετες επιστημονικές μελέτες που είχαν τεθεί υπ' όψιν μας κι όταν, βεβαίως, η Κοινοτική Αρχή της Προφύλαξης επέβαλε και επιβάλει, όταν δεν είμαστε βέβαιοι και δεν υπάρχουν οριστικά

αποτελέσματα για τη μη ύπαρξη κινδύνου για τη δημόσια υγεία και για το περιβάλλον, να πάρουμε τα μεγαλύτερα δυνατά μέτρα προφύλαξης.

Προτείνουμε, λοιπόν, να υπαχθούν συστηματικά όλοι οι σταθμοί βάσης κινητής τηλεφωνίας σε εκτίμηση επιπτώσεων στο περιβάλλον στην πράξη και σε έγκριση περιβαλλοντολογικών όρων, πριν από τη χορήγηση της άδειας εγκατάστασης.

Προτείνουμε να θεσμοθετηθούν ελάχιστες αποστάσεις από κατοικημένες περιοχές και ειδικά κτίρια (σχολεία, νοσοκομεία, μαιευτήρια). Θα θυμάστε ότι τότε, ένα μήνα πριν, το 2003, είχε ήδη δοθεί στη δημοσιότητα το τότε νομοσχέδιο του Υπουργείου Μεταφορών, _ήταν, νομίζω, του κ. Βερελή αυτό_ το οποίο, πράγματι, πρότεινε αυτό το όριο· από εκεί το πήραμε και είπαμε ότι αυτό φαίνεται να είναι ένα καλό μέτρο, με βάση τις επιστημονικές μελέτες που έχουμε.

Προτείνουμε, φυσικά, να ανακαλούνται οι άδειες που δεν πληρούν τις πολεοδομικές προϋποθέσεις, να επανεξεταστούν τα όρια ασφαλούς έκθεσης του κοινού με βάση την αρχή της προφύλαξης ώστε να διαπιστωθεί αν χρειάζονται και περαιτέρω μέτρα από αυτά που πρότεινε το νομοσχέδιο, να υπάρξει μια βάση δεδομένων και μια καταγραφή όλων των εγκατεστημένων κεραιών, για να ξέρουμε για ποιο τοπίο εγκατάστασης μιλάμε και, βεβαίως, οι δειγματοληπτικοί έλεγχοι να είναι συστηματικοί, σε στατιστικώς αντιπροσωπευτικό δείγμα των εγκατεστημένων κεραιών, καθώς και να δημοσιεύονται τα σχετικά αποτελέσματα.

Μετά την ειδική έκθεση του 2003, νομίζω πως το πρώτο καθοριστικό βήμα ήταν ότι η Ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας, το 2005, πράγματι, είπε πως καθοριστικό για το ζήτημα αυτό είναι το ότι η Κοινοτική Αρχή της Προφύλαξης επιβάλλει αυστηρά μέτρα, επιβάλλει την προηγούμενη εκτίμηση περιβαλλοντολογικών επιπτώσεων, κάτι που δεν εξαντλείται σε έναν έλεγχο ακτινοβολίας, αλλά χρειάζεται μια ολοκληρωμένη μελέτη

περιβαλλοντολογικών επιπτώσεων για την εγκατάσταση μιας κεραίας σε συγκεκριμένο φυσικό και οικιστικό περιβάλλον, ενώ μίλησε ακόμα και για πρόσθετα προστατευτικά μέτρα για ειδικές ομάδες πληθυσμού, ακυρώνοντας την εγκατάσταση μιας κεραίας που είχε τοποθετηθεί, ήδη, πριν το πλαίσιο μιας πρώτης κανονιστικής Απόφασης του 2000.

Μετά από την Απόφαση αυτή, το 2005, η Διοίκηση ανακαλύπτει ότι υπάρχει, ήδη, μια διαδικασία τήρησης περιβαλλοντολογικών επιπτώσεων, την οποία δεν τηρεί πριν από την εγκατάσταση της κεραίας.

Αυτό, τι σημαίνει, αγαπητοί φίλοι; Σημαίνει ότι η Διοίκηση, μέχρι τότε, ώθησε σοβαρούς επενδυτές να πάρουν άδειες _όσοι πήραν άδειες και δεν τοποθέτησαν αυθαίρετα κεραίες..!_ οι οποίες ήταν ακυρώσιμες, διότι δεν είχαν προηγούμενη μελέτη περιβαλλοντολογικών επιπτώσεων.

Βεβαίως, το τότε ισχύον νομοθετικό πλαίσιο εφαρμοζόταν άναρχα. Είχαμε περιπτώσεις που οι ίδιες εταιρίες εγκαθιστούσαν, σε έναν “αγώνα δρόμου” _ποια θα προλάβει την άλλη_ ακόμα και παράνομες κεραίες. Είχαμε περιπτώσεις πολιτών που κατήγγελλαν και με τη σειρά μας στέλναμε τα έγγραφα στην ΕΕΤΤ, η οποία μας έλεγε: *«Πράγματι, εγώ για εκείνη την πολυκατοικία έχω εκδώσει μία άδεια στην εταιρία Χ, οι άλλες δύο κεραίες που έχουν τοποθετηθεί από την εταιρία Ψ και την εταιρία Ω δεν έχουν καμία άδεια».*

Είναι γεγονός ότι είχαμε πολλές αναφορές, συγκεκριμένα 173. Επισημαίνω τον ομαδικό χαρακτήρα, γιατί είναι από τις λίγες φορές που οι πολίτες ομαδοποιούνται και συλλογικά καταθέτουν αναφορές. Αναφέρω τον πολυσυλλεκτικό χαρακτήρα, γιατί; Γιατί η μη εμπέδωση στην κοινή γνώμη τού τι συνεπάγεται η εγκατάσταση κεραίας κινητής τηλεφωνίας δεν αφορούσε μόνο μία νοικοκυρά ελλιπούς μορφώσεως σε μία πολυκατοικία, αλλά και καθηγητές πανεπιστημίου· είχαμε πολυσυλλεκτικότερες αναφορές από όλο το φάσμα του πληθυσμού.

Ο νέος νόμος, τώρα, του 2006, πράγματι, επιβάλλει να τηρείται η διαδικασία έγκρισης περιβαλλοντολογικών όρων πριν από τη χορήγηση της άδειας κατασκευής κεραιάς από την Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών & Ταχυδρομείων, κάτι που, φυσικά, είναι μια πάρα πολύ θετική εξέλιξη! Επιβάλλει, επίσης, τη μείωση των ορίων έκθεσης κατά 60% και 70% για μη ή για ευπαθείς ομάδες αντίστοιχα, καθώς και την απαγόρευση της τοποθέτησης κεραιών επί σχολείων, νοσοκομείων, παιδικών σταθμών.

Φαίνεται ότι ο νομοθέτης, κατ' αρχήν, αποδέχεται και λαμβάνει κάποια προστατευτικά μέτρα, αναγνωρίζοντας την αρχή της προφύλαξης, δηλαδή την ανάγκη ύπαρξης κάποιων πολύ αυστηρών μέτρων, επειδή ακριβώς δεν ξέρει, σε κάποιες ομάδες πληθυσμού, τι μπορεί να δώσει η εγκατάσταση αυτή.

Ωστόσο, νομίζουμε όλοι οι συνεργάτες στο Συνήγορο του Πολίτη, δημιουργεί κάποια προβλήματα και ως προς την περιβαλλοντολογική αδειοδότηση, στο μέτρο που μιλάει για σύμφωνη γνώμη της Ελληνικής Επιτροπής Ατομικής Ενέργειας, που δεσμεύει την Περιφέρεια που θα έρθει μετά.

Περιορίζει το περιεχόμενο της μελέτης περιβαλλοντολογικών επιπτώσεων μόνο στα θέματα προστασίας του πληθυσμού από την ηλεκτρομαγνητική ακτινοβολία.

Νομιμοποιεί την εγκατάσταση και λειτουργία των ήδη υφισταμένων κεραιών με την εκ των υστέρων υποβολή μελέτης περιβαλλοντολογικών επιπτώσεων· ακόμα περιμένουμε να καθοριστεί το περιεχόμενό της με Υπουργική Απόφαση.

Δημιουργεί σταθμούς τριών ταχυτήτων...

α) τους σταθμούς που εγκαθίστανται μετά την ισχύ του νόμου, οι οποίοι πρέπει να τηρούν την προηγούμενη έγκριση περιβαλλοντολογικών

όρων, στην οποία ενσωματώνεται και η γνωμάτευση της ΕΕΑΕ _μιλάμε, πλέον, για νέα, μειωμένα όρια ακτινοβολίας.

β) τους σταθμούς που έχουν εγκατασταθεί πριν από την ισχύ του νόμου, διαθέτουν έγκριση δομικών κατασκευών και θα πρέπει εντός 12 μηνών να λάβουν έγκριση περιβαλλοντολογικών όρων με τα νέα μειωμένα όρια.

γ) τους σταθμούς βάσης που έχουν εγκατασταθεί πριν από την ισχύ του νόμου, διαθέτουν έγκριση περιβαλλοντολογικών όρων και δομικών κατασκευών και εντός 12 μηνών θα πρέπει να λάβουν γνωμάτευση από την Ελληνική Επιτροπή Ατομικής Ενέργειας.

Στα σημεία τριβής επισημαίνουμε ότι από το συνδυασμό των περιπτώσεων β' και γ' έχει μείνει κάτι απέξω. Υπάρχουν σταθμοί οι οποίοι δεν νομιμοποιούνται και στους οποίους δεν είναι δυνατόν να τύχουν εφαρμογής οι ευνοϊκές ρυθμίσεις του νόμου· είναι αυτοί που δεν έχουν άδεια κατασκευής από την ΕΕΤΤ, που δεν έχουν άδεια έγκρισης δομικών κατασκευών.

Οι νέες διατάξεις για τα μειωμένα όρια αφορούν μόνο τους νέους σταθμούς. Παρατηρούμε ότι υπάρχει μια διαφοροποίηση στο τι προστατεύουμε και με ποια όρια. Δεν έχουμε το ίδιο επίπεδο προστασίας για όλο τον πληθυσμό από την εκπεμπόμενη ακτινοβολία. Ο νέος νόμος, και πάλι, δεν επιβάλλει την καταγραφή των υφιστάμενων σταθμών. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα τη δημιουργία περαιτέρω σύγχυσης του κοινού και των αρμοδίων Υπηρεσιών, γιατί, όπως είπαμε, έχουμε διαφορετικών ταχυτήτων σταθμούς, ανάλογα με το τι άδειες έχουν και το πότε εγκαταστάθηκαν.

Αποδυναμώνει, επίσης, την εφαρμογή των κοινών πολεοδομικών διατάξεων. Μας λέει ότι απαιτείται μόνο η ύπαρξη πολεοδομικής άδειας για το κτίριο στο οποίο εγκαθίσταται η κεραία, δεν μας νοιάζουν άλλες

παραβάσεις, ενώ υποχρεώνει για έκδοση έγκρισης δομικών κατασκευών εντός χρονικού διαστήματος 2 μηνών, αλλιώς αυτή θεωρείται _μας λέει_ εγκριθείσα.

Αυτό είναι ωραίο..! Θα μπορούσαμε να το υιοθετήσουμε και για την υποβολή οικοδομικών αδειών. Θα θεωρείται εγκριθείσα άμα υποβάλλεται και, κατ' αυτόν τον τρόπο, θα καταργήσουμε και την έννοια του αυθαίρετου. Ωστόσο, αυτό δεν έχει πρακτική χρησιμότητα καθώς οι κατασκευές που έχουν εγκατασταθεί αυθαίρετα, όπως είπαμε, δεν θα μπορούν να λάβουν περιβαλλοντολογική αδειοδότηση, γιατί δε θα έχουν την έγκριση δομικών κατασκευών και την άδεια της ΕΕΤΤ πριν από την ισχύ του νόμου.

Ποια είναι τα ερωτήματα, λοιπόν, που θέτει ο Συνήγορος του Πολίτη έκτοτε;

Να επισημάνουμε εδώ ότι τα θέτει σ' ένα διάλογο με τις εμπλεκόμενες Υπηρεσίες, οι οποίες προσπαθούν να εφαρμόσουν αυτό το πλαίσιο· η Ελληνική Επιτροπή Ατομικής Ενέργειας προσπαθεί να εφαρμόσει αυτό το πλαίσιο, όπως και η Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών & Ταχυδρομείων προσπαθεί να εφαρμόσει αυτό το πλαίσιο. Βρίσκονται, όμως, αντιμέτωπες με αναφορές πολιτών που τους λένε: *«Εμείς πιστεύουμε ότι "αυτή" η κεραία είναι αυθαίρετη! Ελάτε να μετρήσετε "αυτήν" την κεραία. Γιατί μου λέτε ότι κάνετε συστηματικούς ελέγχους; Πώς είναι δυνατόν να εγκαθίσταται δίπλα στο σχολείο;»*.

Μέχρι σήμερα δεν έχουμε απόφαση Υπουργού ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. που να καθορίζει τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για να εκδοθεί αυτή η έγκριση δομικών κατασκευών. Μας είπαν από το Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. ότι είναι υπό επεξεργασία Υπουργική Απόφαση που να μας λέει για το συγκεκριμένο περιεχόμενο των μελετών περιβαλλοντολογικών επιπτώσεων.

Βεβαίως, είναι ανοιχτό και το ζήτημα περαιτέρω προστασίας της παιδικής ηλικίας. Βγήκε μια ρύθμιση το καλοκαίρι από την Υπουργό Παιδείας που πρότεινε, μεταξύ άλλων, συγκεκριμένα μέτρα από τις νέες

σχολικές εγκαταστάσεις. Αυτή, περιέργως, ανακλήθηκε..! Είναι λίγο “σκοτεινό” το πώς και γιατί ανακλήθηκε. Μας είπαν ότι μελετούν μια καινούργια ρύθμιση και, βεβαίως, μετά τα τελευταία γεγονότα της Αμαρύνθου, ο Συνήγορος του Παιδιού “μπήκε κι αυτός στο παιχνίδι”, μιλώντας, πλέον, για όρους χρήσης των κινητών _κάτι που είναι πολύ διαφορετικό_ μέσα στη σχολική κοινότητα.

Χαίρομαι πάρα πολύ για την πρωτοβουλία που αναλαμβάνει η Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών & Ταχυδρομείων να ενημερώσει μέσω της ιστοσελίδας της το κοινό για το τι υπάρχει γύρω από τους κινδύνους ή μη, γύρω από τον ενδεδειγμένο τρόπο χρήσης των κινητών. Πιστεύω ότι αυτό είναι κάτι εξαιρετικά σημαντικό, για να μπορέσουν οι πολίτες να ενημερωθούν για τα δικαιώματά τους.

Ελπίζω να δω στην ιστοσελίδα αυτή και τη γνώμη της κυρίας Νικήτα σχετικά με το ότι πρέπει να προστατευτούν τα παιδιά από τη χρήση και να περιοριστεί η χρήση των κινητών στα παιδιά. Το άκουσα πολύ καθαρά το πρωί και μακάρι αυτό να βγει σε μια ιστοσελίδα ως επίσημη _κάποτε_ Οδηγία.

Από την όλη αναδρομή που σας έκανα, βλέπετε ότι, για εμάς, ανακύπτουν ανοιχτά ερωτήματα, τόσο για το αν έχουμε πετύχει μια συνταγματικώς επιβαλλόμενη προστασία του περιβάλλοντος και της δημόσιας υγείας· γιατί είναι ανοιχτό και θα το κρίνει το Συμβούλιο Επικρατείας αν, πράγματι, μπορούμε εκ των υστέρων... Θα πρέπει να ανατρέψει τη νομολογία του, για να μας πει: *«Πρώτα εγκαθιστώ κάτι και μετά μετράω την επίπτωσή του στο περιβάλλον»*. Δεν ξέρουμε αν θα το κάνει. Θα αναμείνουμε και θα δούμε...

Πάντως, ως προς την ασφάλεια Δικαίου που υποτίθεται ότι θα έφερνε αυτός ο νόμος, δεν είμαι τόσο σίγουρη, από όλα αυτά που σας είπα, αν οι πολίτες είχαν ενημερωθεί σωστά, σε όλα τα στάδια _από τότε που άρχισαν να συζητούνται_ και σε όλη τη χώρα· όχι μόνο με μια εκδήλωση που κάναμε

εδώ, στην Αθήνα, εμείς, το Τεχνικό Επιμελητήριο της Ελλάδας ή κάποιος άλλος και όχι μόνο μέσω μιας ηλεκτρονικής ιστοσελίδας από τη στιγμή που πολλοί κάτοικοι είναι αναλφάβητοι.

Βεβαίως, δεν είμαι τόσο σίγουρη αν είχαν ενημερωθεί σωστά και οι επενδυτές, σε ό,τι αφορά τις άδειες των οποίων και για όσους είχαν πάρει, μέχρι το 2005, ήταν παράνομες, γιατί δεν υπήρχε προηγούμενη μελέτη περιβαλλοντολογικών επιπτώσεων, γιατί ακόμα δεν μπορούν να εφαρμόσουν σωστά το καινούργιο ισχύον πλαίσιο, γιατί δεν έχουν βγει οι Υπουργικές Αποφάσεις που θα επιτρέψουν και στις Υπηρεσίες να δράσουν αναλόγως.

Δεν είναι μόνο θέμα Δημάρχων, ξέρετε... Είναι, λίγο, θέμα και της τρομακτικής πίεσης προς τις πολεοδομίες που βλέπουν αυθαίρετες κατασκευές, τις οποίες πρέπει να κατεδαφίσουν· κι έρχονται σήμερα από τα Διοικητικά Εφετεία και λένε: *«Βεβαίως, πρέπει να κατεδαφίσετε όταν καταλήγουν εκεί ακυρωτικά ή δύο φορές»*.

Ασφάλεια Δικαίου δεν υπάρχει· και δεν υπάρχει, όχι μόνο για τους πολίτες, αλλά και για τους ιδιώτες που θέλουν να κάνουν επενδύσεις στον τομέα αυτό.

Άκουσα με πάρα πολλή προσοχή την πρωινή συνεδρία... Στο μέτρο που μας αφορά, στη δική μας ιστοσελίδα, που τώρα αναμορφώνουμε, θαβάλουμε μια ειδική μνεία για τα δικαιώματα πρόσβασης του κοινού στην περιβαλλοντολογική πληροφόρηση ώστε να πάψουν και κάποιοι να αρνούνται την πρόσβαση στις περιβαλλοντολογικές μελέτες με την επίκληση ότι είναι δεδομένα πνευματικής ιδιοκτησίας..!

Ευχαριστώ πολύ.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ – ΧΑΪΚΑΛΗΣ Ε.: Ευχαριστούμε πολύ την κυρία Χατζή για την τοποθέτησή της.

Η ΕΕΤΤ και ο υπεύθυνος για την ημερίδα, ο κύριος Κωττής, εξηγούν ότι η κυρία Χατζή μπορεί να πει τις απόψεις _μάλλον, κυρίως, τις προτάσεις_ του Συνηγόρου του Πολίτη και στην απογευματινή συνεδρία· είναι καλοδεχούμενη! Ο φόρτος των πάνελ οδήγησε την κυρία Χατζή, ενδεχομένως όχι με τον πιο δόκιμο τρόπο, να είναι σ' αυτό το πάνελ. Νομίζω όμως ότι ήταν αναλυτική και δεν “μάσησε” τα λόγια της.

Πάντως, έχω την άποψη ότι η κριτική της κυρίας Χατζή ήταν όσο πιο αναλυτική γινόταν. Αναφέρθηκε, κυρίως, στο ότι θα έπρεπε, ενδεχομένως, ο νόμος να είναι πιο σαφής ή και πιο αυστηρός σε ορισμένα θέματα που έχουν σχέση με τις περιβαλλοντολογικές επιπτώσεις και την υπεράσπιση των δικαιωμάτων του πολίτη, αντικείμενο για το οποίο είναι αρμόδιος ο Συνήγορος του Πολίτη.

Ωστόσο, να πούμε πως η πραγματικότητα λέει ότι αυτή τη στιγμή δεν μπορούν να τοποθετηθούν κεραίες, για τον απλούστατο λόγο ότι ο νόμος, τον οποίο ανέφερε πολύ αναλυτικά η κυρία Χατζή, χρειάζεται κάποιες εγκυκλίους και κάποιες Υπουργικές Αποφάσεις οι οποίες δεν έχουν εκδοθεί. Συνεπώς, τους τελευταίους 10 μήνες δεν τοποθετούνται κεραίες ή, τουλάχιστον, δεν μπορούν να πάρουν άδεια και ουδείς γνωρίζει για πόσο καιρό θα συνεχιστεί αυτό.

Άρα, από τη μία πλευρά έχουμε την πολύ θεμελιωμένη κριτική, από πλευράς Συνηγόρου του Πολίτη, για διάφορα σημεία, για διάφορα κενά που έχει ο νόμος και από την άλλη πλευρά ούτε και οι επενδυτές, τους οποίους ανέφερε _και πολύ σωστά_ η κυρία Χατζή, μπορούν να συνεχίσουν την επένδυση, η οποία, βεβαίως, αφορά και 11 εκατομμύρια χρήστες κινητής τηλεφωνίας.

Βλέπουμε, λοιπόν, μία αμφισημία. Στη συνέχεια της συζήτησής μας πιθανόν να έχουμε κι άλλα στοιχεία για να δείξουν ένα διχασμό, μία “οχιζοφρένεια” που υπάρχει σε αυτή τη χώρα· γιατί πιθανόν να υπάρχουν

κάποιες ρεαλιστικές λύσεις για να βρεθεί διέξοδος για τη βιώσιμη ανάπτυξη _και τη βιωσιμότητα και την ανάπτυξη.

Να δώσουμε, λοιπόν, το λόγο τώρα στην πλευρά του Υπουργείου Μεταφορών & Επικοινωνιών. Η τοποθέτηση θα γίνει από τον κ. Νισήμ Μπενμαγιώρ, ο οποίος είναι Διευθυντής Πιστοποίησης του Υπουργείου Μεταφορών & Επικοινωνιών και ο οποίος θα μας αναφέρει το πάρα πολύ ενδιαφέρον θέμα της συνεγκατάστασης κεραιών ραδιοεπικοινωνιών.

“Συνεγκατάσταση κεραιών ραδιοεπικοινωνιών”

ΜΠΕΝΜΑΓΙΩΡ Ν.: Καλημέρα σας.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω την Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών & Ταχυδρομείων για την πρόσκληση αυτή. Θα ήθελα, κατ’ αρχήν, να πω ότι το θέμα της εγκατάστασης των κεραιών ραδιοεπικοινωνιών είναι ένα θέμα το οποίο ευλόγως απασχολεί τους πολίτες.

Υπάρχει, όμως, ένα άλλο θέμα το οποίο είναι η συνεγκατάσταση των κεραιών ραδιοεπικοινωνιών, το οποίο δημιουργεί ακόμα μεγαλύτερα προβλήματα, τα οποία απευθύνονται μεν στους πολίτες, κυρίως δε προς τους τεχνικούς.

Το Υπουργείο Μεταφορών & Επικοινωνιών, λοιπόν, έχοντας υπ’ όψιν ορισμένες παραμέτρους, έχει ξεκινήσει από το 2003, σε συνεργασία με τον Ελληνικό Οργανισμό Τυποποίησης, τη δημιουργία ενός ελληνικού τεχνικού προτύπου για τη συνεγκατάσταση κεραιών ραδιοεπικοινωνιών.

Κατ’ αρχήν, να ξεκαθαρίσουμε _και νομίζω ότι θα συμφωνήσουμε όλοι_ ότι οι ραδιοεπικοινωνίες δεν είναι κάτι καινούργιο, το οποίο πρωτοεμφανίστηκε στον κόσμο με την κινητή τηλεφωνία. Οι ραδιοεπικοινωνίες ξεκινούν από το 19^ο αιώνα, ενώ έχουμε από το 1912, που έγινε το ναυάγιο του Τιτανικού, την υποχρεωτική εγκατάσταση σταθμών

τηλεγραφίας σε όλα τα επιβατηγά πλοία. Έχουμε, επίσης, τη ραδιοφωνία των μεσαίων κυμάτων από το 1915 και τη ραδιοφωνία FM, ήδη, από το 1933. Το 1936, πριν από το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, έχουμε τα ραντάρ. Το 1948, μετά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, γίνεται το πρώτο σχέδιο απονομής συχνοτήτων ραδιοφωνίας AM στην Ευρώπη, προκειμένου να μην υπάρχουν παρεμβολές. Το 1961 έχουμε το σχέδιο απονομής συχνοτήτων ραδιοφωνίας FM και τηλεόρασης στην Ευρώπη, αυτό το οποίο αναθεωρήθηκε το 2006 με την εισαγωγή της ψηφιακής τηλεόρασης. Το 1963 έχουμε την έγχρωμη τηλεόραση και πάλι το 1963 τις δορυφορικές επικοινωνίες. Μιλάμε για εφαρμογές, μπροστά στις οποίες οι σημερινές εφαρμογές της κινητής τηλεφωνίας ωχριούν από πλευράς ισχύος!

Επίσης, θα συμφωνήσουμε ότι όλες αυτές οι εγκαταστάσεις γινόντουσαν και έξω από κατοικημένες περιοχές αλλά και μέσα σε κατοικημένες περιοχές. Έξω από τις κατοικημένες περιοχές έχουμε σταθμούς ραδιοφωνίας FM, σταθμούς τηλεόρασης και ραντάρ, των οποίων τα αποτελέσματα, τα οποία δημιουργούν μέσα στις κατοικημένες περιοχές, είδαμε κατά την πρώτη συνεδρία. Όμως, έχουμε και εγκαταστάσεις μέσα σε κατοικημένες περιοχές, περιοχές οι οποίες κατ' αρχήν ήταν ακατοίκητες, ήταν μακριά, σιγά-σιγά, όμως, με την επέκταση του αστικού ιστού, οι εγκαταστάσεις αυτές βρέθηκαν μέσα στον αστικό ιστό. Έχουμε ακόμα και σήμερα σταθμούς ραδιοφωνίας σε πάρα πολλές περιοχές της χώρας, οι οποίες είναι μέσα στην πόλη.

Πάμε τώρα να δούμε τι μας επιφυλάσσει το μέλλον, ποιες είναι οι σημερινές και οι μελλοντικές εφαρμογές...

Ο κ. Σάχαλος αναφέρθηκε λίγο και στις υπόλοιπες εφαρμογές. Προσωπικά, πιστεύω, έχω μία πιο αναλυτική καταγραφή.

Έχουμε, λοιπόν, τα δίκτυα ραδιοεπικοινωνίας "TETRA", έχουμε την κινητή τηλεφωνία, τα WiMAX, τη ραδιοφωνία AM και FM, τη ραδιοπλοήγηση,

το ραδιοεντοπισμό, τις αεροναυτικές και ναυτιλιακές επικοινωνίες, την ψηφιακή ραδιοφωνία και τηλεόραση _όπου θα ήθελα να πω ότι η ανάπτυξη των δικτύων ψηφιακής ραδιοφωνίας και τηλεόρασης, απ' ό,τι φαίνεται, δεν θα είναι αυτή την οποία ξέρουμε σήμερα υπό τη μορφή σταθμών επάνω σε βουνά, αλλά θα έχουμε και σταθμούς μέσα στον αστικό ιστό_, τα πολυμεσικά ασύρματα συστήματα, τις ραδιοξεύξεις, τις δορυφορικές επικοινωνίες _ήδη, βλέπετε επάνω στις ταράτσες να υπάρχει πλήθος κεραίων, όχι μόνο δορυφορικής λήψης αλλά και εκπομπής_, τα Wi-Fi, τα DECT και τις τεχνολογίες Bluetooth.

Πού οδηγούμαστε, λοιπόν; Έχουμε, λοιπόν, μία αυξανόμενη χρήση των ραδιοεπικοινωνιών. Οι ραδιοεπικοινωνίες είναι μία τεχνολογία η οποία έχει ενδιαφέρον, διότι δεν χρειάζεται να “ρίξεις” καλώδιο. Μπορείς να μεταφέρεις _εφόσον, βέβαια, δεν θέλεις και πάρα πολύ μεγάλες ταχύτητες ή χωρητικότητες_ με ασύρματο τρόπο.

Έχουμε επέκταση δικτύων, τα οποία δημιουργούν ηλεκτρικά, μαγνητικά και ηλεκτρομαγνητικά πεδία, με την εισαγωγή νέων τεχνολογιών χρήσης ηλεκτρικών γραμμών μεταφοράς και διανομής για ηλεκτρονικές επικοινωνίες. Έχουμε, ήδη, κάποιες δοκιμές, οι οποίες γίνονται επάνω στο δίκτυο της ΔΕΗ.

Από την άλλη πλευρά, έχουμε την εισαγωγή ευαίσθητων ηλεκτρονικών εξαρτημάτων σε ηλεκτρικές συσκευές, μηχανήματα, οχήματα, ιατρικές συσκευές, τα οποία δεν έχουν άμεση επίδραση στον άνθρωπο, αλλά έχουν σίγουρα μία έμμεση επίδραση σε αυτόν.

Συγκεκριμένα, να σας πω ότι με μία Οδηγία, η οποία είναι του 2004 και με την οποία έχει υποχρέωση να εναρμονιστεί η χώρα μας από το 2008, καθορίζονται τα όρια τα οποία πρέπει να έχουν τα ηλεκτρονικά εξαρτήματα των αυτοκινήτων. Η Οδηγία βάζει ένα όριο το οποίο είναι 25Volts ανά μέτρο και το οποίο είναι συγκρίσιμο με τα όρια τα οποία είναι για τον άνθρωπο.

Αυτό σημαίνει ότι δεν μπορούμε, πλέον, χωρίς κάποιον έλεγχο, να πηγαίνουμε και να βάζουμε έναν πομποδέκτη ισχύος 45 Watts μέσα σε ένα αυτοκίνητο, διότι πιθανόν να επηρεάσει τον ηλεκτρονικό εγκέφαλο του αυτοκινήτου, μπορεί να επηρεάσει τον αερόσακο, τα φρένα και όλα αυτά τα οποία η ίδια η Οδηγία καθορίζει ως συστήματα ασφαλείας.

Πάμε τώρα στο πρόβλημα της συνεγκατάστασης...

Η συνεγκατάσταση δημιουργείται, διότι αυξάνονται τα συστήματα, οι θέσεις είναι λίγες, άρα έχουμε συνωστισμό κεραιών επάνω σε μία θέση. Αυτό δημιουργεί αθροιστικά φαινόμενα.

“Εδώ” βλέπετε ένα πάρκο κεραιών επάνω σε μία ταράτσα. Δεν είναι στην Ελλάδα αυτή η εγκατάσταση, αλλά είναι απορίας άξιον το πώς είναι δυνατόν αυτά τα συστήματα να είναι τοποθετημένα κατ’ αυτόν τον τρόπο και να λειτουργούν· και, εν πάση περιπτώσει, τι γίνεται με τον άνθρωπο ο οποίος θα ανέβει επάνω για να κάνει συντήρηση αυτών των εγκαταστάσεων;

“Εδώ” βλέπετε μία συνεγκατάσταση κεραιών σε ένα πυλώνα _όχι, βέβαια, στην έκταση της προηγούμενης φωτογραφίας.

“Εδώ” βλέπετε και πάλι μία εγκατάσταση κεραιών, η οποία κι αυτή δεν βρίσκεται στην Ελλάδα, αλλά στην Ελβετία, όπου βλέπετε μία εγκατάσταση κεραίας σε ένα στύλο φωτισμού, η οποία από περιβαλλοντολογικής πλευράς θα μπορούσε να περάσει και απαρατήρητη.

Όμως, έχουμε κι άλλα προβλήματα, τα οποία έχουν να κάνουν με το γενικότερο ηλεκτρομαγνητικό περιβάλλον.

“Εδώ”, πάλι, είναι μια φωτογραφία από μία εγκατάσταση ενός πυλώνα, ο οποίος έχει επάνω κεραίες και ο οποίος βρίσκεται πολύ κοντά σε γραμμές ηλεκτρικής ενέργειας _είναι ένα δίκτυο μεταφοράς υψηλής τάσης_ και δίπλα υπάρχουν γραμμές ηλεκτροκίνητου σιδηροδρόμου, όπου επάνω στις γραμμές έχουμε ρεύματα χιλιάδων Amperes, τα οποία δημιουργούν

διάφορα φαινόμενα και επιβαρύνουν το γενικότερο ηλεκτρομαγνητικό περιβάλλον.

Έχουμε, λοιπόν, μία ευρύτητα τύπων ραδιοεξοπλισμού ο οποίος εγκαθίσταται. Όλοι αυτοί οι τύποι χρησιμοποιούν ραδιοσυχνότητες, γι' αυτό το λόγο και το υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο δεν περιορίζει τις επιπτώσεις μόνο σε ορισμένες μικρές ζώνες συχνότητων, αλλά τις προσδιορίζει σε όλο το διαθέσιμο φάσμα.

“Εδώ” βλέπετε σε σχήμα το ηλεκτρομαγνητικό περιβάλλον. Έχουμε εκπομπές που θέλουμε να γίνονται αλλά και εκπομπές που δεν θέλουμε να γίνονται, αλλά προέρχονται από διάφορα άλλα φαινόμενα. Υπάρχουν μεταβατικά φαινόμενα επάνω στους σταθμούς της ΔΕΗ· όταν κλείνει ένας διακόπτης δημιουργούνται παλμοί, που κι αυτοί δημιουργούν ηλεκτρομαγνητικά πεδία.

Τι επιζητούμε;

Επιζητούμε να έχουμε ένα σωστό σχεδιασμό των κατασκευών ώστε, πρώτα απ' όλα, να επιτυγχάνεται η αποδοτικότερη εκμετάλλευση του φάσματος των ραδιοσυχνότητων καθώς και τα συστήματα ραδιοεπικοινωνιών να λειτουργούν με ελάχιστη παρεμβολή σε άλλα συνεγκατεστημένα συστήματα.

Το δεύτερο που μας αφορά είναι η υγιεινή και η ασφάλεια των εργαζομένων, η προστασία του πληθυσμού από την έκθεση στην ηλεκτρομαγνητική ακτινοβολία, η αντικεραυνική προστασία, πολύ σημαντικό θέμα το οποίο, δυστυχώς, έχει περάσει απαρατήρητο, ένας κατάλληλος σχεδιασμός του πυλώνα από πλευράς στατικής επάρκειας και από πλευράς συντήρησης και, τέλος, η ενημέρωση όλων των ενδιαφερομένων.

Τι επιζητούμε μέσα από ένα πρόγραμμα τυποποίησης των συνεγκαταστάσεων κεραιών;

Να έχουμε συσκευές οι οποίες να είναι σχεδιασμένες έτσι ώστε να πληρούν συγκεκριμένες και εγκεκριμένες προδιαγραφές, για τις οποίες να μπορούν να εφαρμοστούν απλοποιημένες διαδικασίες αδειοδότησης.

Αυτή τη στιγμή, οι διαδικασίες της αδειοδότησης είναι *ad hoc*, δηλαδή έχουμε μια συγκεκριμένη κατασκευή, για την οποία κάνουμε μια συγκεκριμένη μελέτη. Εάν μετά τροποποιηθεί αυτή η κατασκευή για τον οποιοδήποτε λόγο, πρέπει να ξανακάνουμε όλο τον “κύκλο”. Το αποτέλεσμα, βέβαια, είναι ότι έτσι δημιουργούμε τις καθυστερήσεις και όλα τα προβλήματα.

Επιζητούμε να έχουμε ενιαίες διαδικασίες μετρήσεων. Υπάρχουν προβλήματα αυτή τη στιγμή στην τήρηση των διαδικασιών μετρήσεων, πρώτα απ’ όλα διότι υπάρχουν διάφορα ευρωπαϊκά πρότυπα, που έχουν και ασάφειες, οι οποίες, δυστυχώς, ερμηνεύονται διαφορετικά.

Τέλος, να βάλουμε και κάποιες διαδικασίες σε περίπτωση κατά την οποία εντοπίζουν τα προβλήματα, σχετικές με το πώς αυτά τα προβλήματα μπορούν να εξομαλυνθούν.

Ασχοληθήκαμε, πρώτα απ’ όλα, με το να παρατηρήσουμε τι γίνεται στο διεθνές περιβάλλον και διαπιστώσαμε τα εξής...

Υπάρχουν πολλά πρότυπα που έχουν διαφορετικό πεδίο εφαρμογής και διαφορετικό προσανατολισμό. Υπάρχουν δύο διεθνείς Οργανισμοί, οι οποίοι ασχολούνται με τα θέματα της ηλεκτρομαγνητικής συμβατότητας: το ETSI, το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο, το οποίο ασχολείται μόνο με τον εξοπλισμό ραδιοεπικοινωνιών και τα φαινόμενα που δημιουργούνται και η Διεθνής Ηλεκτροτεχνική Επιτροπή, η οποία ασχολείται μόνο με τις ηλεκτρικές εγκαταστάσεις.

Το 2003, λοιπόν, υπογράφηκε η σύμβαση μεταξύ του Υπουργείου Μεταφορών & Επικοινωνιών και του ΕΛΟΤ και ξεκίνησε η δημιουργία αυτού του προτύπου το οποίο αποτελείται από τέσσερα μέρη: το πρώτο μέρος έχει

γενικές απαιτήσεις, ορισμούς και ορολογία, στο δεύτερο μέρος είναι τα θέματα του περιβάλλοντος, το τρίτο μέρος έχει τα όρια και τις τεχνικές δοκιμών και μετρήσεων και το τέταρτο μέρος έχει τις οδηγίες εγκατάστασης και άμβλυνσης. Ήδη, το πρότυπο αυτό είναι στο τελευταίο του στάδιο. Αυτή τη στιγμή, είναι σε δημόσια διαβούλευση το τέταρτο μέρος. Λήγει στις 13 Δεκεμβρίου και αμέσως μετά θα ολοκληρωθεί το πρότυπο.

Θα περάσω τα περιεχόμενα...

Εκείνο το οποίο ήθελα να πω είναι ότι το πρώτο μέρος του προτύπου καθορίζει ένα σήμα για ειδικό περιορισμό πρόσβασης _είναι κάτι το οποίο εντοπίσαμε ότι έλλειπε_ όπου ορίζεται ότι θα μπαίνει στα σημεία πρόσβασης σε περιοχές όπου η ηλεκτρομαγνητική ακτινοβολία υπερβαίνει τα σχετικά όρια.

Αυτά ήθελα να πω και, φυσικά, θα είμαι στη διάθεσή σας για οποιεσδήποτε παρατηρήσεις ή απορίες.

Ευχαριστώ πολύ για την προσοχή σας.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ – ΧΑΪΚΑΛΗΣ Ε.: Ευχαριστούμε πολύ τον κ. Μπενμαγιώρ.

Θα συνεχίσουμε με την πλευρά των εταιριών κινητής τηλεφωνίας. Γνωρίζουμε πολύ καλά _και το γνωρίζουμε με πολλούς τρόπους_ ότι από τη μια πλευρά υφίστανται πολύ σκληρή κριτική, αλλά από την άλλη, όπως πιθανόν να ακούσουμε από την εισήγηση της κυρίας Μαριλένας Φατσέα, έχουν και ισχυρά παράπονα.

Η κυρία Φατσέα είναι Διευθύντρια Εταιρικής Επικοινωνίας στην εταιρία "COSMOTE" και η εισήγησή της μάλλον αποτελεί σύνθεση των θέσεων όλων των εταιριών κινητής τηλεφωνίας.

***“Κινητή τηλεφωνία: Η οπτική των εταιριών
Συνεισφορά στην οικονομία - Προσφορά στην κοινωνία -
Έλλειμμα στην ενημέρωση”***

ΦΑΤΣΕΑ Μ.: Ήρθε η ώρα του φερομένου ως δράστη από τη μία, αλλά και ως επενδυτή, όπως ειπώθηκε προηγουμένως, από την άλλη· εγώ ας πω απλά, ως μιας υπηρεσίας η οποία έφερε επανάσταση στη ζωή των Ελλήνων.

Είναι γεγονός ότι η κινητή τηλεφωνία, τα τελευταία 14 χρόνια, έχει αναπτυχθεί σε έναν από τους πιο σημαντικούς κλάδους της Ελλάδας, συνεισφέρει στο ΑΕΠ με πάνω από 2,2% καθώς, επίσης, είναι ένας υπεύθυνος κοινωνικά πολίτης, προσφέροντας στην κοινωνία.

Όμως, η κινητή τηλεφωνία είχε ξεχάσει κάτι. Ξέχασε, στην προσπάθειά της να αναπτυχθεί, και υποβαθμίζοντας το πρόβλημα _γιατί για πρόβλημα, πλέον, μιλάμε· δεν μιλάμε, πια, για ζήτημα_, να ενημερώσει ορθά, έγκυρα και έγκαιρα όταν έπρεπε. Βεβαίως, δεν φταίει μόνο η κινητή τηλεφωνία... Απλά, εμείς, τώρα, ήδη, στον τίτλο σάς λέμε ότι αναλαμβάνουμε το μερίδιο της ευθύνης που μας αναλογεί.

Η δικιά μας παρουσίαση _αναφέρομαι και στις 4 εταιρίες κινητής τηλεφωνίας, τις οποίες έχω την τιμή να εκπροσωπώ_ θα κάνει μια κοινωνιολογικού χαρακτήρα προσέγγιση. Ακούσαμε τους επιστήμονες και τους νομοθέτες· εμείς θα μιλήσουμε για τα παράδοξα, όπως εμείς τα βιώνουμε όλα αυτά τα χρόνια και παρακαλούμε για την προσοχή σας και την κατανόησή σας.

Καταλήξαμε σε μια πολυπαραγοντική εξίσωση που αφορά την ενημέρωση. Θα αναλύσουμε τους παράγοντες που συνθέτουν αυτή την εξίσωση. Θα καταλήξουμε σε κάποια συμπεράσματα και θα κάνουμε κάποιες πολύ καλοπροαίρετες προτάσεις προς όλους τους ακροατές και ειδικότερα προς τον Φορέα ο οποίος είχε την πολύ-πολύ σημαντική πρωτοβουλία να

διοργανώσει τη σημερινή ημερίδα, η οποία σηματοδοτεί την απαρχή μιας σειράς ενημερωτικών επαφών με όλους τους κοινωνικούς συμμετόχους.

Τα παράδοξα...

Παράδοξο Νο1: *«Όλοι θέλουμε την κινητή τηλεφωνία... Όχι, όμως, στην πόρτα μας, αλλά μακριά, όπως τα σκουπίδια».* Οι πολίτες διαμαρτύρονται, όμως, όταν το σήμα τους δεν είναι καλό, ακόμα κι αν αυτοί ευθύνονται για την αποξήλωση ενός σταθμού βάσης μετά από δικές τους διαμαρτυρίες κι ενώ και παρακαλώ, κρατήστε το αυτό εμείς, οι εταιρίες κινητής τηλεφωνίας, έχουμε συμβατική υποχρέωση από την άδειά μας, που έχουμε υπογράψει με το κράτος, να διατηρούμε το σύνολο των παρεχόμενων υπηρεσιών σε υψηλό επίπεδο 24 ώρες την ημέρα, 7 ημέρες την εβδομάδα, χωρίς διακοπή. Αυτό σημαίνει ότι εμείς οφείλουμε να παρέχουμε επικοινωνία. Αναλογιστείτε και τις έκτακτες συνθήκες. Ορίστε, λοιπόν, τι συμβαίνει. Πώς αυτό βλέπει το φως της δημοσιότητας εάν κάτι συμβεί;

Παράδοξο Νο2: *«Ναι, τη θέλουμε την κινητή τηλεφωνία, αλλά ας πάει στα όρη, στα άγρια βουνά».* Ναι, αλλά πώς; Δεν μπορούμε “να τετραγωνίσουμε τον κύκλο”..! Το σύστημα GSM έχει σχεδιαστεί με τέτοιο τρόπο ώστε να είναι υποχρεωτική η εγκατάσταση σταθμών βάσης, μικρής ισχύος όπως είπαν και οι επιστήμονες, μέσα στον αστικό ιστό ώστε να υπάρχει καλύτερο σήμα σχεδόν παντού και οι πολίτες να δέχονται αμελητέες και ακίνδυνες ποσότητες ακτινοβολίας, αντί κεραιών τεράστιας ισχύος εκτός πόλεων. Μα, δεν είναι δυνατόν! Εσείς τι πιστεύατε ότι εμείς θα θέλαμε; Χαμηλότερο κόστος: χαμηλότερο κόστος επένδυσης, χαμηλότερο κόστος συντήρησης. Δεν είναι εφικτό, παγκοσμίως!

Παράδοξο Νο3: *«Κεραίες Κινητής Τηλεφωνίας vs Κεραιών Τηλεόρασης και Ραδιοφώνου ή Πυλώνων Υψηλής Τάσης, σημειώσατε 2».* Ναι, αλλά η πλειονότητα των μετρήσεων εντός του αστικού ιστού στις μεγάλες πόλεις καταγράφει τιμές ηλεκτρομαγνητικού πεδίου από τα ραδιοκύματα της

τηλεόρασης και της ραδιοφωνίας _γιατί να το κρύψομεν, άλλωστε;_ κατά μέσο όρο υψηλότερες από τις αντίστοιχες της κινητής τηλεφωνίας. Προ-ειπώθηκε... Αυτό δεν το λαμβάνει κανένας υπ' όψιν και διερωτώμαι γιατί..!

Βεβαίως, μίλησαν και οι επιστήμονες και είπαν ότι υπάρχουν πηγές ηλεκτρομαγνητικής ακτινοβολίας με υψηλότερα επίπεδα πεδίου στον αστικό ιστό από τους σταθμούς βάσης κινητής τηλεφωνίας. Είπαμε ότι είναι οι κεραιές τηλεόρασης και ραδιοφώνου, είπαμε ότι είναι οι πυλώνες υψηλής τάσης. Όμως, είναι και οι οικιακές ηλεκτρικές συσκευές, όπως οι φούρνοι μικροκυμάτων, τα πιστολάκια που χρησιμοποιούν οι κυρίες, οι οθόνες των ηλεκτρονικών υπολογιστών.

Παράδοξο Νο4: *«Οι κεραιές είναι πολλές!»*. Ναι, το είπαν. Το είπαν 5 φορές σήμερα. Όσο πιο πολλές οι κεραιές, τόσο πιο καλά. Μιλήσαμε και για τα κινητά τηλέφωνα. Βεβαίως, θα είναι χαμηλότερη η εκπεμπόμενη ισχύς τους με αποτέλεσμα να έχουμε τη χαμηλότερη δυνατή ισχύ από όλα τα κινητά τηλέφωνα.

Παράδοξο Νο5: *«Τα όρια δεν τηρούνται»*. Λάθος! Τα όρια πάντοτε τηρούνται. Και στις μετρήσεις που έχουν γίνει από την ΕΕΑΕ, που είναι το αρμόδιο Όργανο μετρήσεων, από τα ΑΕΙ, οι μέγιστες τιμές, όπως ακούσατε και προηγουμένως _και ας ακούσουμε κάποια φορά την επιστημονική κοινότητα_ βρίσκονται δεκάδες φορές κάτω από τα ελληνικά όρια και οι μέσες τιμές εκατοντάδες έως χιλιάδες φορές κάτω από τα όρια που έχει ορίσει η ICNIRP.

Θα ήθελα λίγο την προσοχή σας στον επόμενο πίνακα, διότι αυτό προηγουμένως δεν έγινε ξεκάθαρο. "Εδώ" έχουμε 18 χώρες, αλλά και ηπείρους... Αυστραλία, ΗΠΑ, Καναδάς· όλους, οι οποίοι διακρίνονται για την περιβαλλοντολογική τους ευαισθησία. Οι Έλληνες δεν είναι οι μόνοι οι οποίοι είναι ευαίσθητοι. Είναι και άλλες χώρες και άλλοι πληθυσμοί ευαίσθητοι.

Αυτοί οι οποίοι έχουν λιγότερο αυστηρά όρια από την ICNIRP είναι η Αυστρία _έχω ζήσει στην Αυστρία_ μόνο στο Salzburg κάποιοι Δήμαρχοι έχουν ορίσει κάποια όρια, ενώ στο υπόλοιπο της Αυστρίας υπάρχουν λιγότερο αυστηρά όρια_ οι Ηνωμένες Πολιτείες και ο Καναδάς. Έχουμε 11 χώρες και ηπείρους οι οποίες τηρούν ακριβώς τα όρια που έχει θέσει η ICNIRP και έχουμε 4 χώρες, μεταξύ αυτών και η Ελλάδα, που για πολιτικούς λόγους έχουν τεθεί αυστηρότερα τα όρια.

Προσπαθώντας, λοιπόν, να βρούμε τη γενεσιουργό αιτία όλης αυτής της κατάστασης, καταλήξαμε σε μία πολυπαραγοντική εξίσωση της ενημέρωσης, η οποία έχει ως εξής: Π. + Ε.Κ. + Ε.Κ.Τ. + Μ.Μ.Ε.+ ν! δια του πολίτη, ίσον η απόλυτη σύγχυση· όπου "Π" = Πολιτεία. "Ε.Κ." = Επιστημονική Κοινότητα. "Ε.Κ.Τ." = Εταιρίες Κινητής Τηλεφωνίας. "Μ.Μ.Ε." = Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας και "ν" παραγοντικό = κάθε "ειδήμων", κάθε "γνώστης", ο πας ένας.

Ας αναλύσουμε λίγο τώρα τους παράγοντες...

Η Πολιτεία...

Ειπώθηκε και προηγουμένως ότι η Πολιτεία έχει θεσπίσει περίπλοκες διαδικασίες αδειοδότησης, οι οποίες έχουν οδηγήσει σε γραφειοκρατία και καθυστερήσεις. Πρέπει να σας πω ότι φτάνουμε μέχρι και δύο ή δύομισι χρόνια για να μπορέσουμε να τοποθετήσουμε ένα σταθμό βάσης.

Πριν από τη νέα νομοθεσία η διαδικασία αδειοδότησης των σταθμών βάσης απεικονίζεται "έτσι". Μετά το νέο νόμο απεικονίζεται "έτσι". Αντιλαμβάνεστε ότι καλούμαστε, πραγματικά, να κάνουμε "έναν αγώνα δρόμου", για να μπορέσουμε να μαζέψουμε όλα τα χαρτιά _περίπου 19 άδειες ήταν μέχρι πρότινος_ και να τα καταθέσουμε, για να μπορέσουμε να εγκαταστήσουμε ένα σταθμό βάσης ώστε να ανταποκριθούμε στις συμβατικές μας υποχρεώσεις· τώρα, βεβαίως, έχουν προστεθεί και οι μελέτες περιβαλλοντολογικών επιπτώσεων.

Η νέα νομοθεσία...

Βεβαίως επικροτούμε το νέο νομοθετικό πλαίσιο. Όμως, η μείωση των ορίων, η οποία απαξιώνει, στην ουσία, την τεκμηριωμένη επιστημονική αλήθεια, έγινε με πολιτικούς όρους και αυτό έχει δηλωθεί και δημόσια.

Βεβαίως, όλα αυτά έγιναν, διότι απλούστατα αυτό _ας μου επιτραπεί η έκφραση_ θα είχε κάποιο πολιτικό κόστος..! Μιλάμε για τη σαφή και για την ασφαλή πολιτική που θέλουμε να ασκήσουμε. Όμως, όλα αυτά οδήγησαν σε μία σχετική εκμετάλλευση, σε μεμονωμένες περιπτώσεις, από εκπροσώπους Τοπικής Αυτοδιοίκησης οι οποίοι και προεκλογικά θέλησαν να κάνουν χρήση ή να αξιοποιήσουν (προεκλογικά) αυτό το φαινόμενο.

Θα ήθελα να επισημάνω κάτι το οποίο δεν έχει ειπωθεί... Η νέα τεχνολογία προχωράει πάρα πολύ γρήγορα. Όμως, από τους διαφόρους Φορείς της πολιτείας απουσιάζει σε κάποιες θέσεις το εξειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό, το οποίο θα ήταν σε θέση να αξιολογήσει και να βάλει τα πράγματα στη σωστή τους διάσταση έτσι ώστε να μπορούμε οι συνομιλητές, ένθεν και ένθεν, “να μιλάμε την ίδια γλώσσα”.

Βεβαίως, μέχρι πρότινος υπήρχε η απουσία ισχυρής φωνής. Μόλις την περασμένη εβδομάδα ειπώθηκε, δια στόματος Προέδρου της ΕΕΤΤ: *«Όχι, εγώ δεν θα είχα κάποιο πρόβλημα, εφόσον διασφαλίζονται οι όροι»*.

Εν αντιθέσει, επιτρέψτε μου να σας δείξω “εδώ” το παράδειγμα, που στο εξωτερικό είχαμε την εξής δήλωση δια στόματος πρωθυπουργού: *“Blair backs phone masts”*. Ο Πρωθυπουργός της Αγγλίας δημόσια καθυσύχασε το κοινό δηλώνοντας ότι οι κεραίες κινητής τηλεφωνίας είναι ασφαλείς και ότι η κυβέρνηση δεν έχει καμία πρόθεση να σταματήσει την ανάπτυξή τους!». Ίσως είναι ακραίο, αλλά εκεί ειπώθηκε αυτό δυνατά.

Έχουμε την επιστημονική κοινότητα η οποία, κατά τεκμήριο, έχει διάθεση για έγκυρη ενημέρωση. Όμως, αυτή η επιστημονική κοινότητα είναι υποχρεωμένη σε μία επιστημονική γλώσσα, αρκετές φορές δυσνόητη για τον

απλό κόσμο, για όλους μας· και, βεβαίως, γλώσσα η οποία είναι υποχρεωμένη σε ακρίβεια που, επίσης, καμιά φορά, παρερμηνεύεται.

Ερχόμαστε σ' εμάς... Όπως είπα και προηγουμένως, υποβαθμίσαμε το θέμα. Είχαμε στραφεί στην ανάπτυξη, όμως σήμερα έχουμε δεσμευτεί και δηλώνουμε δημόσια τη διάθεσή μας για επένδυση σε εκτεταμένη ενημέρωση προς όλους τους κοινωνικούς συμμετόχους, επιπλέον δε τη διάθεσή μας να συνδράμουμε στην προσπάθεια της ΕΕΤΤ και όλων των υπολοίπων Φορέων.

Όμως, οι εταιρίες κινητής τηλεφωνίας, μετά το 2000, μεμονωμένα θα έλεγα, είχαν ξεκινήσει κάποιες προσπάθειες ενημέρωσης του κόσμου. Μετά το 2005, συντεταγμένα, ως κλάδος πια, έχουν ξεκινήσει μία προσπάθεια ενημέρωσης.

Όπως ειπώθηκε και προηγουμένως, εμείς υποστηρίζουμε σημαντικές προσπάθειες της επιστημονικής κοινότητας, που διενεργούν συστηματικές μετρήσεις, με το "Πεδίον 24", το "Φάσμα" και τον "Ερμή". Διενεργούμε συστηματικούς ελέγχους και μετρήσεις μέσω του εξειδικευμένου επιστημονικού προσωπικού των εταιριών ad hoc ή όταν μας ζητηθεί. Ενημερώνουμε τους αρμόδιους Φορείς, ενημερώνουμε τους περίοικους, διανέμουμε ενημερωτικό υλικό, παρακολουθούμε τις έρευνες και τις τελευταίες εξελίξεις σε διεθνές επίπεδο.

Έχουμε τον παράγοντα ΜΜΕ. Σήμερα, τα ΜΜΕ έχουν πάρα πολύ μεγάλη δύναμη. Τότε λέγαμε "Aristoteles Dixit", σήμερα λέμε "Media Dicunt". Βεβαίως, συμβάλουν καθοριστικά στην ενημέρωση για τις επιστημονικές και τεχνολογικές εξελίξεις. Καμιά φορά, όμως, η εκλαΐκευση της επιστημονικής γνώσης δρα ως χαλασμένο τηλέφωνο. Ακόμα και η λέξη "ραδιενέργεια" (radiation) έχει μεταφραστεί λάθος και αναπαράγεται. Μιλάμε για "ακτινοβολία".

Ο τρόπος ενημέρωσης είναι ο εξής: σήμερα, το πρόβλημα είναι είδηση· το μη-πρόβλημα δεν είναι είδηση. Βεβαίως, έχουμε και μία

μονοδιάστατη και μη-διασταυρωμένη προβολή θέσεων συγκεκριμένων επιστημόνων.

Ορίστε, λοιπόν, πού βρίσκεται ο πολίτης σήμερα. Από τη μια, *«κατεβάζουμε τις κεραίες»*. Από την άλλη, *«είναι αθώες οι κεραίες»*.

Έχουμε ακόμα, βέβαια, τον παράγοντα "ν", που αρνείται το διάλογο, δυναμιτίζει, προκαλεί, λαϊκίζει!

Έχουμε τον Έλληνα πολίτη που "βομβαρδίζεται" και που αναπαράγει την παραπληροφόρηση, γιατί αυτά ακούει - αυτά λέει· αλλά είναι θύμα και θύτης, διότι καταδικάζει χωρίς ν' ακούσει.

Θα ήθελα να δώσουμε λίγο την προσοχή μας σε δυο έρευνες που έγιναν.

Τι ξέρει ο κόσμος για την κινητή τηλεφωνία;

Όπως διαβάζετε "εδώ", ο κόσμος δεν ξέρει τίποτα για τον τρόπο λειτουργίας της κινητής τηλεφωνίας. Άλλοι θεωρούν ότι λειτουργεί μέσω ενός δικτύου κεραιών, άλλοι θεωρούν ότι προϋποθέτει μία κεντρική κεραία με κεραίες αναμεταδότες, άλλοι θεωρούν ότι μεταδίδεται μέσω δορυφόρων. Η έννοια των κυψελών είναι συγκεχυμένη. Η απόσταση των κεραιών αποτελεί ασφαλιστική δικλείδα σε σχέση με την ακτινοβολία και, βεβαίως, η ορατή επαφή των κεραιών καθορίζει σε μεγάλο βαθμό την ανησυχία.

Σύμφωνα με μία άλλη έρευνα εταιρίας κινητής τηλεφωνίας σε 18 χώρες, βασικό ερέθισμα της ανησυχίας του κοινού δεν προέρχεται από προσωπική εμπειρία, αλλά από πληροφορίες σχετικά με θέματα υγείας· η Ελλάδα με 79% έχει ένα από τα υψηλότερα ποσοστά.

Κύριος λόγος ανησυχίας του κοινού είναι η έλλειψη κατανόησης της τεχνολογίας και ειδικά της ανάγκης χρήσης των κεραιών. Στην ερώτηση, εάν τα κινητά τηλέφωνα μπορούν να λειτουργήσουν χωρίς την ύπαρξη κοντινής κεραίας, οι Έλληνες απαντούν κατά 30% «ναι», ενώ το 40% δεν εκφέρει

γνώμη, δηλαδή το 70% δεν γνωρίζει ότι, για να λειτουργήσει το κινητό τηλέφωνο, χρειάζεται μια κεραία σε κοντινή απόσταση.

Τέλος, το κοινό ζητάει περισσότερη πληροφορία σχετικά με τη λειτουργία των κινητών τηλεφώνων και των κεραιών. Το κοινό στην Ελλάδα _και πάλι_ έχει από τα υψηλότερα ποσοστά, που ανέρχονται στο 82%.

Συμπεράσματα...

Υπάρχει μεγάλη μερίδα Ελλήνων πολιτών που πιστεύει ότι πρόκειται για μια τεράστια θεωρία συνωμοσίας, ότι εμείς εξαπατούμε, ότι ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας κοροϊδεύει, ότι οι επιστήμονες ψεύδονται. Οι αρμόδιες Αρχές δεν ξέρουν και, φυσικά, στο εξωτερικό επίσης δεν ξέρουν. Τελικά, ποιος ξέρει; Who knows?

Τι πρέπει να γίνει; Τι προτείνουμε;

Σαφέστατα, χρειαζόμαστε την αρωγό υποστήριξη από την πολιτεία και μία επίσημη διατύπωση αναφορικά με το θέμα, με ισχυρό και ηχηρό τρόπο, όχι μία φορά, αλλά κατ' επανάληψη ώστε όλοι να το καταλάβουν.

Βεβαίως, έχουμε προτείνει και στο παρελθόν τη δημιουργία ενός ενιαίου εθνικού μετρητικού προγράμματος, όπου τα αποτελέσματά του θα είναι ορατά σε όλους τους πολίτες 24 ώρες το 24ωρο.

Προτείνουμε την εισαγωγή ειδικού μαθήματος για τις νέες τεχνολογίες στην επίσημη διδακτική ύλη, ενημέρωση σε σχολεία και συλλόγους γονέων, ενώ ζητούμε όλοι την υπεύθυνη συνδρομή των ΜΜΕ στην επιστημονικά τεκμηριωμένη ενημέρωση.

Τελειώνοντας, θα ήθελα να διαβάσω το εξής... «Ο ψηφιακός κόσμος δεν αφορά, πλέον, μόνο τους “σπασίγκλες” των πανεπιστημίων, τους “surfers” του internet ή τους φοιτητές πληροφορικής. Μας αφορά και μας επηρεάζει όλους. Επηρεάζει τον τρόπο που εργαζόμαστε, που μαθαίνουμε, που ψυχαγωγούμαστε, που επικοινωνούμε με τους φίλους μας, τα παιδιά μας».

Εάν θέλουμε να κατακτήσουμε την κοινωνία της πληροφορίας, ας μην “δαιμονοποιούμε”, παρακαλώ, την κινητή τηλεφωνία!

Σας ευχαριστώ και είμαι στη διάθεσή σας για ερωτήσεις.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ – ΧΑΪΚΑΛΗΣ Ε.: Ευχαριστούμε πολύ την κυρία Φατούρα. Είναι βέβαιο ότι θα δεχθεί πολλές και έντονες ερωτήσεις.

Παρακαλώ, θα έχουμε την τελευταία εισήγηση και μετά θα έχουμε ερωτήσεις και πάρα πολύ σύντομες τοποθετήσεις...

ΔΙΑΚΟΣ: (εκτός μικροφώνου) Θα ζητάγαμε, επειδή ακριβώς εκφράζουμε ένα συγκεκριμένο Φορέα, στο πλαίσιο της συζήτησης, να προηγηθούμε των υπολοίπων απλών ερωτήσεων των φυσικών προσώπων· να πουν κι εκείνοι οι οποίοι εκπροσωπούν επιτροπές κατοίκων σε όλη την Αττική, στοιχειωδώς, ένα πεντάλεπτο - επτάλεπτο, τι εκείνοι πιστεύουν και τι ισχύει.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ – ΧΑΪΚΑΛΗΣ Ε.: Υπάρχει μία εισήγηση και πρέπει να σεβόμαστε τους κανόνες!

ΔΙΑΚΟΣ: (εκτός μικροφώνου) Αμέσως μετά την εισήγηση. Ευχαριστώ πάρα πολύ.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ – ΧΑΪΚΑΛΗΣ Ε.: Η επόμενη εισήγηση είναι από τον κύριο Teemu Lehtinen. Λίγη προσοχή. Ο κύριος Lehtinen ξέρει ελληνικά, επομένως, ό,τι φωνάζετε, μπορεί να το καταλάβει.

Ο κύριος Lehtinen είναι Φιλανδός στην καταγωγή. Δουλεύει στις Βρυξέλλες. Είναι Διευθύνων Σύμβουλος της ELDEMAN, που είναι η μεγαλύτερη διεθνής εταιρία επικοινωνίας. Ασχολείται με πολλά προγράμματα που αφορούν όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Πρόσφατα, μάλιστα,

ήταν ένα που αφορούσε έμμεσα και άμεσα την Ελλάδα. Ήταν επικεφαλής του προγράμματος επικοινωνίας για την κλιματική αλλαγή σε συνεργασία με τον Επίτροπο κύριο Δήμα, το οποίο πραγματοποιήθηκε και στις 25 χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συνεπώς και στην Ελλάδα και στην Κύπρο.

Νομίζω ότι το ενδιαφέρον από τη δική του εισήγηση είναι, επειδή έχει εμπλακεί σε θέματα επικοινωνίας ζητημάτων ακτινοβολίας σε άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για παράδειγμα στη Γαλλία, να μας μεταφέρει την εμπειρία από άλλες χώρες και, κυρίως, το πώς η επικοινωνία έχει, πλέον, “εργαλεία” όσον αφορά το να γίνονται δημόσιες διαβουλεύσεις, να εκτονωνόμαστε, όπως γίνεται σήμερα εδώ, να καταθέτουμε επιχειρήματα και στο τέλος να βρίσκεται κάποια σύνθεση η οποία ωφελεί, όχι μόνο την οικονομία, όχι μόνο την ανάπτυξη, αλλά κυρίως την κοινωνία!

Mr. Lehtinen.

“Building Trust and Better Networks”

LEHTINEN T.: Ladies and gentlemen, χαίρομαι που κατάφερα να έρθω εδώ, ευχαριστώ για την πρόσκληση! Κατά δεύτερον, με συγχωρείτε που δεν μπορώ να κάνω αυτή την παρουσίαση στη γλώσσα σας. Θα την κάνω στα αγγλικά· therefore, if you have your system for interpretation, please, turn it on now.

I will try to stay within the time that has been given to me and I am hopefully going to stir a little bit of debate about how do you actually communicate about trust, which is the main issue around building better networks for mobile telephony. It is also the question about how to promote a new policy and convince the policy makers.

My company does once a year research around trust and how people consider different sectors. We do this in a couple of countries in

Europe and this year, we are going to do it in many more than the four or five that have been mentioned on "that" slide.

You can see that basically, technology is a very trusted sector and that is a good sign. Telecoms is sort of halfway down the road but the biggest challenge that all companies in Europe and policy makers face actually, is that the trust in business that trust in government and the trust in media is very low and the trust in actually people like yourselves - and I am not talking about elite in itself, I am talking about everyday persons - the trust in normal people is very high.

And that means that we have to change completely the way that we are talking to each other, the way that we are communicating and the way that we are lobbying for our own purposes.

Now, "this" is what we are talking about really... The risk communication.

But we first need to start with the assessment. We need to understand what the risks are. Then, after that, comes the risk management, which is the task of the government in principle, but all of that plays into the risk perception and in order to explain what we have done to manage the risk, you need some sort of communication and I think, in this maze, we are lacking the trick, we are lacking the way how to go forward in the best manner.

Now, look at the brief perception on mobile telephony in Greece. There is the claim. There is no conclusive evidence on the effects of mobile phones and/or masts upon health. Now, two thirds think that yes, indeed, there is no conclusive evidence but it doesn't tell anything, whether two thirds of the Greeks believe that there is no conclusive evidence that there is no risk or that there indeed is a risk.

And in some countries, when you ask this question, people might not care that there is no conclusive evidence about the health because they do not consider that to be important. But in Greece, obviously, from what I can see and from what I can hear, it does matter a lot!

And you see, the communication landscape has completely changed in the last years. You have high speed Internet, you have census and journalism, you have blocks, and you have media, which organizes itself into these little windows, every single evening on your television. You have newspapers, dozens of them. You have SMS, MMS, all new ways of passing information faster than ever before and it does not work in the old fashion anymore, where I am talking from this podium here, you are listening and you are going to believe everything that I say.

Now, you are going to be asking from your friends, you are going to be having access to academics, you are going to listen to NGOs; there are employees of the companies that are engaged in mobile telephony or internet or technology; there are regulators whose decisions you will be able to see and read from the newspapers and there is not one single truth anymore. There is a whole load of interaction and you cannot trust that that message from one direction is going to make the day because there are dozens of other messages that are going to confuse the people.

We are all more technologically dependent. How many of you do not have a mobile phone? There you go... Practically everyone in this room has a mobile phone. We need it. We would not give it up. We use it for communicating on situations that we never before thought that we would need a phone for.

Many of you already have a fast Internet at home and it is going to grow in the next two or three years. It is completely going to change the way that you are talking from one person to another, from groups to other

groups, and you are ending up into _we call it “continuous partial attention”_ an information overload.

How many messages have you got in the course of this morning? How many of those messages do you actually remember? You get in one day as many messages, whether commercial, political, economical, from one friend to another, as your parents did get in a whole year.

In this kind of an environment, you add the fact that people are not technically literate. What I mean with that is, how many of you, who own a mobile phone, understand how that mobile phone works?

We are not capable of understanding the high science that goes into the technology that we are using everyday, whereas 20 years ago, when you opened up your car, you could change the spark, you could change the oil, but today’s car is so electric, is so computerized, you do not have access to that.

Yet, we need it. This means that some of the responsibility is shifting from ourselves to people that we do not really know, into this maze, where we do not have a way of getting the proper information back. And that is the challenge that we have.

We did some research on whose story do people then trust. And look at this. Who believes the chairman of the company? Who believes a trade unionist or an entertainer or an athlete? Hardly anybody. Where do they want to hear this good story? How do you go and decide whether you buy this or that mobile phone? Because your friend tells that is a good mobile phone.

How does a politician make the final decision, apart from having to listen to lots of lobbyists, like myself? It is because one of the family members or somebody from the friendship core tells, *«I think it would be a*

good idea if you did this and it might win you a couple of votes». They want to listen to the peers; they want to listen to the people like themselves.

And then, yes, doctors are still people that create trust but sometimes, their message is difficult to understand. But NGO representatives, the people who represent the consumers, they are the people that other people trust. If we do not engage with them and talk with them, we are going nowhere.

We cannot ignore one part of the equation in order to make policy moves somewhere. We have to take the step to create some trust! And trust is built by neutrality. It means that I give, I get, the other person gives and gets, that there is a commitment that this relationship is not only about this meeting here but that we actually go together further in a relationship that satisfies both you and me and we go on and we come together to a conclusion that is based on a dialogue and not on a unilateral debate.

Another suggestion that I have is to surround the issue. If you look at what happened in France for example, on the base station issue, they went to the schools. They stayed all the time at the local level. They went to the schools to talk with the parents and the students and the teachers. They took doctors, they took industrial representatives and they organized roundtable meetings where people could actually share their views and understanding of the problems. They created awareness days. They shared the research findings and advances in technology so that people would understand what it means in terms of investment in something new in this economy. They were also explained what the cost of non-action is. If you do not do anything, what is going to happen? And they used the political developments to go forward.

So, in conclusion _and “this” is my last slide_ we need to understand who are the people who actually function as catalysts in this debate, who are the ones who will move it forward, and engage them often and enough. And taking into account what has said, not just listen bluntly and then walk away.

Politicians need to do this too and we need to get that message together to the politicians. There has to be a clear message. What I get from this morning’s discussion is that there are lots of different messages and nobody is very clear about what the truth _so to say_ is. Perhaps there is none but you have to create a narrative, you need to have clear core messages about what these developments are about. And then, leverage through multiple channels, ear, TV, news media, one to one meetings, small group meetings, events and so forth, and use the people who are actually in the business themselves to tell this story.

And find some kind of a source and this might be good, EETT could be the organization, maybe together with the Atomic Energy Commission, to actually have a source of information, all the good and the bad, and a knowledge of the base stations and apply the full transparency, because that to me seems to be the only way of moving the policy forward and building more stations one day.

Thanks.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ – ΧΑΪΚΑΛΗΣ Ε.: Ευχαριστούμε πολύ.

Ερωτήματα

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ – ΧΑΪΚΑΛΗΣ Ε.: Τώρα, λίγο πριν την ώρα του φαγητού, έφτασε η ώρα του διαλόγου. Μπορούμε να φωνάξουμε λίγο παραπάνω, να

εκτονωθούμε λίγο, να χαλαρώσουμε, αλλά βεβαίως να κάνουμε διάλογο και, κυρίως, να είμαστε ψύχραιμοι και να σεβαστούμε αυτούς με τους οποίους διαφωνούμε!

Ζητήσατε το λόγο, θα τον έχετε. Παρακαλώ, να είστε σύντομος και περιεκτικός.

ΔΙΑΚΟΣ: Είμαι Νομικός Σύμβουλος μιας επιτροπής κατοίκων, η οποία λέγεται "Παναττική Επιτροπή κατά των Κεραιών Κινητής Τηλεφωνίας". Να ξεκαθαρίσουμε ένα πράγμα, γιατί αυτό, από την άλλη πλευρά, λέγεται πάρα πολύ έντονα.

Δεν είμαστε αντίθετοι με την κινητή τηλεφωνία· τη θεωρούμε απολύτως αναγκαία και χρήσιμη, για λόγους ασφαλείας καθώς και για λόγους επείγοντος. Δεν είμαστε αντίθετοι με τις εταιρίες κινητής τηλεφωνίας, οι οποίες, κυριολεκτικά, βοηθούν πάρα πολύ στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας μας _και χαιρόμαστε γι' αυτό!

Όμως, η δική μας άποψη είναι ότι όλη αυτή η λειτουργία πρέπει να λάβει υπ' όψιν της και τον πολίτη. Σήμερα, σε όλη την Ευρώπη την οποία επικαλούμαστε, αλλά και στις χώρες της Βόρειας Αμερικής, το βασικό στοιχείο το οποίο διέπει την ιδιωτική πρωτοβουλία είναι η κοινωνική συναίνεση, δηλαδή η αποδοχή από τον πολίτη μιας επιχειρηματικής δραστηριότητας.

Τι διαπιστώσαμε πριν από λίγο με την τοποθέτηση της εκπροσώπου των εταιριών κινητής τηλεφωνίας _εμείς τη λέμε "καρτέλ"_ η οποία τοποθετήθηκε κατά τρόπον που οδήγησε έναν των ακροατών να πει: *«Μην μας μαλώνετε...!»*;

Η επιλογή της οίησης και η επιλογή του τρόπου συμπεριφοράς απέναντι σε ένα δεδομένο κοινωνικό πρόβλημα, θεωρώ ότι είναι ένα από τα

βασικά αρνητικά στοιχεία για να βρεθεί ο διάλογος και να λυθεί το πρόβλημα· και την ευθύνη την έχουν πλήρως οι τέσσερις “αδερφές εταιρίες”.

Έρχομαι τώρα επί του θέματος...

Θέμα πρώτον, όσον αφορά τα όσα ειπώθηκαν για τις κεραίες κινητής τηλεφωνίας. Ειπώθηκε παραδείγματος χάριν ότι στην Ευρώπη δεν υπάρχει τέτοιο πρόβλημα, αλλά εμείς εδώ στην Ελλάδα το φτιάχνουμε. Δείχνω, λοιπόν, γιατί εγώ δεν είμαι εκ των ομιλητών, για να το περάσω σε διαφάνειες, ολόκληρο κείμενο το οποίο είναι της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το οποίο έχει τον τίτλο, “Health and Electromagnetic Fields” και είναι της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Δείχνω δεύτερο στοιχείο, το οποίο είναι από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το οποίο σε ένα σημείο του πολύ χαρακτηριστικά επισημαίνει: *«Παρατηρείται μια λυπηρή τάση να αποδίδεται στις φιλικές προς την αγορά έρευνες μεγαλύτερη σημασία, δημοσιότητα και προβολή απ’ ό,τι στις μη-φιλικές προς την αγορά έρευνες που υποδεικνύουν και ενδεχόμενο ύπαρξης δυσμενών εντυπώσεων για την υγεία. Σχετικό παράδειγμα αποτελεί πρόσφατη δημοσίευση στις Η.Π.Α. μιας επιδημιολογικής μελέτης, στην οποία τα στατιστικά _σημαντικό εύρημα_ του αυξανόμενου κινδύνου εμφάνισης ενός σπάνιου είδους όγκου, επιθηλικού νευρώματος στην περιφέρεια του εγκεφάλου, στο σημείο ακριβώς που παρατηρείται η μεγαλύτερη διείσδυση ακτινοβολίας από το κινητό τηλέφωνο...»...*

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ – ΧΑΪΚΑΛΗΣ Ε.: Με συγχωρείτε, αλλά για να είστε επιστημονικά σωστός, πείτε ποιος το λέει αυτό· γιατί αυτό, κάποιος το λέει.

ΔΙΑΚΟΣ: Αμέσως θα το πω, ναι. Θα το καταθέσω, αν θέλετε... Είναι έγγραφο.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ – ΧΑΪΚΑΛΗΣ Ε.: Ασφαλώς θα το πάρω, γιατί...

ΔΙΑΚΟΣ: «...στο σημείο ακριβώς μεταξύ των χρηστών κινητών τηλεφώνων.

Υποβιβάστηκε και αγνοήθηκε από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης που, αντιθέτως, εστίασαν στο πόρισμα ότι δεν διαπιστώθηκε συνολική αύξηση της εμφάνισης εγκεφαλικών όγκων μεταξύ των χρηστών κινητών τηλεφώνων που είναι μία πραγματικότητα».

Αυτό είναι έγγραφο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου: «Όι επιπτώσεις της μη-ιοντίζουσας ηλεκτρομαγνητικής ακτινοβολίας στην υγεία του ανθρώπου και στο περιβάλλον», Γενική Διεύθυνση Έρευνας, Διεύθυνση Α».

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ – ΧΑΪΚΑΛΗΣ Ε.: Πολύ ωραία... Παρακαλώ, να περάσουμε σε ερωτήσεις.

ΔΙΑΚΟΣ: Δύο λεπτά, κύριε... Ζήτησα από τον Πρόεδρο της ΕΕΤΤ...

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ – ΧΑΪΚΑΛΗΣ Ε.: Σας είπε για την απογευματινή συνεδρίαση, όχι γι' αυτή τη συνεδρίαση. Μιλήσατε και στην προηγούμενη συνεδρίαση... Με συγχωρείτε, αλλά έχετε ένα μόνο λεπτό, για να υπάρξουν κι ερωτήσεις από το υπόλοιπο κοινό. Ένα μόνο λεπτό ακόμα.

ΔΙΑΚΟΣ: Μπορούμε, παραδείγματος χάριν, να παραιτηθούμε το απόγευμα, για να μας δοθεί ο λόγος τώρα.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ – ΧΑΪΚΑΛΗΣ Ε.: Με συγχωρείτε, όχι... Ζητήσατε άδεια από τον Πρόεδρο και πήρατε για το απόγευμα.

ΔΙΑΚΟΣ: Ναι, πήρα για το απόγευμα. Ένα δεκάλεπτο του ζήτησα και μου είπε: «ναι».

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ – ΧΑΪΚΑΛΗΣ Ε.: Παρακαλώ πολύ, ένα μόνο λεπτό.

ΔΙΑΚΟΣ: Τώρα μιλάω τρία λεπτά και δεν με αφήνετε. Θα είχα τελειώσει τώρα.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ – ΧΑΪΚΑΛΗΣ Ε.: Παρακαλώ, ένα λεπτό, για να διατυπωθούν κι ερωτήσεις.

ΑΚΡΟΑΤΗΣ: Και οι υπόλοιποι τι είμαστε; Δεν έχουμε λόγο;

ΔΙΑΚΟΣ: Έχω, κύριέ μου, μία εκτίμηση ότι υπάρχει μια επιτροπή, υπάρχει μια συλλογικότητα· και όπως ακριβώς είναι κάποιες άλλες συλλογικότητες στο πάνελ, ακριβώς εκφράζω μια συλλογικότητα. Φυσικά έχουν το λόγο τα φυσικά πρόσωπα, καθόλου δεν προσβάλω...

ΤΑΥΤΟΧΡΟΝΟΙ ΔΙΑΛΟΓΟΙ

ΔΙΑΚΟΣ: Βλέπετε τι δημιουργείτε; Θα είχα τελειώσει τώρα.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ – ΧΑΪΚΑΛΗΣ Ε.: Παρακαλώ πολύ. Παρακαλώ, ένα μόνο λεπτό, για να δεχθούμε κι άλλες ερωτήσεις, διαφορετικά θα σταματήσω τη συνεδρίαση.

ΔΙΑΚΟΣ: Επιπλέον, λέει ότι στην Ευρωπαϊκή Ένωση δεν υπάρχει εξέλιξη. Επικαλεστήκαμε στα δικαστήρια _προσκομίζω και επιδεικνύω_ το νόμο που προτάθηκε στη Γαλλία, με τον οποίον είναι 75 φορές πιο κάτω η επιτρεπόμενη εκπομπή και προβλέπει σαν όριο τα 300 μέτρα έξω από τις κατοικημένες περιοχές· είναι νόμος της Γαλλίας πρόσφατος.

Μιλάμε για τεκνοφοβία...

ΤΑΥΤΟΧΡΟΝΟΙ ΔΙΑΛΟΓΟΙ

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ – ΧΑΪΚΑΛΗΣ Ε.: Παρακαλώ, μην διακόπτετε, για να τελειώσουμε.

ΔΙΑΚΟΣ: Εγώ δεν διέκοψα κανέναν.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ – ΧΑΪΚΑΛΗΣ Ε.: Κύριε Διάκο, παρακαλώ, ερωτήσεις. Παρακαλώ, δώστε μας τα έγγραφα για να μπουν στα πρακτικά...

ΔΙΑΚΟΣ: Τελείωσα... Μία κουβέντα μόνο.

Μιλάμε εδώ για τεκνοφοβία. Η τεκνοφοβία έχει ως βασικό εννοιολογικό χαρακτηριστικό την έλλειψη της εγκυρότητας. Τότε έχουμε τεκνοφοβία.

Όταν, λοιπόν, έχουμε νόμο του κράτους που προβλέπει την αρχή της προφύλαξης επίσημα, όταν απαιτείται έγκριση μελέτης περιβαλλοντολογικών επιπτώσεων, όταν το Υπουργείο Υγείας μιλάει για παραπέρα έρευνα στο θέμα...

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ – ΧΑΪΚΑΛΗΣ Ε.: Παρακαλώ, να περάσουμε σε ερωτήσεις... Κύριε Διάκο, ευχαριστούμε πολύ. Θα τοποθετηθείτε και στην απογευματινή συνάντηση.

ΔΙΑΚΟΣ: Έχω την εκτίμηση ότι για μια ακόμα φορά αποδείχθηκε από την άλλη πλευρά η έλλειψη της διάθεσης διαλόγου! Μόλις άρχισαν και βγαίνουν κάποια στοιχεία, τα οποία δεν “παιζουν προς την ίδια μπάντα και προς τον

ίδιο γιαλό”, άρχισαν από κάτω τα χέρια να σηκώνονται και αυτό δημιουργεί σοβαρά προβλήματα· όποιοι “σπέρνουν ανέμους, κάποια στιγμή θα θερίσουν θύελλες”...! Εμείς θέλουμε διάλογο.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ – ΧΑΪΚΑΛΗΣ Ε.: Παρακαλώ, κάποιες ερωτήσεις...

Κύριε Μαργαρίτη, μόνο ερώτηση.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ Α.: Ευχαριστώ πολύ.

ΦΑΤΣΕΑ Μ.: Κύριε Πρόεδρε, επειδή ειπώθηκε κάτι για τις εταιρίες κινητής τηλεφωνίας και προσωπικά για την εκπρόσωπο, απλά θα ήθελα να...

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ – ΧΑΪΚΑΛΗΣ Ε.: Παρακαλώ, κυρία Φατσέα, να σας κάνει μία ερώτηση ο κύριος Μαργαρίτης και μετά.

ΔΙΑΚΟΣ: (εκτός μικροφώνου) Δεν έκανα καμία ερώτηση. Άλλη άποψη είπα. Αν θέλει να δευτερολογήσει, εντάξει.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ – ΧΑΪΚΑΛΗΣ Ε.: Κύριε Μαργαρίτη, μπορείτε να κάνετε την ερώτηση; Παρακαλώ, κύριε Μαργαρίτη, να προχωρήσουμε.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ Α.: I would like to ask a question to our guest, if he is listening to me. It is for you. You mentioned that there is no conclusive evidence about the risks of mobile phone radiation, right?

ΛΕΗΤΙΝΕΝ Τ.: Well, I never said that there would not be. That was an answer...

ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ Α.: There is no conclusive evidence against...

ΛΕΗΤΙΝΕΝ Τ.: Or for...

ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ Α.: OK.

ΛΕΗΤΙΝΕΝ Τ.: It was actually from a research piece made by MORI to several European countries, which I had quoted the question and the statement that I made was a question posed to the audience and those were the results, what people answered.

Now, I do not know whether people thought that there is no conclusive evidence about the risks or the safety, which I said, but I am not taking any kind of position myself, as to whether there is positive or negative risk or whether there is evidence or not. It is a piece of research and it is a poll, it is a survey.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ Α.: Yes, because, in 2004, ICNIRP's standing committee on epidemiology, published in December 2004 says, *«despite the ubiquity of new technologies using RFs, little is known about population exposure from RF sources, etc...»*, meaning that more research is needed.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ – ΧΑΪΚΑΛΗΣ Ε.: Παρακαλώ, άλλη ερώτηση;

ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ Α.: Προς την κυρία Φατοέα θέλω να κάνω μια ερώτηση. Είναι πολύ σημαντικό.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ – ΧΑΪΚΑΛΗΣ Ε.: Μία ερώτηση...

ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ Λ.: Μου αφαιρείτε το λόγο; Δεν κατάλαβα..! Μου αφαιρείτε, κύριε Πρόεδρε, το λόγο; Είναι θέμα το οποίο με αφορά άμεσα, γιατί αναφέρθηκε στην έρευνα.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ – ΧΑΪΚΑΛΗΣ Ε.: Μία ερώτηση ο κάθε ερωτών. Παρακαλώ, την ερώτησή σας.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ Λ.: Ευχαριστώ πολύ..! Να ενημερωθεί, παρακαλώ, ο Πρόεδρος της ΕΕΤΤ για την αφαίρεση του λόγου, σχετικά με ερώτηση που έχω να κάνω στην εκπρόσωπο της COSMOTE και που με αφορά άμεσα. Ευχαριστώ πολύ..!

ΒΡΑΪΛΑΣ: Παρακαλώ, θα ήθελα να ζητήσω από την κυρία Χατζή να μας διευκρινίσει ένα θέμα που ανέπτυξε και να αναφερθεί λίγο περισσότερο, αν είναι δυνατόν, στο σημείο που αφορά στην αρχή της προφύλαξης. Αν κατάλαβα καλά, _και θα ήθελα να μας το αναπτύξετε περαιτέρω_ είπατε ότι η αρχή της προφύλαξης προβλέπει να τίθεται το μέγιστο δυνατό μέτρο. Θα ήθελα, αν είναι δυνατόν, να μας το αναπτύξετε λίγο περισσότερο αυτό.

Στο σημείο εκείνο που αναφερθήκατε στην απαγόρευση εγκατάστασης στα σχολεία, είπατε ότι αυτό έγινε λόγω της εφαρμογής της αρχής της προφύλαξης. Αυτό είναι κάτι το οποίο το αναφέρει ο νομοθέτης ή είναι κάτι το οποίο το ερμηνεύετε εσείς;

Ευχαριστώ πολύ.

ΧΑΤΖΗ Χ.: Η αρχή της προφύλαξης, όπως βγαίνει από την κοινοτική νομοθεσία, δηλαδή την ίδια τη συνθήκη της Κοινότητας, όπως έχει αναλυθεί και από την απόφαση της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας, την οποία ανέφερα, λέει ότι εκεί που δεν έχουμε οριστικά και ασφαλή αποτελέσματα _κι εδώ είναι προφανές ότι βρισκόμαστε σε ένα πεδίο, αν

κατάλαβα καλά και από την πρωινή κουβέντα, που δεν βρισκόμαστε σε οριστικά και ασφαλή αποτελέσματα_, τότε, πρέπει να πάρουμε τα μεγαλύτερα δυνατά μέτρα για την προφύλαξη του περιβάλλοντος και της δημόσιας υγείας. Αυτά είναι τα πεδία στα οποία χρησιμοποιεί η Κοινότητα την αρχή της προφύλαξης· εκεί, λοιπόν, που θα έχουμε απλώς ενδεχόμενα αποτελέσματα, τα οποία δεν είναι καθόλου βέβαια...

Με ρωτήσατε για τη διάταξη του νόμου που μιλάει για τα σχολεία;

ΒΡΑΪΛΑΣ: Ναι, αυτό ήταν το δεύτερο σημείο. Στο πρώτο σημείο, όμως, δεν με έχετε καλύψει. Είπατε ότι η αρχή της προφύλαξης προβλέπει την εφαρμογή του ανώτατου δυνατού μέτρου. Αν δεν κάνω λάθος, η αρχή της προφύλαξης αναφέρει ότι η εφαρμογή του μέτρου πρέπει να είναι ανάλογη με τον διαπιστωμένο κίνδυνο. Είναι διαφορετικό από αυτό που είπατε εσείς, γι' αυτό ζήτησα τη διευκρίνιση.

ΧΑΤΖΗ Χ.: Η αρχή της αναλογικότητας, η οποία διέπει όλες τις δράσεις στον περιορισμό... **(στιγμιαία απενεργοποίηση μικροφώνου)** ...των δικαιωμάτων _μόνο που εδώ δεν βρισκόμαστε σε μία στάθμιση ενός ατομικού δικαιώματος με τη δημόσια υγεία ή το περιβάλλον· είναι δημόσια αγαθά τα οποία δεν μπαίνουν στη στάθμιση, όσο αν ήταν δύο ατομικά δικαιώματα_, σημαίνει ότι, εκεί που έχεις έναν αποδεδειγμένο και υπαρκτό κίνδυνο, θα πάρεις ανάλογα μέτρα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβούν ένα όριο του αναγκαίου, του ευλόγου και του συναφούς.

Στην αρχή της προφύλαξης, όμως, επειδή ακριβώς βρισκόμαστε μπροστά σε ενδεχόμενους κινδύνους, η κοινοτική και η δική μας νομολογία έχει πει ότι θα πρέπει να πάρεις μέτρα με βάση τα υπάρχοντα στοιχεία που έχεις _τα οποία μπορεί να είναι απλές ενδείξεις επιστημονικές_ και στο μέτρο αυτό το Συμβούλιο Επικρατείας είχε προτείνει συγκεκριμένα όρια

αποστάσεων από τα σχολεία και από άλλες ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού στην απόφαση που σας προανέφερα. Μπορεί να διαφωνείτε, αλλά αυτή είναι η άποψή μου.

Όταν, λοιπόν, ο νόμος του Φεβρουαρίου του 2006 είπε: *«Επάνω στα ίδια τα κτίρια των σχολείων, των νοσοκομείων κλπ, δεν θέλουμε να εγκαθίστανται κεραίες»*, αυτό δεν βλέπω πώς συνάδει με το γενικό μέτρο τού ότι δεν έθεσε κανένα τέτοιου είδους περιορισμό για πολυκατοικίες ή για εργοστάσια ή για δημόσιες υπηρεσίες, που είναι επίσης τόποι συγκέντρωσης πληθυσμού. Άρα, θεωρώ ότι εκεί, πράγματι, ενσωμάτωσε μια νομολογία περί ενός αυστηρού μέτρου για κάποιες ιδιαίτερα ευπαθείς ομάδες, αν και οι κίνδυνοι είναι το ίδιο ενδεχόμενοι.

Αυτό, όμως, που ήθελα να πω _θέλοντας λίγο να απαντήσω και σ' εσάς, γιατί, όταν τελειώσατε, μιλήσατε για βιώσιμη ανάπτυξη_ είναι ότι δεν υποστήριξα πως η μόνη συνταγματική αρχή που έχουμε είναι η βιώσιμη ανάπτυξη. Ξέρετε...; Στο περιβάλλον έχουμε την αρχή της αειφορίας και της βιώσιμης ανάπτυξης, που πάνε δίπλα-δίπλα, που σημαίνει ότι εμείς δεν μπορούμε να υπονομεύσουμε αυτά που έχουμε, αυτά που οι ερχόμενες γενιές πρέπει να έχουν, που θα είναι ένα status quo από πλευράς περιβάλλοντος και υγείας!

Θεωρώ πως ο πρώτος μεγάλος μύθος _που δεν ξέρω αν θα καταφέρει, με αυτή την όξυνση που υπάρχει εδώ, να καταρρίψει αυτή η μερίδα_ είναι ότι η προστασία της δημόσιας υγείας και του περιβάλλοντος αναγκαστικά αντιστρατεύεται την οικονομική ανάπτυξη. Εγώ θεωρώ πως όχι. Η καθυστερημένη ανακάλυψη από το Υπουργείο Μεταφορών & Επικοινωνιών, από την ΕΕΤΤ και από τη δημόσια διοίκηση συνολικά ότι πρέπει να υπάρχουν ολοκληρωμένες μελέτες περιβαλλοντολογικών επιπτώσεων πριν την εγκατάσταση, είναι χαρακτηριστικό δείγμα μιας φοβίας που υπάρχει για το περιβάλλον, για να σας δώσω και την αντίστιξη στην τεchnοφοβία, το οποίο

νομίζω ότι δεν βοηθάει· και μακάρι οι εταιρίες κινητής τηλεφωνίας, που νομίζω ότι έχουν άλλα οικονομικά και άλλες δυνατότητες οικονομικών, πραγματικά, αν νομίζουν ότι τελούν υπό “conspiracy theory”, να είχαν επαρκώς ενημερώσει το κοινό, εκλαϊκεύσει επιστημονικές έρευνες που νομίζουν ότι είναι κρίσιμες κλπ.

Ευχαριστώ.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ – ΧΑΪΚΑΛΗΣ Ε.: Ευχαριστούμε πολύ την κυρία Χατζή.

Πάντως, είναι προφανές ότι υπάρχει εδώ ένα μεγάλο θέμα. Παρ’ όλα αυτά, νομίζω ότι το σημαντικό για την ημερίδα της ΕΕΤΤ είναι πως θέτει τα ζητήματα, τα οποία, βεβαίως, θα πρέπει να αντιμετωπιστούν σε επόμενες συνεδριάσεις αλλά και με διάφορα άλλα Όργανα, ίσως και με επιτροπές εμπειρογνομόνων.

Κύριε Κωττή, νομίζω, θέλατε να πείτε κάτι..;

ΚΩΤΤΗΣ Π.: (εκτός μικροφώνου) Απλώς, εγώ αναγνωρίζω τις καλές προθέσεις, τις δικές σας, του Συμβουλίου Επικρατείας, της Βουλής, αλλά πριν την προώθηση των νομοθετικών ρυθμίσεων θα έπρεπε να ερωτούνταν και οι ειδικοί· γιατί, όχι μόνο εγώ, αλλά κι ένας απλός Μηχανικός, μπορούμε να σας αποδείξουμε πολύ απλά ότι στο σημείο αυτό ο νόμος δεν υπηρετεί την αρχή της προφύλαξης, τα 300 μέτρα. Οι προθέσεις είναι αγνές, όμως η μεθοδολογία και κυρίως η έλλειψη συμβουλών από κατάλληλους ανθρώπους οδήγησαν σε λάθος συμπέρασμα.

ΧΑΤΖΗ Χ.: Εμείς δεν φτιάξαμε το νόμο.

ΚΩΤΤΗΣ Π.: Δεν το λέω για εσάς.

ΧΑΤΖΗ Χ.: Το απευθύνετε στο Υπουργείο Μεταφορών & Επικοινωνιών;
Θεωρείτε ότι οι ρυθμίσεις είναι λάθος;

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ – ΧΑΪΚΑΛΗΣ Ε.: Κάνετε, όμως, κριτική και στο νόμο· και, μάλιστα, από πολύ αυστηρές θέσεις.

ΧΑΤΖΗ Χ.: Ναι, πράγματι.

ΚΩΤΤΗΣ Π.: Θα τεθούμε και στη διάθεσή σας, για να σας βοηθήσουμε να ξεκαθαρίσετε μερικά πράγματα από τεχνικής πλευράς ώστε ο Συνήγορος του Πολίτη να είναι σε θέση να ανταποκρίνεται καλύτερα στην πραγματικότητα.

ΧΑΤΖΗ Χ.: Ευχαρίστως! Πράγματι, ο διάλογος προϋποθέτει ακριβώς το να είμαστε ανοιχτοί κι εμείς, να κάνουμε μια αυτοκριτική. Το 2003 είχαμε καταλάβει ότι η αρχή της προφύλαξης συνδέεται με τα συγκεκριμένα μέτρα που πρότεινε τότε το Υπουργείο Μεταφορών και μετά μετέβαλε άποψη.

Από τις έρευνες που διαβάσαμε εντωμεταξύ και μέχρι πρότινος, προσωπικά είχα καταλάβει _για να μην μιλήσω για τους συνεργάτες μου_ ότι η αρχή της προφύλαξης αλλά και τα ενδεδειγμένα μέτρα στην περίπτωση της ακτινοβολίας, για την οποία μιλάμε, συνδέονται και με αποστάσεις αλλά και με τα όρια εκπομπής, όπως θέσπισε το Υπουργείο Μεταφορών & Επικοινωνιών στη διάταξη αυτή.

Από την πρωινή συζήτηση, όμως, κατάλαβα ότι ο συνδυασμός των κριτηρίων της απόστασης, των ορίων εκπομπής και της κατεύθυνσης της εκπομπής είναι αυτό που μας δίνει τη σωστή προφύλαξη του κοινού. Αυτό, όμως, δεν είναι η ρύθμιση του Υπουργείου Μεταφορών.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ – ΧΑΪΚΑΛΗΣ Ε.: Ευχαριστούμε πολύ. Η αλήθεια είναι ότι έχουμε πάρα πολλές ερωτήσεις. Θεωρώ χρήσιμο να έχουμε μία ερώτηση από τον Αντιδήμαρχο Μοσχάτου... Επίσης, έχει ζητήσει να παρέμβει και στέλεχος του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. Εάν συνεχίζει να θέλει να παρέμβει, ευχαρίστως να του δώσουμε το λόγο.

Πρώτα να ακούσουμε την ερώτηση από τον Αντιδήμαρχο Μοσχάτου.

ΕΥΘΥΜΙΟΥ: Γεια σας...

Επειδή η κυρία Φατσέα κάπου αναφέρθηκε στο ότι δεν υπάρχει επιστημονική άποψη των Δήμων, θα ήθελα να σας πω ότι έχω σπουδάσει Φυσικός με μεταπτυχιακές σπουδές στις τηλεπικοινωνίες και Μηχανικός με σπουδές στο περιβάλλον. Αυτό δεν υπονοεί τίποτα, απλώς και η Τοπική Αυτοδιοίκηση έχει μία άποψη. Αν δεν υπάρχουν οι άνθρωποι, υπάρχουν οι σχετικοί Φορείς. Ταυτόχρονα είμαι και Αντιπρόεδρος, μαζί με τον Πρόεδρο, του Φορέα για το Περιβάλλον των Δήμων Αττικής.

Δεν θα κάνω τοποθέτηση σχετικά με το αν υπάρχουν όρια ή όχι. Αυτό είναι θέμα, πιστεύω, κύρια, όχι των μηχανικών, αλλά της ιατρικής κοινότητας και απουσιάζει το Υπουργείο Υγείας από μία τέτοια συζήτηση. Ένα είναι αυτό...

Το δεύτερο είναι ότι υπάρχει αυθαιρεσία της πολιτείας και δεν υπάρχει ισονομία στους πολίτες και στις εταιρίες κινητής τηλεφωνίας.

Πιο συγκεκριμένα, ερωτώ... Πώς είναι δυνατόν σε ένα κτίριο που στερείται νομιμότητας, να γίνεται μία εγκατάσταση; Εάν κάποιος από εσάς έχει μία παράνομη κατασκευή _οτιδήποτε, ένα παράνομο παράθυρο_ και πάει να βγάλει άδεια γιατί του πέφτει ο σοβάς, δεν θα του δώσουν άδεια. Ερωτώ, λοιπόν, εγώ, πώς μία τέτοια κατασκευή μπορεί να παίρνει άδεια σε ένα κτίριο το οποίο στερείται άδειας νομιμότητας;

Δεν υπήρχε ποτέ μία ενημέρωση από μέρους της πολιτείας για το τι συμβαίνει.

Θέλω να σας αναφέρω ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα... Πριν από τις εκλογές, σημερινός Υπουργός πρωτοστατούσε για την καθαίρεση κεραιών κινητής τηλεφωνίας. Σήμερα φέρνει το νομοσχέδιο, το οποίο είναι λιγότερο ευνοϊκό για τον πολίτη, περισσότερο ευνοϊκό για τις εταιρίες κινητής τηλεφωνίας..! Αυτό, λοιπόν, εμένα σαν πολίτη, τι μπορεί να μου δημιουργήσει;

Πείτε μου, επίσης, πώς θα γίνονται οι μετρήσεις, από ποιον θα γίνονται και με ποιον τρόπο, όταν, για να γίνει μια μέτρηση, πρέπει ο Δήμος ή ο κάθε ιδιώτης να πληρώσει στην Επιτροπή Ατομικής Ενέργειας· μόνο που το έχετε αναθέσει σε έναν τέτοιο Φορέα _δεν αναφέρομαι στο αν έχει τις ικανότητες ή όχι, αλλά το στο ότι ονομάζεται Επιτροπή Ατομικής Ενέργειας_ σκεφτείτε τι συνειρμούς δημιουργεί στον πολίτη. Μόνο και μόνο αυτό... Εγώ ξέρω την αλήθεια, αλλά θέλω να σας επισημάνω, στον απλό πολίτη τι συνειρμούς μπορεί να του δημιουργήσει.

Πόσους Δήμους έχει η Αττική; Πόσες κεραιές κινητής τηλεφωνίας έχει; Εάν θα γίνει, λοιπόν, μία αίτηση, μετά από πόσο καιρό θα γίνει η μέτρηση;

Τελειώνοντας, οι μελέτες περιβαλλοντολογικών επιπτώσεων ξέρετε πού υποβάλλονται; Στη Νομαρχία. Η Νομαρχία, ξέρετε πόσους υπαλλήλους έχει να τις ελέγξει και εάν είναι ειδικοί για να ελέγχουν αυτές τις μελέτες; Εάν θα πάτε, λοιπόν, στο γραφείο της Νομαρχίας, θα δείτε μελέτες περιβαλλοντολογικών επιπτώσεων στοιβαγμένες στα ντουλάπια της Νομαρχίας, χωρίς να γίνεται κανένας έλεγχος!

Σας ευχαριστώ.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ – ΧΑΪΚΑΛΗΣ Ε.: Ευχαριστούμε πολύ. Νομίζω ότι ήταν κρίσιμη η τοποθέτηση, γιατί έδειξε αυτό ακριβώς που ειπώθηκε στην αρχή, το ότι οι “stakeholders”, οι υπεύθυνες πλευρές, αρκετές από αυτές, θα πρέπει να αναλάβουν τις ευθύνες τους.

Δεν ξέρω αν η κυρία Φατσέα θέλει να πει κάτι...

ΑΚΡΟΑΤΡΙΑ: Θέλω να πω κι εγώ κάτι... Μία ερώτηση θέλω να κάνω...

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ – ΧΑΪΚΑΛΗΣ Ε.: Νομίζω ότι ακούγονται αρκετές τοποθετήσεις και ιδίως δεν πρέπει να παραπονούνται όσοι είναι κριτικά προς τις εταιρίες και τις κρατίες. Το πρόβλημά μας είναι ότι θα μας πετάξουν έξω από την αίθουσα. Έχουμε περιορισμένο αριθμό ερωτήσεων. Νομίζω ότι ουδείς μπορεί να ψέξει το προεδρείο και την ΕΕΤΤ σχετικά με ότι υπάρχει κάποιο bias, κάποια προκατάληψη όσον αφορά τις ερωτήσεις.

Παρακαλώ, κυρία Φατσέα, απαντήστε...

ΦΑΤΣΕΑ Μ.: Κατ' αρχάς, θα ήθελα να κάνω μία τοποθέτηση επί της αρχής...

Οι εταιρίες κινητής τηλεφωνίας έκαναν μία ρεαλιστική προσέγγιση σήμερα σε μία προσπάθεια να αναδείξουν το δαιδαλώδες αυτό ζήτημα, στο οποίο, πραγματικά, νομίζω ότι συνυπεύθυνοι είναι όλοι.

Κατά δεύτερον, θα ήθελα να πω ότι, όταν αναφέρθηκα στο ότι υπάρχει ένδεια ή ότι δεν είναι πλήρως στελεχωμένοι διάφοροι Φορείς της πολιτείας με εξειδικευμένο προσωπικό, δεν αναφέρθηκα κατά περίπτωση. Βεβαίως και υπάρχει κόσμος ο οποίος είναι στελεχωμένος, αλλά υπάρχει σαφέστατα και περιθώριο στελέχωσης θέσεων με Ακτινοφυσικούς, με Μηχανικούς, οι οποίοι έχουν επάρκεια γνώσεων αναφορικά με ηλεκτρομαγνητικά πεδία.

Τώρα, σε ό,τι αφορά το θέμα της Επιτροπής Ατομικής Ενέργειας όπου αναφερθήκατε, σαφέστατα αναφέρθηκα κι εγώ στη λέξη “ραδιενέργεια”

προηγούμενως στο λόγο μου, ως ότι αυτό προκαλεί αρνητικούς συνειρμούς στον πολίτη και φοβίζει. Αυτό, όμως, δεν είναι θέμα δικό μας, όπως αντιλαμβάνεστε, εις τρόπον ώστε να το αξιολογήσουμε.

Τρίτον, υπάρχουν οι δυνατότητες και νομίζω ότι μετρήσεις μπορούν να γίνουν εφόσον αποταθείτε στην ΕΕΑΕ και εφόσον καταβάλετε 160 €, για να έρθουν να κάνουν εκείνοι δειγματοληπτικούς ελέγχους. Από κει και πέρα, μπορείτε να αποταθείτε στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, τα οποία, όπως ανέφεραν οι επιστήμονες σήμερα, είναι διατεθειμένα να κάνουν μετρήσεις, _όπως, άλλωστε, γίνονται_ εφόσον εσείς τις παραγγείλετε.

Ειπώθηκε, επίσης, σήμερα ότι θα ήταν αρκετά σημαντικό, οι διάφοροι Δήμοι να εξοπλιστούν με κατάλληλο τεχνικό εξοπλισμό έτσι ώστε να τοποθετηθούν μετρητικά συστήματα στα ίδια τα Δημαρχεία, εις τρόπον ώστε οι πολίτες να έχουν τη δυνατότητα να βλέπουν από πρώτο χέρι τα αποτελέσματα αυτών των μετρήσεων.

Μία εμπειρία τώρα... Έχουμε διαπιστώσει ότι, όταν γίνονται επιτόπου μετρήσεις κι εμείς ενημερώνουμε τον κόσμο με το εξειδικευμένο επιστημονικό μας προσωπικό, ο κόσμος ακούει με πάρα πολλή προσοχή. Πραγματικά, “ρουφάει” αυτά που λέμε. Αυτό θα ήθελα να θέσω υπ’ όψιν όλων... Ο κόσμος θέλει ενημέρωση!

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ – ΧΑΪΚΑΛΗΣ Ε.: Παρακαλώ, να δώσουμε το λόγο στην εκπρόσωπο του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε., η οποία έχει ζητήσει παρέμβαση.

ΝΙΚΗΤΑΡΑ: Καλημέρα σας.

Είμαι αρμόδια για την ηλεκτρομαγνητική ακτινοβολία στο Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. και εκπρόσωπος του Υπουργείου, σήμερα, εδώ.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ – ΧΑΪΚΑΛΗΣ Ε.: Λογικά, στον τομέα περιβάλλοντος, στο παλιό ΥΧΩΠ.

ΝΙΚΗΤΑΡΑ: Έγιναν πολλές αναφορές για τις μελέτες περιβαλλοντολογικών επιπτώσεων κι αισθάνθηκα υποχρέωση να κάνω κάποιες επισημάνσεις, μια και δεν είμαστε επίσημα στο πάνελ.

Κατ' αρχάς, ειπώθηκε _νομίζω, από την κυρία Χατζή_ ότι οι μελέτες περιβαλλοντολογικών επιπτώσεων, με το νέο νόμο, έτσι όπως ορίζεται, που ζητούν τη σύμφωνη γνώμη της Επιτροπής Ατομικής Ενέργειας, περιορίζονται, πλέον, στην ηλεκτρομαγνητική ακτινοβολία. Δεν είναι έτσι... Απλά, όλα αυτά είναι διατάξεις που καθορίζουν τι πρέπει να γίνει. Αυτό δεν σημαίνει ότι είναι το μόνο περιεχόμενο που θα ελεγχθεί.

Πρέπει να θυμίσω ότι μέχρι το 1990, που άλλαξε κάπως η κατεύθυνση της περιβαλλοντολογικής αξιολόγησης, αυτό που λαμβανόταν κυρίως υπ' όψιν ήταν η ρύπανση. Από τότε και μετά, έχουν μπει κι άλλες παράμετροι στην περιβαλλοντολογική αξιολόγηση· ασφαλώς είναι και οικονομικές οι παράμετροι στην αξιολόγηση αλλά και κοινωνικές, όπως κάποιος άλλος κύριος ζήτησε.

Τα λαμβάνουμε όλα υπ' όψιν και είμαι ένας εκ των συντακτών του σχεδίου της Απόφασης του Υπουργού, το οποίο, πρέπει να σας πω _επειδή και γι' αυτό υπήρξε μία αναφορά_ ότι, ήδη, συζητιέται στην πολιτική ηγεσία και πολύ σύντομα θα υπογραφεί.

Υπήρξε άλλη μία αναφορά _δεν θυμάμαι από ποιον_ σχετική με το ότι τώρα, πλέον, έχει διακοπεί η αδειοδότηση των κεραιών κινητής τηλεφωνίας, ακριβώς γιατί δεν υπάρχει αυτή η Απόφαση. Ούτε αυτό είναι ακριβές. Η περιβαλλοντολογική αξιολόγηση γίνεται με βάση ένα περιεχόμενο, για όλες τις δραστηριότητες ίδιο, που υπάρχει στη νομοθεσία, την ήδη υπάρχουσα. Για κάθε δραστηριότητα ξεχωριστά, δεν βγαίνει ειδικό περιεχόμενο.

Αυτό το τονίζω, γιατί υπήρχε κάποια τέτοια επισήμανση και στην έκθεση του Συνηγόρου του Πολίτη. Δεν είναι απαραίτητο να γίνεται. Έχει γίνει για πολύ λίγες δραστηριότητες μέχρι τώρα, όταν δημιουργείται πρόβλημα.

Πρόβλημα δημιουργήθηκε και με τις κεραιές κινητής τηλεφωνίας και, για να είναι πιο αποτελεσματική η αξιολόγηση αλλά και απρόσκοπτη η περιβαλλοντολογική αδειοδότηση _γιατί υπήρχαν πολλές εμπλοκές, πράγματι, στις Νομαρχίες_ όπου, πλέον, με το νέο νόμο δεν κατατίθενται οι μελέτες, αλλά στις υπηρεσίες της Περιφέρειας_, θεωρήθηκε απαραίτητο και σωστό να υπάρχει αυτή η εξειδίκευση του περιεχομένου και της διαδικασίας.

Μέχρις ότου υπάρξει, όμως, η Απόφαση αυτή του Υπουργού, συνεχίζεται κανονικά η διαδικασία με την υπάρχουσα νομοθεσία. Δεν έχει υπάρξει καμία εμπλοκή στην αδειοδότηση.

Ευχαριστώ πολύ.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ – ΧΑΪΚΑΛΗΣ Ε.: Παρακαλώ, μία ερώτηση.

ΠΡΟΜΠΟΝΑ - ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ Ε.: Λέγομαι Ξανθούλα Προμπονά - Κανελλοπούλου, είμαι στην Παναττική Συντονιστική Επιτροπή και θα ήθελα να ρωτήσω κάτι. Δεν θα σας καθυστερήσω καθόλου...

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ – ΧΑΪΚΑΛΗΣ Ε.: Ευχαριστούμε πάρα πολύ για την κατανόηση.

ΠΡΟΜΠΟΝΑ - ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ Ε.: Κυρία Φατοέα, αναφερθήκατε στο πρόγραμμα "Ερμής", που κάνει τις μετρήσεις. Μπορείτε να μου πείτε από πού χρηματοδοτείται αυτό το πρόγραμμα;

ΦΑΤΣΕΑ Μ.: Νομίζω ότι τοποθετήθηκε, ήδη, ο επιστήμονας το πρωί. Απλά, επαναλαμβάνω ότι η VODAFONE χρηματοδότησε τα μηχανήματα.

ΠΡΟΜΠΟΝΑ - ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ Ξ.: Άρα, χρηματοδοτείται το πρόγραμμα “Ερμής” από τη VODAFONE και σε τρεις μήνες από την COSMOTE· ήμουν στη Βουλή των Ελλήνων που το είπε ο κ. Κωνσταντίνου, αλλά ήθελα να το ακούσει και το κοινό..!

Ευχαριστώ πολύ.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ – ΧΑΪΚΑΛΗΣ Ε.: Ευχαριστούμε πολύ την κυρία Προμπονά.

Ο κύριος Κωττής θέλει να κάνει μια ερώτηση... Παρακαλώ να έχουμε υπομονή μέχρι την επόμενη εκδήλωση της ΕΕΤΤ, γιατί είναι προφανές ότι αποκλείεται να ικανοποιήσουμε όλες τις ερωτήσεις σε αυτή την εκδήλωση.

ΚΩΤΤΗΣ Π.: Νομίζω ότι θα κάνω την πιο ενδιαφέρουσα ερώτηση. Την απευθύνω στην κυρία Φατσέα, η οποία δεν μπορεί να απαντήσει τώρα, αλλά κυρίως προς τις εταιρίες κινητής τηλεφωνίας.

Προσφερθήκατε να καλύψετε το έλλειμμα ενημέρωσης, μέρος του οποίου οφείλεται και σ’ εσάς, ενώ είπατε ότι θα χρηματοδοτήσετε κιόλας. Όπως είπα στην αρχή, η εκστρατεία της ΕΕΤΤ θα αυτοχρηματοδοτηθεί από την ΕΕΤΤ, για να μην υπάρχει και καμία υπόνοια.

Είχαμε σκοπό να κάνουμε ημι-μόνιμους σταθμούς παρακολούθησης της ακτινοβολίας. Σας είπα ότι σε πρώτη φάση θα είναι ένας μέχρι τέλος Ιανουαρίου, σε δεύτερη φάση άλλοι δύο – τρεις μέχρι τέλος Μαρτίου _για να καλύψουν την περιφέρεια Αττικής_ καθώς και με διασπορά στην υπόλοιπη Ελλάδα, βαθμιαία.

Μπορείτε να αναλάβετε το κόστος της αγοράς ημι-μόνιμων σταθμών για κάθε πρωτεύουσα Νομού, για κάθε Νομαρχία, με ένα κόστος περίπου

1.200.000 €, εσείς οι τρεις εταιρίες τηλεφωνίας; Μόνο την αγορά. Η εκπαίδευση θα είναι δική μας και η λειτουργία θα είναι από τους Δήμους και τις Νομαρχίες.

Αυτό το ερώτημα το απευθύνω σ' εσάς. Αν έχετε εξουσιοδότηση, μπορείτε να απαντήσετε, αλλιώς να τη μεταφέρετε.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ – ΧΑΪΚΑΛΗΣ Ε.: Κύριε Κωττή, κάποιοι κακόπιστοι θα πουν ότι γίνεται deal εδώ, αλλά νομίζω ότι είναι για καλό.

ΦΑΤΣΕΑ Μ.: Εμείς, έτσι κι αλλιώς, με βάση το νέο νόμο, υποχρεούμαστε να καταβάλουμε για κάθε αδειοδοτημένο σταθμό βάσης ένα τέλος 200 €.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ – ΧΑΪΚΑΛΗΣ Ε.: Νομίζω ότι δεν μπορεί να απαντηθεί εδώ, κύριε Κωττή. Με συγχωρείτε, κυρία Φατσέα...

ΦΑΤΣΕΑ Μ.: Δεν θα απαντηθεί. Το λαμβάνουμε υπ' όψιν, όμως.

Ευχαριστώ.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ – ΧΑΪΚΑΛΗΣ Ε.: Παρακαλώ πολύ, έχετε πάρα πολλές ερωτήσεις, έχετε απόλυτο δίκιο, αλλά πρέπει να σεβαστούμε και το επόμενο πάνελ.

Θα έχουμε άλλες δύο ερωτήσεις... Παρακαλώ, όχι από κάποιους που έχουν μιλήσει.

ΣΦΗΚΑΣ: Ονομάζομαι Σφήκας, είμαι γιατρός και θα ήθελα να ρωτήσω την εκπρόσωπο των εταιριών κινητής τηλεφωνίας και συγκεκριμένα της COSMOTE _απ' ό,τι κατάλαβα, ανήκει στο εργατικό δυναμικό της τελευταίας_ το ακριβές ποσοστό των παράνομων και καμουφλαρισμένων

κεραιών κινητής τηλεφωνίας στην Αττική· και μην μου πείτε ότι είναι για λόγους αισθητικής. Θα ήθελα, παρακαλώ, να μην προσβληθεί η “αισθητική” νοημοσύνη του κοινού..!

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ – ΧΑΪΚΑΛΗΣ Ε.: Νομίζω ότι η ερώτησή σας είναι σαφής. Η κυρία Φατσέα μπορεί να απαντήσει.

ΦΑΤΣΕΑ Μ.: Εάν μιλάμε για καμουφλαρισμένες κεραίες, είναι για εναρμόνιση προς το περιβάλλον· αυτή είναι η απάντηση, διότι αυτή είναι η αλήθεια! Από κει και πέρα, μπορώ να σας πω ότι έχουμε περίπου 3.000 σταθμούς σε όλη την ελληνική επικράτεια. Ο κάθε σταθμός που έχουμε είναι σε γνώση και της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών & Ταχυδρομείων αλλά και της Ελληνικής Επιτροπής Ατομικής Ενέργειας.

Ευχαριστώ.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ – ΧΑΪΚΑΛΗΣ Ε.: Άλλη μία ερώτηση, παρακαλώ...

ΔΙΑΚΟΣ: (εκτός μικροφώνου) Να συμπληρώσουμε, κύριε Πρόεδρε..;

Από το στατιστικό έλεγχο που έκανε η Επιτροπή μας, το 80% των καμουφλαρισμένων κεραιών δεν έχουν ούτε άδεια της ΕΕΤΤ, όχι μελέτη περιβαλλοντολογικών επιπτώσεων..!

ΑΝΑΪΒΑΝ Σ.: Καλησπέρα.

Στροπί Αναϊβαν λέγομαι και θεωρώ _κι αυτό δεν το απευθύνω μόνο σ’ εσάς, αλλά σε όλους τους παρευρισκομένους που είναι σήμερα εδώ πέρα_ ότι μάλλον βρισκόμαστε σε λάθος χώρο ή, καλύτερα, ασχολούμαστε με λάθος αντικείμενο. Δεν θα έπρεπε να ασχοληθούμε τόσο πολύ με τα προβλήματα τα οποία, ίσως, προκαλεί η κινητή τηλεφωνία _οι σταθμοί βάσης, για να είμαστε

πιο συγκεκριμένοι_ αγνοώντας τα προβλήματα τα οποία μας προκαλούν τα ίδια τα κινητά τηλέφωνα όταν τα έχουμε στ' αφτιά μας, που κανείς δε μιλάει γι' αυτό· όλοι εθελotuφλούμε..!

Υπάρχει, όμως, κάτι άλλο, πολύ πιο σημαντικό από αυτό, το οποίο ειπώθηκε και από την κυρία Φατοσέα και από διάφορους άλλους συνομιλητές, που πέρασε εντελώς στα “τυφλά”. Οι πομποί που βρίσκονται στον Υμηττό, στην Πάρνηθα, στο όρος Αιγάλεω κλπ, που είναι των τηλεοπτικών σταθμών, εκπέμπουν πολλαπλάσια ενέργεια _μιλάμε για αρκετά kilo Watts, ακόμα και δεκάδες kilo Watts, αλλά κανείς δεν μιλάει γι' αυτό..!

Εθελotuφλούμε όλοι για το ότι στην περιοχή του Ζωγράφου _ειπώθηκε πριν_ έχουν μετρηθεί παραπάνω από 25 Volts ανά μέτρο, ενώ οι μετρήσεις κινητής τηλεφωνίας από τους σταθμούς βάσης είναι 10 έως 20 φορές χαμηλότερες. Για ποιο λόγο δεν μιλάει κανείς γι' αυτό;

Γιατί δεν γίνεται μία ημερίδα γι' αυτό το συγκεκριμένο θέμα που, νομίζω, είναι πολύ πιο σημαντικό από το να καθόμαστε να ασχολούμαστε με τις εταιρίες κινητής τηλεφωνίας; Είναι της μόδας μήπως να ασχολούμαστε με τα κινητά, αντί να ασχοληθούμε με το πραγματικό πρόβλημα το οποίο υπάρχει;

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ – ΧΑΪΚΑΛΗΣ Ε.: Επειδή ειπώθηκε και, μάλιστα, με μεγέθη στο προηγούμενο πάνελ, είναι σαφές αυτό που λέτε και νομίζω ότι το αναφέρουν και οι γιατροί και οι καθηγητές, τεχνικοί και μηχανικοί. Νομίζω, αναφέρθηκε και από την κυρία Φατοσέα.

ΑΝΑΪΒΑΝ Σ.: Ουσιαστικά, όμως, δεν θεωρώ ότι το πρόβλημα αφορά τις εταιρίες της κινητής. Θα μπορούσαμε να κάνουμε μια μελέτη. Η τηλεόραση στην Ελλάδα ξεκίνησε γύρω στη δεκαετία του '50, αν δεν κάνω λάθος. Έχουμε δεδομένα από τότε έως σήμερα;

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ – ΧΑΪΚΑΛΗΣ Ε.: Ευχαριστούμε πολύ. Έχουμε πρόβλημα χρόνου.

Παρακαλώ...

ΔΡ. ΚΑΡΑΜΠΕΤΣΟΣ Ε.: Από την Ελληνική Επιτροπή Ατομικής Ενέργειας.

Μία διευκρίνιση... Το είπα και στην παρουσίασή μου, αλλά ίσως να μην το ακούσανε κάποιοι, ίσως να το πέρασα πολύ γρήγορα.

Κάντε μαζί μου, στο μυαλό σας, ένα μικρό πολλαπλασιασμό. Βάσει του νόμου 3431, κάθε χρόνο, κάθε εταιρία, για κάθε σταθμό, καταβάλει ένα τέλος 200 €. Αν μιλήσουμε μόνο για τους σταθμούς βάσης κινητής τηλεφωνίας _που πόσοι είναι αδειοδοτημένοι...; 6.000, 6.500, 7.000; Δεν ξέρω, θα μας το πει η ΕΕΤΤ αυτό_ βγαίνει ένα νούμερο. Αυτό το νούμερο είναι μεγάλο. Μ' αυτό το νούμερο, η ΕΕΑΕ έχει τον πολύ δύσκολο ρόλο, κάθε χρόνο, να κάνει 20% _υποχρεωτικά_ μετρήσεις σε σταθμούς εντός Σχεδίου Πόλεως και, βέβαια, με αυτά τα χρήματα να κάνει κι άλλες ενέργειες.

Αυτό που έχω εγώ να σας πω σήμερα είναι ότι, χωρίς καμία χρηματοδότηση, από καμία εταιρία, με τα χρήματα αυτά του ετήσιου τέλους, η Επιτροπή μας έχει, ήδη, αγοράσει εξοπλισμό μόνιμων σταθμών μέτρησης και θα φτιάξει πολύ σύντομα ένα εθνικό τηλεμετρικό δίκτυο μέτρησης της ηλεκτρομαγνητικής ακτινοβολίας _με αυτό ακριβώς το ετήσιο τέλος.

Αυτό που εγώ έχω να σας πω είναι ότι οι πρώτοι δέκα σταθμοί θα “βγουν στον αέρα”, μαζεμένοι, στις αρχές του επόμενου έτους και ο ρυθμός θα είναι ραγδαίος. Ήθελα να το διευκρινίσω αυτό και είναι κάτι που δεν είπα στην προηγούμενή μου ομιλία, γιατί δεν πρόλαβα.

Αυτό, επίσης, που θέλω να πω είναι ότι _πάλι_ ο νόμος 3431 μας έχει βάλει μια πάρα πολύ δύσκολη δουλειά, την οποία, αν δεν την κάνουμε, θα

είμαστε υπόλογοι: εντός 20 εργασίμων ημερών, να απαντάμε με μετρήσεις σε κάθε Φυσικό ή Νομικό Πρόσωπο που μας τις ζητάει· και, μάλιστα, γι' αυτές τις μετρήσεις θα βγει ένα ειδικό τέλος.

Έχω να πω, λοιπόν, στον Αντιδήμαρχο Μοσχάτου _και σε όποιον θέλει_ ότι μπορεί να μας ζητήσει μετρήσεις. Δοκιμάστε μας..! Ο νόμος λέει κάποια συγκεκριμένα πράγματα.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ – ΧΑΪΚΑΛΗΣ Ε.: Εδώ, όπως είχαμε πει, τελειώσε η διαδικασία αυτού του πάνελ. Να σημειώσουμε τις πολύ έντονες ερωτήσεις, αλλά και τις πολύ περισσότερες ερωτήσεις όπου δεν καταφέραμε να απαντήσουμε. Κάποιος ανέφερε ότι θα έπρεπε να πραγματοποιηθεί αυτή η εκδήλωση σε άλλο χώρο. Η ΕΕΤΤ πιθανόν να χρειαστεί το χώρο του Tae Kwon Do ή το χώρο της Πάλης, όπου, βεβαίως, θα γίνει διάλογος πολύ σημαντικός, γιατί είναι απολύτως βέβαιο ότι στα πρακτικά _τα οποία όλοι θα πάρετε_ θα καταγραφούν και οι πολύ έντονες ερωτήσεις και ο έντονος προβληματισμός, που θα είναι χρήσιμος για όλους ώστε το επόμενο βήμα να μην έχει απλώς καταγραφεί, αλλά να έχει και πολύ συγκεκριμένες προτάσεις για λύση!

Ευχαριστούμε πολύ.

Λήξη 2^{ης} Συνεδρίας

3η Συνεδρία

“Απόψεις Φορέων για το Υφιστάμενο Ρυθμιστικό Περιβάλλον - Προτάσεις για το Μέλλον”

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ: Νικόλαος Κουλούρης

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ - ΚΟΥΛΟΥΡΗΣ Ν.: Κυρίες και κύριοι, επιτρέψτε μου, κατ' αρχήν, να αυτοσυστηθώ. Ονομάζομαι Νίκος Κουλούρης, είμαι Αντιπρόεδρος της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών & Ταχυδρομείων και έχω την ευχαρίστηση να συντονίζω το τρίτο αυτό πάνελ, το τρίτο αυτό τραπέζι, το οποίο ολοκληρώνει την Ημερίδα της ΕΕΤΤ, με θέμα: *“Κεραίες Κινητής Τηλεφωνίας: Υπεύθυνος Διάλογος για την Έγκυρη Ενημέρωση & την Προστασία των Πολιτών”*.

Όταν συνεννοήθηκα με τον κύριο Κωττή για να συντονίσω αυτό το 3^ο πάνελ, με είχε περίπου “οικτίρει” για τη διάθεσή μου αυτή, ενόψει του ότι υπήρχε μία πρόγνωση ότι θα υπάρχει κάποια ένταση σε σχέση και με το θεματικό αντικείμενο αυτής της Συνεδρίας. Έχω την αίσθηση ότι το φαγητό, το οποίο προσφέρθηκε από την Επιτροπή μας, μπορεί να έδωσε τις θερμίδες για να υπάρξει πραγματικά ένας δυναμισμός. Ελπίζω, το κρασί το οποίο ήπιαμε να λειτουργήσει χαλαρωτικά και, τελικά, να υπάρξει μία ισορροπία.

Θα μου επιτρέψετε να σας παρουσιάσω τους εισηγητές της 3^{ης} αυτής Συνεδρίας. Πριν τους παρουσιάσω, οφείλω _φαντάζομαι, θα το έχουν κάνει και άλλοι_ να συγχαρώ τον κύριο Κωττή ο οποίος είχε τη συντονιστική ευθύνη για τη διοργάνωση αυτής της Ημερίδας. Από την προσέλευση του κόσμου και από την συζήτηση η οποία προηγήθηκε, έχω την αίσθηση ότι θα πρέπει να έχει σφραγιστεί από ιδιαίτερη επιτυχία αυτή η Ημερίδα της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών & Ταχυδρομείων.

Θα έχουμε την ευκαιρία να παρακολουθήσουμε σύντομες εισηγήσεις από τον Πρόεδρο του FITCE κύριο Γεώργιο Αργυρόπουλο, το Δήμαρχο Πετρούπολης κύριο Στέφανο Βλάχο, τον Πρόεδρο του ΚΕ.Π.ΚΑ. κύριο Νικόλαο Τσεμπερλίδη, τον εκπρόσωπο του Δ.Σ. του Ιατρικού Συλλόγου Αθηνών κύριο Ανδρέα Παπαμιχαήλ, ενώ θα κλείσει ο Προϊστάμενος Διεύθυνσης Φάσματος της ΕΕΤΤ κύριος Νικόλαος Βλασσόπουλος.

Παρακαλώ τον κύριο Γεώργιο Αργυρόπουλο για τη δική του παρουσίαση.

***“Ο ρόλος του Μηχανικού τηλεπικοινωνιών ως επαγγελματία στην
έγκυρη ενημέρωση και την προστασία των Πολιτών όσον αφορά
θέματα σχετικά με τις κεραίες κινητής τηλεφωνίας”***

ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ Γ.: Ονομάζομαι Αργυρόπουλος Γεώργιος και είμαι Πρόεδρος της Ομοσπονδίας Τηλεπικοινωνιακών Μηχανικών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (Federation of Telecommunications Engineers of the European Community). Παράλληλα, στην επιτροπή που έχει δημιουργηθεί στην ΕΕΤΤ σχετικά με το θέμα των κεραιών, υπό την Προεδρεία του κυρίου Κωττή, συμμετέχω ως εκπρόσωπος του Τεχνικού Επιμελητηρίου.

Θα μιλήσουμε λίγο για το ρόλο του Μηχανικού, που είναι σαφές ότι είναι ένας σημαντικός παράγοντας, απ’ όλες τις εμπλεκόμενες πλευρές· και από τις εταιρίες, γιατί υπό την αιγίδα κάποιων Μηχανικών σχεδιάζονται τα δίκτυα, ενώ παράλληλα συμμετέχουν και στο θέμα το κατασκευαστικό, πολλές φορές και σαν Σύμβουλοι Δημοτικών Αρχών, ακόμα και ιδιωτών.

Συνεπώς, είναι σαφές ότι ο ρόλος του Μηχανικού είναι αρκετά σημαντικός στην όλη ιστορία, ενώ σκοπός μου είναι να κάνω βασικά κάποιες προτάσεις από την εμπειρία μου.

Να πω και κάτι ακόμα... Επί 20 χρόνια στην καριέρα μου ως Μηχανικός, η δουλειά μου ήταν να σχεδιάζω τα ασυρματικά δίκτυα του Ο.Τ.Ε.· που, πλέον, είναι υποσύνολο και, μάλλον, δεν είναι στο επίκεντρο, αλλά υπάρχουν εκκρεμότητες όσον αφορά τα στοιχεία τους, τους ιστούς, τη συνεγκατάσταση και άλλα θέματα. Δεν έχει, όμως, σημασία...

Πάντως, έχω βιώσει και προσωπικά όλο αυτό το πράγμα από τη δεκαετία του '80, πριν καν γίνουν γνωστά στο σύνολο.

Ο σκοπός, λοιπόν, είναι να κάνουμε κάποιες προτάσεις σαν Μηχανικοί· είναι επιστημονικός ο φορέας βασικά, όχι συνδικαλιστικός.

Διαπιστώνω και σαν Πρόεδρος _που έχω επαφή με τις άλλες χώρες, γιατί ο Οργανισμός είναι ευρωπαϊκός_ ότι προβλήματα υπάρχουν και στις άλλες χώρες, απλά ο τρόπος αντιμετώπισης των προβλημάτων είναι σαφέστατα πιο συστηματικός σε αυτές, υπάρχει λιγότερο πάθος στον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζονται, όπως και λιγότερη παραπληροφόρηση, προς όλες τις κατευθύνσεις και απ' όλους.

Συνεπώς, νομίζω ότι πρέπει κι εμείς εδώ στην Ελλάδα _λόγω και της γεωγραφικής μας κατανομής, της γεωγραφικής κατάστασης της χώρας, το ασυρματικό δίκτυο έχει παίξει και στο παρελθόν ρόλο και αναγκαστικά θα παίξει ρόλο και τώρα_ να βρούμε τους κανόνες και τις προϋποθέσεις, καθώς και τον τρόπο να αριστοποιήσουμε αυτό το σύστημα κανόνων και προϋποθέσεων ούτως ώστε και καλύτερα να είναι τα δίκτυα και αβλαβή να είναι τα δίκτυα και η ποιότητα των υπηρεσιών που δίνουμε να είναι καλύτερη!

Σε ό,τι αφορά το κόστος, ίσως να πρέπει να πληρώσουμε κάτι παραπάνω, για να το κάνουμε καλύτερο, γιατί είναι κόστος και για την πολιτεία και για τις εταιρίες εις τρόπον ώστε να έχουν καταλληλότερους ανθρώπους και ικανό αριθμό επιστημόνων να ασχολούνται με αυτό το θέμα. Είναι ένα σημείο το οποίο είναι αρκετά κρίσιμο.

Στις παραμέτρους του επαγγέλματος _θα προσπαθήσω να καταναλώσω λιγότερο χρόνο από αυτόν που μου διατίθεται_ εντάσσεται, προφανώς, η επαγγελματική κατάρτιση που πηγαιίνει στις βασικές σπουδές και στην εμπειρία άσκησης του επαγγέλματος.

Επίσης, για να ασκήσει το ρόλο του ο Μηχανικός, σίγουρα χρησιμοποιεί τη νομοθεσία, την οποία πρέπει να γνωρίζει όσο το δυνατόν καλύτερα καθώς, επίσης, να έχει μία υποστήριξη κατάλληλη και από τις εταιρίες, είτε δουλεύει στο Δημόσιο είτε σε Δήμους· οπουδήποτε δουλεύει, πρέπει να έχει και μία κατάλληλη υποστήριξη, ενώ, προφανώς, πρέπει να ξέρει και τις προδιαγραφές, τις εν γένει προδιαγραφές αλλά και τις προδιαγραφές του συστήματος που πάει να φτιάξει, δηλαδή των απαιτήσεων.

Όλα αυτά τα πράγματα συσχετίζονται με τη σχέση εργασίας του Μηχανικού. Ο Μηχανικός μπορεί να είναι αυτοαπασχολούμενος, μπορεί να είναι υπάλληλος κάπου, π.χ. σε μία εταιρία, μπορεί να είναι αυτοαπασχολούμενος Σύμβουλος ή να είναι και ιδιώτης, ο οποίος να είναι κατασκευαστής και να “μπαίνει” σε όλο αυτό.

Ο ρόλος του Μηχανικού είναι εντελώς διαφορετικός σε όλες αυτές τις περιπτώσεις, ενώ είναι διαφορετική και η κατ’ αρχήν θέση του· άλλοτε πάει να υπερασπίσει, να κάνει γρήγορα το έργο ή εύκολα το έργο ή φθηνά το έργο.

Συνεπώς, υπάρχει εμπλοκή εκεί, η οποία επίσης σχετίζεται και με τη συμβατική σχέση μεταξύ του αναδόχου και του ιδιοκτήτη του έργου. Υπάρχουν νομοθεσίες, ένα τεχνικό πλαίσιο, τα δικαιώματα και ταυτόχρονα οι ευθύνες που προκύπτουν από αυτό το νομικό πλαίσιο που υπάρχει.

Αυτό, λοιπόν, που θα ήθελα να τονίσω σε αυτά τα σημεία, είναι ότι πολλές φορές αυτά είναι σε σύγκρουση. Υπάρχει αρκετό πρόβλημα, πολλές φορές, μέσα στο μυαλό και στη διάθεση ενός Μηχανικού όταν ασχολείται με αυτό το αντικείμενο που συζητάμε σήμερα. Πολλές φορές είναι συγκρουόμενα τα πράγματα.

Αναφέρθηκε, κάπως, το θέμα _νομίζω, από τον κύριο Κωττή_ της δευτερογενούς νομοθεσίας, που έχει μείνει πίσω, ίσως. Είναι πάρα πολύ σημαντικό και πρέπει, κατά τη γνώμη μου, όπως σε άλλες χώρες _κι εδώ να σας μεταφέρω την εμπειρία μου από την Ισπανία αλλά και από άλλες χώρες_, έτσι και στην Ελλάδα να υπάρχουν τεχνικές οδηγίες που να έχουν λάβει υπ' όψιν τους εντελώς εξειδικευμένες ομάδες που είναι και πολυενδιαφέρουσες, εννοώντας Βιολόγους, Γιατρούς, ειδικούς γενικότερα.

Η ομάδα που ασχολείται _και της ΕΕΤΤ και του Υπουργείου_ θα έπρεπε να κάτσει και να βγάλει κάποια πρότυπα μελέτης, γιατί ο μέσος Μηχανικός, ο οποίος ασχολείται σε μία εταιρία, δεν έχει την εξειδίκευση ούτε τη δυνατότητα ούτε το χρόνο, την ώρα που κάνει τη μελέτη, να προσπαθήσει να αριστοποιήσει όλες τις παραμέτρους· αφενός μεν, αυτές που αφορούν τα όρια της υγείας και της περιβαλλοντολογικής επίπτωσης, αφετέρου δε αυτές που αφορούν την αριστοποίηση και άλλων πραγμάτων που πρέπει να προσέξει.

Έχει, λοιπόν, να κάνει ένα καλό δίκτυο που να δείχνει καλή ποιότητα υπηρεσίας _αυτό, συνήθως, το ξέρουμε οι Μηχανικοί και το κάνουμε_, προσπαθεί να αριστοποιήσει οικονομικά το δίκτυο, αλλά υπάρχουν και άλλες παράμετροι...

Εάν υπάρχουν κάποια πρότυπα μελετών από Οργανισμό, όπως είναι, ίσως, η Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών ή το Τεχνικό Επιμελητήριο _και υπάρχουν στις άλλες χώρες τέτοια πράγματα, που είναι Οδηγίες τις οποίες βλέπει ο Μηχανικός είτε σαν παράδειγμα είτε επειδή θέτουν περισσότερα κριτήρια· είναι ολόκληρες μελέτες αυτές, 50 - 100 σελίδες η κάθε μία, με σχέδια, με παραμέτρους, με το τι πρέπει να ληφθεί υπ' όψιν_ ο μέσος Μηχανικός που δουλεύει έξω, τα λαμβάνει υπ' όψιν του εύκολα και εκ των προτέρων, με αποτέλεσμα να προλαμβάνονται διάφορες καταστάσεις.

Αυτό, λοιπόν, είναι μία πρώτη πρόταση από την εμπειρία μου και από την εμπειρία που μεταφέρω από τον Οργανισμό του οποίου είμαι Πρόεδρος.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω σαν Πρόεδρος Μηχανικών την ΕΕΤΤ αλλά και να τη συγχαρώ για τη σημερινή πρωτοβουλία! Είναι πάρα πολύ σημαντική και πρέπει να συνεχιστεί, όπως είπαν και άλλοι ομιλητές, για να μπορέσουν να μιλήσουν οι ενδιαφερόμενοι και εμπλεκόμενοι Φορείς· στην αρχή, ίσως, με αντίθεση, αλλά μετά, όταν περάσουν οι πρώτες αντιθέσεις και οι πρώτες γνωριμίες, θα έρθουν άλλα στάδια που θα είναι πιο δημιουργικά!

Συνεπώς, η δεύτερη πρόταση είναι ότι πρέπει να γίνει απομυθοποίηση του θέματος. Είναι μύθος το *«...τίποτα δεν βλέπεις, όλα είναι εντάξει και άντε πάμε να πάρουμε το κινητό τηλέφωνο και να μιλάμε 10 ώρες την ημέρα»*, αλλά είναι και μύθος το ότι, αν εμφανιστεί μία κεραία στην περιοχή μας, πρέπει να βγούμε και να πάμε να τη γκρεμίσουμε μόνοι μας ή να κάνουμε ανάλογα πράγματα.

Πρέπει να υπάρξει απομυθοποίηση, πρέπει να υπάρξει ενημέρωση του πληθυσμού, πρέπει να ληφθούν μέτρα σαν κι αυτά που σήμερα ακούστηκαν, με τα οποία συμφωνώ απόλυτα, όπως π.χ. με το να προφυλάξουμε τα παιδιά μας, γιατί ενώ εμείς μιλάμε από το '93 στα κινητά, τα παιδάκια μας μιλάνε από 5 χρονών και δεν ξέρουμε ποιες θα είναι οι επιπτώσεις όταν θα μιλάνε 50 χρόνια ή 60 χρόνια με το ακουστικό κολλημένο στο κεφάλι τους..!

Είναι, επίσης, βέβαιο ότι ο μεγάλος κίνδυνος _που τον ξέρω κι εγώ σαν Μηχανικός, με κάποια μερική ειδίκευση αλλά και από αυτά που έχω ακούσει_ είναι σαφώς στο κινητό τηλέφωνο. Εκεί θέλει προσοχή! Θέλει ακουστικό. Θέλει να μην αφήνουμε το παιδί ανεξέλεγκτα να παίζει ή να μιλάει με το συμμαθητή του πολλές ώρες χωρίς λόγο. Αυτό θέλει προσοχή.

Άρα, συνεχής ενημέρωση και επί των καινούργιων δεδομένων. Όλοι οι επιστήμονες που μιλήσανε σήμερα, οι Καθηγητές κλπ, σας είπαν ότι είναι

όλα υπό έρευνα. Χρειάζεται περισσότερη έρευνα. Αυτό, λοιπόν, ας το σεβαστούμε χωρίς να κάνουμε κατάχρηση ούτε και να βάλλουμε εναντίον ενός συστήματος το οποίο μας έχει εξυπηρετήσει πάρα πολύ, και οικονομικά και σαν ανθρώπους και σαν ασφάλεια ζωής.

Τρίτη πρόταση... Η προηγούμενη Διοίκηση του Τεχνικού Επιμελητηρίου είχε τοποθετηθεί θετικά σε μία πρόταση που είχα κάνει, συγκεκριμένα στο να υπάρξει ένας κώδικας δεοντολογίας όσον αφορά την άσκηση επαγγέλματος του Μηχανικού. Νομίζω ότι είναι αρκετά σημαντικό πράγμα και, κατά κάποιον τρόπο, μπορεί να λειτουργήσει σαν “καταλύτης” σε όλη αυτήν την ιστορία, είτε αυτή λέγεται “αντιπαράθεση” είτε λέγεται “έρευνα” είτε λέγεται “συνεργασία”.

Υπάρχει ένα Ινστιτούτο _πολλοί δεν το ξέρετε_ το οποίο είναι κάτι σαν Τεχνικό Επιμελητήριο Αμερικής, ταυτόχρονα, όμως, είναι και Οργανισμός Τυποποίησης για την Αμερική· τώρα τελευταία, αυτό το περίφημο WiMAX, το πρότυπο, είναι από αυτόν τον Οργανισμό.

Αυτό, λοιπόν, το Ινστιτούτο, που έχει κάπου ένα εκατομμύριο Μηχανικούς ανά τον κόσμο, ίσως και παραπάνω _πολλοί Μηχανικοί στην Ελλάδα είμαστε μέλη του_, έχει κάνει ένα δεκάλογο που αφορά σε κανόνα δεοντολογίας.

Αφού υπάρχει συμφωνία όσον αφορά την τήρησή του, ο υπ’ αριθμ. 1 κανόνας αυτού του δεκαλόγου, που ρυθμίζει την άσκηση του επαγγέλματος του Μηχανικού στην Αμερική αλλά και παγκόσμια, λέει:

1) Να αποδεχόμαστε την ευθύνη, να παίρνουμε αποφάσεις σύμφωνες με την ασφάλεια, την υγεία και την ευημερία του κοινού, καθώς και να φανερώνουμε αμέσως γεγονότα που μπορεί να θέσουν σε κίνδυνο το κοινό ή το περιβάλλον.

Αν το σκεφθούμε λίγο, είναι πολύτιμο και πρέπει να βοηθήσουμε να υπάρξει ένας τέτοιος κώδικας δεοντολογίας, ταυτόχρονα δε να τον εφαρμόσουμε.

2) Να αποφεύγουμε πραγματικές ή δυνάμενες να προβλεφθούν συγκρούσεις ενδιαφέροντος _όποτε είναι δυνατόν_ και να τις γνωστοποιούμε στα εμπλεκόμενα μέρη, όποτε αυτές υπάρχουν.

3) Να είμαστε ειλικρινείς και ρεαλιστές στη διατύπωση αξιώσεων ή εκτιμήσεων βασιζόμενοι στα διαθέσιμα δεδομένα.

4) Να απορρίπτουμε την δωροδοκία σε όλες τις μορφές της.

5) Να βελτιώνουμε την κατανόηση της τεχνολογίας, των κατάλληλων εφαρμογών της και των δυνητικών συνεπειών.

6) Να συντηρούμε και να βελτιώνουμε την τεχνική μας επάρκεια και να αναλαμβάνουμε τεχνικά έργα για άλλους μόνο όταν έχουμε τα απαιτούμενα προσόντα και εμπειρία ή μετά από πλήρη δημοσιοποίηση των σχετικών περιορισμών.

7) Να αναζητούμε, να δεχόμαστε και να προσφέρουμε ειλικρινή κριτική της τεχνικής εργασίας, να αναγνωρίζουμε και να διορθώνουμε τα λάθη, να αναγνωρίζουμε ορθά τη συνεισφορά άλλων.

8) Να συμπεριφερόμαστε δίκαια και αμερόληπτα σε όλους, ανεξαιρέτως παραγόντων όπως η φυλή, το γένος, η ανικανότητα, η ηλικία ή η εθνικότητα.

9) Να αποφεύγουμε την πρόκληση βλάβης σε άλλους όσον αφορά την περιουσία τους, την φήμη τους, τη δουλειά τους από λάθος ή από κακόβουλη πράξη.

10) Να βοηθάμε τους συναδέλφους μας και τους συνεργάτες μας στην επαγγελματική τους ανάπτυξη και να τους στηρίζουμε στο να ακολουθούν αυτόν τον κώδικα ήθους.

Θα εισηγηθώ και πάλι στα Όργανα του Τεχνικού Επιμελητηρίου να υπάρξει ένας τέτοιος κώδικας δεοντολογίας και να εφαρμοστεί. Πιστεύω ότι θα βοηθήσει πάρα πολύ.

Συνοψίζω και τελειώνω...

Βελτίωση της νομοθεσίας και του τεχνικού πλαισίου που δίδεται, έκδοση τεχνικών οδηγιών και δεοντολογία στον τρόπο που λειτουργούμε όλοι μας· αν θέλετε, όλοι οι επιστήμονες και όλοι οι φορείς.

Σας ευχαριστώ.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ - ΚΟΥΛΟΥΡΗΣ Ν.: Ήταν και δική μας ευχαρίστηση να ακούσουμε τον κύριο Αργυρόπουλο, ο οποίος μας εισήγαγε και μία ενδιαφέρουσα διάσταση του κώδικα δεοντολογίας των Μηχανικών όσον αφορά το χειρισμό των θεμάτων.

Θα ήταν ενδιαφέρον, στο μέτρο που και στους κόλπους της ΕΕΤΤ βιώνουμε μία άτυπη σύγκρουση μεταξύ Μηχανικών και Δικηγόρων _ο ομιλών τυγχάνει να είναι στη δεύτερη κατηγορία_, να έβλεπε κάποιος και μία δεοντολογία των Δικηγόρων οι οποίοι χειρίζονται ζητήματα προστασίας του κοινού, των περιοίκων σε σχέση με την εγκατάσταση και λειτουργία κεραιών κινητής τηλεφωνίας.

Είχε και ο ομιλών μία επαγγελματική εμπειρία στο παρελθόν, υπερασπιζόμενος κατοίκους οι οποίοι προσέφευγαν εναντίον της εγκατάστασης και λειτουργίας κεραιών· κι εδώ, πράγματι, θα όφειλε να δει κάποιος πώς ένας Δικηγόρος χρησιμοποιεί σωστά τις νομικές του γνώσεις προκειμένου να ενημερώσει ορθά τους κατοίκους για τις νομικές δυνατότητες που έχουν και δεν εκμεταλλεύεται, βεβαίως, φοβίες προς ίδιον όφελος..!

Θα δώσω το λόγο αμέσως στον κύριο Στέφανο Βλάχο, ο οποίος εκπροσωπεί τον τομέα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης _είναι Δήμαρχος

Πετρούπολης_ και, μεταξύ άλλων, θα μας πει πόσες κεραίες κινητής τηλεφωνίας έχει γκρεμίσει στην περιοχή του.

ΒΛΑΧΟΣ Σ.: Ο Καβάφης έλεγε κάποτε: *«Μέθυσσα από το κρασί που δεν ήπια»..!* Εγώ χαλάρωσα με το κρασί που ήπια.

Κατ' αρχήν, θα ήθελα να ευχαριστήσω την ΕΕΤΤ για την ευγενική πρόσκληση που μου έστειλε.

Να πω ότι κι εγώ χρησιμοποιώ το κινητό. Δεν είμαι υπάκουος στη ρήση του Umberto Eco που έλεγε ότι το κινητό πρέπει να το χρησιμοποιούν μόνο οι Καρδιολόγοι και οι εραστές· ανήκω μεν στην πρώτη κατηγορία, είμαι Καρδιολόγος, αλλά κάνω χρήση αυτού λόγω του ότι, όντως, χρησιμεύει.

Πράγματι, όλοι χρησιμοποιούμε το κινητό. Βέβαια, το τελευταίο διάστημα έχει γίνει μία “καραμέλα” και, κυρίως, είναι ένα επικίνδυνο όπλο στα χέρια των μικρών παιδιών! Αναφέρθηκε από τον προηγούμενο ομιλητή τι κινδύνους εμπεριέχει η αλόγιστη χρήση, κυρίως από τη νέα γενιά· γιατί σήμερα το κινητό δεν διαφημίζεται για τις δυνατότητες που έχει η επικοινωνία, αλλά για τα παιχνίδια που έχει και, κυρίως, για την κάμερα που έχει. Γνωρίζουμε τις συνέπειες (βλέπετε Αμάρυνθος)..!

Θα είναι λίγο αιρετική η ομιλία μου και θ' αρχίσω από το λόγο που ανησυχεί ο κόσμος.

Κατ' αρχήν, είναι οι ψυχολογικοί παράγοντες (καμουφλάζ). Εδώ έχουν τεράστια ευθύνη οι εταιρίες κινητής τηλεφωνίας, γιατί έχουν προΐδεάσει από την αρχή αρνητικά τον κόσμο.

Υπάρχουν ανακοινώσεις, υπάρχουν εκπομπές στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης για τις δυνητικές σωματικές βλάβες που προκαλούν και τα κινητά τηλέφωνα αλλά και οι κεραίες κινητής τηλεφωνίας. Δεν ξέρω αν πολλοί από εσάς είδατε κάποιες εκπομπές του Στέλιου Κούλογλου στην κρατική

τηλεόραση, οι οποίες έμειναν αναπάντητες από πλευράς των άμεσα ενδιαφερομένων..!

Ανυπαρξία σχεδιασμού, παντελής απουσία της πολιτείας. Η πολιτεία είναι παρατηρητής αυτή τη στιγμή..! Θα αναφερθώ στο παράδειγμα του Υπουργείου Υγείας, που δεν έχει καμία, μα καμία ξεκάθαρη θέση απέναντι στα ζητήματα της κινητής τηλεφωνίας.

Αγνοείται η Τοπική Αυτοδιοίκηση. Εμείς, δηλαδή, τι είμαστε; Είμαστε, γενικώς, τα θύματα μίας νοοτροπίας, που ξεκινάει από το έλλειμμα που υπάρχει σε κεντρικό επίπεδο, δηλαδή σε επίπεδο πολιτείας, που, σε συνεργασία με τις εταιρίες κινητής τηλεφωνίας, δημιουργεί τα διάφορα νομοσχέδια.

Δεν θα φθάσω στην ακραία περίπτωση να πω ότι ο οικείος Δήμος θα αποφασίζει για την αδειοδότηση. Ας μπει, όμως, εκπρόσωπος από την Κεντρική Ένωση Δήμων & Κοινοτήτων Ελλάδος, για να ελέγχει τουλάχιστον τη διαδικασία αδειοδότησης και το αδιάβλητο όλης αυτής της διαδικασίας. Δεν δέχεται κανείς..!

Η κεραία επιβάλλεται εν κρυπτώ από τον ιδιοκτήτη. Γιατί επιβάλλεται εν κρυπτώ; Γιατί υπάρχουν ανταποδοτικά. Παίρνει χρήματα ο ιδιοκτήτης· και παίρνει και πολλά χρήματα, ενώ προκαλεί και τους περιοίκους συν τοις άλλοις.

Θα σας πω και παραδείγματα παρακάτω...

“Εδώ” είναι μία κεραία στην Πετρούπολη. Η Πετρούπολη είναι μία πανέμορφη πόλη που πλησιάζει τους 100.000 κατοίκους και βρίσκεται στις υπώρειες του Ποικίλου Όρους. Πρέπει να την ξέρετε όλοι την Πετρούπολη από το Θέατρο Πέτρας. Είναι ένα θέατρο το οποίο ανταγωνίζεται ακόμα και το Ηρώδειο _και το εννοώ αυτό.

Δυστυχώς, αυτά που θα αναφέρω ίσως φανούν αντιεπισημονικά, παρά το γεγονός ότι και εγώ ο ίδιος είμαι επιστήμονας. Όμως, εδώ υπάρχουν άμεσες ευθύνες.

Βλέπετε ένα κλασσικό παράδειγμα... “Εδώ” μοιάζει να είναι μία καμινάδα κι από κάτω να βρίσκεται ένα ωραίο τζάκι. Κάποιος θα έλεγε ότι υπάρχει μία οικογενειακή ζεστασιά. Είναι, όμως, μία παράνομη κεραία κινητής τηλεφωνίας, την οποία την γκρεμίσαμε, βέβαια.

“Εδώ” είναι μία άλλη κεραία κινητής τηλεφωνίας στην περιοχή κοντά στο Ποικίλο Όρος, στα Πεύκα Βέρδη. Είναι η στιγμή της διαδικασίας της αποξήλωσης. Εδώ, αυτή η κυρία, βλέπετε τι έχει κάνει. Έχει καταστρέψει κυριολεκτικά την οικοδομή της, για να νομιμοποιήσει το αυθαίρετό της! Έπαιρνε αρκετά χρήματα από δύο εταιρίες κινητής τηλεφωνίας και είχε εγκαταστήσει δύο κεραίες στην οροφή, μέσα σε μία ψησταριά· τουλάχιστον, φάνταζε σαν ψησταριά. Απέναντι υπήρχε μία οικογένεια που είχε ένα παιδάκι το οποίο έπασχε από λευχαιμία!

Εκεί, βέβαια, έγινε μία τεράστια λαϊκή συγκέντρωση· κι εδώ θα ήθελα να σας επιστήσω την προσοχή... Δεν είναι δυνατόν να “διασκεδάσουμε” τους φόβους των κατοίκων με κατασταλτικά μέσα! Κάποιοι, για να καταστείλουν αυτή τη συγκέντρωση, πήραν τα MAT. Έστειλαν τα MAT για να διώξουν τους κατοίκους και να υπερασπιστούν την κυρία αυτήν, η οποία είχε δύο κεραίες κινητής τηλεφωνίας. Απέναντι, επαναλαμβάνω, έμενε ένα παιδάκι το οποίο έπασχε από λευχαιμία κι εκείνη είχε γκρεμίσει την οικοδομή της για να κατοχυρώσει το εισόδημα που έπαιρνε από τις εταιρίες κινητής τηλεφωνίας. Αποδείχθηκε ότι είχε πάρει εφάπαξ πάνω από 10 εκατομμύρια και από τις δύο εταιρίες, ενώ έπαιρνε και μηνιαίο εισόδημα από τις δύο εταιρίες γύρω στο 1,5 εκατομμύριο. Αυτή είναι η πραγματικότητα, κυρίες και κύριοι.

Το βάρος της λαϊκής πίεσης δεν πέφτει στους Υπουργούς που αποφασίζουν, αλλά στους κατά τόπους Δήμους και αυτή είναι η

πραγματικότητα. Σ' εμάς έρχονται οι Δημότες και λένε: *«Δήμαρχε, γκρέμισε την κεραία»*.

Κι εκεί, βέβαια, πώς θα “διασκεδάσω” εγώ την ανησυχία του πολίτη; Που μπορεί να είναι υπερβολική... Όντως, είναι υπερβολική πολλές φορές, γιατί κάποιοι λένε: *«Έχω υπερθυροεξιδισμό, επειδή υπάρχει η κεραία»*, *«Με πονάει το στομάχι μου, γιατί υπάρχει η κεραία»*.

Στην προκειμένη περίπτωση, όμως, ξεκινήσατε _το έλεγα στην κυρία Φατσέα έξω_ οι ίδιες οι εταιρίες μία άσχημη πολιτική! Αυτός ο τρόπος _με συγχωρείτε για τον χαρακτηρισμό που θα κάνω τώρα_ είναι γκανγκστερικός!

Η μία κεραία από αυτές τοποθετήθηκε 15 Αυγούστου, όταν όλοι έλειπαν σε διακοπές, για να μην τη δει η γειτονιά. Τι θα πει ο γείτονας όταν ξέρει ότι, όταν έλειπε για διακοπές, τοποθετήθηκε μία κεραία, η οποία _μετά από φήμες που υπάρχουν_ προκαλεί βλάβες; Ερχόμαστε, λοιπόν, εμείς να εκτονώσουμε τη λαϊκή οργή.

Βέβαια, οι Υπουργοί αποφασίζουν στα Υπουργεία τους. Κανείς δεν έχει τη δυνατότητα πρόσβασης σε έναν Υπουργό. Πρέπει να περάσει από 100 πόρτες. Στο Δήμαρχο, όμως, που τυχάνει να είναι και φίλος ή του οποίου τυχάνει να είναι ασθενής, όπως στη δική μου περίπτωση που είμαι γιατρός, έχει εύκολη πρόσβαση. Κατ' επέκταση, έρχονται και μας πιέζουν αφόρητα.

Το νομικό καθεστώς που διέπει την εγκατάσταση των κεραιών είναι ασαφές. Πρώτα στήνονται οι κεραιές και κατόπιν λαμβάνονται οι άδειες..! Έτσι έχει αποδειχθεί... Οι περισσότερες από αυτές είναι παράνομες... Πρέπει να το παραδεχθείτε αυτό!

Γίνονται πραγματικές μελέτες περιβαλλοντολογικών επιπτώσεων ή γίνονται κατά παραγγελία; Μάλλον ισχύει το δεύτερο..! Κατά παραγγελία γίνονται οι μελέτες.

Υπάρχει, σαφώς, μία καταστρατήγηση _και αυτό το εννοώ_ του έστω και ελλιπούς μέτρου προστασίας της απόστασης των 300 μέτρων. Εδώ

υπάρχουν κεραίες που βρίσκονται πάνω σε σχολεία, δίπλα από νηπιαγωγεία, δίπλα από παιδικούς σταθμούς! Στο δικό μου Δήμο τουλάχιστον, υπάρχουν υπήρχαν, γιατί φύγανε.

Απ' ό,τι έμαθα, κάποιοι είπανε στην πρωινή Συνεδρία ότι όσοι Δήμαρχοι αποξήλωσαν κεραίες, δεν επανεξελέγησαν. Εγώ αποξήλωσα 7 κεραίες και επανεξελέγη! Αυτό δεν το λέω για να γίνω λαϊκός ήρωας εδώ μέσα, αλλά γιατί πρέπει να σας πω ότι υπάρχει μία λαϊκή συνδρομή όσον αφορά γενικώς σε θέματα όπου υπάρχει πραγματικό "σκοτός". Υπάρχει ένα έλλειμμα ενημέρωσης στο λαό και αυτό πρέπει να το αποδεχθεί η πολιτεία αλλά και οι εταιρίες κινητής τηλεφωνίας. Εδώ, όμως, έστω και αυτό το μέτρο της ελλιπούς προστασίας, δεν τηρείται.

Υπάρχει μία υποκρισία από πλευράς της πολιτείας. Υποτίθεται ότι προστατεύονται τα παιδιά στα 300 μέτρα. Τα παιδιά, όμως, της ενδιάμεσης απόστασης τι γίνονται; Ή, αν δεν υπάρχει κάποιο σχολείο εν τω μεταξύ, δεν υπάρχουν παιδιά ανάμεσα στην κεραία και στον υπόλοιπο χώρο; Αυτά τα παιδιά, δηλαδή, τι γίνονται; Μέγιστη υποκρισία! Άλλη μία υποκρισία από πλευράς του ελληνικού κράτους· κι εμείς, όσοι ασκούμε αυτό, πραγματικά, το λειτουργήμα που λέγεται "Τοπική Αυτοδιοίκηση", έχουμε δει πάρα πολλές υποκρισίες.

Πιστεύω ότι η πλειοψηφία αυτών που ασχολούνται με την Τοπική Αυτοδιοίκηση ασχολούνται με θέρμη. Όχι με το θερμικό αποτέλεσμα, βέβαια, που προκαλεί στους ιστούς η εκπεμπόμενη ακτινοβολία, αλλά με τη σύνεση και με τη "στράτευση", πραγματικά, που έχουν πολλοί· γιατί υπάρχει μία κατασυκοφάντηση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και ένα έλλειμμα εμπιστοσύνης απέναντι στους τοπικούς άρχοντες.

Για ποιο λόγο οι εταιρίες κινητής τηλεφωνίας δεν δέχονται να υπάρχει στην Επιτροπή Αξιολόγησης εκπρόσωπος από την ΚΕΔΚΕ συνεπικουρούμενου του αρμόδιου Υπουργείου;

Είναι γνωστό _εδώ παρίστανται πολλοί επιστήμονες και θα το επιβεβαιώσουν, βέβαια_ εγώ δεν είμαι Φυσικός_ ότι η εκπεμπόμενη ακτινοβολία έχει σχέση με το θερμικό αποτέλεσμα στους ιστούς. Δεν έχει διερευνηθεί, όμως, το βιολογικό αποτέλεσμα.

Έχω παρακολουθήσει μία Ημερίδα, όπου κάποιος Καθηγητής Πολυτεχνείου είπε _πολύ σωστά_ ότι τα όρια που έχουμε βάλει έχουν σχέση με το θερμικό αποτέλεσμα. Το τι κάνει αυτή η ιστορία στην υγεία των ανθρώπων δεν το έχουμε εξακριβώσει. Ο προηγούμενος ομιλητής, ο κύριος Αργυρόπουλος, είπε ότι δεν ξέρουμε ποιες θα είναι οι επιπτώσεις όσον αφορά την αλόγιστη χρήση των κινητών από τα παιδιά μετά από κάποια χρόνια. Αυτό το πιστεύω και εγώ.

Υπάρχει ένα πόρισμα από το Σουηδικό Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας, που λέει ότι μεγάλο ποσοστό εξ αυτών που χρησιμοποιούν τα κινητά τηλέφωνα πάσχει από το λεγόμενο "ακουστικό νευρίνωμα". Είναι το ακουστικό νεύρο, δηλαδή η 12^η νευρική συζυγία, ένας καλοήθης όγκος _δεν είναι κακοήθης_ που αποδεικνύεται ότι προκαλείται από την αλόγιστη χρήση του κινητού. Επίσης, σύμφωνα με το πόρισμα, υπάρχει στο επίπεδο του εγκεφάλου η παραγωγή μίας καινούργιας πρωτεΐνης.

Αυτά δεν έχουν απορριφθεί από πλευράς πολιτείας ούτε από πλευράς εταιριών κινητής τηλεφωνίας.

Υπάρχουν, αντίστοιχα, ανακοινώσεις από το National Institute of Environ Mental Health Sciences και την World Health Organization, και για τις κεραιές κινητής τηλεφωνίας.

Αποστάσεις ασφαλείας...

Λένε ότι μία κεραία κινητής τηλεφωνίας, στη χειρότερη περίπτωση, έχει 40 Watts ισχύ και ότι η ελάχιστη απόσταση ασφαλείας είναι τα 6 μέτρα. Δηλαδή, αυτοί που βρίσκονται δίπλα από μία πολυκατοικία...; Διότι, τι λένε οι εταιρίες κινητής τηλεφωνίας στους ιδιοκτήτες που παίρνουν το χρήμα; Τους

λένε: *«Η ακτινοβολία πηγαίνει σαν “ομπρέλα”. Εσείς δεν έχετε ανάγκη. Οι διπλανοί έχουν...»*.

Εδώ υπάρχει ένα έγκλημα!

Αν ήμουν δίπλα από μία κεραία κινητής τηλεφωνίας, θα είχα κάνει τουλάχιστον 10 μηνύσεις· όταν λένε ότι η ελαχίστη απόσταση είναι τα 6 μέτρα...;

Είναι αδιάβλητο το καθεστώς αδειοδότησης; Μέχρι τώρα, αμφιβάλλω..!

Οι υπ’ αριθμ. 3056 και 1264 Αποφάσεις του Συμβουλίου Επικρατείας, σύμφωνα με τις οποίες προηγείται της εγκατάστασης των κεραιών κινητής τηλεφωνίας η μελέτη των περιβαλλοντολογικών επιπτώσεων, δεν εφαρμόζονται τις περισσότερες φορές. Λαμβάνεται υπ’ όψιν αυτό από τους υπεύθυνους

Πρέπει, επίσης, να γνωρίζετε ότι η επίσημη θέση του Υπουργείου Υγείας είναι τελείως ασαφής. Λέει εδώ ένα έγγραφο που έχω από το Υπουργείο Υγείας: *«Ωστόσο, για περαιτέρω λόγους προστασίας της δημόσιας υγείας και μέχρι την οριστικοποίηση των επιστημονικών δεδομένων, το Υπουργείο Υγείας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης κρίνει σκόπιμη την αποφυγή εγκατάστασης τέτοιων συστημάτων κοντά σε σχολεία, νοσοκομεία, γηροκομεία κλπ»*. Δηλαδή, ευχολόγια..! Το ίδιο το Υπουργείο Υγείας δεν παίρνει θέση.

“Εδώ” είναι μία ανακοίνωση που έχει βγει από Δημοτικά Σχολεία, από Συλλόγους Γονέων & Κηδεμόνων, από Συντονιστική Επιτροπή Κατοίκων για απομάκρυνση κεραιάς· κάναμε, πραγματικά, κινητοποιήσεις για τις απομακρύνσεις. Επίσης, “εδώ” βλέπετε δεύτερη ανακοίνωση, όπου υπογράφουν ο Δήμος, Σύλλογοι Γονέων & Κηδεμόνων, Καθηγητές κλπ.

“Εδώ” είναι 1-2 φωτογραφίες από αποξηλώσεις κεραιών κινητής τηλεφωνίας στην Πετρούπολη. “Εδώ”, επίσης, το ίδιο...

Δεν έχουμε πάρει απ' όλα τα κτίρια, συνεπώς ορισμένες φωτογραφίες είναι από το ίδιο. Σας ευχαριστώ, βέβαια, γι' αυτήν την ιστορία...

Τελειώνοντας, θα πω το εξής...

Ίσως υπάρχει η αντίληψη μίας “δαιμονοποίησης” από πλευράς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης για τις κεραιές κινητής τηλεφωνίας. Δεν είναι αυτή η πραγματικότητα. Προσωπικά, νομίζω ότι το πρόβλημα ξεκινάει από τις ίδιες τις εταιρίες και από τον τρόπο με τον οποίο συνεργάζονται, πρώτον με το κράτος και δεύτερον με αυτούς τους συμπολίτες μας, οι οποίοι αγνοούν γενικώς το αίσθημα της κοινωνίας· που το αίσθημα της κοινωνίας λέει: *«Χρειάζεται να με ενημερώσεις, για να με πείσεις»*.

Στην προκειμένη περίπτωση, εφόσον δεν αλλάξουν τα πράγματα, εμείς θα συνεχίσουμε _και το ανακοινώνω εδώ μέσα_ ακριβώς την ίδια πολιτική.

Υπάρχουν, αυτή τη στιγμή, για μία κεραία κινητής τηλεφωνίας στα όρια του Δήμου μας, τουλάχιστον 2.000 υπογραφές από κατοίκους. 2.000 υπογραφές! Εγώ είμαι υποχρεωμένος, όχι να “βαδίζω” με τρόπο λαϊκίστικο για την αποξήλωση της κεραίας. Απλώς, ενημερώνω τα Υπουργεία, ενημερώνω όλους τους αρμόδιους Φορείς _έχω ενημερώσει και τις εταιρίες κινητής τηλεφωνίας_ ότι πρέπει να αλλάξει το καθεστώς.

Εξάλλου, αυτή τη στιγμή οι εταιρίες προσπαθούν να κάνουν το κινητό πάμφθηνο, για να το χρησιμοποιούν οι πάντες. Νομίζω ότι γι' αυτό το λόγο φθάσαμε σε αυτήν την κατάσταση.

Ας μην τηρήσουμε αυτό που έλεγε ο Umberto Eco, αλλά τουλάχιστον ας προχωρήσουμε σε μία αλλαγή πολιτικής, και για την υγεία των πολιτών, αλλά κυρίως για να δημιουργηθεί η αίσθηση ότι υπάρχει πνεύμα δικαιοσύνης, επιτέλους, σε αυτήν τη χώρα!

Να είστε καλά...

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ - ΚΟΥΛΟΥΡΗΣ Ν.: Ευχαριστούμε κι εμείς τον κύριο Βλάχο, ο οποίος, παρά τη σεμνότητά του, αποδεικνύεται άξιος εραστής των δυναμικών αγώνων για την προστασία των συμφερόντων των Δημοτών του.

Περνάμε στον κύριο Νικόλαο Τσεμπερλίδη, ο οποίος _φαντάζομαι, από μία κοινή αφετηρία ως Πρόεδρος του Κέντρου Προστασίας Καταναλωτών_ θα μας παρουσιάσει τη δικιά του οπτική.

“Κινητή τηλεφωνία και καταναλωτής”

ΤΣΕΜΠΕΡΛΙΔΗΣ Ν.: Κυρίες και κύριοι, κύριε Πρόεδρε, δεν θα πω καλά λόγια για την Ημερίδα, όσα θα ήθελα να πω τουλάχιστον, γιατί θα μου τα αφαιρέσετε από το χρόνο της εισήγησης. Θεωρώ, λοιπόν, πολύ σημαντικό να καταθέσω πλήρως την εισήγησή μου παρά να πω καλά λόγια γι’ αυτό το τεράστιο “βήμα” που γίνεται.

Πιθανόν, κάποια από τα στοιχεία που θα καταθέσω, να τα έχετε ακούσει και από άλλους ομιλητές, αλλά για να εκφράσω μία συλλογική, συνολική άποψη, πρέπει να τα μεταφέρω όλα.

Το αποτέλεσμα της έρευνας του ευρωβαρόμετρου για το 2005, όσον αφορά την κινητή τηλεφωνία, παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον.

Το 84% των Ελλήνων πολιτών - καταναλωτών δηλώνει εύκολη πρόσβαση στην κινητή τηλεφωνία, ενώ ο μέσος ευρωπαϊκός όρος είναι 1 μονάδα χαμηλότερος.

Το 74% των Ελλήνων πολιτών - καταναλωτών δηλώνει ότι είναι ικανοποιημένο από τις υπηρεσίες της κινητής τηλεφωνίας, ενώ ο μέσος όρος στην Ευρώπη είναι 1 μονάδα χαμηλότερος.

Το 12% των Ελλήνων πολιτών - καταναλωτών δηλώνει ότι οι υπηρεσίες κινητής τηλεφωνίας είναι πολύ ασφαλείς, ενώ ο μέσος όρος των Ευρωπαίων είναι στο 18% _είμαστε 6 μονάδες χαμηλότερα.

Το 40% των Ελλήνων πολιτών - καταναλωτών δηλώνει ότι οι υπηρεσίες κινητής τηλεφωνίας είναι λίγο ασφαλείς, ενώ ο μέσος όρος των Ευρωπαίων είναι στο 51%.

Τι βλέπουμε από αυτά;

Φαίνεται καθαρά ότι οι Έλληνες είμαστε ο πιο φοβισμένος λαός της Ευρώπης στο συγκεκριμένο θέμα! Όμως, χρησιμοποιούμε την κινητή τηλεφωνία και, μάλιστα, υπερβολικά.

Στη χώρα μας τα κινητά τηλέφωνα είναι περισσότερα από τον πληθυσμό. Η κινητή τηλεφωνία, λοιπόν, αποτελεί πραγματικότητα και καθημερινότητα των Ευρωπαίων και των Ελλήνων πολιτών.

Η εξέλιξη και η ανάπτυξη του ανθρώπου είναι άρρηκτα συνδεδεμένες με την τεχνολογική πρόοδο και ανάπτυξη. Οι λογικές του πρωτογονισμού που απορρίπτουν την εξέλιξη της τεχνολογίας, εστιάζοντας και μεγεθύνοντας τους κινδύνους που την απειλούν, που απειλούν την ανθρώπινη ύπαρξη, ενώ συγχρόνως παραβλέπουν, υποβαθμίζουν κάθε τι θετικό, μας οδηγούν σε μία στείρα άρνηση, γεμάτη φοβίες που αξιοποιούν κατάλληλα τα διάφορα συμφέροντα, επιχειρηματικά, πολιτικά ακόμα και θρησκευτικά.

Μοναδική λύση, πιστεύουμε, στο πρόβλημα αυτό _και ταυτόχρονα στόχος_ είναι η αξιοποίηση της τεχνολογίας με τη μεγαλύτερη δυνατή προστασία του ανθρώπου.

Το Κέντρο Προστασίας Καταναλωτών προσεγγίζει το θέμα της Ημερίδας απορρίπτοντας ακτινοφοβίες, κεραιοφοβίες, τρομολαγνείες και την εκμετάλλευσή τους από “απροσδιόριστα” ή όχι υποκινούμενα συμφέροντα, συμβάλλοντας έτσι, με τη γνώση και την ψύχραιμη προσέγγιση, στην τοποθέτηση του προβλήματος στην πραγματική του διάσταση.

Οι επιδράσεις των τεχνητών ηλεκτρομαγνητικών πεδίων (μη ιονίζουσες ακτινοβολίες - ηλεκτρομαγνητικές ακτινοβολίες) στον ανθρώπινο οργανισμό είναι θέμα που απασχολεί έντονα την επιστημονική κοινότητα και το ευρύ

κοινό, τις τελευταίες, όμως, δεκαετίες, καθώς συσσωρεύονται ολοένα και περισσότερες ενδείξεις - αποδείξεις για βλαβερές συνέπειες από τη λεγόμενη "ηλεκτρομαγνητική ρύπανση".

Οι ανάγκες της επικοινωνίας, όμως, οδήγησαν από τα μέσα του περασμένου αιώνα στη δημιουργία τεχνητών ακτινοβολιών, όπως τα ραδιοκύματα. Η πιο πρόσφατη εξέλιξη στις επικοινωνίες είναι η κινητή τηλεφωνία, η λειτουργία της οποίας βασίζεται στην εκπομπή και λήψη ραδιοκυμάτων.

Μία μικρή τεχνική ανάλυση...

Για να πετύχουμε την επικοινωνία _λαϊκή προσέγγιση, δηλαδή_ μέσω κινητής τηλεφωνίας, απαιτείται ένα δίκτυο κεραιών, σταθμών βάσης εγκατεστημένων με μορφή κυψέλης και φορητοί πομποδέκτες (κινητά τηλέφωνα). Οι κεραιές - σταθμοί βάσης, αφενός επικοινωνούν μεταξύ τους, αφετέρου επικοινωνούν με τα τηλέφωνα, εκτός από τις βάσεις που επικοινωνούν με ενσύρματο δίκτυο. Η κεραία βάσης εκπέμπει ακτινοβολία οριζοντίως με κατευθυνόμενη δέσμη προς τις πλησιέστερες κεραιές - βάσεις, εκτός αν συνδέεται με υπόγειο δίκτυο, με άλλον τρόπο, ώστε να επικοινωνεί με το υπόλοιπο δίκτυο των σταθμών βάσης. Ταυτόχρονα, εκπέμπει μικρότερης ισχύος ακτινοβολία προς το έδαφος, ώστε να είναι δυνατή η λήψη του σήματος από τα κινητά τηλέφωνα των συνδρομητών.

Το κινητό τηλέφωνο εκπέμπει ακτινοβολία την ώρα της συνομιλίας προς όλες τις κατευθύνσεις, ανάλογα με τον τρόπο της σχεδίασής του... Δηλαδή, μπορεί να εκπέμπει σφαιρικά από μία κεραία που προεξέχει, ενώ στα κινητά πολλές φορές είναι ενσωματωμένη, εις τρόπον ώστε να γίνεται εκπομπή απ' όλες τις πλευρές· και προς την πλευρά του ακουστικού και προς τον εγκέφαλο του χρήστη ή από το πίσω μέρος της συσκευής _έχουν περιγραφεί αυτά και από άλλους.

Ανάλογα με τον τρόπο που ο χρήστης κρατάει το κινητό τηλέφωνο στο χέρι, μπορεί να τροποποιηθεί και η κατεύθυνση της εκπεμπόμενης ακτινοβολίας.

Πρέπει να τονίσουμε το σημαντικότερο _κι εδώ να σταθείτε για να καταλάβετε πού βρισκόμαστε.

Η ένταση της ακτινοβολίας που εκπέμπει το σύγχρονο κινητό μας _γιατί είναι μεταβαλλόμενη ισχύος_ εξαρτάται από δύο παράγοντες: από την ευκολία λήψης του σήματος που εκπέμπει η πλησιέστερη κεραία βάσης (δηλαδή, αν υπάρχει πολύ κοντά κεραία βάσης, τότε το κινητό εκπέμπει μικρότερη ισχύ, ενώ αν είναι μακρύτερα πολύ μεγαλύτερη) και από την ένταση της φωνής μας.

Διάφορες επιστημονικές μελέτες έχουν επισημάνει ότι ο κίνδυνος για την υγεία μας από τη χρήση των κινητών τηλεφώνων εξαρτάται:

α) από το είδος του τηλεφώνου (τιμή SAR) _αναλύθηκε από τους ειδικούς πολύ περισσότερο από εμένα_ το μέγιστο επιτρεπόμενο όριο είναι στα 2 Watts και πρέπει να χαμηλώσει,

β) από τη συνολική διάρκεια χρήσης του κινητού _όσο μεγαλύτερο χρονικό διάστημα χρησιμοποιούμε το κινητό μας, τόσο περισσότερη ακτινοβολία δεχόμαστε_ χρήση του κινητού δεν σημαίνει μόνο συνομιλία, αλλά και μηνύματα, χρήση διαδικτύου ή οποιαδήποτε άλλη αποστολή και λήψη δεδομένων.

Με βάση τις μετρήσεις και τα πειράματα, μία σύντομη κλήση ή απάντηση σε κλήση, διάρκειας λίγων δευτερολέπτων, όταν δεν είναι διαθέσιμα hands free ή bluetooth, μπορεί να πραγματοποιείται 2 με 3 φορές την ημέρα χωρίς κανένα ιδιαίτερο πρόβλημα.

γ) από την απόσταση του κινητού από την κεραία - σταθμό βάσης _όσο μεγαλύτερη είναι η απόσταση, τόσο μεγαλύτερη είναι η ισχύς

λειτουργίας του κινητού, επομένως η ακτινοβολία που δεχόμαστε· το τονίζω δύο φορές αυτό, για να γίνει αντιληπτό.

δ) από τον τρόπο χρήσης του κινητού, δηλαδή το αν θα τοποθετηθεί απευθείας στο αυτί ή αν θα χρησιμοποιηθούν hands free ή bluetooth,

ε) από τη θέση του κινητού κατά τη διάρκεια της συνομιλίας, δηλαδή την απόσταση του κινητού από το χρήστη ή τον προσανατολισμό του κινητού _για να καθορίσουμε τη σωστή θέση του κινητού, πρέπει το σημείο που λειτουργεί ως κεραία και, συνήθως, το σύνολο του κινητού να είναι σε μία απόσταση τουλάχιστον 40 εκατοστών από το σώμα· με το να έχουμε το hands free στο αυτί και το κινητό δίπλα στο κεφάλι, στην καρδιά ή στα άλλα όργανα του σώματος δεν κερδίζουμε πολλά πράγματα..!

Πρέπει να αποφεύγεται η χρήση του κινητού μέσα στο αυτοκίνητο με τον κλασσικό τρόπο, γιατί η ακτινοβολία αντανακλάται από τα μεταλλικά μέρη, συνεπώς ένα τμήμα της επανακυκλοφορεί εντός του αυτοκινήτου· πέραν του ότι μπορεί να αποσπαστεί η προσοχή του χρήστη. Φυσικά, το κινητό μπορεί να χρησιμοποιείται για επαγγελματικούς ή άλλους σοβαρούς λόγους, με hands free ή bluetooth, εφόσον τοποθετηθεί μακριά από το σώμα ή κοντά σε παράθυρο ή εξωτερική κεραία _τα σύγχρονα αυτοκίνητα έχουν και αυτή τη δυνατότητα.

Στην ελληνική αγορά κυκλοφορούν συστήματα / πλακέτες - αυτοκόλλητα, τα οποία διαφημίζονται ως ότι παρέχουν απόλυτη προστασία του χρήστη από την ακτινοβολία. Αμφιβάλλουμε πολύ για την αποτελεσματικότητά τους, γι' αυτό και το θίγουμε· ήδη, σε μία τέτοια υπόθεση, προσπαθούμε να βρούμε 6 μήνες τώρα άκρη _είναι και κάποιοι εκπρόσωποι εδώ από την Ελληνική Επιτροπή Ατομικής Ενέργειας_ κι ακόμα δεν απαντήσαμε στο τελικό πόρισμα. Είναι, ενδεχομένως, απάτη των καταναλωτών.

Ο κίνδυνος για τα παιδιά είναι μεγαλύτερος από αυτόν των ενηλίκων, γιατί ο εγκέφαλός τους και τα υπόλοιπα όργανα αναπτύσσονται _δεν είμαι ειδικός να σας το αναπτύξω σαν θέμα_.

Δεν θα πρέπει, πάντως, να χρησιμοποιούν το κινητό στο αυτί, παρά μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις. Επίσης, το γεγονός ότι τα κινητά της τρίτης γενιάς προσφέρουν πολλαπλές υπηρεσίες καθιστά τη χρήση των κινητών ιδιαίτερα ελκυστική στα παιδιά αλλά και στους ενηλίκους. Τα παιδιά πρέπει να ενημερωθούν για τους κινδύνους που προκύπτουν από τη χρήση των κινητών τηλεφώνων! Δεν γνωρίζουμε τις επιπτώσεις στην υγεία ενός παιδιού, αν χρησιμοποιεί το κινητό πολλές ώρες την ημέρα, για να στέλνει μηνύματα, εικόνες video ή κρατώντας το στο χέρι και ακουμπώντας το στο σώμα του.

Τα στοιχεία του ευρωβαρόμετρου του 2005 δείχνουν ότι το 83% των πολιτών της Ευρώπης (των 25 χωρών) χρησιμοποιεί κινητά τηλέφωνα, ενώ το 95% από αυτούς είναι νέοι, σε ηλικία 15-24 ετών, που δείχνει ότι οι νέοι χρησιμοποιούν πολύ περισσότερο από τις υπόλοιπες ηλικίες την κινητή τηλεφωνία. Είναι φυσικό αυτό το φαινόμενο λόγω της μεγαλύτερης εξοικείωσης των νέων με τις νέες τεχνολογίες, αλλά καθιστά ταυτόχρονα επιτακτική την ανάγκη ενημέρωσής τους και εκπαίδευσής τους σε μία ορθολογικότερη και ασφαλέστερη χρήση αυτής της _κατά τα άλλα_ πολύ καλής υπηρεσίας.

Σύμφωνα με τις επιστημονικές μελέτες, οι επιπτώσεις στην υγεία μας από τις κεραίες - σταθμούς βάσης εξαρτώνται: α) από την απόσταση του χώρου διαβίωσής μας από την κεραία, β) από τον προσανατολισμό της κεραίας, δηλαδή το αν εκπέμπει προς την κατεύθυνση του χώρου διαβίωσης, γ) από την ένταση της ακτινοβολίας, δ) από την ηλικία του εκτιθέμενου και την κατάσταση της υγείας του, ε) από τη διάρκεια έκθεσης, δηλαδή το πόσες ώρες την ημέρα βρισκόμαστε σε αυτόν τον χώρο και δεχόμαστε ακτινοβολία.

Τι συμβαίνει στη χώρα μας;

Με την Κοινή Υπουργική Απόφαση του 2000, των Υπουργών Ανάπτυξης, Υγείας & Πρόνοιας, Μεταφορών & Επικοινωνιών, εισάγονται στην ελληνική νομοθεσία τα όρια της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την έκθεση του κοινού σε ηλεκτρομαγνητική ακτινοβολία και ορίζονται μηχανισμοί ελέγχου καθώς και τα επίπεδα της ακτινοβολίας που εκπέμπεται από τους σταθμούς κεραιών όλων των ειδών.

Στο νέο Νόμο του 2006, "Περί Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών και άλλες Διατάξεις", στο άρθρο 31, αναφέρονται ρυθμίσεις σχετικά με την εγκατάσταση κεραιών και ορίζονται τα όρια, τα οποία θέτονται στο 70% των ορίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τους σταθμούς κεραιών που βρίσκονται σε απόσταση μεγαλύτερη των 300 μέτρων από την περίμετρο των κτιριακών εγκαταστάσεων όπως σχολείων, βρεφονηπιακών σταθμών, νοσοκομείων και γηροκομείων και στο 60% αν είναι εντός των 300 μέτρων από τις εγκαταστάσεις που ανέφερα πριν.

Η Σύσταση του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, "περί περιορισμού της έκθεσης του κοινού σε ηλεκτρομαγνητικά πεδία από 0-300 GHz", θέτει ανώτερα επιτρεπτά όρια για την Ευρώπη, όρια για την έκθεση του κοινού σε ηλεκτρομαγνητική ακτινοβολία.

Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κατόπιν σχετικής εισήγησης της Επιστημονικής Επιτροπής Καθοδήγησης επί των διεπιστημονικών θεμάτων, υιοθέτησε τα όρια για την προστασία του κοινού από τη Διεθνή Επιτροπή για την προστασία από τις μη ιοντίζουσες ακτινοβολίες, όπως αυτές παρουσιάστηκαν στις σχετικές κατευθυντήριες γραμμές της.

Η Διεθνής Επιτροπή για την προστασία από τις μη ιοντίζουσες ακτινοβολίες είναι μία Οργάνωση μεγάλου κύρους, που ασχολείται με την προφύλαξη των ανθρώπων από τις μη ιοντίζουσες ακτινοβολίες, ενώ είναι επίσημα αναγνωρισμένη μη Κυβερνητική Οργάνωση από την Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας, το Διεθνές Γραφείο Εργασίας και την Ευρωπαϊκή Ένωση.

έχει διεθνώς αναγνωρισμένους Επιστήμονες, Ιατρικής, Βιολογίας, Επιδημιολογίας και Φυσικής Μηχανικής.

Η αλήθεια είναι ότι οι κεραίες παροχής υπηρεσιών κινητής τηλεφωνίας παρανομούν μόνο όταν εγκαθίστανται χωρίς προηγούμενη άδεια της πολιτείας. Υπάρχουν καταγγελίες για κεραίες κρυμμένες σε ηλιακούς θερμοσίφωνες ή άλλα καμουφλάζ.

Ποιος, όμως, απλός καταναλωτής, που καταγγέλλει κάτι τέτοιο γιατί υπέπεσε στην αντίληψή του, γνωρίζει αν αυτή η κρυμμένη κεραία δεν είναι νόμιμη ή αν απλά κρύφτηκε για να σταματήσουν οι υπερβολικές και, πολλές φορές, δυσάρεστες αντιδράσεις των περιοίκων ή για άλλους λόγους;

Θεωρούμε ότι, όσοι εστιάζουν τη δράση τους για την προστασία των καταναλωτών από την κινητή τηλεφωνία στις αποστάσεις των κεραιών από χώρους διαβίωσης, εργασίας, εκπαίδευσης, χωρίς να λαμβάνουν υπ' όψιν τους το γεγονός ότι ο κίνδυνος προέρχεται κυρίως από τα κινητά τηλέφωνα, τα οποία εκπέμπουν μεγαλύτερη ακτινοβολία όταν είναι σε μεγαλύτερη απόσταση από τις κεραίες - σταθμούς βάσης, εγκληματούν κατ' αυτών που ισχυρίζονται ότι προστατεύουν, δίνοντας συγχρόνως άλλοθι στις εταιρίες να αναπτύσσουν αραιό δίκτυο με μεγάλη ισχύ κεραιών που τους γλιτώνει από πολλά χρήματα.

Η εχθρική συμπεριφορά μας απέναντι στις κεραίες κινητής τηλεφωνίας έχει αρνητικό αποτέλεσμα στην ανάπτυξη του υγιούς ανταγωνισμού. Η είσοδος και άλλων “παικτών” στην αγορά, εφόσον δεν βρίσκουν εύκολα χώρους εγκατάστασης, είναι αποτρεπτική κι έτσι οι μόνες 4 εταιρίες ονομάζονται και “καρτέλ”.

Οι καταναλωτές απαιτούμε...

Η ένταση της ακτινοβολίας που προκύπτει μετά την εγκατάσταση κάθε κεραίας στους γύρω χώρους (μπαλκόνια, ταρατσες, εσωτερικό κιόνων),

όπου υπάρχει ή προβλέπεται να υπάρξει στο άμεσο μέλλον ανθρώπινη δραστηριότητα, να είναι χαμηλότερη από τα επιτρεπτά όρια.

Οι εταιρίες πρέπει να αναλάβουν το όποιο οικονομικό κόστος για την τοποθέτηση πυκνού δικτύου κεραιών χαμηλής ισχύος.

Να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στους χώρους όπου στεγάζονται παιδιά.

Να γίνει εκστρατεία ενημέρωσης από την πολιτεία και όλους τους εμπλεκόμενους φορείς προς τους γονείς, τους εκπαιδευτικούς, τα παιδιά, ώστε να σταματήσει η αλόγιστη χρήση των κινητών τηλεφώνων από τα μικρά παιδιά.

Ο κατάλογος με τη θέση και την ισχύ κάθε αδειοδοτημένης κεραιάς να είναι προσβάσιμος σε όλους τους καταναλωτές.

Να θεσμοθετηθεί ανεξάρτητη Αρχή Ελέγχου, που θα αδειοδοτεί και θα διεξάγει προληπτικούς αλλά και κατασταλτικούς, αιφνιδιαστικούς ελέγχους. Τα όρια ασφαλείας θα πρέπει να αναπροσαρμόζονται με βάση ανεξάρτητες έρευνες.

Τέλος, μία πολύ μικρή παρουσίαση του ΚΕ.Π.ΚΑ. ως είναι στον πίνακα...

Πρόκειται για το Κέντρο Προστασίας Καταναλωτών, το οποίο είναι μη κυβερνητική, μη κερδοσκοπική οργάνωση - ένωση καταναλωτών, ανεξάρτητη και ανεπηρέαστη από πολιτικά και οικονομικά συμφέροντα· είναι η πρώτη αναγνωρισμένη ένωση καταναλωτών με τον 2251/'94.

Στα 24 χρόνια που υφίσταται, οι δράσεις του ΚΕ.Π.ΚΑ. αφορούν την παρέμβαση του θεσμικού πλαισίου, την ενημέρωση, την εκπροσώπηση και την επίλυση διαφορών, ένα σημαντικό τομέα μεσολάβησης για να επιλύουμε προβλήματα καταναλωτών με επιχειρήσεις.

Η βασική μας αρχή και δύναμη είναι ο εθελοντισμός, κάτι που μας δίνει μία σημαντική ανεξαρτησία.

Το τετράπτυχό μας είναι: “Γνωρίζω, συνειδητοποιώ, οργανώνομαι, προστατεύομαι”!

Σας ευχαριστώ.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ - ΚΟΥΛΟΥΡΗΣ Ν.: Ευχαριστούμε και εμείς τον κύριο Τσεμπερλίδη.

Η αίσθησή μου είναι ότι η εικόνα που παρουσίασε και οι απόψεις που εισέφερε ήταν πιο ισορροπημένες σε σχέση με την πρόγνωση που υπήρχε, στο μέτρο που εκπροσωπεί τους καταναλωτές· επιπλέον, ήταν κάθε άλλο παρά συμβατή με τα όσα μας παρουσίασε ο Δήμαρχος Πετρούπολης.

Θα δώσω αμέσως το λόγο στον κύριο Ανδρέα Παπαμιχαήλ, εκπρόσωπο του Διοικητικού Συμβουλίου του Ιατρικού Συλλόγου Αθηνών, ο οποίος θα μας παρουσιάσει τη σχέση μεταξύ κινητών τηλεφώνων και υγείας.

**“Προβλήματα υγείας
από τη χρήση των κινητών και των κεραιών βάσης”**

ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ Α.: Ευχαριστώ πάρα πολύ για την ευκαιρία που μου δόθηκε, με την πρόσκληση αυτή που έγινε μέσω του Ιατρικού Συλλόγου, να ασχοληθώ κι εγώ με το θέμα από μία τελείως διαφορετική οπτική γωνία, να ενημερώσω τον εαυτό μου και να ενημερωθώ για μερικά θέματα και, σήμερα, με την πραγματικά πολύ καλή παρουσίαση έστω και των διαφορών μεταξύ επιστημόνων, να μπορώ να καταθέσω αυτά, για τα οποία, τουλάχιστον από τη δική μου προσπάθεια που ήταν εντελώς ανεξάρτητη, αδιαμφισβήτητη, μπορεί να φανούν χρήσιμα στις απόψεις και τις θέσεις τις οποίες θα λάβουν ή έλαβαν ή λαμβάνονται από τους διάφορους Φορείς.

Αγαπητοί φίλοι, θα ήταν πάρα πολύ δυσάρεστο, αυτή τη στιγμή, να έβγαينا και να σας έλεγα: «Κύριοι, έχω στα χέρια μου στοιχεία, σύμφωνα με τα

οποία έχετε οδηγήσει τα παιδιά σας σε βέβαιο, βαρύ νόσημα, που θα επέλθει το επόμενο εξάμηνο, επτάμηνο, δεκάμηνο! Ετοιμαστείτε, δυστυχώς κάναμε λάθος, κάναμε λάθος, σας κορόιδεψαν, δεν ήταν "έτσι", ήταν "αλλιώς"...» κλπ.

Καταλαβαίνετε τι επρόκειτο να γίνει, τι θα προκαλούταν στην κοινή γνώμη, αν επιβεβαίωνε ανάλογα πράγματα κάποιος επιστήμων ή εγώ. Από ποια "πόρτα" θα μπορούσαμε να βγούμε στην κοινωνία ή πού θα μπορούσαμε να κρυφτούμε ή πώς θα μπορούσαμε να δούμε στα μάτια την οικογένειά μας;

Καταλαβαίνετε ότι βρισκόμαστε σε μία φάση της κινητής τηλεφωνίας, η οποία έχει προχωρήσει πάρα πολύ. Έχει επέλθει εθισμός, πλέον. Δεν υπάρχει σπίτι που να μην έχει κινητό τηλέφωνο. Δεν υπάρχει επικοινωνία που να μην γίνεται με αυτόν τον τρόπο, με αυτήν τη μέθοδο.

Αρα, κάτι σκληρές κριτικές που άκουσα και κάτι επίμονες, φανατικές _όπως αναφέρθηκαν_ αντιδράσεις για την κεραία, για το κινητό, για οτιδήποτε άλλο, νομίζω ότι είναι λίγο εκπρόθεσμες μπροστά στο τεράστιο marketing το οποίο έχει γίνει, το πολύ επιτυχημένο θα έλεγα, που έχει σαν αποτέλεσμα αυτήν την τεράστια αποδοχή της κινητής τηλεφωνίας από τον Έλληνα, από τον Ευρωπαίο και απ' όλους εκείνους που έχουν τη δυνατότητα να πληρώσουν για να την χρησιμοποιήσουν και να επωφεληθούν από αυτήν.

Ευτυχώς, ευτυχώς για όλους μας, δεν έχω τέτοια στοιχεία, δεν βρήκα τέτοια στοιχεία. Σας λέω ότι έψαξα όλες τις αιρετικές απόψεις, με πολύ μεγάλη σοβαρότητα, με καμία διάθεση να υποστηρίξω το παραμικρό!

Εγώ, βέβαια, είμαι μεγάλος λάτρης της επιστήμης και της τεχνολογίας, αλλά βέβαια την φοβάμαι και λιγάκι όταν τα συμφέροντα διογκώνονται και όταν το κέρδος την καθοδηγεί· και εκεί στέκομαι με πολύ μεγάλη αμφισβήτηση, για να φθάσω στο σημείο να ξέρω ότι κάτι συμβαίνει.

Έτσι, λοιπόν, θα σας πω μερικά πράγματα σχετικά με αυτό το οποίο τόσο πολύ λέγεται και τρομάζει τον κόσμο, που έχει σχέση με τον καρκίνο...

Μία πολύ μεγάλη μελέτη η οποία έχει γίνει _πιστεύω ότι οι περισσότεροι που ασχολούνται με το αντικείμενο την ξέρουν_ είναι από το Κολεγιακό Ιατρικό Ινστιτούτο του Wisconsin... Δεν ξέρω τον Καθηγητή – Συγγραφέα της μελέτης· τα προσωπικά του γραμμένα και υπογεγραμμένα έχω δει και όλη τη συλλογή από διάφορες εργασίες, με αρκετές θέσεις και αντιθέσεις _αλλά σε πολύ χαμηλό επίπεδο_ σχετικά με το κατά πόσον τα κινητά τηλέφωνα και οι βάσεις επηρεάζουν άμεσα την ανθρώπινη υγεία.

Βέβαια, σε έναν τέτοιο ορυμαγδό αντιθέσεων και επιθετικότητας, υπέρ και κατά, να ξέρετε ότι κανένας, μα κανένας επιστήμονας, οποιασδήποτε βαθμίδας, θα τολμήσει ποτέ να πει: *«Ακούστε... Εγώ υπογράφω· βάλτε κινητό τηλέφωνο όπου θέλετε, γιατί δεν πειράζει κανέναν και τίποτα»*. Κανένας, διότι εκεί δείχνει ότι, μάλλον, δεν είναι τόσο πολύ γνώστης των εξελίξεων, ενώ επιπλέον μπορεί να εκτεθεί πολύ και να βρεθεί να κρύβεται γι' αυτήν την υπογραφή, που αντρίκεια, ίσως, γιατί έτσι νόμιζε, γιατί έτσι ήξερε, πήγε να βάλει.

Εδώ, λοιπόν, έχοντας μαζέψει πολλά από αυτά, πάρα πολλές εργασίες, μικρές ή μεγάλες, πειραματικές ή όχι _δεν θα μείνω σε πειραματικές έρευνες, γιατί εκεί, ίσως, τα αποτελέσματα στα πειραματόζωα, με πολύ μεγαλύτερες και διαφορετικές μορφές ηλεκτρομαγνητικής ενέργειας, μπορεί να μην αφορούν πιθανότατα την άμεση επίδραση της όλης κινητής τηλεφωνίας, όπως την ξέρουμε σήμερα, στην υγεία_, οι απαντήσεις του και τα τελικά του δεδομένα, όπως τα βλέπετε εδώ, δείχνουν πραγματικά ότι δεν βρέθηκε καμία ξεκάθαρη σχέση της χρήσης κινητών τηλεφώνων, έστω και της κλασσικής κατάχρησης που μπορεί να κάνει ένας απλός άνθρωπος, που να τον οδηγήσει στην ανάπτυξη καρκίνου, που δεν θα τον είχε έτσι και αλλιώς.

Προσέξτε το αυτό... *«...που δεν θα τον είχε έτσι και αλλιώς»*· γιατί οι υπόλοιπες μελέτες που θα σας αναφέρω έχουν σχέση με καρκίνους που, ήδη, υπήρχαν.

Αυτό, βέβαια, αποτελούσε και γνώμη πολλών άλλων μεγάλων ομάδων _εθνικών, κυρίως, ομάδων (της Αυστραλίας, του Καναδά, της Αγγλίας)_ οι οποίες έδιναν οδηγίες, που συμβούλευαν το κράτος τι πρέπει να κάνει για το θέμα της κινητής τηλεφωνίας και συμφωνούσαν περίπου σε αυτό το μοτίβο, ήτοι στο ότι δεν υπήρχε κανένας τέτοιος κίνδυνος ώστε να περιθωριοποιήσουμε τη χρήση του ή κάτι άλλο ή κάτι άλλο· πέραν, βέβαια, της θέσης των ορίων, για τα οποία συμφωνώ απολύτως, αφού στο θέμα των ορίων της ενέργειας, τα όρια πάντοτε πρέπει να προσδιορίζονται, να τηρούνται και, ει δυνατόν, να είναι πιο πολύ μέσα στις φυσιολογικές παρά στις ακραίες φυσιολογικές παραμέτρους.

Έγιναν, λοιπόν, μερικές μελέτες σε ασθενείς με καρκίνο...

Ξέρετε...; Αυτά είναι τα δύσκολα τα οποία κάνουν οι γιατροί μερικές φορές και δεν είναι πειραματικά, αλλά ουσιαστικά.

Οι δύο μελέτες που διάλεξα έγιναν στην Αμερική... Η πρώτη σε κάποια νοσοκομεία, όπου από το 1994 και μετά, μέχρι το 2003, μελέτησαν, παρακολούθησαν 1250 καρκίνους εγκεφάλου· αναφέρω τον εγκεφαλο, γιατί ο εγκεφαλος αναφέρθηκε πάρα πολλές φορές και αφορά σε έναν σπάνιο καρκίνο ειρήσθω εν παρόδω, σε ό,τι αφορά τον οποίο δεν έχει μέχρι στιγμής βρεθεί κάποια αιτία που τον παράγει. Έχουν πει πολλά πράγματα, πάρα πολλά... Αναγκάστηκα να ασχοληθώ με το αντικείμενο, γιατί δεν είναι το αντικείμενο της ειδικότητάς μου. Είμαι Καρδιολόγος και εκ προοιμίου δεν αφορά το αντικείμενο της ειδικής εκπαίδευσής μου.

Μελέτησαν, λοιπόν, κάποιον άνθρωπο και κοινωνιολογικά _πώς ζούσε, πού ζούσε, αποστάσεις από κεραίες, είδος τηλεφώνου που χρησιμοποιούσε, πόσες ώρες τηλεφωνούσε· κάτι άλλο, πιθανόν, λόγω του ότι οι εργασίες είναι πάντα πολυ-παραμετρικές_ και διαπίστωσαν ότι από τους 1250 ατυχείς πολίτες που είχαν προσβληθεί από καρκίνο του εγκεφάλου, σε σχέση με 1250 άλλους που εισήχθηκαν στο ίδιο νοσοκομείο από την ίδια περιοχή με

άλλες αιτίες (κήλη, σπάσιμο, αμυγδαλές, στομάχι, έμφραγμα, οτιδήποτε άλλο), δεν βρέθηκε καμία, μα καμία ουσιώδης διαφορά στον τρόπο που χειρίζονταν ή που είχαν επαφή ή που έκαναν κατάχρηση της κινητής τηλεφωνίας ή, γενικά, της ηλεκτρομαγνητικής ενέργειας, οπότε δεν μπόρεσαν να τεκμηριώσουν ότι αυτό υφίσταται εκεί.

Βέβαια, ειρήσθω εν παρόδω, υπάρχει μία ερώτηση πάρα πολύ σημαντική. Δεν ήταν αυξημένα τα περιστατικά (τα 1250) της εποχής εκείνης. Ήταν φυσιολογικός αριθμός που ανά δεκαετίες παρουσιαζόταν από τους καρκίνους αυτούς του εγκεφάλου, που σας λέω και πάλι ότι είναι δύσκολοι· τους απομονώνουν, τους μελετούν πολύ καλά και, εάν προλάβουν να τους χειρουργήσουν, τους σώζουν, γιατί ο εγκέφαλος, συνήθως, δεν κάνει _αν είναι πρωτοπαθής όγκος_ μετάσταση, επομένως σώζεται κάποιος έστω με κάποιες νευρολογικές αναπηρίες.

Στην πρώτη μελέτη, λοιπόν, δεν βρήκαν κάτι για να το ανακοινώσουν και ανακοίνωσαν τα αρνητικά αποτελέσματα, τα οποία σας μεταφέρω κι εγώ.

Η επόμενη ήταν λίγο πιο εμπεριστατωμένη και αφορούσε 800 άτυχους καρκινοπαθείς με καρκίνο εγκεφάλου _δεν προσδιορίζει ακριβώς τον τύπου του όγκου του εγκεφάλου_ που μπορεί να περιλαμβάνονται και αυτές οι αναφορές που έγιναν σε καρκίνους, γιατί δεν είναι ένας καρκίνος εγκεφάλου, αλλά πολλές μορφές καρκίνου_ και 800 περιστατικά που μπήκαν στο νοσοκομείο μέσα και θέλησαν, χωρίς να είναι ασθενείς καν, να μπορέσουν να συμπληρώσουν ένα ερωτηματολόγιο ή κάποιες μελέτες.

Αυτή η μελέτη, που συμφώνησε με την προηγούμενη, είχε ως πρόσθετο στοιχείο _και το καταθέτω και εγώ, γιατί δεν ήμουν ερευνητής της μελέτης_ ότι το μέρος που αναπτύχθηκε ο καρκίνος δεν είχε καμία σχέση με το αυτί στο οποίο, συνήθως, τηλεφωνούσε ο άτυχος που είχε αυτή τη μορφή. Για παράδειγμα, ήταν δεξιόχειρας· και ο δεξιόχειρας χρησιμοποιεί το δεξιό του αυτί. Εκείνος έκανε, όμως, έναν καρκίνο στο αριστερό ημισφαίριο του

εγκεφάλου ή σε κάποιο άλλο μέρος από την άλλη πλευρά. Δεν μπόρεσαν, δηλαδή, “τοπογραφικά” να δικαιολογήσουν _αυτοί, τουλάχιστον, οι ερευνητές που το κατέθεσαν στην παγκόσμια επιστημονική κοινότητα, ελέγχθηκε και πέρασε στη βιβλιογραφία_ αυτά τα οποία θα μπορούσαν να συνδέσουν τη χρήση του τηλεφώνου, την υπερβολική χρήση του τηλεφώνου ή κάποια άλλη οποιαδήποτε επίδραση της ηλεκτρομαγνητικής ενέργειας με τον καρκίνο του εγκεφάλου.

Πρέπει να ξέρετε ότι ο ιατρικός κόσμος, πάρα πολλές φορές, έχει πέσει σε πολύ μεγάλα λάθη από βιαστικές αποφάσεις (προτάσεις φαρμάκων, αποσύρσεις φαρμάκων, νόσων που τελικά δεν απεδείχθησαν) _κάτι σας θυμίζω με αυτά που σας λέω, που αφορά το τελευταίο χρονικό διάστημα..!_ και υπάρχει μία τάση, την τελευταία δεκαετία, να είμαστε λίγο πιο “θετικοί”. να λέμε “όχι” παρά να λέμε “ναι”.

Καταλαβαίνετε τι σημαίνει αυτό...

- «Γιατρέ, να παίρνω ασανσέρ;».

- «Όχι, μην το παίρνεις. Γιατί, για να με ρωτάς, κάτι φοβάσαι..! Γιατί να μπω εγώ στη διαδικασία; Ανέβα τις σκάλες. Έτσι, είμαι και εγώ μία χαρά, είσαι και εσύ μία χαρά. Σου είπα “όχι”, δεν σε πείραξε σε τίποτα, σε φορτώνω εγώ με μία αβαρία να ανέβεις τις σκάλες, δεν μπαίνω, όμως, στη διαδικασία να καταλάβω τι φοβάσαι, τι θες και τι κάνεις».

Εδώ, όμως, αγαπητοί φίλοι, βρισκόμαστε μπροστά σε μία επιδημική, πλέον, χρήση της κινητής τηλεφωνίας.

Δηλαδή, αυτή τη στιγμή, λέμε: _και συμφωνώ απόλυτα, γιατί κι εγώ το βρήκα στην ανεξάρτητη αυτή βιβλιογραφία που έψαξα_ «Θα ήταν καλό, τα παιδιά, που είναι σε μία ανάπτυξη, να μην χρησιμοποιούν το κινητό τηλέφωνο· δεν το έχουν και ανάγκη, δεν είναι επαγγελματίες, για Όνομα Του Θεού!».

Για πείτε το, όμως, στα παιδιά σας..! Για ελάτε τώρα και πιάστε τους πιτσιρικάδες των 6, 7, 8, χρονών που πάνε στο Δημοτικό και που βλέπουν

εκεί τα πράγματα να “κινούνται”...! Τι αντίδραση θα βρείτε από αυτούς που δεν καταλαβαίνουν πώς έφθασε με τέτοια ευκολία να πηγαίνει στα χέρια τους μία τόσο προηγμένη τεχνολογία όπως είναι η κινητή τηλεφωνία;

Αγαπητοί φίλοι, δεν θα λύσω εγώ το πρόβλημα αυτό, όπως καταλαβαίνετε. Εγώ, απλώς, συμμετέχω από την καθαρά κλινική ιατρική πλευρά, με καθαρά κλινικά ιατρικά ευρήματα _και όχι τόσο πολύ πειραματικά_ σε αυτό το πολύ μεγάλο πρόβλημα, το οποίο πάει να λύσει η Διεθνής Κοινότητα, αλλά και η Ελληνική προστατεύοντας τους Έλληνες πολίτες, οι οποίοι μας εμπιστεύονται, οι οποίοι αγωνιούν για ό,τι λέμε εμείς, σ’ εμάς “κρέμονται”. βέβαια, εύκολα αγοράζουν, εύκολα διασκεδάζουν, εύκολα παραπλανούνται ή “σπρώχνονται” να γίνουν καταναλωτές, αλλά σίγουρα πιστεύουν πως έχουν κάποιους ανθρώπους που έχουν σπουδάσει και πρέπει να τους προστατεύσουν από επικείμενη βλάβη σε κάτι το οποίο αυτοί χρησιμοποιούν τόσο πολύ.

Σίγουρα να ξέρετε το εξής... Στην ιατρική λέμε ότι μία πενταετία _και, πιστεύω, ο Συνάδελφος, ο Καρδιολόγος, να το γνωρίζει αυτό_ είναι αρκετή όταν εκτίθεται σε μία βλαβερή ουσία ή οτιδήποτε άλλο· θα δείξει ή “θα βγάλει τα δόντια της” εις τρόπον ώστε να δείξει ότι, πραγματικά, ο οργανισμός δεν αντέχει.

Αυτό το λέω, για ποιο λόγο;

Υπάρχει μία βιολογική που λέει ότι πολλά κύτταρα ανανεώνονται και φεύγουν κι έτσι παίρνουν μαζί και την πιθανή μικρή βλάβη που υπήρχε. Άρα, τα καινούργια θα μείνουν πάλι εκτεθειμένα για κάποια διάρκεια, αλλά αν προλάβουν και φύγουν χωρίς να βλαφτούν, αν το ίδιο συμβεί και με τα επόμενα, ο οργανισμός αντέχει. Έτσι, σε μία μακροχρόνια διάρκεια και στον ανθρώπινο οργανισμό, συνήθως στην πενταετία μέσα, η βλάβη έχει “δείξει τα δόντια της” ως ότι κάτι κακό συμβαίνει.

Βέβαια, το να κρατάμε με σοβαρότητα και υπευθυνότητα τα “χαλινάρια” σε μία τέτοια εξελισσόμενη μορφή κατάχρησης τεχνολογίας, νομίζω, είναι σοφό.

Όπως έχω συμπερασματικά αφήσει να καταλάβετε, το “παν μέτρον άριστον”, το οποίο είναι μία δική μας ελληνική φιλοσοφική άποψη, πάρα πολύ σημαντική και αποδεκτή απ’ όλους, πλέον, σήμερα, είναι αυτό το οποίο θα πρέπει να διέπει και τη χρήση της κινητής τηλεφωνίας από εμάς προσωπικά σαν επαγγελματίες, από την οικογένειά μας, από τα παιδιά μας. Εκείνο μόνο που προτιμώ προσωπικά, σαν πολίτης, είναι αυτό το μέτρο να το κρατάει η συντεταγμένη, η έννομη πολιτεία μας και όχι οποιεσδήποτε άλλες ιδιοτελείς, ιδιωτικές εταιρίες, οι οποίες παράγουν, πωλούν και βρίσκονται σε αυτήν την ανάγκη να καθιερωθούν στην αγορά.

Σας ευχαριστώ πάρα πολύ που με ακούσατε.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ - ΚΟΥΛΟΥΡΗΣ Ν.: Ευχαριστούμε πολύ τον κύριο Ανδρέα Παπαμιχαήλ, τον εκπρόσωπο του Ιατρικού Συλλόγου Αθηνών, που μας έκανε τη σύνδεση μεταξύ κινητής τηλεφωνίας και υγείας ως, κατά τεκμήριο, πλέον αρμόδιος στο σημερινό τραπέζι.

Θα κλείσουμε από πλευράς εισηγήσεων με τον κύριο Νικόλαο Βλασσόπουλο, τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Φάσματος της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών & Ταχυδρομείων, ο οποίος νομίζω ότι θα μας πει, εκ μέρους της ΕΕΤΤ, για ποιο λόγο όσα ακούστηκαν νωρίτερα “δεν ισχύουν” εν τέλει..!

“Κινητή τηλεφωνία και ρυθμιστικό πλαίσιο”

ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ Α.: Κυρίες και κύριοι, καλησπέρα σας.

Ονομάζομαι Νικόλαος Βλασσόπουλος και είμαι ο Προϊστάμενος της Διεύθυνσης Φάσματος της ΕΕΤΤ, μίας Διεύθυνσης στην οποία υπάρχει και η αρμοδιότητα της αδειοδότησης των κεραιών. Ξέρω ότι είμαι ο τελευταίος ομιλητής για σήμερα και θα προσπαθήσω να είμαι σύντομος και περιεκτικός, προσθέτοντας κάτι στη γνώση που έχετε αποκομίσει από την παρακολούθηση όλης της σημερινής Ημερίδας.

Τα καίρια ερωτήματα που πλανώνται σήμερα όλη την ημέρα στην αίθουσα, νομίζω, μπορούμε να τα συνοψίσουμε ως εξής...

Είναι το ρυθμιστικό πλαίσιο επαρκές για την προστασία της υγείας του πληθυσμού από την ηλεκτρομαγνητική ακτινοβολία;

Μπορούμε να εξασφαλίσουμε ποιοτικές ασύρματες επικοινωνίες χωρίς να προκαλούνται κίνδυνοι στον πληθυσμό;

Με ποιες πρακτικές και μεθόδους ελαχιστοποιούμε τους πιθανούς κινδύνους;

Η θεματολογία της παρουσίασης, προκειμένου να απαντηθούν _κατά ένα μέρος και στο βαθμό που είναι δυνατόν_ αυτά τα ερωτήματα, περιλαμβάνει τα εξής...

Μία αναφορά στα όρια και πρότυπα, αναφορά στην αδειοδότηση και στη διαδικασία των ελέγχων, μία σύντομη, γενική, περιεκτική περιγραφή για τα δίκτυα της κινητής και το πώς μέσα από αυτά εκτιθέμεθα πολύ ή λίγο στην ηλεκτρομαγνητική ακτινοβολία, κάποια παράθεση στατιστικών, ποια είναι η αντίληψη των κινδύνων από τον πολίτη και το κοινό και ποια η αντίστοιχη καταναλωτική συμπεριφορά και, τέλος, κάποιες προτάσεις και δράσεις.

Θα αναφέρω πολύ σύντομα τα όρια και τα πρότυπα, γιατί έχουν αναπτυχθεί και στο πρώτο κομμάτι της σημερινής Ημερίδας.

Τα όρια τα οποία ισχύουν διεθνώς έχουν αναπτυχθεί από την ICNIRP. Σημαντικό είναι _αναφέρθηκε, αλλά θέλω να το ξανατονίσω_ το ότι οι τιμές οι οποίες έχουν υιοθετηθεί είναι 50 φορές κάτω από την τιμή όπου διαπιστώθηκε επίπτωση στον οργανισμό. Τα όρια, όμως, για τους εργαζόμενους είναι 5 φορές πάνω από τα όρια του κοινού.

Δεν είμαι Γιατρός, αλλά Μηχανικός... Μιλώντας, όμως, για επιδημιολογικές μελέτες, θα πρέπει να έχουμε υπ' όψιν μας, όπως ειπώθηκε σε προηγούμενο κομμάτι της Ημερίδας, το ότι η ηλεκτρομαγνητική ακτινοβολία χρησιμοποιείται από τις αρχές του αιώνα. Πιθανώς, για την ιατρική κοινότητα, το κομμάτι των επαγγελματικά εκτιθέμενων να ήταν ένα καλό παράδειγμα περαιτέρω έρευνας, καθώς σε πολλές περιπτώσεις έχουν εκτεθεί σε όρια πολύ-πολύ μεγαλύτερα από το κοινό!

Τα όρια, λοιπόν, αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Σύσταση και με τη νέα νομοθεσία στην Ελλάδα έχουμε, ειδικά για την εγκατάσταση των κεραιών, μείωση κατά 30% και, κατά περίπτωση, 40%. Θέλω να τονίσω εδώ ότι η μείωση αυτή, τουλάχιστον όπως την αναγιγνώσκουμε εμείς, είναι για το κομμάτι των κεραιών και όχι των κινητών τηλεφώνων.

Η αποτίμηση της έκθεσης γίνεται με το Ειδικό Ρυθμό Απορρόφησης Ενέργειας (Specific Absorption Rate).

Θα ήθελα λιγάκι, παρ' όλο που ξαναειπώθηκε, να σταθούμε λιγάκι στους βασικούς περιορισμούς...

Οι βασικοί περιορισμοί, τα όρια δηλαδή, ορίζονται με το δείκτη SAR, δηλαδή τον Ειδικό Ρυθμό Απορρόφησης Ενέργειας. Όταν μιλάμε για όλο το σώμα, ο δείκτης SAR, το όριο, είναι 0,08 Watt ανά χιλιόγραμμα (0,08 W/Kg) ιστού. Η τοπική έκθεση είναι 2 Watts ανά χιλιόγραμμα ιστού _ο τοπικός SAR_ και αναφέρεται σε 10 γραμμάρια μάζας. Η τοπική έκθεση στα άκρα, η τοπική έκθεση για το κεφάλι και τον κορμό, είναι 4 Watts ανά χιλιόγραμμα.

Θα ήθελα εδώ, απλώς, να παρατηρήσω το εξής...

Αν έχουμε κάποιες αμφιβολίες για επιπλέον βιολογικές επιδράσεις, οι οποίες δεν έχουν συμπεριληφθεί μέσα σε αυτά τα όρια που έχει βγάλει η ICNIRP, καταλαβαίνετε ότι τα 2 Watts ανά χιλιόγραμμα είναι μία τιμή γύρω στις 25 φορές παραπάνω από τα 0,08 Watts. Τα 0,08 Watts ανά χιλιόγραμμα, μειωμένα κατά 30%, θα πρέπει να εφαρμόζονται τουλάχιστον για όλες τις κεραίες κινητής τηλεφωνίας. Το όριο για τα κινητά είναι 2 Watts ανά χιλιόγραμμα.

Έτσι, λοιπόν, κάθε κινητό παίρνει ένα σήμα "CE" και αυτό δηλώνει ότι η τιμή του SAR είναι κάτω από τα 2 Watts ανά χιλιόγραμμα. Οι τυπικές τιμές _που βλέπουμε_ είναι από 0,3 έως 1,3 W/Kg, αν και μπορούμε να φθάσουμε σε τιμές 1,5 W/Kg και λίγο παραπάνω.

Για τις κεραίες, όπως είπα και προηγουμένως, δεν μπορεί να γίνει απευθείας μέτρηση του SAR. Δεν μπορεί κάποιος, δηλαδή, να έρθει και να εκτιμήσει πώς αυξάνει η θερμοκρασία του σώματος όταν είσαι κοντά σε μία κεραία. Γι' αυτό, η ICNIRP έχει προβλέψει ότι θα πρέπει να γίνεται μία μέτρηση του ηλεκτρομαγνητικού πεδίου και σύγκριση αυτού του πεδίου με κάποια επίπεδα αναφοράς, τα οποία αντιστοιχούν στο όριο του 0,08 W/Kg.

Εκείνο που θέλω να τονίσω ξανά είναι ότι η έκθεση του ανθρώπου από κεραία κινητής τηλεφωνίας είναι ομοιόμορφη. Άρα, δεν έχουμε τοπική απορρόφηση σε πολύ μικρή μάζα του σώματος, συνεπώς ενιαία θα πρέπει να έχουμε αυτήν την τιμή των 0.08 W/Kg μειωμένη κατά 30 ή 40%, αντίστοιχα.

Τέλος, η πολιτεία, αναγνωρίζοντας ότι υπάρχουν και περιπτώσεις στις οποίες δεν χρειάζεται να γίνεται ειδική μελέτη, έχει ορίσει ότι, όταν μία κεραία εκπέμπει κάτω από 164 Watt Eirp, δεν απαιτείται να πηγαίνει και αντίστοιχη μελέτη στην ΕΕΑΕ.

Τώρα, με τον καινούργιο Νόμο, ο οποίος ψηφίστηκε τον Φεβρουάριο, έχει διαμορφωθεί ένα πλαίσιο για την αδειοδότηση των κεραιών. Η βασική διαφοροποίηση είναι ότι, πλέον, περιγράφεται αρκετά αναλυτικά το ότι

απαιτείται έγκριση της περιβαλλοντολογικής μελέτης, η οποία θα πρέπει να ενσωματώνει τη γνωμάτευση για την έκθεση του κοινού από την Ελληνική Επιτροπή Ατομικής Ενέργειας.

Θα ήθελα να τονίσω ότι μέσα στην Εγκύκλιο που έχει εκδοθεί από το Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε., προβλέπεται από τις κατά τόπους Περιφέρειες _οι οποίες, πλέον, είναι υπεύθυνες για την έγκριση της περιβαλλοντολογικής μελέτης_ ότι μπορεί να ζητείται η γνώμη τοπικών Φορέων όπως είναι οι Δήμοι, οι Νομαρχίες κλπ.

Άρα, όχι μεν υποχρεωτικά, αλλά σε προαιρετική βάση _πάντως, απ' ό,τι γνωρίζω, από κάποιες επαφές που έχουν γίνει με κάποιες Περιφέρειες, το εφαρμόζουν_ έχουν ξεκινήσει να στέλνονται επιστολές για να ερωτηθεί η γνώμη των τοπικών Φορέων_ όπου, βέβαια, έχει αρχίσει η επεξεργασία των μελετών περιβαλλοντολογικών όρων.

Αυτές οι κεραίες, λοιπόν, που θα πάρουν την έγκριση περιβαλλοντολογικών όρων, θα πρέπει στη συνέχεια να πάρουν την άδεια από την ΕΕΤΤ και κατόπιν έγκριση από την Πολεοδομία. Το σύστημα μπορεί να γίνει πιο “πολυδαίδαλο” αν χρειάζεσαι άδεια από την Αρχαιολογία, το Λαοαρχείο κλπ, αλλά εδώ μιλάμε για τον κύριο “κορμό” της πορείας που πρέπει να ακολουθείται.

Εξαιρούνται από τις κεραίες κινητής τηλεφωνίας οι κεραίες μικροκυψελών, οι οποίες είναι μικρές κεραίες που χρησιμοποιούνται, κυρίως, για να καλύπτουν εσωτερικούς χώρους, π.χ. τους χώρους του Μετρό, εφόσον η ισχύ την οποία εκπέμπουν είναι μικρότερη από 16 Watt EIRP. Θυμίζω ότι το όριο πάνω από το οποίο υπάρχει υποχρέωση για υποβολή μελέτης στην ΕΕΑΕ είναι 164 Watts EIRP. Οι κεραίες αυτές χρησιμοποιούνται για την πύκνωση του δικτύου και θα δούμε πιο κάτω ποιο είναι το όφελος που μπορεί να προκύψει από αυτές.

Παραδείγματα εγκαταστάσεων έχετε δει...

Ειπώθηκε ότι προβλέπεται έλεγχος σε ικανό δείγμα (20%) των αδειοδοτημένων κεραιών από την ΕΕΑΕ και τα αποτελέσματα πρέπει να δημοσιεύονται στην αντίστοιχη ιστοσελίδα.

Οι έλεγχοι μπορούν να γίνουν και κατόπιν αίτησης των ενδιαφερομένων.

Μέσα στο Νόμο προβλέπεται ότι μπορεί να υπάρξει συγκεκριμένη Κοινή Υπουργική Απόφαση για τον τρόπο διενέργειας.

Αν διαπιστωθεί υπέρβαση, ο κάτοχος της κεραίας ειδοποιείται από την ΕΕΤΤ να διακόψει τη λειτουργία.

Θα μου επιτρέψετε να αναφερθώ σε δύο διαφάνειες που αφορούν στις σχεδιαστικές αρχές της κινητής τηλεφωνίας: γιατί, ξέχωρα από τα όρια, τα πρότυπα, τη μέγιστη τιμή στην οποία επιτρέπεται να φθάσει το ηλεκτρομαγνητικό πεδίο, έχει πολύ μεγάλη σημασία να δούμε αν η ίδια η τεχνολογία _και η αρχιτεκτονική της_ μπορεί να μας προσφέρει ένα περιβάλλον στο οποίο οι τιμές των πεδίων να είναι χαμηλότερες ή σημαντικά χαμηλότερες από τα όρια.

Κάθε κεραία, λοιπόν, μπορεί να εξυπηρετήσει τα κινητά που βρίσκονται εντός της περιοχής κάλυψης.

Κάθε κεραία μπορεί να εξυπηρετήσει μία μέγιστη τηλεπικοινωνιακή κίνηση (μέγιστο αριθμό κλήσεων από κινητά). Μπορεί να έχετε παρατηρήσει κάποιες φορές ότι προσπαθείτε να πάρετε στο κινητό και δεν λαμβάνετε κανένα σήμα. Αυτό, σε κάποιες περιπτώσεις, σημαίνει ότι κάποιος άλλος συνδρομητής έχουν επικοινωνήσει με τη συγκεκριμένη κεραία και δεν διαθέτει χωρητικότητα (η κεραία) προκειμένου να σας εξυπηρετήσει.

Η ισχύς μειώνεται με το τετράγωνο της απόστασης: στη χειρότερη περίπτωση, γιατί σε πολλές περιπτώσεις μπορεί να μειώνεται και με ταχύτερο ρυθμό.

Οι ίδιες συχνότητες επαναχρησιμοποιούνται σε μία κυψελωτή διάταξη.

Σήμερα, τα δίκτυα ή οι εταιρίες κινητής τηλεφωνίας _“αν επισκεφθεί” κάποιος το site τους, θα το διαπιστώσει_ έχουν γεωγραφική κάλυψη σε όλη την Ελλάδα. Η ανάγκη για πρόσθετους σταθμούς προκύπτει από την αύξηση της τηλεπικοινωνιακής κίνησης.

Κάθε κεραία, είναι προφανές ότι εκπέμπει τόσο περισσότερο όσο μεγαλύτερη είναι η περιοχή που καλύπτει· κυρίως, όμως, όσο μεγαλύτερη είναι η τηλεπικοινωνιακή κίνηση που εξυπηρετεί.

Υπάρχουν δύο βασικά σημεία, όπου νομίζω ότι θα πρέπει να δώσουμε σημασία.

Η ισχύς που εκπέμπει κάθε κεραία δεν μπορεί να αυξηθεί απεριόριστα. Γιατί; Γιατί η κεραία αυτή θα πρέπει να λειτουργήσει με τις άλλες κεραίες που βρίσκονται στο περιβάλλον της. Όταν η ισχύς της κεραίας αυξηθεί πάνω από ένα συγκεκριμένο σημείο, αρχίζει και δημιουργεί πρόβλημα στις γειτονικές κεραίες της ίδιας εταιρίας (το πρόβλημα, δηλαδή, της παρεμβολής). Αυτό είναι ένας σχεδιαστικός περιορισμός και, ευτυχώς, σε πολλές περιπτώσεις, θα πρέπει η εταιρία να φροντίσει να κρατήσει την ένταση του πεδίου που εκπέμπεται από την κεραία σχετικά χαμηλά.

Τέλος, τόσο τα κινητά _αυτό είναι πιο γνωστό_ όσο και οι κεραίες έχουν μηχανισμό ελέγχου (power control) της ισχύος του εκπεμπόμενου σήματος. Η ισχύς που εκπέμπεται είναι το ελάχιστο απαραίτητο επίπεδο για τη διασφάλιση της επικοινωνίας.

Με βάση τα παραπάνω, νομίζω ότι προκύπτει αβίαστα το εξής συμπέρασμα... Η πύκνωση του δικτύου με την εγκατάσταση των σταθμών βάσης ωφελεί διπλά! Γιατί; Μειώνει την ισχύ που εκπέμπει το κινητό καθώς βρίσκεται κοντύτερα σε μία κεραία _νομίζω ότι αυτό είναι κάτι που το κατανοούμε όλοι_ αλλά μειώνει και την ισχύ που εκπέμπει η κεραία· σε ένα

πυκνό δίκτυο συμβαίνουν τα εξής: α) κάθε κεραία καλύπτει μικρότερη περιοχή, β) εξυπηρετεί λιγότερη τηλεπικοινωνιακή κίνηση.

Υπάρχει ένα σημείο επιπλέον...

Πολλές φορές ακούγεται ότι οι μετρήσεις που έκανε η ΕΕΑΕ δεν είναι σωστές, γιατί πήγε το πρωί και η εταιρία αύξησε την ισχύ το βράδυ. Είπαν προηγουμένως ότι η ισχύς που εκπέμπει μια κεραία εξαρτάται, χωρίς να είναι ευθέως ανάλογη, από την τηλεπικοινωνιακή κίνηση. Η τηλεπικοινωνιακή κίνηση θα ξέρετε ότι έχει μία αιχμή κάποιες ώρες και μειώνεται κάποιες άλλες ώρες. Η έκθεση, λοιπόν, ενός ανθρώπου που βρίσκεται κοντά σε μία κεραία δεν είναι ομοιόμορφη όλη την ημέρα. Μειώνεται πάρα πολύ τις ώρες που η έκθεση είναι χαμηλή, ιδίως τις βραδινές ώρες, ενώ αυξάνεται τις ώρες αιχμής, δηλαδή τις πρωινές ώρες και τις απογευματινές, τις ώρες που, φαντάζομαι, ο αγαπητός κύριος Καραμπέτσος κάνει τους ελέγχους από την ΕΕΑΕ.

Θα ήθελα να σας παρουσιάσω και κάποια στατιστικά, για να δούμε πώς η διαδικασία της αδειοδότησης επηρεάζει ή δεν επηρεάζει τελικά, αν κάνει περισσότερο ή λιγότερο ασφαλές το περιβάλλον μέσα στο οποίο λειτουργούμε.

Ο ρυθμός αδειοδότησης, τα τελευταία χρόνια, φαίνεται ως εξής... Το 2004 αδειοδοτήθηκαν κάτι παραπάνω από 1000 κεραίες, το 2005 κάτω από 200, ενώ το 2006 ο αριθμός είναι σχεδόν ασήμαντος. Ο λόγος είναι ότι δεν εκδίδονται περιβαλλοντολογικές μελέτες· όχι διότι δεν υπάρχει το πλαίσιο, αλλά γιατί οι Φορείς που έχουν αναλάβει την έκδοση των περιβαλλοντολογικών μελετών δεν έχουν το μηχανισμό, την τεχνογνωσία, την πρόθεση _ίσως επηρεαζόμενοι και από τις συνολικές αντιδράσεις_ να προχωρήσουν στην αδειοδότηση.

Μα, θα μπορούσε να πει κάποιος: *«Εντάξει, δεν χρειαζόμαστε άλλες κεραίες· και, μάλιστα, πρέπει να τις μειώσουμε! Μπορούμε να έχουμε ένα περιβάλλον που να είναι καλύτερο!».*

Θα ήθελα, σας παρακαλώ, να προσέξετε τις άλλες δύο διαφάνειες, για να δούμε αν δημιουργούμε ένα καλύτερο ή χειρότερο περιβάλλον..!

Έχω “εδώ” μία διαφάνεια, που νομίζω ότι είναι αρκετά ενδιαφέρουσα... Δείχνει την εξέλιξη του αριθμού των κεραιών στα τελευταία 5 εξάμηνα _είναι η κάτω καμπύλη_ ενώ η πάνω καμπύλη δείχνει την αύξηση της τηλεπικοινωνιακής κίνησης σε εκατομμύρια λεπτά. Βλέπετε ότι κάπου στο 2003, συγκεκριμένα στο Β’ εξάμηνο, _δεν έχουν σημασία τα απόλυτα νούμερα, αλλά τα συγκριτικά νούμερα_ είχαμε 6,5 χιλιάδες εκατομμύρια λεπτά συνολική κίνηση απ’ όλες τις εταιρίες κινητής τηλεφωνίας, ενώ τώρα είμαστε πάνω από τα 10.

Αντίστοιχα, βλέπετε ότι οι κεραίες αυξήθηκαν μεν λόγω της αδειοδότησης το 2004, αλλά η ταχύτητα αύξησής τους έχει “παγώσει”.

Με μία απλή διαίρεση αυτών των δύο στοιχείων παρατηρούμε ποια είναι η μέση κίνηση που περνάει σε εκατομμύρια λεπτά ανά άδεια. Δεν σημαίνει ότι κάθε άδεια αντιστοιχεί σε αδειοδοτημένο σταθμό, αλλά είναι ένα σημαντικό στοιχείο για να κάνουμε κάποια κρίση. Φαίνεται ότι όλα τα τελευταία χρόνια, μη προχωρώντας στην αδειοδότηση, η μέση κίνηση που πρέπει να περνάει από κάθε σταθμό αυξάνει. Αυτό σημαίνει ότι η κεραία εκπέμπει μεγαλύτερη ισχύ· κι αυτό δεν λαμβάνει υπ’ όψιν του καθόλου κεραίες οι οποίες έχουν φύγει λόγω Αποφάσεων Δικαστηρίων ή έχουν κατέβει για οποιονδήποτε άλλο λόγο. Μιλάω για νόμιμες κεραίες, γιατί παράνομες κεραίες δεν θα πρέπει να υπάρχουν και δεν θα πρέπει να λειτουργούν! Το διευκρινίζω και είμαι σαφής σε αυτό!

Η επίπτωση που, πιθανώς, έχουμε από αυτό είναι πολλαπλασιαστική· γιατί, όταν, εκτός από την αύξηση της κίνησης, βγάλουμε και μία κεραία που

καλύπτει μία περιοχή, αυτό που θα κάνει η εταιρία αμέσως, είναι να προσπαθήσει να καλύψει τη γειτονική κεραία.

Εδώ, όμως, εμφανιζόμαστε και με μία αντίφαση... Δεν θέλουμε τις κεραίες κινητής τηλεφωνίας, συμφωνούμε, αλλά έχουμε μία συμπεριφορά με την οποία “σπρώχνουμε” προς το να δημιουργηθούν περισσότερες κεραίες..!

Έχουμε διπλασιάσει την επικοινωνιακή κίνηση από τα κινητά. Στο δεύτερο εξάμηνο του 2006, επειδή στο δεύτερο εξάμηνο πάντα μεγαλώνει η κίνηση, ίσως να έχουμε υπερβεί, να έχουμε σχεδόν διπλασιάσει...

Προκύπτει, λοιπόν, από αυτά τα στοιχεία ότι η ενστικτώδης με βάση τη διαίσθηση αντίληψη των κινδύνων, συχνά, αποδεικνύεται εσφαλμένη. Η αντίδραση που έχουμε από την ενστικτώδη αντίληψη των κινδύνων μπορεί να κάνει τα πράγματα χειρότερα! Αραιώνοντας το δίκτυο, δεν μειώνουμε τη συνολική έκθεση από το συνδυασμό κεραίας - κινητού. Η κύρια αιτία που αυξάνονται οι κεραίες είμαστε εμείς οι ίδιοι με τις κλήσεις που πραγματοποιούμε και την τηλεπικοινωνιακή κίνηση που προσφέρουμε.

Εκείνο που μπορούμε να κάνουμε, εάν θέλουμε να συνεχίσουμε να χρησιμοποιούμε το κινητό με αυτή τη συχνότητα που το χρησιμοποιούμε, είναι να αφήσουμε την αξιολόγηση των κινδύνων στη επιστήμη και να δούμε, με βάση την επιστημονική αξιολόγηση, πώς θα έχουμε έναν σχεδιασμό ο οποίος θα οδηγήσει στον μικρότερο δυνατό κίνδυνο και στην ασφαλέστερη χρήση· η τέλεια ασφάλεια πιθανώς να μην υπάρξει ποτέ... Ούτε και αυτήν την ώρα που μιλάω από το βήμα.

Από την άλλη πλευρά, όμως, υπάρχουν δικαιολογημένες, πολλές φορές, αντιδράσεις των πολιτών. Δεν μπορεί να προχωρήσει ένα ρυθμιστικό πλαίσιο, ακόμα και αν έχει σωστά στοιχεία, χωρίς να υπάρχει η απαραίτητη συναίνεση. Για να υπάρξει συναίνεση των πολιτών, θα πρέπει να εμπεδωθεί ένα αίσθημα ασφάλειας και εμπιστοσύνης.

Επειδή το συγκεκριμένο κομμάτι της σημερινής Ημερίδας αναφέρεται και σε προτάσεις, πιστεύουμε ότι, για να μπορεί να αισθάνεται ο πολίτης πρόσθετη ασφάλεια, πρέπει:

α) να έχει επαρκή και αντικειμενική ενημέρωση καθώς, επίσης, πρόσβαση στην υπάρχουσα γνώση, εφόσον επιθυμεί, για όλες τις παραμέτρους του συγκεκριμένου θέματος, ώστε να κάνει ο ίδιος αποτίμηση κόστους - οφέλους, στηριζόμενος στην αντικειμενική γνώση που του έχει δοθεί.

β) να έχει ικανοποιητική πληροφόρηση για το ηλεκτρομαγνητικό περιβάλλον στην περιοχή του· που περιλαμβάνει πληροφορία για όλες τις κεραίες που είναι εγκατεστημένες στη γειτονιά του και πρόσβαση στα αποτελέσματα των ελέγχων.

γ) να έχει εμπιστοσύνη στον ελεγκτικό και αδειοδοτικό μηχανισμό.

Με ποιες _ή με κάποιες_ δράσεις μπορούν να διευκολυνθούν αυτά;

Η πρώτη είναι _και νομίζω ότι είναι ένα από αυτά που προσπαθεί να κάνει η σημερινή Ημερίδα_ η διευκόλυνση της πρόσβασης των πολιτών σε αντικειμενικά επιστημονικά δεδομένα, με παρουσιάσεις, ημερίδες, ομιλίες, ειδικά φυλλάδια και ιστοσελίδες, που με απλό τρόπο θα εξηγούν στο κοινό ποια είναι η λειτουργία της κινητής τηλεφωνίας· θα προσπαθούν να εξηγήσουν τη λειτουργία χωρίς να τον υποτιμούν, ούτε να προσπαθούν να τον διδάξουν, αλλά αφήνοντάς τον μόνο του να κατανοήσει και να βγάλει τα συμπεράσματά του.

Δεύτερον, θα προχωρήσει _η δράση αυτή ανακοινώθηκε το πρωί από τον Πρόεδρο της ΕΕΤΤ_ η δημοσίευση των αδειοδοτημένων κεραιών στο διαδίκτυο ώστε ο πολίτης να μπορεί να γνωρίζει κάθε στιγμή ποιες κεραίες λειτουργούν στο γειτονικό του περιβάλλον και να κρίνει μόνος του. Εκτός αυτού, βέβαια, θα πρέπει να έχει και μία εικόνα για το ηλεκτρομαγνητικό περιβάλλον, που να μην περιλαμβάνει μόνο τη μέτρηση του

ηλεκτρομαγνητικού πεδίου 3 μέτρα από την κεραία, αλλά και τη μέση τιμή του πεδίου στο χώρο εντός του αστικού ιστού στον οποίο κινείται.

Τέλος, πιστεύω ότι η εμπιστοσύνη στον ελεγκτικό και αδειοδοτικό μηχανισμό μπορεί να ενισχυθεί αν προχωρήσουμε σε τυποποίηση και δημοσίευση όλων των διαδικασιών και των κριτηρίων που ακολουθούνται για τους ελέγχους και την έκδοση των αδειών. Στην ΕΕΤΤ, η αδειοδότηση των κεραιών ακολουθεί ένα συγκεκριμένο μηχανισμό, ο οποίος έχει αποτυπωθεί σε Κανονισμό, στον οποίο έχουν πρόσβαση όλοι οι πολίτες.

Θα ήθελα να συνοψίσω, λέγοντας...

Το πλαίσιο λειτουργίας και εγκατάστασης της κινητής τηλεφωνίας στην Ελλάδα είναι ανάλογο με την υπόλοιπη Ευρώπη.

Τα όρια και πρότυπα που εφαρμόζονται προκύπτουν από Διεθνείς Οργανισμούς και λαμβάνουν υπ' όψιν τη συνισταμένη τεκμηριωμένη επιστημονική γνώση.

Η ορθή αξιολόγηση των κινδύνων μπορεί να γίνει μόνο με την επιστημονική μέθοδο.

Η επαρκής πληροφόρηση και η εφαρμογή διαφανών, αντικειμενικών διαδικασιών μπορούν να ενισχύσουν το αίσθημα εμπιστοσύνης και ασφάλειας των πολιτών.

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας και θα ήθελα, μια και είμαι ο τελευταίος ομιλητής και εκπρόσωπος της ΕΕΤΤ, να πω ότι, τόσο το όραμά μας, όσο και η αποστολή μας, συνδέονται με την ασφάλεια των πολιτών· όπως είπε και το πρωί ο Πρόεδρος, η αποστολή της ΕΕΤΤ είναι, κάθε κάτοικος της Ελλάδας να μπορεί να απολαμβάνει υπηρεσίες επικοινωνίας σύγχρονες, προσιτές και ασφαλείς!

Σας ευχαριστώ πολύ.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ - ΚΟΥΛΟΥΡΗΣ Ν.: Ευχαριστούμε και εμείς τον κύριο Βλασσόπουλο.

Νομίζω ότι ολοκληρώσαμε τις παρουσιάσεις...

Συζήτηση

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ - ΚΟΥΛΟΥΡΗΣ Ν.: Έχει διαμορφωθεί μία σφαιρική εικόνα από τους ακροατές και από εμάς, τους συμμετέχοντες στο τραπέζι, επομένως ο λόγος είναι σ' εσάς, πλέον.

ΛΙΟΛΙΟΥΣΗΣ: Δεν θα μπω στην ουσία, αλλά θα προσπαθήσω να υπερασπίσω λιγάκι...

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ - ΚΟΥΛΟΥΡΗΣ Ν.: Πείτε μας λίγο όνομα και ιδιότητα, αν θέλετε...

ΛΙΟΛΙΟΥΣΗΣ: Λιολιούσης λέγομαι, από το Πανεπιστήμιο Αθηνών - Φυσικό Τμήμα.

Θα προσπαθήσω να υπερασπίσω λίγο, σε τρία λεπτά, την τιμή των Ελλήνων..! Επειδή θεωρούμαστε τεχνόφοβοι... Ακούμε: «*Γιατί αυτή η τεχνοφοβία και γιατί όλα αυτά τα πράγματα..;*» ή «*Μα, δέχονται τόσο εύκολα την τεχνολογία;*»...

Ακούστε... Υπάρχουν δύο πράγματα που μας ξεχωρίζουν απ' όλους, δυστυχώς ή ευτυχώς.

Πρώτον, εδώ, δεν ιεροποιήθηκε ποτέ η εξουσία· καμία και ποτέ! Κανένας δεν σεβόταν ποτέ, οποιαδήποτε εξουσία, οποιαδήποτε Αρχή, 3.000 χρόνια τώρα.

Δεύτερον, εδώ λατρευόταν πάντοτε η ζωή! Θα μου πείτε... «Αλλού, τι γίνεται;»...

Οι μισοί Ισπανοί πολέμησαν τους άλλους μισούς στον εμφύλιο πόλεμο, κάτω από μία σημαία που έγραφε: «Ζήτω ο θάνατος!». Τι να φοβηθούν αυτοί; Την κινητή τηλεφωνία..;

Άλλοι λαοί περιμένουν να πάνε στον παράδεισο και να φάνε πιλάφια..!

Εδώ, εμείς, θέλαμε να είμαστε πάντοτε υγιείς και λατρεύαμε τη ζωή! Έχουμε δύο κουσούρια, δηλαδή· που είναι, όμως, μαζί αρετές και κουσούρια.

Θα μου πείτε... «Σε άλλες χώρες, τι γίνεται με την εξουσία;»

Στο ρωμαιοκαθολικό κόσμο, βέβαια, από καταβολής Ρώμης, πάντοτε εμπιστευόνταν την εξουσία. Αυτό γινόταν... Το οποίο δεν έγινε ποτέ εδώ. Άρα, έχουμε πολύ δύσκολο έργο.

Δηλαδή, η Επιτροπή εδώ έχει πάρα πολύ δύσκολο έργο. Ή θα πρέπει να επιχειρήσουμε γενοκτονία των Ελλήνων ή να αλλάξουμε τον πληθυσμό της χώρας _που μπορεί να γίνει αυτό σε 10-15 χρόνια_ ή να σοβαρευτούμε πάρα πολύ και να βάλουμε τα δυνατά μας για να πείσουμε αυτό το δύσκολο λαό.

Έχουμε όλοι κινητά και φοβούμαστε συγχρόνως... «Γιατί;», αναρωτήθηκε μία ομιλήτρια. Μα, είναι και αυτό ίδιον του τρόπου μας. Το «συναμφότερον»... Και φοβόμαστε και έχουμε και κινητά. Είμαστε ακόμα πιο δύσκολοι, λοιπόν...

Ποια λάθη έγιναν σήμερα;

Πρώτα-πρώτα, έπρεπε να κληθούν δύο ομάδες επιστημόνων με τις αντίθετες απόψεις. Δεν πρέπει να φοβόμαστε το διάλογο, αν είναι να κερδίσουμε την εμπιστοσύνη του κοινού. Μετά βίας ο κύριος Μαργαρίτης κατόρθωσε να παρέμβει και να λάβει θέση στο πάνελ. Γιατί αυτό; Γιατί να φοβόμαστε το διάλογο; Γιατί να αφαιρούμε το λόγο από τον κύριο Μαργαρίτη;

Γιατί να διακόπτουμε τον κύριο Διάκο για 5 λεπτά; Δεν θα χανόταν ο κόσμος...

Με όλες αυτές τις δυσκολίες που έχουμε, ελπίζω η επόμενη οργάνωση να είναι καλύτερη από τη σημερινή.

Ευχαριστώ.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ - ΚΟΥΛΟΥΡΗΣ Ν.: Ευχαριστούμε τον ομιλητή, και για τα σημεία κριτικής τα οποία ανέδειξε.

Πείτε μας όνομα και ιδιότητα...

ΔΙΑΚΟΣ: Ονομάζομαι Διάκος...

Κλείνω και το κινητό μου _για να μην λέτε ότι δεν έχω κινητό..!_ να πω δύο πράγματα.

Πρώτον, να επαναλάβω αυτό που είπα και το μεσημέρι. Ο πολίτης δεν είναι αντίθετος με την κινητή τηλεφωνία. Ο πολίτης δεν έχει κάποιο πρόβλημα με τις εταιρίες κινητής τηλεφωνίας.

Δεύτερον, απ' όλα όσα _τουλάχιστον προσωπικά_ διαπίστωσα εδώ, ως κοινός πολίτης και όχι ως εξειδικευμένος, έχω καταλήξει στο συμπέρασμα ότι δεν μπορεί να είμαι βέβαιος αν το κινητό τηλέφωνο που έχω στην τσέπη μου και η κεραία κινητής τηλεφωνίας που είναι δίπλα στο σπίτι μου με εξασφαλίζουν από πλευράς υγείας. Αυτό είναι δεδομένο. Το είπαν και αυτοί που ήταν υπέρ και αυτοί που ήταν κατά.

Κατά συνέπεια, θα πρέπει να βρεθεί κάποιος τρόπος να εξασφαλιστώ το δυνατόν περισσότερο. Αυτό σημαίνει μία ρύθμιση.

Εδώ, στην Ελλάδα, έχουμε το ιδιότυπο φαινόμενο _και ειδικότερα για το συγκεκριμένο χώρο, θα έλεγα, πιο έντονα_ να μην υπάρχει ρύθμιση, να είναι όλα προσωρινά αλλά και όλα μόνιμα..! Τα προσωρινά να είναι μόνιμα...

Δεν ζητάμε να φύγουν οι κεραίες κινητής τηλεφωνίας από προσώπου γης, αλλά να ληφθούν κάποια μέτρα με επιστημονικά δεδομένα και με τις δύο ομάδες συμφωνούσες, όπως είπε ο κύριος Λιολιούσης, για το πώς μπορεί να κινηθεί η κινητή τηλεφωνία κατά τέτοιον τρόπο ώστε ο πολίτης να αισθάνεται πιο σίγουρος.

Εμείς, λοιπόν, οι πολίτες τι αντιμετωπίζουμε;

Έχουμε τεchnοφοβία;

Τεchnοφοβία είναι ότι ο Νόμος 3431 ορίζει πως λαμβάνεται υπ' όψιν η αρχή της προφύλαξης;

Τεchnοφοβία είναι όταν ο ίδιος Νόμος ορίζει τη μελέτη περιβαλλοντολογικών επιπτώσεων, πριν;

Τεchnοφοβία είναι όταν χρειάζεται γνωμάτευση από την ΕΕΑΕ;

Τεchnοφοβία είναι όταν, τον Αύγουστο του 2006, μετά το Νόμο 3431, η Υπουργός Παιδείας ορίζει ότι οι κεραίες κινητής τηλεφωνίας πρέπει να είναι 500 μέτρα από σχολεία;

Τεchnοφοβία είναι όταν υπάρχουν 3 έγγραφα, μεταξύ των οποίων το τελευταίο τον Ιούλιο του 2006, του Υπουργείου Υγείας, το οποίο λέει ότι θα ήταν θετικό να τροποποιηθεί η ήδη υφιστάμενη νομοθεσία, δηλαδή ο 3431, περισσότερο προς την κατοχύρωση της υγείας;

Πιο έγκυροι Φορείς από αυτούς υπάρχουν; Ας αφήσουμε τους επιστήμονες... Υπάρχουν εγκυρότεροι ή όχι; Άρα, είναι προφανές ότι ο πολίτης βρίσκεται σε μία αμφισβήτηση και σε μία αμφιβολία. Θέλει μία λύση. Ποια είναι η λύση;

Έχουμε, λοιπόν, κάποιες κεραίες κινητής τηλεφωνίας... Η αίσθηση που έχει ο πολίτης είναι ότι, “μονόπατα”, εταιρίες κινητής τηλεφωνίας και Διοίκηση πάνε παρέα. Δεν έχει πειστεί ότι υπάρχει η κινητή τηλεφωνία από τη μία πλευρά, ο καταναλωτής από την άλλη και στη μέση ένας πολιτειακός

μηχανισμός, ο οποίος παίζει, στην καλύτερη περίπτωση, το διαιτητικό μηχανισμό.

Δεν μπορώ εγώ να εμπιστευθώ, αγαπητοί μου φίλοι, την Ελληνική Επιτροπή Ατομικής Ενέργειας, όταν π.χ. όλα της τα Στελέχη περιφέρονται από πάνελ σε πάνελ των εταιρειών κινητής τηλεφωνίας, για να επιβεβαιώσουν ότι οι κεραιές κινητής τηλεφωνίας είναι αβλαβείς..! Την ίδια ώρα που τους έχει δοθεί η δυνατότητα του ελέγχου! Μόνο από λόγους ευθιξίας και κοινωνικής ευαισθησίας θα έπρεπε να είναι έξω από τις διαδικασίες των πάνελ!

Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών & Ταχυδρομείων...

Έχουν φθάσει στα χέρια της χιλιάδες καταγγελίες πολιτών, αποφάσεις ασφαλιστικών μέτρων, αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας, για κεραιές παντελώς παράνομες! Δεν εννοώ μη έχουσες μελέτη περιβαλλοντολογικών επιπτώσεων, αλλά παράνομες, μη έχουσες ούτε την ίδια την άδεια της ΕΕΤΤ. Δεν κατεβαίνει καμία..!

Είμαι 30 χρόνια Δικηγόρος... Έχω δει κακούς νόμους, δίκαιους νόμους, άδικους νόμους... Έχω δει πολλούς. Αυτό δεν το έχω ξαναδεί. Δεν υπάρχει κατασταλτικός μηχανισμός για την εφαρμογή του Νόμου. Πώς θα κατέβει μία παράνομη κεραία; Ποιος θα την κατεβάσει αυτήν τη παράνομη κεραία; Όποιος μου λύσει αυτό το πρόβλημα, θα έχει λύσει το γρίφο που ετέθη από τη Σφίγγα στον Οιδίποδα..!

Περιπλεκόμεθα ανάμεσα στην Πολεοδομία, ανάμεσα στη Νομαρχία, ανάμεσα στην ΕΕΤΤ, ανάμεσα, ανάμεσα, ανάμεσα... Κανείς δεν μπορεί να το κάνει αυτό.

Πήγαμε, λοιπόν, μαζί με την ΤΕΔΚΝΑ και παρακαλέσαμε τον τότε Υπουργό κύριο Νεράτση που έθετε το Νόμο _και ο οποίος, ειρήσθω εν παρόδω, ως Βουλευτής Αντιπολίτευσης, είχε ασκήσει δριμύτατη κριτική, διότι οι κεραιές κινητής τηλεφωνίας δεν ήταν εκτός του οικιστικού ιστού_ και του

είπαμε: *«Εντάξει... Ό,τι κάνατε, κάνατε... Δώστε τη δυνατότητα στους Δήμους και στις Κοινότητες, που έχουν την τεχνική υποδομή, όσες κεραίες είναι παράνομες τελεσίδικα, είτε με Απόφαση Δικαστηρίου είτε με Απόφαση της ΕΕΤΤ, να τις κατεβάζουν».*

Το αρνήθηκε..!

Αυτή, λοιπόν, η σύγκυση δεν είναι τυχαία, αλλά σκόπιμη, για να μπορούν, αγαπητοί φίλοι, να λειτουργούν αυθαίρετα _θα έλεγα εγώ_ και ασύδοτα οι εταιρίες κινητής τηλεφωνίας στο αντικείμενο αυτό.

Είπα και το πρωί ότι καλά κάνουν και βγάζουν χρήματα· και τις ευχαριστούμε, διότι βοηθάνε στο εθνικό ακαθάριστο εισόδημα.

Σε όλες τις χώρες του κόσμου, όμως, υπάρχει αυτό που λέμε “κοινωνική συναίνεση της ιδιωτικής πρωτοβουλίας”. Ο Γάλλος, ο Ιταλός, ο Γερμανός, ασκώντας την επιχειρηματική τους δραστηριότητα και βγάζοντας το κέρδος τους, με όποιον τρόπο νομίζουν ότι το βγάζουν, αισθάνονται ότι προσφέρουν και στη χώρα τους. Εδώ φοβούμαι ότι δεν υπάρχει αυτό.

Μιλάμε για την Ευρώπη, για φθάσουμε να πούμε... *«Μόνο στην Ελλάδα είμαστε τρελοί και τεχνόφοβοι»*. Όχι, αγαπητοί φίλοι.

Η κυρία εκπρόσωπος των εταιρειών έδειξε τον κύριο Μπλερ να δείχνει το τηλέφωνο... Δεν το έδειξε ο κύριος Μπλερ τυχαία. Αυτή τη στιγμή, στην Αγγλία έχει αναπτυχθεί τεράστιο κίνημα κατά των κεραίων κινητής τηλεφωνίας που τοποθετούνται οπουδήποτε. Είμαι στη διάθεση της ΕΕΤΤ, να έρθει στο computer το δικό μου, που έχω σύνδεση με site από την Αγγλία, για να διαπιστώσει τι κίνημα υπάρχει. Δεν μιλάω για επιστημονικά δεδομένα, αλλά για κίνημα.

Ξέρετε ότι στη Σουηδία υπάρχει Κόμμα κατά των κεραίων της κινητής τηλεφωνίας; Αν δεν με απατά η μνήμη μου, κιόλας, “κατέβηκε” με το φιλελεύθερο Συνασπισμό και έχει κι έναν Βουλευτή.

Αν διαπιστώσετε ότι αυτό είναι ένα κίνημα, γιατί ξαφνικά οι Έλληνες να είναι «τεχνόφοβοι»;

Ούτε, ξαφνικά, οι Έλληνες είναι που έχουν αυτό το πρόβλημα. Είναι ένα πρόβλημα υπαρκτό. Είναι ένα πρόβλημα που προκύπτει από το πρόβλημα “reflex”, που χρηματοδότησε η Ευρωπαϊκή Ένωση και λέει άλλα από αυτά που λένε οι φίλοι εδώ, είναι το πρόβλημα... **(μη καταληπτός όρος λόγω γρήγορης ομιλίας)**, το οποίο επίσης προωθήθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση _ήταν ο κύριος Κεφαλός ανάμεσα στους ερευνητές και κακώς δεν είναι εδώ.

Ο κύριος Σιδέρης, ο οποίος βρίσκεται στην μακρινή Κεφαλονιά, έχει παρέμβει επί του θέματος μέσω της αντικαρκινικής εταιρίας.

Ο κύριος Λιολούσης έκανε τρία λεπτά τοποθέτηση, έτσι όπως την έκανε.

Ο κύριος Τριανταφυλλίδης, από το Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, με μία τεράστια έρευνα, η οποία υπάρχει· εγώ την είδα, συγκεκριμένα, *in vivo* και όχι *in vitro*.

Αυτοί δεν κλήθηκαν εδώ. Εγώ δεν έχω την άποψη ότι πιθανόν να έχουν δίκιο. Αλλά ποιος μου λέει εμένα ότι πριν από 30 ή 40 χρόνια, αυτοί που λέγανε ότι το τσιγάρο βλάπτει στην υγεία και προκαλεί τον καρκίνο είχαν δίκιο; Σήμερα είναι δεδομένο. Ούτε και προκύπτει σε οποιονδήποτε θάνατο σήμερα από καρκίνο το ότι ο άνθρωπος αυτός πέθανε από καρκίνο επειδή κάπνιζε. Απλά, πέθανε από καρκίνο.

Αν αύριο πεθάνει κάποιος από καρκίνο και οφείλεται στην κεραία κινητής τηλεφωνίας, δεν θα ειπωθεί κατ’ αυτόν τον τρόπο... Έρχονται οι εταιρίες κινητής τηλεφωνίας στα Δικαστήρια και λένε: *«Έχετε κάποιο πιστοποιητικό θανάτου που να λέει ότι ο καρκίνος οφείλεται σε κεραίες της κινητής τηλεφωνίας»*. Μα, αυτά είναι αδόκιμα σαν τοποθετήσεις και σαν συμπεράσματα, για να μπορέσουμε να τοποθετηθούμε επίσημα.

Με αποτέλεσμα...;

Μέχρις ένα σημείο να προσβάλλεται και ο κοινωνικός ιστός. Σήμερα, αυτήν τη περίοδο που σας μιλάω, μέσα από το Νόμο 3431 και την εισηγητική του έκθεση, έχει προκληθεί σύγκρουση και μέσα στη Δικαιοσύνη· διότι υπήρξε Απόφαση του Διοικητικού Δικαστηρίου, προκειμένου να καλύψει τη νομιμότητα της αρμοδιότητάς του, να τα ρίχνει στο Συμβούλιο Επικρατείας, επικαλούμενο πια το Συμβούλιο Επικρατείας... **(μη καταληπτή, γρήγορη ομιλία)** και είναι τα πράγματα “χολωμένα”, ένθεν και ένθεν.

Νομίζατε πριν ότι ήθελα να κινδυνολογήσω ή ότι ομιλούσα προς ιδιον συμφέρον· πιθανόν κάποιος να το σκεφθεί, αλλά ό,τι θέλει μπορεί να σκέφτεται ο καθείς.

Πριν από λίγο είπα: “*Σπέρνετε άνεμους και θα θερίσετε θύελλες*”.

Μυτιλήνη... Γονείς και παιδιά κατέβασαν κεραία κινητής τηλεφωνίας από σχολείο.

Θησείο... Αυτό γίνεται περίπου σε μία διαδικασία ανά 20ήμερο. Πάει η εταιρία και ανεβάζει, πάνε οι πολίτες, πηδάνε τα κάγκελα, κατεβάζουν.

Πλέον, αρχίζει και λειτουργεί η αυτοδικία, γιατί δεν υπάρχει κράτος το οποίο να επιβάλλει το Νόμο· ο οποίος πρέπει να είναι σαφής και αμφίδρομα θετικός.

Δείτε, σας παρακαλώ, πόσες είναι οι διαφημίσεις στην ελληνική τηλεόραση των εταιρειών κινητής τηλεφωνίας που μιλάνε για φθηνότερο και περισσότερο χρόνο ομιλίας χωρίς κουβέντα για παιδιά και πόσες είναι οι αντίστοιχες στη γαλλική, στη γερμανική, στην ιταλική _με τα δορυφορικά, την έχουμε τη δυνατότητα αυτή.

Εδώ είναι κάποια πράγματα τα οποία είναι αδιαμφισβήτητα. Γνωστά τοις πάση.

Εμένα, λοιπόν, δεν με απασχολεί αν οι 1400, που προέκυψε να είναι καρκινοπαθείς, είναι από το κινητό ή όχι. Εγώ, ως πολίτης, έχω

αμφισβήτηση. Έχω, επίσης, την απαίτηση από την πολιτεία να με καθοδηγήσει, να με βοηθήσει.

Προς την κατεύθυνση αυτή, λοιπόν, τρεις προτάσεις και τελείωσα...
Εντελώς επιγραμματικά...

Πρώτον, δεν έχουμε εμπιστοσύνη στην Ελληνική Επιτροπή Ατομικής Ενέργειας. Το δηλώνουμε ρητά και δεν είναι μόνο άποψη της Παναττικής Επιτροπής, αλλά όλων των Ελλήνων πολιτών.

Κάναμε πρόταση...

Η Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών & Ταχυδρομείων να αναλάβει το ρόλο, πρώτον της έρευνας, δεύτερον του ελέγχου, ώστε να υπάρχει και έγκυρη έρευνα και έγκυρος έλεγχος.

Να μην υπάρχει Νόμος ο οποίος να ορίζει τα όρια. Τα όρια να ορίζονται με Υπουργικές Αποφάσεις, γιατί αυτά μεταβάλλονται ανάλογα με την επιστημονική εξέλιξη. Πότε παραπάνω, πότε λιγότερο... Κι όχι με ένα Νόμο ο οποίος είναι σκληρός και υποχρεώνει το νομοθέτη να λειτουργεί με κριτήρια, για πολύ χρόνο αντίθετα _αν θέλετε_ από τα επιστημονικά δεδομένα.

Πρέπει να διαμορφώσουμε το αίσθημα εμπιστοσύνης στον πολίτη _και υπάρχει δυνατότητα... Εμείς δεν είμαστε υπέρ του να μην μειωθεί το όριο· το οποίο, ειρήσθω εν παρόδω, είναι όριο ασφαλείας.

Κατά τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας είναι όριο έκθεσης. Άλλος ο ορισμός "όριο έκθεσης" και άλλος ο ορισμός "όριο ασφάλειας".

Δεν υπάρχει, λοιπόν, όριο ασφάλειας. Εμείς δεν έχουμε αντίρρηση να μειωθεί και αυτό, αλλά έχει ανάγκη ο πολίτης να αισθανθεί, κατ' αρχήν, κάποια μέτρα που θα τον καλύψουν _απευθύνομαι στην πολιτεία.

Αυτή τη στιγμή υπάρχει κτίριο _είναι 4 σχολεία γύρω-γύρω και στη μέση ένα κτίριο_ το οποίο έχει έναν τεράστιο ιστό κεραίας κινητής τηλεφωνίας. Το ένα από τα 4 σχολεία είναι και ιδιωτικό. Ήρθε ένας άνθρωπος

στην Επιτροπή και μας έλεγε ότι έχουν φύγει 70 γονείς και ότι κλείνει η επιχείρησή του.

Πρέπει να εξασφαλίσουμε την εμπιστοσύνη! Η εμπιστοσύνη, λοιπόν, απαιτεί, εκτός από τη μείωση του ποσοστού, μία κάποια απόσταση από χώρους στους οποίους υπάρχουν ευπαθείς κοινωνικές ομάδες.

Τέταρτο και τελευταίο... Μεγαλύτερη συμμετοχή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, κυρίως στο θέμα της αδειοδότησης και στο θέμα της εφαρμογής του Νόμου, διότι μόνο ο Δήμος γνωρίζει πόσες κεραιές είναι στη γειτονιά και τι μεγέθους κεραιές είναι αυτές.

Ξέρετε καλύτερα από εμένα ότι το μόνο που παίρνει η ΕΕΤΤ _και η ΕΕΑΕ ακόμα λιγότερο από εσάς_ είναι κάποια χαρτιά που της τα ετοιμάζουν, όπως είναι φτιαγμένα, οι εταιρίες κινητής τηλεφωνίας, με τα τεχνικά και νομικά τμήματα τα οποία έχει... Απλώς, συνυπογράφει η ΕΕΑΕ για να είναι και καλυμμένη τυπικώς, επιστημονικώς, χωρίς να έχει το απαιτούμενο προσωπικό· διότι δεν έχει Βιοκυτταρολόγους, Γιατρούς, Ακτινολόγους, που είναι αναγκαίοι για να μπορούν να κάνουν έναν ελεγκτικό μηχανισμό και να έχουν και ερευνητικό έργο.

Δεν έχει ερευνητικό έργο η ΕΕΑΕ, για να ξεκαθαρίσουμε και αυτά τα πράγματα σε κάποιο σημείο. Βγάζει, λοιπόν, μία γνωμάτευση και καταλήγει στο παράνομο _κατά τη γνώμη μου_ συμπέρασμα: «Δεν υπάρχει κίνδυνος». Ποιος είσαι εσύ που λες ότι δεν υπάρχει κίνδυνος; Με μία μέτρηση;

Το μόνο που μπορεί να κάνει η ΕΕΑΕ είναι να πει: «Είναι τόσο», «εκεί» είναι τα όρια, όχι παραπάνω, όχι λιγότερο, «εκεί» θα μείνει...» και θα κρίνουν άλλοι... Ο κύριος Λιολιούσης, ο κύριος Μαργαρίτης, ο κύριος Ιωάννου που ήρθε το πρωί και μίλησε (ο Γιατρός)... Αυτοί θα κρίνουν αν αυτό το όριο είναι αβλαβές ή βλαβερό. Αλλιώς, να βάλει στην Επιτροπή της τέτοιου είδους ειδικότητες και να έχει τη νομιμότητα και την εγκυρότητα της γνωμοδότησης περί αυτού.

Κύριε Βλασσόπουλε, έχουμε συζητήσει πολλές φορές...

Είδα στο τέλος της παρουσίασής σας κάτι για τη μελέτη περιβαλλοντολογικών επιπτώσεων που μου αφήνει αμφιβολίες. Σας το λέω από τώρα δημόσια. Λέτε: *«Μελέτη περιβαλλοντολογικών επιπτώσεων με ενσωματωμένη τη γνωμάτευση της ΕΕΑΕ»*. Αυτό δεν είναι σύμφωνο με την Απόφαση του 1264, του Συμβουλίου της Επικρατείας. Το Συμβούλιο της Επικρατείας έκρινε ότι η γνωμάτευση της ΕΕΑΕ δεν είναι αρκετή. Απαιτούνται και άλλοι όροι.

Εμείς καταγγείλαμε το Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. (τον Υπουργό), διότι αυτή η Εγκύκλιος την οποία έχει κάνει _και η οποία είναι εκ του πονηρού, διότι από τη μία πλευρά λέει: *«...σε ένα χρόνο και 6 μήνες επιπλέον»*, πλην, όμως, ξέρετε πως στην Ελλάδα “τραβιούνται” και δεν βγαίνουν οι Υπουργικές Αποφάσεις. Βγάζει μία Εγκύκλιο που λέει: *«...μέχρι “τότε” ισχύουν αυτά, δηλαδή το παλιό καθεστώς»*, κατά συνέπεια, ό,τι έκρινε το Συμβούλιο της Επικρατείας, ό,τι έχει θεωρηθεί κοινωνικώς μη σύννομο, το εφαρμόζουμε εδώ, πλέον.

Δεν συμφωνώ με απλή την ενσωμάτωση της έκθεσης της ΕΕΑΕ... Να υπάρχει μελέτη περιβαλλοντολογικών επιπτώσεων από την περιφέρεια...

ΒΛΑΣΣΟΠΟΥΛΟΣ Ν.: Άρθρο 31, παράγραφος 17... Δεν μετέφερα τίποτε άλλο!

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ - ΚΟΥΛΟΥΡΗΣ Ν.: Νομίζω ότι πρέπει να δώσουμε το λόγο και σε άλλους...

ΔΙΑΚΟΣ: Τελείωσα...

Δεν διαφωνώ καθόλου... Το λέει το άρθρο 31... Γι’ αυτό, όμως, το Υπουργείο είπε ότι θα χρειαστεί μία ΚΥΑ... Για να κάνει μία εξειδίκευση.

Μακράν ημών η οποιαδήποτε τοποθέτηση για τα κινητά τηλέφωνα. Είμαστε σαφώς αντίθετοι, υπό μία προϋπόθεση... Είναι ευθύνη εμού, του γονιού, να μην δώσω στο παιδί μου κινητό τηλέφωνο· που του το έδωσα _ειλικρινά σας λέω_ προσωπικά εγώ, στην 3^η Λυκείου, γιατί ήθελα να είναι ήρεμο ενόψει των εξετάσεων που δίνει.

Η κεραία κινητής τηλεφωνίας, όμως, είναι ακούσια εκπομπή, ακούσια έκθεση σε κάποιες ακτινοβολίες, τις οποίες δεν μπορώ εγώ να ελέγξω.

Ευχαριστώ πολύ.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ - ΚΟΥΛΟΥΡΗΣ Ν.: Ευχαριστούμε πολύ.

ΤΑΥΤΟΧΡΟΝΟΙ ΔΙΑΛΟΓΟΙ

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ - ΚΟΥΛΟΥΡΗΣ Ν.: Η κυρία στο βάθος έχει το λόγο...

ΤΣΟΚΑΚΗ Χ.: Χρυσούλα Τσοκάκη, Γιατρός Κυτταρολόγος.

Από τότε που άκουσα να κινητοποιούνται οι κάτοικοι για το θέμα αυτό, αποφάσισα να ασχοληθώ μελετώντας την ιατρική βιβλιογραφία, όσο μπορούσα.

Γενικά, θέλω να κάνω πάρα πολύ συνοπτικά 2-3 παρατηρήσεις... Δεν θα αργήσω...

Το περιβάλλον το ρημάξαμε και αυτό θα εκδικηθεί!

Πρέπει να καταλάβουμε ότι δεν είμαστε εχθροί, κατά τρόπον: «Από εδώ εμείς και από εκεί οι εταιρίες κινητής τηλεφωνίας». Όμως, δικαιούμαστε σαν άνθρωποι να θέλουμε οι εταιρίες να λάβουν μέτρα ασφαλείας για τον πολίτη· κι ας χάσουν και κάτι από το κέρδος τους.

Θέλω να κάνω μερικές ιατρικές παρατηρήσεις...

Κατ' αρχήν, με ενόχλησαν αφάνταστα οι ομιλητές οι οποίοι μίλησαν για τεχνοφοβία!

Υπάρχουν δύο ειδών αντιδράσεις... Είναι ο φόβος _όταν ένα σκυλί έρχεται να με δαγκώσει, φοβάμαι_ και είναι η φοβία έναντι ενός ανύπαρκτου παράγοντα. Δηλαδή, εγώ μπορεί να φοβάμαι τώρα μήπως αστράψει. Αυτό είναι φοβία.

Οι επιδράσεις των κεραίων και των κινητών τηλεφώνων δεν είναι ανύπαρκτες. Ένας ο οποίος είναι επιστήμονας και σέβεται τον εαυτό του δεν μπορεί να λέει θέσφατα: «Όχι, δεν είναι», διότι τότε δεν μπορεί να προαχθεί η επιστήμη. Βασίζεσαι στα μέχρι τώρα δεδομένα· και απορώ πώς ο κύριος Συνάδελφος του Ιατρικού Συλλόγου δεν βρήκε βιβλιογραφία. Έχω βρει ελληνική βιβλιογραφία, αυτούς που ανέφερε προηγουμένως ο κύριος Διάκος, ευρωπαϊκή βιβλιογραφία, διεθνή βιβλιογραφία από την Αυστραλία, από την Αμερική, από τη Γαλλία, από την Ευρωπαϊκή Ένωση _και από πού δεν έχω βρει βιβλιογραφία_ η οποία να μιλάει για την βλαπτικότητα των κεραίων.

Κάτι άλλο που ακούστηκε από δύο ομιλητές...

«Έγινε σε πειραματόζωα», όπως είπε ο κύριος Μαργαρίτης. Όσοι είμαστε γιατροί, γνωρίζουμε ότι δεν γίνεται ποτέ *in vivo* πείραμα για να αποδείξεις κάτι. Αλίμονο! Γίνεται στα έντομα, γίνεται στα ποντίκια... Το μοναδικό *in vivo* ζωντανό πείραμα είναι, ακριβώς, οι επιδράσεις των κεραίων κινητής τηλεφωνίας και των κινητών. Εμείς είμαστε τα πειραματόζωα! Έχει δικιο ο Συνάδελφος...

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ - ΚΟΥΛΟΥΡΗΣ Ν.: Θα παρακαλούσα, αν είναι δυνατόν, να ακούσουμε την ερώτηση...

ΤΣΟΚΑΚΗ Χ.: Η ερώτηση είναι η εξής...

Σαν καρδιολόγος, ο κύριος Συνάδελφος δεν έπρεπε να αναφέρει την επίδραση των κινητών στους βηματοδότες, στα ιατρικά μηχανήματα..;

Και μία ερώτηση στον κύριο Τσεμπερλίδη... Ενώ μας είπε φραστικά ότι η απόσταση δεν παίζει ρόλο, μας έδειξε διαφάνεια που λέει ότι η απόσταση παίζει ρόλο! Ας καταλήξει τελικά..!

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ - ΚΟΥΛΟΥΡΗΣ Ν.: Ευχαριστώ πολύ.

ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ Α.: Αγαπητή Συνεδέλφισσα, δεν ξέρω για ποιο λόγο μέσα σε αυτό το μακελειό που γίνεται εδώ, μάλλον συμφερόντων και προσωπικών...

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ - ΚΟΥΛΟΥΡΗΣ Ν.: Κύριε Παπαμιχαήλ, σας παρακαλώ πολύ.

ΤΑΥΤΟΧΡΟΝΟΙ ΔΙΑΛΟΓΟΙ

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ - ΚΟΥΛΟΥΡΗΣ Ν.: Θέλω να κάνω μία έκκληση...

Αντιλαμβάνομαι ότι το θέμα μπορεί να δώσει αφορμή για έριδες. Είναι ένα ευαίσθητο θέμα, το οποίο δημιουργεί αντιπαράθεσεις. Θέλω να κάνω μία έκκληση στον αυτοσεβασμό και στο σεβασμό των υπολοίπων. Η ένταση της φωνής δεν πρόκειται να ενισχύσει τα επιχειρήματα ούτε να υποτάξει αυτόν με τον οποίο αντιπαράτιθέμεθα! Παρακαλώ πολύ, λοιπόν, όση κοσμιότητα είχαμε μέχρι σήμερα επιδείξει, να την εξακολουθήσουμε.

Παρακαλώ, κύριε Παπαμιχαήλ.

ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ Α.: Όταν κάποιος καλείται εδώ να μιλήσει για κάποιο θέμα, όπως είναι αυτό, αγαπητή Συνάδελφε, δεν πρόκειται να πάει να δει πειραματικά δεδομένα μετά από 17 - 20 χρόνια λειτουργίας της κινητής τηλεφωνίας!

Υπάρχουν, λοιπόν, ζωντανά περιστατικά τα οποία “μετράνε” περισσότερο κι εκεί στάθηκα. Δεν βλέπω πού με εγκαλείτε..! Μου κάνει εντύπωση! Αν εσείς έχετε πάθος, εμένα δεν με αφορά. Εγώ κλήθηκα σαν επιστημονικός Φορέας, να μιλήσω για μερικά πράγματα που είναι αποδεδειγμένα. Δεν θα πάρω εγώ, λοιπόν, αυτή τη στιγμή, αμφίβολες και πειραματικές μεθόδους, να τις φέρω εδώ, για να ταράξω το πάνελ..!

Εσείς έχετε κάποια προβλήματα... Δεν ξέρω τι προβλήματα, δεν τα ξέρω τα προβλήματα αυτά, αλλά εμένα με ενδιαφέρει πάρα πολύ να ξέρουν τα 7,5-8 εκατομμύρια άνθρωποι που έχουν κινητό τηλέφωνο αν αύριο το πρωί πάθουν κάτι. Αν εσείς έχετε στοιχεία ότι θα πάθουν κάτι και δεν τα έχετε πει, είστε ένοχη! Εγώ δεν βρήκα, παρά το ότι έψαξα όλη τη σοβαρή βιβλιογραφία.

Τώρα, αυτή τη στιγμή, εσείς, τι επαναθέτετε, πρόβλημά σας..!

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ - ΚΟΥΛΟΥΡΗΣ Ν.: Παρακαλώ πολύ, επαναλαμβάνω την έκκληση, για να μπορέσουμε να συνεχίσουμε τη διαδικασία και να δοθεί ο λόγος σε όλους.

Θα γίνονται ερωτήσεις με κόσμιο ύφος _επιμένω στην κοσμιότητα του ύφους!_ και θα δίνονται απαντήσεις από τους ομιλητές, ομοίως σε κόσμιο ύφος.

Ο Δήμαρχος Πετρούπολης θέλει να κάνει μία παρέμβαση...

ΒΛΑΧΟΣ Σ.: Θα απαντήσω εγώ στην ερώτηση που έκανε η Συναδέλφισσα...

Απαγορεύεται η χρήση του κινητού τηλεφώνου στην πλευρά που βρίσκεται τοποθετημένος ο βηματοδότης και σε απόσταση μικρότερη των 30 εκατοστών. Αυτό είναι επιστημονικά αποδεδειγμένο.

Δεύτερον, δεν συμφωνώ ότι, γενικώς, η ηλεκτρομαγνητική ακτινοβολία είναι αβλαβής, όπως λέχθηκε προηγουμένως. Είμαι τελείως αντίθετος πάνω σε αυτήν την τοποθέτηση.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ - ΚΟΥΛΟΥΡΗΣ Ν.: Θέλει να μιλήσει ο κύριος Τσεμπερλίδης...;

ΤΣΕΜΠΕΡΛΙΔΗΣ Ν.: Αν κατάλαβα, ρωτήσατε κάτι εμένα για τις αποστάσεις...;

Βεβαίως, παίζει ρόλο η απόσταση. Ίσως δεν το καταλάβατε... Αυτό που συζητάμε, μην το απομονώσετε, γιατί “θα χάσετε το δάσος και θα βλέπετε μόνο το δένδρο”.

Κινητή τηλεφωνία δεν είναι μόνο οι κεραίες. Είναι το σύστημα όλο και ο κίνδυνος προέρχεται από τα κινητά. Καταλάβετε το! Δεν συζητάει κανένας για τα κινητά...! Είναι, κυρίως, εκεί ο κίνδυνος.

Εάν απαιτούσαμε από τις εταιρίες κινητής τηλεφωνίας να έχουμε μία κεραιούλα ενός Watt σε κάθε οικοδομή, θα είχαμε ελαττώσει πολύ περισσότερο τις πιθανότητες να έχουμε υποστεί ζημιά από αυτήν την ιστορία αλλά έχει τεράστιο κόστος.

Γι’ αυτό, “παίξτε το παιγνίδι” απέναντι στις κεραίες, να μπει μία κεραία 100 Kilo Watt έξω από την Αθήνα και να μας καλύπτει όλους...! Γιατί η κινητή τηλεφωνία δεν θα σταματήσει να υπάρχει. Όλοι την χρησιμοποιούμε κι ως “τρώμε” την ακτινοβολία.

Να είμαστε χαρούμενοι, όμως, που διώξαμε τις κεραίες μακριά... Αναφέρω αυτό το ακραίο παράδειγμα, έτσι, για να τσιγκλήσω...

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ - ΚΟΥΛΟΥΡΗΣ Ν.: Ο κύριος στο βάθος...

ΦΙΛΙΠΠΙΔΗΣ Φ.: Θα ήθελα να κάνω μία πρόταση προς τις εταιρίες, για να λύσουμε το πρόβλημα...

Εάν τα κινητά είχαν μία κατεύθυνση όσον αφορά την ακτινοβολία, η οποία να ήταν μακριά από το πρόσωπό μας, από τον εαυτό μας, με αποτέλεσμα εμείς να γυρίζαμε για να πάμε προς την κεραία, δεν θα ήταν αναγκαίο να μας “χτύπαγε” και να πέρναγε μέσα από το κεφάλι μας.

Εννοώ, να είχαν κατεύθυνση η οποία να φαίνεται. Να είχαν ένα βελάκι το οποίο να έδειχνε προς τα πού πάει η ακτινοβολία και προς τα εκεί να πήγαινε. Να μην πήγαινε προς την αντίθετη κατεύθυνση.

Να το δούμε και στις κεραίες... Οι “έξυπνες” κεραίες, που λέτε, όντως, να είναι πραγματικότητα. Οι “έξυπνες” κεραίες να καταγράφουν· όπως είναι μία μηχανή και καταγράφει τα επιστημονικά δεδομένα, να έχει η ίδια η κεραία τον καταγραφέα της, σαν ένα ταχογράφο ας πούμε, εις τρόπον ώστε να μέινει μέσα κι έτσι να μπορούμε να ελέγχουμε την κεραία ως προς την ισχύ που απέδωσε. Αυτό θα μας δείξει τι αυξομειώσεις έχει η κεραία και πού μπορεί να “χτυπήσει”.

Τέλος, η επικοινωνία της κεραίας να μην γίνεται δυνατή εφόσον υπάρχει κτίριο μπροστά της, σε κάποια απόσταση.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ - ΚΟΥΛΟΥΡΗΣ Ν.: Ευχαριστούμε πολύ για τις παρατηρήσεις.

Σας ακούμε...

ΑΝΟΥΣΑΚΗΣ Ι.: Γιάννης Ανουσάκης, Αντιπρόεδρος του INKA (Ένωση Καταναλωτών).

Προσωπικά, βγήκα κερδισμένος από την πρόσκληση και από την παρουσία μου εδώ, που υπομονετικά τους άκουσα όλους.

Σε ό,τι αφορά τη συμμετοχή στο εισόδημα κατά 2,6%, που είπε κάποιος ομιλητής, εγώ θεωρώ ότι κρύβει πως είναι 18% στο παγκόσμιο εισόδημα η συμμετοχή της κινητής τηλεφωνίας, διότι δεν είναι μόνο το εισόδημα που αποθεματοποιούν από τις πωλήσεις τους οι εταιρίες κινητής τηλεφωνίας, αλλά και το εισόδημα που παράγεται από την άνεση της επικοινωνίας μεταξύ των συντελεστών του εμπορίου. Έτσι, αυξάνεται και η παραγωγή και η διακίνηση του προϊόντος που φθάνει στα χέρια του τελικού καταναλωτή, με αποτέλεσμα η τελική συμμετοχή στο παγκόσμιο εθνικό προϊόν να μην είναι 2,6%, αλλά να είναι 18%, ίσως και περισσότερο.

Εδώ, λοιπόν, έχει η κινητή τηλεφωνία αντίπαλο και τον Τρισέ, το Συνάδελφό μου, τον Τραπεζίτη, ο οποίος λέει ότι, λόγω της “υπερθέρμανσης”, πρέπει να κατεβάσουμε την οικονομία πιο κάτω, διότι έτσι οδηγείται στην άθροιση ο πλουτισμός και όχι στα μεγάλα στρώματα χαμηλών εισοδημάτων.

Οι κεραίες κινητής τηλεφωνίας _και, μάλιστα, είναι το συγκεκριμένο θέμα της πρόσκλησής σας_ καλύφθηκαν και σε όλα τα φάσματα της εξαπάτησης του καταναλωτή από την υπερβολική διαφήμιση και από την υπερφόρτωση του καταναλωτή, καθώς και από τα σχολεία, τα οποία, βλέποντας αυτό το τεράστιο κολοσσιαίο πράγμα πάνω από το κεφάλι τους, αισθάνονται ένα δέος..!

Πράγματι, όταν μιλάω πολύ ώρα στο κινητό μου, καίει το χέρι μου. Είναι γεγονός. Γιατί, τότε, παίρνω το κινητό; Μα, ακόμα και τα σκουπίδια που μας πουλάει ο Μαρινόπουλος, που τον έκλεισε ο Μίκας προχθές, τα αγοράζω και αυτά..! Κάθε τι που μας διαφημίζεται ως ότι πρέπει να το αγοράσουμε, εμείς πρέπει να το αγοράσουμε..! Δεν μπορούμε να το αρνηθούμε. Σε κάθε περίπτωση, η διαφήμιση μπορεί και έχει τη δυνατότητα να δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για να υπερβεί την αντίσταση και τη λογική της επιλογής.

Άλλωστε, προτάθηκε από τον προηγούμενο ομιλητή, τον ξένο, για να μπορέσουμε να συγκλίνουμε, να βρούμε τον τρόπο να πείσουμε τον καταναλωτή ότι εμείς είμαστε οι φίλοι του ώστε να απενεργοποιήσει την αίσθηση της επιφύλαξης και να δεχθεί να πάρει αυτό που του δίνουμε.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ - ΚΟΥΛΟΥΡΗΣ Ν.: Θέλετε να μας κάνετε την ερώτηση..;

ΑΝΟΥΣΑΚΗΣ Ι.: Καταλήγω, κατ' αρχήν, στο συμπέρασμα και συμφωνώ με την πρόταση του Συναδέλφου κυρίου Τσιμπερλίδη, που είναι: "Μικρές κεραιές με λιγότερη ακτινοβολία".

Ζητώ από το Δήμαρχο να υποδείξει στον αιτούντα Δικηγόρο που αναστάτωσε το ακροατήριο, με ποιον τρόπο κατεβαίνουν οι παράνομες κεραιές, καθώς και να μας απαντηθεί γιατί οι εταιρίες κινητής τηλεφωνίας τοποθετούν παράνομες κεραιές. Αν ερμηνευτεί αυτό, θα καταλάβουμε ποιος είναι ο κίνδυνος.

Σας ευχαριστώ.

ΒΛΑΧΟΣ Σ.: Αυτό είναι μυστικό. Με αυτό κερδίσαμε τις εκλογές, κύριε..!

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ - ΚΟΥΛΟΥΡΗΣ Ν.: Ευχαριστούμε το Δήμαρχο για την παρουσία του. Πρέπει να αποχωρήσει...

Η κυρία...

ΚΟΥΦΑΚΗ: Λέγομαι Κουφάκη και είμαι ειδική επιστήμονας στο Συνήγορο του Πολίτη.

Μας δόθηκε, αν δεν κάνω λάθος, η δυνατότητα να τοποθετηθούμε σαν ανεξάρτητος Φορέας ως προς τη δυνατότητα υποβολής προτάσεων.

Αυτό που θα ήθελα να επισημάνω σήμερα είναι ότι το 2003 ο Συνήγορος του Πολίτη υπέβαλε μία ειδική έκθεση με συγκεκριμένες προτάσεις προς τη Διοίκηση. Δυστυχώς, η Διοίκηση δεν ανταποκρίθηκε..!

Ξέρετε, κύριε Τσεμπερλίδη..; Ο θεσμικός ρόλος του Συνηγόρου του Πολίτη είναι να διαμεσολαβεί και να κάνει προτάσεις προκειμένου να καταπολεμήσει την κακοδιοίκηση. Ο ρόλος, λοιπόν, είναι προληπτικός. Θέλει να τη βελτιώσει. Στην προκειμένη περίπτωση η Διοίκηση δεν ανταποκρίθηκε. Δυστυχώς, λοιπόν, έπρεπε να εκδοθεί μία Απόφαση από το Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο της χώρας το 2005.

Παρήλθε ένα χρονικό διάστημα άνω του 1,5 έτους που εκδίδονταν πράξεις ακυρώσιμες εκ μέρους της Διοίκησης. Σήμερα, το 2006, ο Συνήγορος του Πολίτη παρουσίασε τις παρατηρήσεις του για το νέο Νόμο (3431/2006). Ήδη, ο κύριος Βλασσόπουλος επιβεβαίωσε ότι δεν εκδίδονται άδειες και δεν εκδίδονται άδειες, διότι έχει μπλοκάρει όλο το διοικητικό σύστημα με το ελλιπέστατο νομοθετικό καθεστώς που ισχύει σήμερα.

Να σας πω ότι, όσο πιο πολύπλοκη είναι μία διοικητική διαδικασία, τόσο περισσότερο ενισχύεται και η διαφθορά αλλά και η αυθαιρεσία προς διενέργεια παράνομων πράξεων.

Αυτό που εγώ σήμερα ελπίζω, μετά από τη συζήτηση που έγινε, ειδικά για το νέο νομικό καθεστώς, είναι να ακούσει η Διοίκηση και λυπάμαι που σήμερα δεν εκπροσωπούνται το Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. και το Υπουργείο Μεταφορών & Επικοινωνιών που είναι άμεσα εμπλεκόμενοι στη διαδικασία αυτή, όπως και οι Περιφέρειες.

Σας ευχαριστώ.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ - ΚΟΥΛΟΥΡΗΣ Ν.: Ευχαριστούμε κι εμείς.

Υπάρχει άλλη ερώτηση..; Ο κύριος στο βάθος, εκεί... Απλώς, όσο μπορούμε, να είμαστε σύντομοι...

ΧΟΥΝΤΑΣ Ν.: Ευχαριστώ...

Λέγομαι Χούντας Νίκος και έχω την ατυχία να μένω δίπλα σε μία κεραία κινητής τηλεφωνίας.

Τίθεται εμφανώς θέμα ως προς το ότι δεν υπάρχει αρκετή έρευνα ή δεν υπάρχει επιβεβαίωση _αν θέλετε_ για τη βλαβερότητα στην υγεία από τις επιδράσεις των κεραιών κινητής τηλεφωνίας.

Θέλω, όμως, να ρωτήσω, ποια είναι η Δημόσια Αρχή η οποία είναι υπεύθυνη για την υγεία των πολιτών και η οποία υποτίθεται ότι ανησυχεί σήμερα για το αν απαντηθεί μετά από 10 ή 15 χρόνια το ότι οι κεραίες κινητής τηλεφωνίας είναι εντελώς επιβλαβείς. Ποιος είναι ο υπεύθυνος, που μετά από 15 χρόνια, αν αποδειχθεί ότι, πράγματι, ήταν τελείως βλαβερές αυτές, θα έχει αναλάβει αυτήν την ευθύνη, ενώ τώρα λέει ότι δεν πειράζει, δεν “τρέχει” τίποτα, γιατί ακόμα δεν έχει αποδειχθεί;

Δεύτερον... Υπάρχουν, απ' ό,τι φαίνεται, στοιχεία και μελέτες ότι είναι επιβλαβείς. Εάν είναι θέμα κόστους, γιατί δεν επιβαρύνονται οι εταιρίες κινητής τηλεφωνίας με έναν φόρο, με ένα ειδικό τέλος, ώστε να χρηματοδοτηθεί ένα πλαίσιο, αφενός μεν ερευνών, αφετέρου δε ελέγχου ακτινοβολίας;

Ευχαριστώ.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ - ΚΟΥΛΟΥΡΗΣ Ν.: Ο κύριος Βλασσόπουλος, ενώ θα πω κάτι κι εγώ μετά...

ΒΛΑΣΣΟΠΟΥΛΟΣ Ν.: Θα ήθελα να σας πω ότι ο έλεγχος της ηλεκτρομαγνητικής ακτινοβολίας γίνεται με βάση τα όρια και τα πρότυπα που ισχύουν διεθνώς. Η Ελλάδα ακολουθεί τη συνισταμένη αντικειμενική

επιστημονική γνώση που έχει προκύψει διεθνώς, από ερευνητικά κέντρα πολύ μεγαλύτερης ισχύος απ' ό,τι μπορούμε εμείς να έχουμε στην Ελλάδα.

Τα αποτελέσματα αυτών των μελετών, με βάση τα οποία έχουν δοθεί κάποια όρια από την ICNIRP, που, όπως είπα και προηγουμένως, είναι 50 φορές κάτω από το σημείο που παρουσιάζεται επίπτωση στον ανθρώπινο οργανισμό, έχουν υιοθετηθεί με Ευρωπαϊκή Σύσταση και, στη συνέχεια, με Κοινή Υπουργική Απόφαση, έχουν περάσει στο Ελληνικό Δίκαιο.

Δεν είναι, δηλαδή, η Ελλάδα μία “αποκομμένη νησίδα” για το συγκεκριμένο πράγμα..!

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ - ΚΟΥΛΟΥΡΗΣ Ν.: Νομίζω ότι μπορούμε να επιβεβαιώσουμε πως, πράγματι, ό,τι συμβαίνει διεθνώς το ενσωματώνουμε και στην Ελλάδα, και σαν εμπειρία και σαν τεχνογνωσία αλλά και σαν θεσμικές διαδικασίες, στην κατεύθυνση της προστασίας των χρηστών και του κοινού εν γένει.

Ο κύριος Καραμπέτσος.

ΔΡ. ΚΑΡΑΜΠΕΤΣΟΣ Ε.: Επειδή ακούστηκαν πολλά για την Υπηρεσία μου (ΕΕΑΕ), περίμενα λίγο να κάνετε όλοι τις ερωτήσεις σας, να αποφορτιστώ και εγώ, για να απαντήσω...

Ο κύριος Διάκος, όμως, δεν ξέρω πού είναι..! Είπε κάποια πράγματα και, υποθέτω, έπρεπε να κάτσει να ακούσει και την απάντηση. Λυπάμαι πάρα πολύ που έφυγε!

Τώρα, βέβαια, που έφυγε δεν έχει νόημα να του ευχηθώ ότι μπορεί να γίνει και αυτός Βουλευτής, άμα θέλει, κατά των κεραίων..!

Επειδή ξέρει πολύ εύκολα να “ισοπεδώνει” Υπηρεσίες, αυτό που έχω να σας πω εγώ είναι ότι, όποιος αμφισβητεί την ΕΕΑΕ ή τον οποιονδήποτε Ελληνικό Φορέα που διεξάγει μετρήσεις σε σταθμούς κεραίων, μπορεί να δει τα αποτελέσματα, τα οποία υπάρχουν στο διαδίκτυο, όλων των εθνικών

Φορέων που κάνουν αυτές τις μετρήσεις σε όλο τον πλανήτη _δεν είναι τίποτα δύσκολο, πλέον.

Θα δείτε ότι δεν μετράμε εμείς κάτι που δεν μετράνε αυτοί, καθώς επίσης ότι δεν έχουμε κάνει κάποιο λάθος.

Επιπλέον, να σας διευκρινίσω ότι οι μετρήσεις είναι ένα πολύ καλά “περιχαρακωμένο” τεχνικό αντικείμενο από τα πρότυπα που διέπουν τη διεξαγωγή τους και όλους τους κανονισμούς. Δηλαδή, θέλω να πω ότι ο κύριος Διάκος τόλμησε να αμφισβητήσει αυτό το οποίο είναι το πιο συμπαγές και το πιο “άρρηκτο οικοδόμημα”... Αυτό των μετρήσεων. Απόδειξη δε είναι ότι, και στην Ελλάδα αλλά και στο εξωτερικό, δεν διαφωνεί κανείς με τις μετρήσεις. Εξάλλου, αυτό επιβεβαιώνεται και από τη θεωρία του προβλήματος. Είναι απλή Φυσική, είναι τύποι...

Αρα, το να αμφισβητεί κάποιος ποιο είναι το πεδίο γύρω από μία κεραία κινητής τηλεφωνίας τη στιγμή που είναι όλες οι παράμετροι γνωστές, είναι σαν να μου αμφισβητείτε ότι μπορείτε να λύσετε μία δευτεροβάθμια εξίσωση εφόσον ξέρετε πώς να τη λύσετε..!

Θα σας καλούσα _κι αν δεν εμπιστευέστε την ΕΕΑΕ, δεν θα μπορούμε σε διάλογο_ να δείτε τα αποτελέσματα μετρήσεων του κάθε εθνικού Φορέα που κάνει αυτές τις μετρήσεις σε όλη την υδρόγειο.

Αυτά, βέβαια, μπορείτε να τα δείτε στην ιστοσελίδα μας... Απορώ..! Δεν τα έχει δει, προφανώς, όποιος λέει τέτοια πράγματα...

Θα σας καλέσω να δείτε και το τεχνικό υπόδειγμα που έχουμε δώσει, με βάση το οποίο γίνονται οι μελέτες ραδιοεκπομπών, για να δείτε ότι δεν είναι τόσο απλά όσο σας τα είπε ο κύριος Διάκος..!

Επίσης, θα σας καλέσω να δείτε _βέβαια, δημόσια έγγραφα είναι, δεν είναι μυστικά_ τι είδους γνωματεύσεις δίνει η Υπηρεσία μας και τι ακριβώς λέει εκεί· όπως και τι εκθέσεις μετρήσεων δίνει.

Όλα αυτά, επαναλαμβάνω, δεν είναι κρυφά. Εξάλλου, θα υπάρχουν και στο διαδίκτυο όλα, πλέον, σε λίγο, για κάθε σταθμό βάσης.

Θέλω να κλείσω, προκαλώντας τον οποιονδήποτε θέλει, να πάμε μαζί, οποιαδήποτε χρονική στιγμή θέλει, σε όποια κεραία θέλει, για να κάνουμε μετρήσεις. Απροειδοποίητα! Θα έρθει να πάρει εμένα ή κάποιον συνεργάτη μου από το γραφείο, με τα όργανά μας, για να πάμε να κάνουμε μετρήσεις με το αυτοκίνητό του στην κεραία που θέλει, τη χρονική στιγμή που θέλει. Τον προκαλώ, για να τελειώσει μια και καλή αυτή η παραφιλολογία!

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ - ΚΟΥΛΟΥΡΗΣ Ν.: Ευχαριστώ πολύ.

Η τελευταία ερώτηση...

ΠΟΛΥΧΡΟΝΗΣ Α.: Αντώνης Πολυχρόνης, Γραμματέας της Παναττικής Επιτροπής.

Θέλω να πω το εξής σε όλο το πάνελ και στον κύριο Καραμπέτσο...

13 Δεκεμβρίου είχαμε πάει στη Διαρκή Επιτροπή της Βουλής ενόψει του νέου νομοσχεδίου. Ο κύριος Παναγόπουλος, ο βοηθός του κυρίου Μαργαρίτη, του Καθηγητή Πανεπιστημίου, παρουσίασε μπροστά στους Βουλευτές _για έλεγχο του νομοσχεδίου_ μία εμπεριστατωμένη άποψη που, δυστυχώς, δεν “πέρασε”. Μίλησε για 400 φορές κάτω από τα όρια· όχι από αυτά τα 50 που λέει ο κύριος Βλασσόπουλος, αλλά 400 φορές κάτω από τα όρια. Δυστυχώς, δεν “πέρασε” στη Βουλή, δεν κλήθηκε ο κύριος Μαργαρίτης.

Θέλω, λοιπόν, αν θέλει ο κύριος Καραμπέτσος, να πάμε μαζί με την πανεπιστημιακή ομάδα του κυρίου Μαργαρίτη, εκεί που θέλει, σε οποιαδήποτε κεραία καθώς, επίσης, να είναι την επόμενη φορά στο πάνελ ο κύριος Μαργαρίτης και άλλοι πολλοί οι οποίοι γνωρίζουν το θέμα, για να υπάρχει έγκυρη ενημέρωση των πολιτών. Όχι να μιλάει απόντος του κυρίου Διάκου, ο οποίος έχει αγωνιστεί πολύ και προστατεύει τους πολίτες!

Την επόμενη φορά, για την έγκυρη ενημέρωση των πολιτών, να είναι στο πάνελ ομάδα του κυρίου Μαργαρίτη, να είναι ο κύριος Ζηνέλης, να είναι το πάνελ πλήρες, για να ενημερωθούμε έγκυρα και σωστά.

Σας ευχαριστώ.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ - ΚΟΥΛΟΥΡΗΣ Ν.: Ο εκπρόσωπος της Α.Δ.Α.Ε. να μας πει κάτι...

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ Α.Δ.Α.Ε.: Μια και είμαστε πολύ λίγοι, δύο κουβέντες μόνο...

Απλώς, να το σκεφτόμαστε για την επόμενη Συνεδρίαση... Μήπως θα πρέπει να σκεφθούμε, αυτός που νοικιάζει, η εταιρία που νοικιάζει μία ταράτσα για να βάλει μία κεραία, τι νοικιάζει στην πραγματικότητα...; Νοικιάζει την ταράτσα ή μήπως νοικιάζει και λίγο αέρα γύρω-γύρω στη γειτονιά;

Επομένως, να σκεφτόμαστε μήπως μπορεί να βγει κάποιος Νόμος, ο οποίος σε αυτό το ενοικιοστάσιο να πληρώνει το 50% _λέω αυθαιρέτως ένα ποσοστό_ στον ιδιοκτήτη και το 50% στο Δήμο, ο οποίος θα έχει καθαρότερη τη συγκεκριμένη γειτονιά, θα την έχει χωρίς λακκούβες και χωρίς προβλήματα· οπότε, αν πούμε ότι υπάρχει κάποιος κίνδυνος για τους περιοίκους, αυτοί θα απολαμβάνουν καλύτερο δρόμο, καθαρότερο περιβάλλον κι έτσι θα μπορέσει να υπάρξει μία ισορροπία!

Ευχαριστώ.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ - ΚΟΥΛΟΥΡΗΣ Ν.: Ο λόγος στην κυρία για να ολοκληρώσουμε...

ΑΚΡΟΑΤΡΙΑ: Σκεφτόμουν όλη μέρα πόσο δύσκολη είναι η δουλειά της Διοίκησης, γιατί πρέπει να κάνει μία σύνθεση. Πάντως, οι απόψεις που

ακούστηκαν εδώ, με βοήθησαν πάρα πολύ, γι' αυτό και ευχαριστώ την ΕΕΤΤ γι' αυτήν την ευκαιρία που μας έδωσε.

Ζήτησα να μιλήσω, όμως, τώρα με αφορμή αυτά που ειπώθηκαν τελευταία για τις μετρήσεις, σε σχέση με τις απόψεις του κυρίου Καραμπέτσου και του κυρίου Αργυρόπουλου, νομίζω.

Δεν έχω οιοδήποτε λόγο να αμφισβητήσω ό,τι κάνει η ΕΕΑΕ... Άκουσα και μία διαφορετική άποψη, πάντως. Ο κύριος Αργυρόπουλος είπε ότι υπάρχουν διαφορετικά πρότυπα και διαφορετικές εκτιμήσεις για το πώς πρέπει να εφαρμοστούν.

Σε αυτό το λίγο που έχω ασχοληθεί στο Υπουργείο με αυτό το θέμα, μπορώ να διαβεβαιώσω ότι, όντως, έτσι είναι. Με προβληματίσε πάρα πολύ αυτό που άκουσα κι εγώ τουλάχιστον υπόσχομαι _γιατί έχω μία θέση που μπορώ να “περάσω” πράγματα_ ότι, αν το Υπουργείο προχωρήσει, όπως έχουμε πολλές φορές προτείνει, στο να δημιουργήσει ένα μηχανισμό ελέγχου, αυτά, όντως, θα τα λάβουμε υπ' όψιν για το πώς πραγματικά και αντικειμενικά πρέπει να γίνονται οι μετρήσεις· γιατί, πράγματι, νομίζω ότι υπάρχει ένα πρόβλημα και δεν πρέπει έτσι εύκολα να λέμε ότι όλα είναι εντάξει.

Ευχαριστώ πολύ.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ - ΚΟΥΛΟΥΡΗΣ Ν.: Ευχαριστούμε για την παρουσία σας, τη συμβολή σας, καθώς και όλους τους συμμετάσχοντες στο πάνελ. Καληνύχτα σας!

Λήξη 3^{ης} Συνεδρίας

Ολοκλήρωση Εργασιών Ημερίδας

ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΟΜΙΛΗΤΩΝ

Α

ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΔΗΣ Ν.: · 5
ΑΝΑΪΒΑΝ Σ.: · 158, 159
ΑΝΟΥΣΑΚΗΣ Ι.: · 81, 223, 225
ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ Γ.: · 163

Β

ΒΛΑΧΟΣ Σ.: · 171, 221, 225
ΒΡΑΪΛΑΣ: · 145, 146

Γ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Ε.: · 49, 83, 89

Δ

ΔΙΑΚΟΣ: · 87, 89, 131, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 158, 209, 217
ΔΡ. ΚΑΡΑΜΠΕΤΣΟΣ Ε.: · 20, 95, 160, 228

Ε

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ Α.Δ.Α.Ε.: · 231
ΕΥΘΥΜΙΟΥ: · 150

Κ

ΚΟΥΦΑΚΗ: · 225
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Φ.: · 59, 87
ΚΩΤΤΗΣ Π.: · 11, 82, 83, 148, 149, 156

Λ

ΛΕΗΤΙΝΕΝ Τ.: · 132, 143, 144

Λ

ΛΙΟΛΙΟΥΣΗΣ: · 207

Μ

ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ Α.: · 32, 83, 90, 92, 98, 143, 144, 145
ΜΠΕΝΜΑΓΙΩΡ Ν.: · 116

Ν

ΝΙΚΗΤΑ Κ.: · 40
ΝΙΚΗΤΑΡΑ: · 153, 154

Π

ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ Δ.: · 84, 85, 86
ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ Α.: · 188, 196, 220
ΠΑΠΑΦΙΛΙΠΠΟΥ: · 91, 92
ΠΟΛΥΧΡΟΝΗΣ Α.: · 230
ΠΡΟΜΠΟΝΑ - ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ Ε.: · 155, 156

Σ

ΣΑΡΑΝΤΙΤΗ Μ.: · 79
ΣΑΧΑΛΟΣ Ι.: · 67, 82, 85, 86
ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ - ΚΑΨΑΛΗΣ Χ.: · 5, 19, 32, 40, 49, 58, 66, 78, 79, 80, 81, 82, 84, 85, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 94, 95, 96, 98
ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ - ΚΟΥΛΟΥΡΗΣ Ν.: · 162, 170, 179, 188, 195, 207, 209, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 225, 226, 227, 228, 230, 231, 232
ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ - ΧΑΪΚΑΛΗΣ Ε.: · 99, 100, 114, 122, 131, 137, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 148, 149, 150, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161
ΣΦΗΚΑΣ: · 157

Τ

ΤΣΕΜΠΕΡΛΙΔΗΣ Ν.: · 179, 222
ΤΣΕΝΤΟΣ Ι.: · 93
ΤΣΟΚΑΚΗ Χ.: · 218, 219

Φ

ΦΑΤΣΕΑ Μ.: · 123, 143, 152, 156, 157, 158
ΦΙΛΙΠΠΙΔΗΣ Φ.: · 223

Χ

ΧΑΣΚΙΑΔΑΚΗΣ Κ.: · 95
ΧΑΤΖΗ Χ.: · 105, 145, 146, 148, 149
ΧΟΥΝΤΑΣ Ν.: · 227